

သေသော်မှတည့်
မြော်... ကောင်း၏
ရန်ကုန်ဘဏ္ဍေ

စာရေးသူ၏ အမှာ

ခေတ်သည် နှစ်အချိန်ကြာညောင်းသည်နှင့်အမျှ တိုးတက်ရ၏။
မျက်မြင်ဖြစ်သည်။ ငြင်းခုံ၍မရ။ လူသားတို့သည်
နှစ်အချိန်ကြာညောင်းသည်နှင့်အမျှ၊ စား၊ ဝတ်၊ နေ၊ တွေး အမှုတို့၌ ခေတ်နှင့်အတူ
တိုးတက်ရ၏။ မျက်မြင်ဖြစ်သည်။ ငြင်းခုံ၍မရ။

သို့သော် . . .

ဤအဆိုပြုချက်သည် ခေတ်တစ်ခုလုံးကို လွှမ်းမိုး၍ဆိုက ဟုတ်၏။ ထိုသို့မဆိုပဲ
အကြောင်းဖြစ်ရပ်တစ်ခုစီတိုင်း ဘာမဆို ကြာလေတိုးတက်လေဖြစ်ရမည်ဟု
ယုံကြည်လျှင်မှား၏။

ခေတ်တစ်ခုတစ်ခု၌ အရေအတွက်များလှသော အကြောင်းဖြစ်ရပ်တွေတိုင်း
တိုးတက်မှုရှိသည် မှန်၏။ သို့သော် . . . အချို့သော
အကြောင်းခြင်းရာတစ်ခုခုတို့သည် ခေတ်နှင့်အတူ
အသုံးမဝင်တော့ပြီဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ အရေးတကြီး
မလိုအပ်တော့ပြီဖြစ်သော ကြောင့်၎င်း ပျောက်ဆုံးကျန်ရစ်ခဲ့တတ်၏။

ထိုပျောက်ဆုံးမှုသည် ခေတ်တစ်ခုလုံးနှင့် မြီ၍ကြည့်သော် တိုးတက်သည်ဆိုခြင်းကို
မည်သို့မျှ မထိခိုက်နိုင်သော်လည်း အကြောင်းဖြစ်ရပ်တစ်ခုချင်းအနေနှင့်တွေးလျှင်
နှမြောဝမ်းနည်းဖွယ် ကောင်း၏။ ဆိုကြပါစို့။ သေနတ်၊ အမြောက်၊ မော်တော်ကား
စသည့် စစ်ပစ္စည်းတို့ကို အားပြုတိုက်ခိုက်နေရသည့် ယခုခေတ်မျိုး၌
စစ်ဗိုလ်စစ်သားတစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဆင်စီးမြင်းစီး ဓားခုတ်လိုထိုး
အမျိုးမျိုးတို့ကို အသုံးမလိုတော့ပြီဖြစ်သောကြောင့် တတ်မြောက်ရန် ခဲယဉ်း၏။

သို့သော် . . . ဤအတတ်တို့သည် မိမိတို့လူမျိုးနှင့် တိုင်းပြည်ကို
နှစ်ပေါင်းရှည်လျားစွာ ထူထောင်ဂုဏ်ယူနိုင်ခဲ့စေသော အတတ်မျိုး
တို့ဖြစ်သောကြောင့် အသုံးမဝင်ဟုဆိုစေဦး၊ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ်အနေနှင့်
ထိန်းသိမ်းထားသင့်၏။ မပျောက်ဆုံးစေသင့် . . .

ယခု မော်တော်ကား၊ လေယာဉ်စသော တိုးတက်သည့် ခရီးသွားယာဉ်များ
ထွန်းကားနေသည့်ခေတ်၌

ဗမာတစ်စုံတစ်ယောက်သည်ထိုင်းနိုင်ငံဟုခေါ်နေကြသည့် ယိုးဒယားကို
သွားလို့သည်ဖြစ်စေ၊ ရုခိုင်၊ အာသံ၊ မဏိပူရသို့ သွားလို့သည်ဖြစ်စေ .
.ခရီးစရိတ်ငွေရအောင် ရှာဖွေလာလို့၏။ ဘုရင့်နောင်၊ အလောင်းဘုရား၊
မဟာဗန္ဓုလစသော စစ်ခေါင်းဆောင်ကြီးတို့၏နောက်က လိုက်ခဲ့ကြသည့်
ရှေးဗမာကြီးများ၏ အဆင်းရဲခံနိုင်မှုမျိုး၊ အားထုတ်နိုင်စွမ်းရှိမှုမျိုး၊ ဇွဲရှိမှုမျိုးနှင့်
ဝံ့ရဲခြင်းရှိမှုမျိုးတွေ မလိုတော့ . . .

ထို့ကြောင့် ယခုဗမာတို့သည် ရှေးဗမာကြီးများ၌ရှိကြသော အဆင်းရဲခံနိုင်မှုမျိုး၊
အားထုတ်နိုင်စွမ်းရှိမှုမျိုး၊ ဇွဲရှိမှုမျိုးနှင့် ဝံ့ရဲခြင်းရှိမှုမျိုးတွေ
လျော့ပါးပျောက်ဆုံးကုန်ကြရ၏။ ဤအတိုင်း လူတို့၏ခံနိုင်ရည်နှင့် ဇွဲ၊ ဝံ့ရဲမှု
စသည်တို့သည် ခေတ်မီလူသုံးပစ္စည်းများ တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ
လျော့ပါးဆုတ်ယုတ်ကုန်ကြရ၏။ ထိုဆုတ်ယုတ်မှုသည် အကယ်၍
လူသုံးပစ္စည်းများ တိုးတက်ပေါများစွာ ထုတ်လုပ်တတ်၊
ထုတ်လုပ်နိုင်သည့်လူမျိုးနှင့် တိုင်းပြည်တို့အဖို့ ဆုတ်ယုတ်ကုန်ကြသည်ဆိုသော်
မထောင်းတာ . . .

မိမိတို့တိုင်းပြည်၌ မည်သည့် ခေတ်မီလူသုံးကုန်ပစ္စည်းကိုမျှ
မထုတ်လုပ်နိုင်သေးပါပဲနှင့် သူတစ်ပါးတိုင်းပြည်ထုတ် အသုံးပစ္စည်းများကို
အားကိုး၍ မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ခံနိုင်ရည်ရှိမှု၊ ဝံ့ရဲမှု၊ ဇွဲကောင်းမှုတို့ကို
စွန့်ပစ်လိုက်ကြမည်ဆိုသော် ထိုသို့သောတိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးတို့သည်...

ဒေါင်းတောင်ကိုကား၍ ကြားဝါသော ကျီးကဲ့သို့လည်းကောင်း...

ဖားကိုတုလျက် ခရုနက်တိသို့လည်းကောင်း . . .

ငါးကိုတု၍ ခရပွက်သည်သို့လည်းကောင်း၊

ထပ်တူမျှထပ်မျှဖြစ်၏။

ထိုသို့ဖြစ်တတ်၊ ဖြစ်ကြ၊ ဖြစ်ရသော တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးများအထဲ၌
ဗမာလူမျိုးတို့က ရှေ့ဆုံးမှပါ၏။ထို့ကြောင့် ယခုဗမာတို့သည် ခေတ်နှင့်ညီသော
လူသုံးပစ္စည်းများကို မထုတ်လုပ်တတ် မထုတ်လုပ်နိုင်ကြစေကာမူ
ခေတ်နှင့်ညီသော လူနေမှုအဆင့်အတွင်း၌ကား နေထိုင်တတ်ကြပြီး၊
နေထိုင်ချင်ကြပြီး ဖြစ်နေ၏။

မိမိတို့ပိုင်ပစ္စည်း၊ မိမိတို့ပိုင်လုပ်ငန်းအားဖြင့် စက်ဘီးတစ်စီး၊
မော်တော်ကားတစ်စီးမျှ အဖြစ်ရှိအောင် မလုပ်တတ်ကြသေးသော်လည်း
ခြေလျင်သွားနိုင်သည့်အင်အား၊ ခြေလျင်သွားလိုသည့် အကျင့်မျိုးတို့ကို
စွန့်ပစ်နှင့်ကြပြီးဖြစ်နေ၏။

ဤသို့ စွန့်ပစ်ထားနှင့်ကြသောကြောင့် မိမိတို့အဖို့ မော်တော်ယာဉ်များလည်း
အလိုအလောက်မရှိနိုင်၊ မသုံးနိုင် . . . ရှေးဗမာကြီးများကဲ့သို့ ဆင်းရဲပင်ပန်းခံနိုင်မှု၊
အားထုတ်နိုင်စွမ်းရှိမှု၊ ဇွဲရှိမှုနှင့် ဝံ့ခွဲမှုတို့လည်း မရှိတော့ပဲ အစစ လူညံ့လူဖျင်းတွေ
ဖြစ် လာကြရ၏။ ဤဖြစ်ရပ်အတိုင်း အကြောင်းကိစ္စမျိုး အရပ်ရပ်တို့၌လည်း
ညံ့ဖျင်းအောက်တန်းကျလာကြရ၏။

ယင်းသို့ ဖြစ်တတ် ဖြစ်ရသည့် အကြောင်းများကြောင့်
မည်သည့်တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးမဆို တိုးတက်ခေတ်မီသော
လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများကိုယ့်တိုင်မလုပ်နိုင်သေးသမျှ
ထိုကုန်ပစ္စည်းအသုံးနှင့်ပတ်သတ်သည့်ရှေးဟောင်းအရည်အချင်းတို့ကို
မစွန့်ပစ်အပ် မစွန့်ပစ်သင့်ဟုထင်၏။

မိမိတို့တိုင်းပြည်၊ မိမိတို့လူမျိုး၊ မိမိတို့ထီးပိုင်နန်းပိုင် ကြွငှန်းပိုင်နှင့်
ရာဇဝင်စာတင်လာခဲ့ကြသော တိုင်းပြည်တို့မှ လူမျိုးတိုင်းတို့သည် . . .

ပြောစမှတ်ပြုလောက်သည့်ခံနိုင်ရည်၊ ပြောစမှတ်ပြုလောက်သည့်ဇွဲ၊
ပြောစမှတ်ပြုလောက်သည့်ဝံ့ခွဲမှုမျိုး ရှိခဲ့ကြသည်ချည်းဖြစ်၏။ ထိုသူတို့အထဲ၌
ဗမာသည် ရှေ့တန်းတိုင်းပြည်၊ ရှေ့တန်းလူမျိုးထဲမှ ပါဝင်ခဲ့ကြ၏။

ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၀၄၅ ခုနှစ်၌ နန်းတက်ခဲ့သော ဗမာဘုရင် အနော်ရထာသည်
ထိုခေတ်ထိုအချိန်ကပင်လျှင် ခမ္ဘီ ၄၁ မြို့ကို တည်ဆောက်၍
တရုတ်တရက်တို့၏ရန်ကို ကာကွယ်နိုင်ခဲ့သူဖြစ်၏။ လယ်ယာလုပ်ငန်းအတွက်
ဆည်ကြီးမြောင်းကြီးများကို ဖောက်ပေးနိုင်ခဲ့၏။ ဗမာလူမျိုးတို့၏
ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစေ့ဖြစ်သော
ကိုးကွယ်ရန်ဘာသာကိုရှာဖွေဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်ခဲ့သူဖြစ်၏။ အင်္ဂလိပ်တို့၏
ပထမဝိလျံဘုရင်သည် အနော်ရထာနန်းစံသက် ၂၁ နှစ်မြောက်သော
ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၀၆၆ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်၏။ ထိုဘုရင် William ဝိလျံသည်လည်း
အနော်ရထာဘုရင်ကဲ့သို့ပင်လျှင် မိမိ၏ ညီနောင်တော်များဖြစ်ကြသော Harold
ဟာရီ နှင့် Tostig တော့စတစ်တို့ကို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်
နန်းတက်လာခဲ့ရသော်လည်း အနော်ရထာဘုရင်ကဲ့သို့ မိမိ၏တိုင်းပြည်ကို
မထူထောင်နိုင်ခဲ့။

ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုနှစ်တွင်နန်းတက်သော ဗမာဘုရင်
အလောင်းစည်သူမင်းသည် အသက်ကြီး၍ လက်မောင်းလက်ရှုံးတို့၌
အရေးပြားကြီးများ တလုပ်လုပ်တွဲလျားကျနေသည့်အချိန်အထိ မှူးမတ် တို့
ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့လာလောက်အောင် မြင်းစီးကောင်းသေး၏။
ထိုမင်းလက်ထက်၌ လေအားကိုအသုံးပြု၍ သွားသောလှေဖြင့် ပင်လယ်ခရီးမှ
သတ္တိနှင့် မလေးကျန်းဆွယ်စသည်တို့ကို အရောက်သွားခဲ့၏။
ဆင်စီးလည်းကျွမ်းကျင်၏။ အစွယ်ကိုဆွဲကိုင်လျက် ဆင်ပေါ်သို့ တက်နိုင်၏။
ဆင်ကျောရန်ဝါသနာထုံ၏။ မှူးမတ်အလုံးအရင်းနှင့်ဆင်ကျောရာ သန်မြန်သော
ဆင်ရင်း အကောင်တစ်ရာမှ ခုနစ်ရာတစ်ထောင်အထိ ရသည်ချည်းဖြစ်၏။
တစ်နှစ်သုံးသီးစားနိုင်ရန် ဆည်မြောင်းရေကန်တို့ကို တူးစေ၏။
ဘာသာသာသနာကိုလည်း ရှိသေကောင်းရှင်း၏။ နန်းစံ ၅၅ နှစ်၊ ခရစ်သက္ကရာဇ်
၁၁၆၈ ခုနှစ်၌ နတ်ထီးစ၏။

ဗမာဘုရင်အလောင်းစည်သူမင်းနှင့် ထီးပြိုင်နန်းပြိုင် အင်္ဂလိပ်ဘုရင်သည်
Stephen စတိဖင်ဖြစ်၏။ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၃၃၅ ခုနှစ်မှ ၁၃၅၄ ခုနှစ်အထိသာ
နန်းသက်ရှည်၏။ ထိုမင်းလက်ထက် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ လူတို့
အလွန်သေကျေပျက်စီးကြရ၏။ အချို့တန်ခိုးကြီးသောအမတ်ကြီးတို့သည်
ဆင်းရဲသားတို့အား ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ငှေ ကြွေးတောင်းယူပြုကြ၏။ အချို့တို့ကို
အစာငတ်ထားခြင်း၊ ဇောက်ထိုးဆွဲ၍ မီးရှို့မြှိုက်ခြင်း၊ လက်၌သာလျှင်ကြိုးချည်၍
တွဲလွဲဆွဲခြင်း၊ ဆံပင်ဦးခေါင်း၌သာ ကြိုးဖြင့်ချည်၍ တွဲလွဲဆွဲခြင်း စသည်တို့ကို
ပြု၏။

သို့သော် ထိုရှေးရှေးဗမာကြီးတို့လက်ထက်ကပင်
ဗမာလူမျိုးများကျွန်ုပ်ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။

ကျွန်ုပ်ဖြစ်ကြရဖို့အကြောင်းကလည်း လုံလောက်လှ၏။ ရှေးရှေးဗမာကြီးတို့သည်
မိမိတို့ဆည်းကပ်ကြသော ဘာသာရေး၏ သွန်သင်ချက်အရလောတနည်း၏။
သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို တပ်မက်လိုချင်သောကြောင့် စစ်မတိုက်၊ အမျိုးမာန်ဖြင့်
မိမိတို့ကို မကျိုးနွံမရှိသေသောကြောင့်သာ စစ်တိုက်၏။
ကျိုးနွံရသေပါသည်ဟူပြောလျက်တစ်နှစ်တစ်နှစ်အဖို့ ဆင်တစ်ကောင်နှစ်ကောင်၊
မြင်း သုံးလေးကောင်နှင့် ငွေသားအနည်းငယ်ပိုလာလျှင် ပြီးနေ၏။
ဤသို့သောအကြောင်းကြောင်းတို့ကြောင့် တိုင်းတစ်ပါးတို့နှင့်
ကျူးလွှားဆက်ဆံမှုနည်း၏။ စစ်ပုံစံညစ်ဆောင်းမှု၊ တပ်မက်မှုမရှိ၊ မိမိတို့၏
ပင်ကိုလူစွမ်းလူစကိုအားကိုးလွန်း၏။

ထို့အခါ တိုးတက်လာသော လူသုံးကုန်ပစ္စည်း၊
တိုးတက်သောလူသုံးကုန်လုပ်ကိရိယာ၊ တိုးတက်သော စစ်လက်နက်တို့ကို

မတွေ့ဖူးမမြင်ဖူး ဖြစ်ရ၏။ မရှိရမသုံးရဖြစ်ရ၏။ အားလုံးရှိလိုက်သော်
မိမိတို့ငါးပြည်ကွက်ကွက်ကလေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ အကြောင်းကိုသိလျက်
ကမ္ဘာတိုးတက်မှုကိုမသိရ၊ မတွေ့ရပဲ ဖြစ်ရ၏။ ယင်းအကြောင်းတို့ကား ဗမာတို့
သူ့ကျွန်ဖြစ်လိုက်ရသည့် အခြေခံ အကြောင်းအရင်းပင်ဖြစ်၏။

သို့သော် ထိုရှေးဗမာကြီးတို့သည် မိမိတို့ကိုင်နေသည့် လက်နက်နှင့် ကမ္ဘာကို
လှည့်လည်တိုက်ခိုက်နယ်ချဲ့လာကြသူတို့၏ လက်နက်တို့
လက်နက်ချင်းမယှဉ်သာအောင် ကွာခြားနေကြပြီဖြစ်သော်လည်း...

ရန်စအပြစ်ရှာ၍၊ လက်နက်ပြုခြင်းခြောက်၍၊ စကားဖြင့်လှည့်ပတ်လိမ်ညာ၍
ကြက်ကလေးငှက်ကလေးကို ဖမ်းယူသွားသကဲ့သို့ မိမိတို့ဘုရင်အား
အလွယ်တကူဖမ်းယူသွားပြီး ဖြစ်သော်လည်း . . . မိမိတို့ထီးနန်း၊ မှူးမတ်၊
စစ်တပ်တို့ ကစဉ်ကရ ပြုလုပ်ကိစ္စခံခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း အလွယ်တကူ
အရှုံးပေးလိုက်ကြသည်မဟုတ် . . . ။

ထို့ကြောင့် သခင်လုပ်ရန် ရောက်လာကြကုန်သော အင်္ဂလိပ်တို့သည် မိမိတို့၏
ကိုယ်ပိုင်စစ်တပ်များအပြင် လုံ့လပိုသေနတ်ကိုယ်စီကိုင်သော စစ်ပုလိပ် ၂၀၀၀၀
ခန့်ကို ဖွဲ့စည်းငှားရမ်း အသုံးပြုရသေး၏။

သို့သော် အနိုင်မခံအရှုံးမပေးသည့်စိတ်ဇွဲဖြင့်
တစ်ပြည်ထောင်လုံးလှုပ်လှုပ်ရွရွပြုလုပ် တစ်ဖက်မှ သေနတ်လုံ့လပိုကြီးများကို
ဓားဖြင့်ခုတ်၊ တွတ်ဖြင့်ရှက်ရင်း ငါးနှစ်ကျော်ကျော်မျှ ဗမာဟူသော
မိမိတို့၏မျိုးရိုးစိတ်ဓာတ်ကို ရှေးရှေးဗမာကြီးများက ပြခဲ့ကြသည်။

ဤလိုပြခဲ့သည်မှာ ဤအကြိမ်သာလျှင်မဟုတ်၊ ယခင်ယခင် အကြိမ်ကြိမ်ကလည်း
ပြခဲ့သည်ချည်းဖြစ်၏။

ယခုဖော်ပြအံ့သောအကြောင်းသည် ဤသို့သော တကယ့်အ
ကြောင်းဖြစ်ရပ်မျိုးတွေထဲမှ တစ်ခုသောအကြောင်းဖြစ်၏။

ထိုအကြောင်းဖြစ်ရပ်ကိုသိရှိရန် စာရေးသူသည် နှစ်ပေါင်းများစွာရှာရ၏။
လူပေါင်းများစွာမေးရ၏။ စာအုပ်ပေါင်းများစွာဖတ်ရ၏။

ယခုလို ရှာဖွေမေးမြန်းထားသည့်အထဲမှ ထိုတစ်ခုသော အကြောင်းကို
ချောချောမွေ့မွေ့ဖြစ်အောင် ဆက်စပ်သိကုံးထား၏။

ထိုအကြောင်းဖြစ်ရပ်ထဲမှ ရှေးရှေးဗမာကြီးတို့၏ ခံနိုင်ရည်ရှိမှု၊ ခွဲရှိမှု၊ ဝံ့ရဲမှု၊
အမျိုးချစ်မှုတို့ကို စာဖတ်သူတို့က အရိပ်အမြွက်မျှ အကဲခတ်နိုင်ကြမည်ဆိုလျှင်
စာရေးသူအဖို့ ဝမ်းသာလှပါပြီ။

ရန်ကုန်ဘဆွေ

သူတို့ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၏အကြောင်းအရင်း

ရေစီးနေသော ချောင်းငယ်တစ်ခုတွင် ဝံပုလွေက အထက်ဘက်ကရေသောက်နေ၏။ သိုးငယ်တစ်ကောင်က အောက်ဘက်တွင် အတန်ကွာကွာမှ ရေသောက်နေ၏။

ဝံပုလွေသည် သိုးငယ်ကိုမြင်သော် မိမိဝမ်းကိုဖြည့်တင်းရန်အတွက် ကိုက်သတ်စားချင်လာ၏။ သည်အတိုင်းဖမ်းစားလျှင် မိမိကို မတရားဘူးဟု ပြောကြမည်။ ထို့ကြောင့် သိုးငယ်ရှိရာသို့ မျက်မှောင်ကြုတ်၍ ကြည့်လိုက်၏။

“ဟေ့ . . . သိုးငယ်ကောင် . . . ဒီမှာ ငါရေသောက်နေတယ် . . . မင်းဘာလို့ ငါ့ရေကို နှောက်နေရတာလဲ . . .”

“ကျွန်တော် နှောက်၍မရပါ . . . ရေဟာ အရှင်ဝံပုလွေကြီး ဆီက ကျွန်တော့်ဆီကို စီးဆင်းနေရသည့်အတွက် ကျွန်တော့်ဆီမှာသာ ရေတွေ နောက်လာနိုင်ပါတယ် . . .”

ဝံပုလွေက တွေ့၍စဉ်းစားပြီးနောက် သိုးငယ်ဘက်သို့ ရန်လိုသောဟန်ပန်ဖြင့် ရှေးရှုလှည့်၍ရပ်လိုက်၏။

“အေး . . . အဲဒါ ထားလိုက်အုံး . . . မင်း မနှစ်ကဆိုရင်ငါ့အကြောင်းကို မကောင်းလျှောက်ပြောနေတာပဲ မဟုတ်လား . . .”

“မဟုတ်ရဲ့ပါဘူးခင်ဗျာ . . . ကျွန်တော် မနှစ်က မမွေးသေးပါဘူး . . . အခုမှ ကျွန်တော့်အသက် သုံးလသားရှိပါသေးတယ် . . .”

“မင်း မနှစ်က မမွေးသေးဘူးဆိုရင်လဲ မင်းအဖေဖြစ်မှာပေါ့ . . . မင်းတို့သိုးကောင်တွေဟာ အတူတူချည်းပဲ . . . နောင် ငါ့အကြောင်းမကောင်းပြောခင်ကြာအုံး . . . က . . .”

ဝံပုလွေကြီးသည် သိုးငယ်ကို ကိုက်သတ်လိုက်၏။ ပုံပြင်ထဲတွင်ပါသော
ဝံပုလွေနှင့်သိုးငယ် အားလုံးပေါင်း နှစ်ကောင်ရှိသည့်အနက် ဗမာတို့က
သိုးငယ်နေရာ၌နေ၍ အင်္ဂလိပ်တို့ကဝံပုလွေနေရာကို အရယူထားသည့်အချိန် . . .

ဗမာသက္ကရာဇ် ၁၂၃၃-၁၄ ခုနှစ်၊ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၈၅၂ ခုနှစ် ပုဂံမင်း
လက်ထက်၌ဖြစ်၏။

ရန်ကုန်မြို့ကို မြို့ဝန်ဦးအုပ်က အုပ်ချုပ်သည်။ ဗမာမြို့ဝန်သည်တရားပိုင်၊ ဓားပိုင်၊
အသက်ဦးဆံပိုင်ဖြစ်၏။ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်၊ သေဒဏ်အပြစ်ပေးပိုင်ခွင့်၊
ကိုယ်တိုင်သတ်ပိုင်ခွင့်ရှိ၏။

ဗမာ့ဥပဒေ၊ ဗမာ့ရာဇသတ်၊ ဗမာ့ဓမ္မသတ်နှင့် အုပ်ချုပ်၏။ ဗမာမြို့ဝန်အုပ်ချုပ်သည့်
ဗမာ့မြေပေါ်၌နေသူမှန်သမျှ ဗမာမြို့ဝန်ကို လေးစားရသောကြရ၏။
ဗမာမြို့ဝန်အမိထသို့ မည်သူမျှ မြင်းစီးမဝင်ရ၊ ဤသည်ကား ဗမာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ၊
ဗမာ့ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဖြစ်၏။

ဗမာပြည်ဗမာမြို့ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့၌လာနေသည့် အင်္ဂလိပ် ဈေးသည်
သင်္ဘောကပ္ပတိန် Mr. Shepherd မစ္စတာရှက်ပတိနှင့် Mr. Lewis မစ္စတာလူဝစ်
အမည်ရှိသူနှစ်ဦးသည် မိမိတို့ကဲ့သို့ပင် ဗမာပြည်၌ မှီခိုနေကြသည့်
အန္တိယသားတို့နှင့် အချင်းများကြ၏။

အင်္ဂလိပ်ရှက်ပတိသည် မြန်မာရေးကြောင်းပြုတစ်ယောက်ကို
သင်္ဘောသောင်တင်စေအောင် ပြုသည်ဟု ရန်ဖြစ်ပစ်သတ်၏။ အင်္ဂလိပ်လူဝစ်သည်
အပြိုင်ကုလားမည်းကုန်သည်များနှင့် အချင်းများလျက် ဗမာပြည်ပေါက်
ကုလားကုန်သည်တစ်ယောက်ကို ပင်လယ်အတွင်း၌သတ်ခဲ့၏။

ထို့အပြင် ဘင်္ဂါလီအမျိုးသားတို့ကလည်း လူသတ်မှု၊ အခြားအခကြေးငွေ
ရသင့်သည်တို့ကို မပေးသေးသောအမှုတို့ဖြင့် လူဝစ်အားစွပ်စွဲလျက်
ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကိုတိုင်၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဦးအုပ်က အလွဲသုံးစားမှု၊
အခကြေးငွေမပေးမှုနှင့် လူသတ်မှုတို့ကို ပူးပေါင်းလျက်အင်္ဂလိပ်ဈေးသည်
ရှက်ပတိနှင့်လူဝစ်တို့အား နိုင်ငံခြားသားများဖြစ်သည့်အတွက် အလွန်သက်ညှာစွာ
ဗမာငွေကျပ်ကိုးထောင် ဒဏ်ရိုက် ၏။

ယင်းဒဏ်ငွေသည် အသတ်ခံရသူတို့အတွက် အသက်ဖိုး

သုံးပိဿာစီပေးလျော်ရန်နှင့် မိမိတို့လွှဲသုံးထားကြသည့်ငွေများ၊
ခိုင်းစေထားကြသော လုပ်ငန်းငွေများကို ပေးဆပ်လိုက်ရန်မျှသာဖြစ်၏။

ဤသည်ကိုပင် အင်္ဂလိပ်ဈေးသည်တို့က မကျေနပ်ကြ။ မိမိတို့အင်္ဂလိပ်များသည်
အသားမညးကုလားတွေကို မဆိုထားဘဲ၊ ဗမာတွေကိုသတ်လျှင်လည်း
အပြစ်မရှိနိုင်ဟုထင်၏။ သို့ပါလျက် ရန်ကုန်မြို့ဝန်က အပြစ်ရှိသည်ဟု မိမိတို့အား
ဒဏ်ငွေကိုးထောင်ကျပ် တပ်ရိုက်ခြင်းမှာ သက်သက်
မတရားညှင်းပန်းခြင်းသာဖြစ်၏။ ဤသို့ ညှင်းပန်းအနိုင်ကျင့်မှုမျိုးကို
မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ရကား မိမိတို့၏ အင်္ဂလိပ်အစိုးရရှိရာသို့
လှမ်းတိုင်အကူအညီတောင်းကြ၏။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရကလည်း ကမ္ဘာတွင် မိမိတို့သာ စစ်လက်နက်အင်အား
အတောင့်ဆုံးအကောင်းဆုံးဖြစ်နေသည့် ထိုသို့သော ခေတ် အချိန်ဆီက
သေသောမှတည့်ဪကောင်း၏။

မိမိတို့လူမျိုးများ တိုင်းတစ်ပါး၌ အနှိပ်စက်ခံနေ ရပါသည်ဆိုလျှင်
လျစ်လျူပြုနေလေ့မရှိ၊ ထို့ကြောင့် . . .

“ဟံသာဝတီ၌ရှိသော အင်္ဂလိပ်ကန်သည်တို့ကို ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဦးအုပ်က
ညှင်းပန်းနေသည် . . . ထို့ကြောင့်
အင်္ဂလိပ်ကန်သည်များကျေနပ်အောင်ပြုလုပ်ပေးပါ . . . ထို့ပြင်
ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဦးအုပ်ကို မြို့ဝန်အဖြစ်မှ နှုတ်ပယ်ပေးပါ . . .”

ဟူသည့်စာကို ဗမာဘုရင့်ထံသို့ပို့လိုက်၏။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ပေးစာနှင့် ပတ်သတ်၍ ဗမာဘုရင်က စကားနည်းရန်စဲ
ဖြစ်လို၏။ စင်စစ် ဗမာဘုရင်နှင့် ဗမာအမှုထမ်းအရာထမ်းတို့သည် အင်္ဂလိပ်များက
ရန်စဲစော်ကားလိုနေကြသည်ကို သိကြပြီးဖြစ်၏။
ထို့ကြောင့်မူထမ်းရာထမ်းငယ်များနှင့် ရိုးရိုးအရွယ်သူအရပ်သားတို့ကို
တင်းတင်းကြပ်ကြပ် မျက်ခြည်မပြတ်အောင် ထိန်းသိမ်းထားရသည့်ကပင်
အလုပ်တစ်ခုလုံး ဖြစ်နေကြ၏။ မလုပ်လျှင်မဖြစ်။ ဗမာနှင့်အင်္ဂလိပ်တို့သည်
ယှဉ်ကျေးမှုချင်းမတူကြ။ ယင်းသို့မတူညီကြသည်ကို တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက်
လိုက်လိုက်လျောလျော ပြုနိုင်ကြလျှင် ဖြစ်၏။

သို့သော် ရန်စလို့သော အင်္ဂလိပ်တို့က ဗမာတို့ မခံမရပ်နိုင်အောင် တမင်ပြုတတ်ကြ၏။ ဗမာလူမျိုးတို့သည် သက်ကြီးဝါကြီးနှင့် မိမိတို့၏ အရှင်သခင်များကို လေးစားရုံသေကြရ၏။ မြို့ဝန်မင်းလာလျှင် လမ်းဘေးမှ ရုံသေသမှုပြု၍ ရပ်တန့်နေကြရ၏။ မြို့ဝန်မင်းလွန်သွားမှ မိမိတို့သွားလိုရာကို သွားကြသည်။

ဤအပြုအမူကား ဗမာတို့၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုစည်းကမ်း . . .

ဤသည်ကို သိနေကြသော ဗမာရည်ဝသည့် အင်္ဂလိပ်တို့က တမင်မသိယောင်ပြုလျက် မြို့ဝန်မင်းလာမည့်လမ်းမှ အချိန်ကိုက်၍ ရင်ဆိုင်လာတတ်ကြ၏။ တွေ့သည်နှင့် ခရီးလမ်းဖယ်ပေးခြင်း မပြုရုံမျှမက ရှေ့တည့်တည့်မှ ဆီးဆို့ရပ်လျက် . . . “ဟော . . . ကောင်းသောနံနက်ပါပဲလား မြို့ဝန်မင်းကြီးခင်ဗျား . . . ဥတုရာသီကလည်း တယ်သာယာတာကိုးဗျ . . . ခင်ဗျားလည်းတစ်နေ့တစ်ခြား ကျန်းမာဖြိုးလာပါပဲကော . . . ခင်ဗျားကို မြင်ရတဲ့အတွက် ဝမ်းသာသဗျား . . .” ဟု အရောတဝင်ပြောဆို၍ မြို့ဝန်မင်း၏ ဗိုက်ကို လက်ဖြင့်ပုတ်သွားလိုကြ၏။

ဤသို့ပြုမူခြင်းသည် မိမိတို့က မြို့ဝန်မင်းကြီးကိုချစ်ခင်၍ မိမိတို့လေ့အတိုင်း ပြုလုပ်ပါသည်ဟု အင်္ဂလိပ်တို့က ဆင်ခြေပေးကြသော်လည်း စင်စစ် ဗမာတို့မခံမရပ်နိုင်မှန်းသိသောကြောင့် တမင်လုပ်ကြခြင်းဖြစ်၏။

အင်္ဂလိပ်တို့၏ စော်ကားရန်စနည်းသည် ဗမာလူမျိုးတို့အဖို့ အသက်နှင့်လဲ၍ လူမျိုးပါအပျောက်ခံချင်လောက်သည့် စော်ကားရန်စနည်းမျိုးဖြစ်၏။

ဤရန်စပြုမှုချက်မျိုးကို ဗမာတို့က မခံမရပ်နိုင်၊ မိမိတို့လေးစားရုံသေရသည့် အရှင်သခင် သက်ကြီးဝါကြီးကို ရိုင်းပျစော်ကားရဝ ကောင်းလားဟု နေရာ၌ပင် ဓားဖြင့်ဝင်ပိုင်းရန် တက်ကြွစွာနေကြ၏။ မျက်နှာလှုပ်လိုက်သည်နှင့် ရိုင်းပျစော်ကားသော အင်္ဂလိပ်တို့အား ဓားဖြင့်ပိုင်းကြပေတော့မည်။ ဓားဖြင့်ပိုင်းမိသည်နှင့် အင်္ဂလိပ်-ဗမာစစ်ဖြစ်ရပေတော့မည်။ စစ်ဖြစ်သည်နှင့် လက်နက်အင်အားချင်းမယှဉ်သာသည့် ဗမာတို့အဖို့ သူနိပစ်ကဲတိုင်း ခံရပေတော့မည်။

ဝံပုလွေသည် သိုးငယ်ကို ရန်စနေလေပြီ . . .

ဤအကြောင်းဖြစ်ရပ်တို့ကို ဗမာဘုရင်နှင့်တကွ မှူးကြီးမတ်ကြီး၊ မြို့အုပ်၊
မြို့ချုပ်အားလုံးတို့က သိ၏။

ထို့ကြောင့် ယခုလက်ရှိမြို့ဝန်ဦးအုပ်ကို အရာနုတ်သိမ်း၍
ပြည်ရွှေတောင်ဝန်ဖြစ်သော ဦးမှန်ကို ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်ကြောင်း၊
အင်္ဂလိပ်ကုန်သည်များ ကျေနပ်သည့်အထိ အမှုအခင်းတို့ကိုစစ်ဆေးစိမ့်ရန်
ဦးမှန်အား အမိန့်ပေးလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း ဗမာဘုရင်က အင်္ဂလိပ်အစိုးရထံသို့
စာပြန်၏။

သို့သော် အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် Commodore Lambert
ကုန်မင်ဒိုလင်းဘတ်ဆိုသူအား တိုက်သင်္ဘောတစ်စင်းနှင့်အတူ
ရန်ကုန်သို့စေလွှတ်လိုက်ပြီဖြစ်၏။

လင်းဘတ်ကို စေလွှတ်ရခြင်းအကြောင်းကား အင်္ဂလိပ်ကုန်သည်များနှင့် ဗမာတို့
အဆင်ပြေစွာ ဆက်ဆံနိုင်ရေးအတွက် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ထံသို့ စာတစ်စောင် . . .

အကယ်၍ ရန်ကုန်မြို့ဝန်က ထိုစာပါအတိုင်းလက်မခံခဲ့သော် ဗမာဘုရင်ထံသို့
သွားရောက်ပေးရန် စာတစ်စောင်၊ ပေါင်း စာနှစ်စောင်ပေးရန်အတွက်ဖြစ်၏။

ထိုသို့ စာများကိုပေးအပ်ဆောင်ရွက်ရာ၌ ကျေနပ်မှုရသည်ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ၊
နောက်ထပ်အမိန့်တစ်စုံတစ်ရာမရပဲ ဗမာတွေကိုမသင့်မတင့်အောင်မပြုရ၊
ရန်မပြုရဟု အမိန့်စာနှင့်တကွ အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့က လင်းဘတ်ကို
စေခိုင်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဆို၏။

သို့သော် လင်းဘတ်သည် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ဝင်လိုက်သည်နှင့်သင်္ဘောပေါ်မှနေ၍
မှန်ပြောင်းဖြင့်ကြည့်မိသောအခါ မိမိအား အမိန့်ပေးလိုက်သော
အထက်အစိုးရအပေါ်၌ အတော်ဒေါသဖြစ်နေ၏။ မိမိတွေ့ရသည်ကား ဆိပ်ကပ်
ငယ်ထိပ်ပေါ်တည့်တည့်၌ ထုံးဖွဲ့လျက် အဝတ်တစ်ထည်ဖြင့်
ခေါင်းကိုရစ်ပတ်ထားသည့် နှုတ်ခမ်းမေးကားကား၊ ကြေးနီညိုရောင်အသားနှင့်
ယောက်ျားကြီးများကို တွေ့နေရသောကြောင့်ဖြစ်၏။

ထိုယောက်ျားကြီးများသည် ကိုယ်ပေါ်၌ အင်္ကျီလုံးဝမရှိ။ ရှည်လျားသော
အဝတ်တစ်ခုကို ခါး၌ပတ်ကာ ကွလားပြည့်၌တွေ့ရသောဟန္တာတို့ကဲ့သို့
အောက်ပိုးကျိုက်ထားကြသည်ကို အများအပြားတွေ့ရ၏။ အချို့တို့ကမူ

မွတ်စလင်ကလေးများ လိုချင်သကဲ့သို့ ပိတ်ရှည်စကို ခါးတွင်ပတ်လျက် ပိုသောအခက် ကျောပြင်ထက်၌ ရှိထားကြ၏။

မိန်းမများကို မြင်ရလျှင်လည်း အများအားဖြင့် အင်္ကျီမရှိ၊ ခါးဝတ်၃ ကို ရင်ဘတ်အထိ ဖုံးလွှမ်းဝတ်ဆင်ထားကြ၏။ ရွှေတုံးကြီးများနှင့်ကျောက်မျက်ခွံများကို လည်၌ဆွဲထားကြ၏။ ကြီးမားသော ရွှေနှားတောင်းကြီးများကိုလည်း နား၌ ပန်ဆင်ထားကြ၏။ တချို့ ငယ်ရွယ်သူမိန်းကလေးတို့၌ အင်္ကျီရှိပါ၏။ သို့သော် ရင်ခွံအင်္ကျီရှိသူများဖြစ်လျက် ထိုအင်္ကျီတို့၌ ကြယ်သီးနှင့်တူသည့်အရာဟူ၍ တစ်ခုတစ်လေမျှမပါရှိကြ။

လင်းဘတ်၏စိတ်ထဲ၌ အင်္ကျီမဝတ်သေးသော ဤမျှရိုင်းစိုင်းသည့် လူမျိုးကိုများ မိမိတို့အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် ဘာရည်ရွယ်ချက်နှင့်ယခုကဲ့သို့ အရေးတယူ ပြုလုပ်နေရပါလိမ့်ဟု တွေး၏။ မှန်ပြောင်းတစ်ခုနှင့် ဝယ်ယူမြစ်ကမ်းဆီသို့ ခုနစ်ကြည့်မိတိုင်း မိမိတို့သဘောအား ပြေးထွက်ကြည့်နေကြသည့် အင်္ကျီမပါသော နှုတ်ခမ်းမွေးကားကားနှင့် ဗမာယောက်ျားကြီးများကို တွေ့မြင်နေရ၏။

ဤသို့မြင်လိုက်ရတိုင်း လျှောင်အိမ်တွင်းမှ ချောက်ပြုသည့်မျောက်ကိုတောနေရသော ကလေးငယ်ကဲ့သို့ လင်းဘတ်၏စိတ်၌ တုတ်ဖြင့် ထိုးလိုက်ချင်စိတ်မျိုးတွေပေါ်လာ၏။ လင်းဘတ်သည် ပါးစပ်မှလေကို ဂူးခနဲ မှုတ်ထုတ်လိုက်ပြီးနောက် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ပြန်ကြည့်၏။ ရာထူးအဆင့်အတန်းအလိုက်ခမ်းနားလှပသော ထူထဲသည့် စစ်အဆောင်အယောင်အင်္ကျီသည် ချွေးရည်တို့ဖြင့် စိမ့်စိမ့်စွာနေ၏။ ဆောင်းထားသည့်ဦးထုပ်၏ ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်မှ စီးယိုကျလာသော ချွေးစိကြောင်းကြီးတို့သည် စင်ကြယ်အောင်ရိတ်ထားသည့် မေးခွေ၌ အသီးအသီး စီရင်တင်ခဲ့ကျ၏။ မိမိတစ်ကိုယ်လုံးသည် ဖက်စိမ်းဖြင့် အထပ်ထပ်ထုပ်လျက် မီးဖိုထဲ၌အဖုတ်ခံရသည့် အသားထုပ်ကဲ့သို့ အငွေ့ရှိန်ရှိန် ထွက်နေသည်ဟုထင်ရ၏။

ကမ်းထက်ရှိ ရေစပ်သစ်ရိပ်တွင် အင်္ကျီဟင်းလင်းရှိုသောကိုယ်နှင့်အေးအေးလူလူရပ်ကြည့်နေကြသော ဗမာယောက်ျားကြီးများကို တွေ့လိုက်ရသောအခါ ထူထဲသောအင်္ကျီအတွင်းရှိ လျှောင်အိုက်နေသည့် မိမိကိုယ်ကို မသက်မသာ သတိရလာ၏။

“စောက် . . . ပူလိုက်တာ . . . ”

လင်းဘတ်သည် ကမ်းနားသစ်ပင်တို့နှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးကို ကြည့်မရအောင်ဖြစ်နေရာမှ ရေရွတ်လိုက်၏။

မြစ်တွင်းရှိရေသည် ရှုံ့နှစ်ရွှေငှက်အတိုင်း ဝါကြန့်ကြန့်ရှိလျက်နောက်ကျိ၏။ ကမ်းခြေရှိသစ်ပင်တို့က ထူပိန်းရှုပ်ထွေးလှ၏။ အဝေးတွင်မြင်နေရသော လယ်ကွင်းပြန့်ကြီးက မျက်စိတဆုံးကျယ်လျက်ကောက်ပြတ်တွေ့ကြောင့် ဝါဝင်းလွန်း၏။ နေရောင်ကလည်း ကျွဲကျဲတောက်ပူပြင်းနိုင်အား၏။ မြင်မြင်သမျှအရာဝတ္ထုအားလုံး မျက်စိစူးကျိန်းအောင် အရောင်ပြင်းလွန်း၏။ တဟူးဟူးတိုက်ခတ်သည့် လေကလည်း ပူရက်လှဘိတောင်း . .

မြစ်သုံးခွဆိုင်သို့ရောက်လာသည်နှင့် ကွန်မင်ဒိုလင်းဘတ် စီးလာသည့် Fox ဖောက်စီ အမည်ရှိသော သင်္ဘောသည် နောက်ခပ်လှမ်းလှမ်းမှပါလာသည့် Tenasserim တနင်္သာရီအမည်ရှိသော စစ်မီး သင်္ဘောကြီးကို ခေတ္တရပ်စောင့်၏။ သင်္ဘောနှစ်စင်း အနေအထားကျသည်နှင့် အကွာအဝေးမပျက်စေပဲ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ ရှေးရှုမောင်းနှင်၏။

လင်းဘတ်သည် စစ်ဝတ်တန်ဆာအဆောင်အယောင် အဝတ်များကို ချွေးတလုံးလုံးဖြင့် ဝတ်ဆင်ထားလျက် လူယဉ်ကျေးတို့၏ဟန်ပန်နှင့် ကိုယ်ကိုတောင့်တောင့်ရပ်ကာ မိမိ၏မှန်ပြောင်းကို ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းဆီသို့ ရွှေ့လိုက်၏။ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းမရောက်မီ ကမ်းခြေတစ်နေရာ၌ အဆောက်အဦးအချို့နှင့်အတူ ကြက်လျှာစွန်းသုံးခုပါသည့် ဒေါင်းအလံတစ်ခုလှင့်ထားသည်ကို တွေ့လိုက်ရ၏။

လင်းဘတ်သည် ထိုနေရာကို ဂရုတစိုက် ကြည့်လိုက်သည်။ မြစ်သည်ထိုနေရာ၌ အခြားနေရာထက်ကျဉ်းနေ၏။ နှုတ်ခမ်းမွေးတကားကားနှင့် ယောက်ျားကြီးတစ်ယောက်သည် ရှည်လျားပါးလှသော အကျဉ်းမှုကိုဝတ်၍ ပခုံးပေါ်၌ တဘက်တစ်ထည် တင်ထားပြီးလျှင် လက်မှယပ်တောင်တစ်ချောင်းကို ကိုင်ကာ ငြိမ်သက်စွာရပ်နေ၏။ ယောက်ျားကြီးဝတ်ထားသော အကျဉ်းအပြု၌ရွှေချည်အနားပတ်ကြီများ ကွပ်ထားသည်ကိုတွေ့ရ၏။

“အမယ် . . . အင်္ကျီနဲ့ဘာနဲ့ . . . ”

လင်းဘတ်သည် ပါးစပ်မှရွေ့တ်ရင်း ထိုလူကြီးရှိရာသို့ သေသေချာချာထပ်ကြည့်၏။ အခြားယောက်ျား ခပ်ရွယ်ရွယ်တစ်ယောက်ကထိုလူကြီးကို ကြီးမားသောထီးနီကြီးဖြင့် မိုးပေးထား၏။ ထီးကြီး၏ထိပ်ဖူး၌ရှိသောရွှေရောင်သည် ဝင်းဝင်းလက်လက်

တောက်ပနေ၏။

ထိုလူကြီး၏ ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်၌ ဓားလတ်ကိုင် လူလေးယောက်တို့ မတ်မတ်ရပ်နေကြ၏။ ထိုလူကြီးနှင့်မိန်းမဝေး ဘယ်ညာတစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် အလွန်ဟောင်းနွမ်းရှေးကျသော အမြောက်အုံကြီးနှစ်လက် ရှိ၏။ အမြောက်အုံကြီးတစ်လက်တစ်လက်၏ဘေး၌လူ့ရ ယောက်ခန့်စီ ရှိနေကြ၏။ ထို မြင်ရသမျှလူအားလုံးတို့သည်မည်သမျှ အကျိတ်တစ်မထားကြ။ ထို့ကြောင့် ကျစ်လစ်တုတ်ခိုင်သောကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကြီးများကို မြင်နေ၏။

လင်းဘတ်သည် မျက်နှာချင်းတကယ်ဆိုင်နေရသလို မှန်ပြောင်း၏ထိပ်ဝမှမြင်နေရသော နှုတ်ခမ်းမွေးကားကားနှင့် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်မမာကြီးအား မျက်တောင်မခတ်ကြည့်နေရာမှ “စောက်ရူး” ဟု ဒေါသတကြီး အော်လိုက်၏။

ထိုစဉ် အလွန်ပီသသော အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် လှမ်းပြောလိုက်သည့်အသံတစ်ခု မြစ်တွင်းမှပေါ်လာ၏။

“နိုင်ငံခြားသား မိတ်ဆွေများခင်ဗျား . . . အကောက်ရုံးရဲ့ ခွင့်ပြုချက်အမိန့်ကိုယူပြီးမှ ရန်ကုန်မြစ်တွင်းကို ဝင်ခွင့်ရနိုင်ပါတယ် . . .ဒါကြောင့် မိတ်ဆွေများ အခက်အခဲမရှိစေရန် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ဝင်နိုင်ခွင့်အမိန့်စာချုပ်များကို မိတ်ဆွေများ လိုချင်လိမ့်မည်ထင်သဖြင့်လာပို့ပါတယ်ခင်ဗျား . . . ”

လင်းဘတ်သည် မှန်ပြောင်းကိုဖယ်လိုက်ပြီး အသံလာရာဘက်သို့လှည့်ကြည့်၏။ ထို့နောက် မှန်ပြောင်းဖြင့်ကြည့်ပြန်၏။ တုတ်ခိုင်သော ယောက်ျားဦး ယောက်တို့ မပင်မပန်း လှော်လာကြသည့် တစ်စင်းလုံးနီနေသော လှေငယ်ပေါ်မှ အော်ပြောလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

လှေ၏ ဦးထိပ်နှင့်နောက်ဖြီးတို့တွင် ပြုံးပြုံးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သော ရောင်စုံကျောက်များကို ရွှေတို့ဖြင့် ရောစပ်ခြယ်လှယ်ထား၏။ လှေ၏ ငါးပိုင်းလောက်၌ ပိတ်ဖြူအကျိပ်ရှည်ဝတ်ထားသည့် ယောက်ျားတစ်ယောက်က လှေပေါ်၌ မတ်မတ်ရပ်လျက် လက်နှစ်ဖက်ကိုဝှေ့ရမ်းပြီးလျှင် အဆက်မပြတ် ထပ်ခါထပ်ခါ အော်ဟစ်နေ၏။

“အမယ် . . . ဒီအရိုင်းကောင်တွေက ဒါလောက်လှတဲ့ လှေကိုများစီးပြီး ငါတို့စကားတွေကိုများ ပီပီသသပြောလို့ . . .”

လင်းဘတ်သည် စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်ရင်း အလိုလို မလိုတမာဖြစ်လာ၏။ မိမိတို့နှင့်တိုက်ခိုက်ရမည့် အရိုင်းကောင်ကြီးများကို မုန်းမုန်းတီးတီး အသေးစိတ် လေ့လာမှတ်သား၏။ ဝ တစာစာဟစ်အော်နေသော လှေသည် မိမိတို့သင်္ဘော၏ ရှေ့တည့်တည့်၌ ကန်လန်ပြု၍ရပ်ထား၏။ လှေလှော်သော ယောက်ျားကြီး ယောက်တို့သည် လှော်တက်ကို ရေထဲသို့ နှစ်မြှုပ်လျက် ငြိမ်သက်သော မျက်နှာနှင့် သင်္ဘောရှိရာသို့ ကြည့်နေကြ၏။

ထိုလူကြီးတို့၏ ကိုယ်၌ အင်္ကျီမရှိ။ ရင်ဘတ်နှောက်ကျော၊ လည်ပင်း စသည်တို့၌ ဆေးနီကွင်းကြီးများ ထိုးနှံထားကြ၏။ ခေါင်း၌နီရဲသော ပိတ်စကို ဆံပင်နှင့်အတူရော၍ ဖွဲ့စည်းထုံးနှောင်ထား၏။ အကွက်တုံးဖော်ထားသည့် တိုင်းရင်းဖြစ်အထည်ကို ခါး၌ အလွန်ကျစ်လျစ်စွာ ရိပ်ပတ်ထားကြ၏။ ခါးမှ ဒူးအထိ ပေါင်တံကြီး နှစ်ဖက်လုံး၌ ဆေးမင်ကြောင်အပြည့်ထိုးထားသဖြင့် ဘောင်းဘီတိုဝတ်ထားဘဲသို့ မြင်နေရ၏။

“စက်ကိုအကုန်ဖွင့် . . . သင်္ဘောဥဩပေး၊ အဲဒီလှေကို ရပ်အော်နေတဲ့လူတည့်တည့်က ဝင်တိုက် . . .”

လင်းဘတ်သည် မိမိလူများအား အမိန့်ပေးပြီးသည့်နှင့် မိမိဖန်တီးပေးလိုက်သည့်ကြမ္မာကို လှေပေါ်ကအရိုင်းအခိုင်းများ မည်သို့ခံကြလေမလဲဟု ရေတပ်ဖိုလ်ကြီး၏သိက္ခာဖြင့် အလွန်တည့်ငြိမ်စွာကြည့်၏။

လင်းဘတ်၏စိတ်ထဲ၌ ငါတို့သင်္ဘောကြီး အနီးသို့ရောက်သည်နှင့် ဗမာဆိုသော ယောက်ျားရိုင်းကြီးများ အထိတ်တလန့်ဖြစ်၍ ထွက်ပြေးကြမည်ကို ကြည့်လို၏။ ထိုသို့ထွက်ပြေးလျှင် သင်းတို့ လှော်ထွက်နိုင်ပါမလား၊ သင်းတို့၏ လှပသောလှေသည် လှပသလောက်အသုံးဝင်ပါမည်လား၊ မည်မျှမြန်မြန်ဆန်ဆန် လှော်ထွက်ရွေ့လျားနိုင်ပါမည်နည်း။

သင်္ဘောသည် ဖေးဖေးထသော ရေပန်းရွေ့များကိုဖြစ်စေ၍လှေငယ်ဆီသို့ဦးတည့်လျက် တစ်စထက်တစ်စနီးသွား၏။ လှေပေါ်ရှိ လူ ယောက်တို့သည် လှော်တက်ကို ရေထဲသို့ နှစ်မြှုပ်လျက် ငြိမ်သက်မြဲငြိမ်သက်နေ၏။

သဘောသည် လှေငယ်ပေါ်ရှိ လက်များကိုငွေ့ယမ်းပြနေသည့် လူရှိရာသို့ တည့်တည့်ဝင်တိုး၏။ ကန်လန်ရပ်ထားသော လှေငယ်သည်သဘောဦး၏အောက်၌ နှစ်မြုပ်သွား၏။ လှေပေါ်ရှိ လူအားလုံးတို့သည် တိမ်းရှောင်ကူးခပ်ခြင်းကိုမျှ မပြုကြပဲ လှေနှင့်အတူ ရွှေ့နှောနှစ်မြုပ်ကြ၏။လင်းဘတ်သည် နှစ်မြုပ်သွားသောလှေကို ငိုကြည့်ရာမှ မိမိလူများဘက်သို့လှည့်လျက် ပြီးသောမျက်နှာနှင့် ပခုံးနှစ်ဖက်ကို ကျုံ့ပြ၏။

ထိုစဉ် အမြောက်ကျည်ဆန်နှစ်လုံး ရေထဲသို့ကျလာပြီးနောက်ကုန်းထက်မှ အမြောက်သန်စီချက်ပေါလာ၏။

“ဟ.... ပစ်ပဟ”

လင်းဘတ်သည် အသံခပ်ကျယ်ကျယ် အော်ဟစ်မိရာမှ မိမိတို့သဘောကို အမြောက်ပစ်ရာနှင့် ခပ်ဝေးဝေးသို့နေရာယူလိုက်ရန် အမိန့်ပေး၏။

လင်းဘတ်စီးလာသောမြောက် ဖောက်စ်သဘောပေါ်၌ လေးလက်သာပါရှိရာ သုံးလက်ကို ကျည်ထိုးအ အလံထူထားသော အကောက်ဆိပ်ရှိရာသို့ ချိန်စေ၍ ကျန်အမြောက်တစ်လက်ကို အခြားတစ်ဖက်ကမ်းသို့ ချိန်ထားစေ၏။ ထို့နောက် မိမိတို့နောက်မှ ကပ်လျက်ပါလာသည့် တနင်္သာရီစစ်မီးသဘောကိုလည်း အလံထူထားသော ဗမာအကောက်ဆိပ်ရှိရာသို့ အမြောက်ဖြင့် တုံ့ပြန်ပစ်ခတ်ရန်နေရာယူဖို့ အချက်ပြအမိန့်ပေး၏။

ထို့နောက် အမြောက်ကျည်ဆန်နှစ်လုံး ရေထဲသို့ နောက်ထပ်ကျလာပြီးနောက် ကုန်းပေါ်မှ အမြောက်သန်စီချက်ကြားရပြန်၏။ ဗမာအမြောက်ကျည်ဆန်တို့သည် မိမိတို့သဘောရှိရာသို့ နှစ်ကြိမ်လုံးလုံးတည့်တည့်မတ်မတ် ရောက်လာကြသော်လည်း အလှမ်းမမီဘဲ ကိုက်အကွာလောက် ရေထဲ၌ကျ၏။ ထူထူပူပူဖြစ်သွားသော လင်းဘတ်သည် နောက်တစ်ကြိမ် အမြောက်ဆံတွေကျလာသည်ကို မြင်ရသောအခါ ဗမာအမြောက်အိုကြီးများမှ အမြောက်ဆံတို့ မိမိတို့သဘောရှိရာသို့ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရောက်မမှန်နိုင်ကြောင်းသိလာ၏။

“ကဲ . . . ဒို့အမြောက်တွေလဲ ပစ်ပြလိုက်ရသေးတာပေါ့ကွာ . . .”

လင်းဘတ်သည် အမြောက်တွေကို ပစ်ခတ်ရန်အမိန့်ပေးလိုက်၏။ တခဏအတွင်း သင်္ဘောနှစ်စင်းလုံးက မိုးထစ်ချုန်းဘိသို့ အုန်းအုန်းခြုံခြုံ မြည်ဟီး၏။ မြစ်ရိုးတစ်လျှောက်လုံး မီးခိုးဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၏။ ပွဲတင်ရက်ထပ် လှိုင်းဘောင်ဘင်ခတ်လျက် ကမ်းစပ်ရှိသစ်ပင်အများကျိုးပြတ်ကျကုန်၏။

လင်းဘတ်သည် ဗမာအကောက်ဆိပ်ကမ်းဆီသို့ မှန်ပြောင်းဖြင့်ကြည့်၏။ မိမိတို့ပစ်ခတ်လိုက်ကြသော အမြောက်ကျည်ဆန်တို့သည် အကောက်ဆိပ်ကမ်းတစ်ခုလုံးကို နေရာအနှံ့အပြား ထိခိုက်ပျက်စီးစေ၏။

စိမ်းစိမ်းစိုစိုရှိနေသော အုန်းပင်များသည် ခါးလယ်မှ ထောင်းထောင်းပြတ်ကျ၏။ အုန်းပင်များအောက်ရှိ အိမ်ငယ်တို့သည် မွေ့ကြွေပျက်၏။ အိမ်ငယ်ကလေးများရှေ့ရှိ ကမ်းစပ်မြေပြင်တစ်ခုလုံး အကွင်းအကွင်း ကျင်းချိုင့်ကြီးများဖြစ်၏။ စောစောက အသံထွက်လာသော အမြောက်အိုကြီးနှစ်လက်တို့သည် ပြုလဲလျက်ရှိနေလေပြီ . . .

ဗမာလူရိုင်းများသည် ဤမျှပစ်ခတ်နေသည့်အကြားကပင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခြင်းမပြုကြ။ အသုံးမဝင်သော သင်းတို့၏ အမြောက်အိုကြီးများကို ပုရွက်ဆိတ်များဝိုင်းအုံနေကြဘိသို့ အလွန်မိုက်မစာဝိုင်းအုံသယံဇာတ နေကြ၏။ ထီးနီကြီးအောက်၌ မတ်မတ်ရပ်နေသောလူကြီးကလည်း မိမိ၏လူများ ပြုလုပ်နေကြသည်ကို ငြိမ်သက်ကြည့်နေ၏။ ထိုလူကြီးကို ထီးမိုးပေးနေရသော သူကသော့မျှ ယခုလောက် ထိခိုက်အောင် ပစ်ခတ်နေသည့် သင်္ဘောတွေဖက်ဆီသို့ လှည့်ကြည့်ဖော်မျှမရလေ။

“နေရာကောင်းကောင်းယူပြီး အဲဟိုကုန်းပေါ်က ထီးနီကြီးနဲ့လူတွေကို ထိအောင်ပစ်စမ်း . . .”

လင်းဘတ်၏အမိန့်အရ သင်္ဘောသည် ဗမာအကောက်ဆိပ်ကမ်းနှင့် ပို၍နီးသည့် သင့်တော်ရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေရာယူ၏။ ထိုစဉ် သင်္ဘောပဲ့ပိုင်းဆီမှ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ပြေးလွှားဆူညံသံကြားရ၏။ ချက်ချင်း သေနတ်သံတွေ ထွက်လာ၏။ မမျှော်လင့်ထားသော ကြားရချက်ဖြစ်၏။

သေချာပြီ။ မိမိတို့သင်္ဘောပေါ်၌ ရန်သူနှင့် တိုက်ပွဲဖြစ်နေကြောင်း လင်းဘတ် ချက်ချင်းသိ၏။

“ရန်သူတွေ ဘယ်လိုများ သင်္ဘောပေါ်ရောက်လာပါလိမ့် . . .”

လင်းဘတ်သည် သင်္ဘောသားများ အသင့်ဖြစ်စေရန် အချက်ပေး
ခေါင်းလောင်းကို အတီးခိုင်း၏။ တစ်သင်္ဘောလုံး ပို၍ ဆူညံလာ၏။

လက်ထောက်မာလိန်မှူးသည် မိမိတို့သင်္ဘောကို ရန်သူများက
တိုက်ခိုက်လာပြီဖြစ်ကြောင်း နောက်သင်္ဘောမှသိရန် ဥဩမှုတ်၏။
တစ်ပြိုင်တည်းလူလိုပင် နောက်သင်္ဘောကလည်း အလားတူ ဥဩမှုတ်၏။

“ဟယ် . . . ဘယ်လိုများ တို့သင်္ဘောနှစ်စင်းလုံးပေါ်ကို ရန်သူကောင်တွေ
ရောက်လာကြပါလိမ့် . . .”

လင်းဘတ်သည် မိမိကိုယ်တိုင် လုံခြုံရာ၌ နေရာယူလျက် သေနတ်နှစ်လက်ကိုကိုင်၍
အသင့်စောင့်၏။ မိမိရှိရာသို့ ဆူဆူညံညံ ပြေးတက်လာသည့် အသံတွေကို
ကြားရ၏။

“လာပေစေ . . . လာပေစေ . . . လာကြပေစေ . . .”

ထိုးတော့မည့်ဆင်ကဲ့သို့ ရှေးရှုရာကို စူးစိုက်ကြည့်လျက် ရန်သူနှင့်ရင်ဆိုင်ရန်
အာရုံပြုထား၏။ သေနတ်နှစ်လက်ကို တင်းတင်းဆုပ်၍ အကာအကွယ်ယူလိုက်၏။

“ဘာလဲဟေ့ . . . ဘာဖြစ်ကြတာလဲ . . .”

“ငဲ့သွားမယ့် ဝက်ရိုင်းသုံးကောင်ခင်ဗျ . . . အခု ကိစ္စချောသွားပါပြီ . . .
ကျွန်တော်တို့ဘက်က ငါးယောက်ကျပြီး သုံးယောက်ဒဏ်ရာရတယ် . . .”

“တိတ်စမ်း . . . မင်းတို့ အလကားလူညံတွေ . . .”

လင်းဘတ်သည် မိမိ၏အဝတ်များကို

ပို၍သပ်ရပ်ခွဲထားအောင်ပြုပြင်လိုက်ပြီးနောက် အချင်းဖြစ်ပွားရာနေရာသို့
ခပ်သုတ်သုတ် ထွက်သွား၏။

ဟင်းလင်းပွင့်သောရင်များ၊ အပိုင်းပိုင်းပြတ်သောကိုယ်များနှင့်
မရှုမလှကျဆုံးနေရသည့် မိမိသဘောထားများ . . .

သွေးချင်းချင်းလူးသောစားကို ကျစ်ကျစ်ပါအောင်ဆုပ်၍ သေနတ်ပေါက်များဖြင့်
တစ်ကိုယ်လုံး ဆန့်ခါပေါက်တွေ ဖြစ်နေပါလျက် ခုန်ထရန်မူတော့မည်ကဲ့သို့
မျက်လုံးအပွင့်သားရှိနေကြသော ဗမာအရိုင်း ကောင်သုံးယောက် . . .

လင်းဘတ်သည် မိမိရှေ့၌မြင်နေရသော ရှုခင်းကိုကြည့်လျက် မနှစ်မြို့၊
ရွံရှာလာ၏။

“ဟေး . . . ဒီ ငရဲကောင်သုံးကောင်ကို ရေထဲကန်ချလိုက်စမ်း . . . ဟိုမှာ
ကျနေတဲ့လူတွေကို တစ်နေရာရာမှာစုပြီး အဝတ်နဲ့ ဖုံးထားလိုက် . . . ဘာလဲ . . .
မင်းတို့အလှူကြည့်နေကြတာလား . . .

လင်းဘတ်၏အော်သံကြောင့် သဘောထားတွေအားလုံး ပြာသွား၏။
လင်းဘတ်သည် မမျှော်လင့်ပဲ ဤသို့အဖြစ်ခံလိုက်ရသည့်အတွက်
ပို၍စိတ်တိုနေ၏။ ဗမာအရိုင်းကောင်သုံးကောင်တို့သည် မိမိတို့သဘောက
တိုက်မြှုပ်လိုက်သောလှေပေါ်မှ အရိုင်းကောင်များ ဖြစ်ကြ၏။

ဘယ်အချိန်က မိမိတို့သဘောပေါ်သို့ တက်ရောက်လာသည့်ဟုဝ မသိလိုက်ကြရပဲ
အပေါ်ရောက်လာသည့်နှင့် အဆုတ်အဆိုင်းမရှိ၊ နှီးရာလူကို
အတင်းဝင်ရောက်ထိုးခုတ်သည်ဟုဆို၏။ ဓားမြှောင်ကိုင်နှစ်ယောက်သည်
ပိုင်းပစ်နေသည့်ကြားထဲက ဦးတည်ထားသော လူဆီသို့ အရောက်ပြေး၍
ခါးကိုပွေတာ ရင်ကိုခွဲချလိုက်ပြီးမှ အတူတူရှေ့နှောလဲကျသည့်ဆို၏။
ဓားရှည်ကိုင်ထားသောသူကလည်း ရန်သူကို တိုက်လာသည်နှင့်မတူပဲ ကနေဘိသို့
ခုန်ပျံကာ ထိုးခုတ်ပိုင်းထစ်သွားသည်။ မိမိတို့ဘက်သားများ အမှတ်မထင်
အပိုင်းပိုင်းအခုတ်ခံလိုက်ရသည်။ အားလုံးပေါင်း ဆာဂျင်ဆမစ်နှင့်
အန္တိယစစ်မျက်နှာညွှနာမည့်ရ စစ်သားကောင်း လေးယောက်တို့ ကျဆုံးကြရသည်။
နှစ်ယောက် အပြင်းအထန်ဒဏ်ရာရ၍ တစ်ယောက် မျက်နှာတွင် ပါးတစ်ခြမ်း
အလွှာလိုက်ခုတ်ချခံလိုက်ရသည်ဆို၏။

ထို့သူကို လင်းဘတ်ကိုယ်တိုင် တွေ့ခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ မိမိတို့ သဘော၌ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်အကြီးဆုံး အသန့်စွမ်းဆုံး ရေတပ်သားကြီး ဆာမောဂျက်ပင်ဖြစ်လေသည်။

“ကောင်းပြီလေ . . . ဒီကလည်း ဒီအရိုင်းကောင်တွေကို ဘယ်လိုအမြောက်စာပြန်ကျွေးလိုက်မယ် ဆိုတာကို ကြည့်ရသေးတာပေါ့ . . .”

လင်းဘတ်သည် ဝမ်းထဲမှ ကြိမ်းရင်း မိမိတို့သဘောအား အကောက်ဆိပ်နှင့် ပိုချိန်းသည့်နေရာသို့ အတင့်စွာ အရွှေ့ခိုင်း၏။ ထို့နောက် ကမ်းပေါ်ရှိ ဗမာအရိုင်းကောင်များ မည်သို့ ပြေးလွှားထိခိုက်ကုန်ကြသည်ကို သေချာစွာမြင်ရနိုင်ရန် မှန်ပြောင်းဖြင့်ကြည့်၏။

“ကဲ . . . ပစ်ခိုင်းစမ်း . . .”

လင်းဘတ်၏အမိန့်အတိုင်း သဘောအမြောက်မှူးက အမြောက်လေးလက်လုံး အကောက်ဆိပ်ဆီသို့ အပစ်ခိုင်း၏။ မိမိတို့ သဘောမှသာလျှင် ပစ်သည်မဟုတ်။ မိမိတို့နောက်မှပါလာသော တနင်္သာရီစစ်သဘောကလည်း ဝိုင်းပစ်၏။ ဗမာယမ်းမှန်ထိုးအမြောက်တစ်လက် တစ်ချက်ပစ်လိုက်တိုင်း မိမိတို့ ကျည်ထိုးအမြောက်တစ်လက်သည် အချက်ပေါင်းဝ ကျော် ပစ်နိုင်၏။ ထိုမှန်ရာ၌ တစ်ဆင့်ပေါက်ကွဲသော ယမ်းမှန်အသင့်ထည့်ပြီးကျည်တောင့်များကို အသုံးပြုသောကြောင့် ဗမာအမြောက်တိုက် အဆပေါင်းများစွာ ပြင်းထန်လှ၏။ ထို့ပြင် ဗမာတို့ဘက်၌ ယမ်းမှန်ထိုးအမြောက်အိုကြီးနှစ်လက်သာ ရှိ၏။ မိမိတို့ကမူ မိမိတို့သဘောပေါ်၌လေးလက်၊ တနင်္သာရီစစ်သဘောပေါ်၌ အမြောက်ခြောက်ဆယ်၊ အားလုံးပေါင်း ခြောက်ဆယ့်လေးလက်ဖြစ်၏။

“ကဲ . . . ကြည့်ကြသေးတာပေါ့ကွာ . . .”

လင်းဘတ်သည် အောင်နိုင်သူတို့၏ ရင့်ကျက်တည်ငြိမ်သောမျက်နှာဖြင့် ကမ်းထက်သို့ စူးစိုက်ကြည့်၏။ ကမ်းထွက်၌ရှိသောအုန်းပင်၊ ထန်းပင်နှင့် အခြားသစ်ပင်များ၊ အမဲအဆောက်အဦးကလေးများ အစရှိသည့် အားလုံးတို့သည် ထောင်းထောင်းညက်ညက်ကြေလျက် လေပွေဆောင်ယူသော အမှိုက်သစ်ရွက်တို့ကဲ့သို့ ကောင်း၂ ကင်၌ လွင့်စဉ်တည်၏။ အမြောက်ဆီတို့မှ ပေါက်ကွဲသည့် ယမ်းမီးခိုးများထိမှန်ရာမှ ထောင်းထောင်းထသည့် မြူဖုံမှန်များဖြင့် ကမ်းပါးသစ်အုပ်တစ်ခုလုံး ချက်ချင်း အမှောင်ထုဖြင့်ဖုံးအုပ်၏။ ဗမာအရိုင်းကောင်များ မည်သို့ အထိတ်တလန့် ဖြစ်ကုန်ကြသည်ကို ကြည့်လိုမြင်လိုသော လင်းဘတ်သည် မိမိတို့အမြောက်တပ်သားများဘက်သို့

လက်ကာလိုက်၏။

အတော်ကြီးကြာမှ ကမ်းပါး၌ မီးခိုးဖုံးမှုန့်ရှင်း၏။
ရှုခင်းသည်မျက်လှည့်ပြလိုက်တိသို့ ချက်ချင်းပြောင်းလဲသွား၏။
ခပ်စောစောကမြင်လိုက်ရသော စမ်းစမ်းစုစုသစ်အုပ်နှင့် အိမ်ကလေးတို့သည်
ပြောင်တလင်းခါလျက် မြေပြင်၌ ပြားပြားဝပ်ကုန်၏။
လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ကျိုးကျကုန်သော သစ်ပင်တို့မှ ကြွင်းကျန်ရစ်သည့်
ပင်စည်ငုတ်တို့တို့သည် ဖရဲဖရဲပြန့်ကျဲနေကြသော အမှိုက်ပွဲတို့၏အကြား၌
ထိုးထိုးထောင်ထောင် မင်းမှုန့်ကြ၏။ အချို့သောနေရာတို့တွင် အိမ်ပျက်များကို
မီးခွံလောင်နေသောကြောင့် မီးခိုးငွေ့တလူလူထနေ၏။

မိနစ်ပိုင်းအတွင်း ဤမျှ ချေမှုန်းဖျက်ဆီးပြလိုက်နိုင်ခြင်းအတွက်လင်းဘတ်က
ဂုဏ်ယူကျေနပ်၏။ ဗမာအရင်းကောင်များ မည်မျှ ဖန်ဖန်တုန်အောင်
ကြောက်ရွံ့သွားကြလိမ့်မည်လဲဟု တွေးလျက် ဝမ်းသာနေ၏။ သို့သော်
လင်းဘတ်သည် ချက်ချင်း အံအားတသင့် ဖြစ်လာရပြန်၏။ ကျင်းများချိုင့်များ
ဖြစ်နေသည့် မြေပြင်ထဲမှ လူတစ်စုသည် လေးပင်သော အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို
ဝိုင်းအုံ့သယ်မလာကြ၏။ သင်းတို့ကိုကြည့်ရသည်မှာ စားသောက်ဖွယ်တစ်ခုကို
ပုရွက်ဆိတ်များ ဝိုင်းအုံ့ချီမလာသကဲ့သို့ ဖြစ်နေရ၏။ မကြာမီ
သင်းတို့သယ်ယူလာကြသော အရာသည် အသုံးမဝင်သော သင်းတို့၏
အမြောက်အိုကြီးဖြစ်ကြောင်းလင်းဘတ် သိလာ၏။

သည်ဗမာတွေ ဘာများ ဆက်လုပ်ကြမတုံးဟုစောင့်ကြည့်၏။ သူတို့သည်
လေးလံကြီးမားသော သူတို့၏အမြောက်အိုကြီးကိုအမြင့်ဆုံးကမ်းနှုန်းထိပ်သို့
ယူလာကြ၏။ ထို့နောက် လူပေါင်းများစွာ တို့သည် အမြောက်အိုကြီးကို
ကျောဖြင့်လည်းကောင်း၊ လေးဖက်ဝပ်ရုံလည်းကောင်း၊ ကုန်း၍လည်းကောင်း
သင့်ရာသင့်ရာ အလိုက်သင့်ထမ်းပိုးထားကြ၏။

“ဘုရားရေ . . . တော်တော်မိုက်မဲပြီး ညဏ်နည်းတဲ့ အရိုင်းကောင်တွေပါလား . . . ”

လင်းဘတ်၏နှုတ်မှ အမှတ်တမဲ့ထွက်လာ၏။ ထို့နောက်
ဤသို့ထွက်ဖော်အံ့သြမိသည့်အတွက် မိမိတို့အင်္ဂါလိပ်လူမျိုးတို့၏
ဂုဏ်သက္ကာကိုများ ထိခိုက်လေမလားဟုတွေးရင်း ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ကို
လှည့်ပတ်ကြည့်၏။ မည်သူမျှ သိပုံကြားပုံမိရသဖြင့် တော်သေး၏။

လင်းဘတ်သည် ကမ်းဆီသို့ မှန်ပြောင်းဖြင့်ထပ်ကြည့်၏။ ထိုစဉ် မိမိတို့၏
တနင်္သာရီစစ်သင်္ဘောဆီမှ အမြောက်သုံးလက် တစ်ပြိုင်နက်ပစ်လိုက်ရာ

ထိုလူအုပ်ဆီသို့ တိုက်ရိုက်ထိမှန်၏။

ဤမြင်ကွင်းကို အပ်ကျမတ်ကျမြင်လိုက်ရသော လင်းဘတ်အဖို့အရသာရှိလှ၏။ လင်းဘတ်သည် အသက်မရှုပ် စိတ်ဇောကြီးစွာဖြင့် လိုက်လိုက်သဲသဲကြည့်၏။ မီးခိုးများရှင်းသွားသည်နှင့် တုံးလုံးပက်လက်လကျနေသော ဗမာများကို တွေ့ရ၏။ အချို့သူတို့သည် သင်းတို့၏ အမြောက်ကြီးအောက်၌ မရှိမလှုပ်နေကြ၏။ သို့သော် ထနိုင်သူက ချက်ချင်းလူးလဲတ၏။ ထီးနီကြီးဖြင့်ဆောင်းပေးထားခြင်းခံရသော နှုတ်ခမ်းမွေးကားကားနှင့် ဗမာကြီးသည် ကူနေမပျက် မလှုပ်ရှားသောမျက်နှာဖြင့် တစ်စုံတစ်ရာကို ပြောဆိုစိမ့်နေဟန်ရှိ၏။ ထိုလူကြီး၏နောက်ပါးမှ ထီးမိုးပေးနေသူကား မိမိလက်ထဲ၌ရှိသော ထီးကြီး တစ်ခြမ်းလုံးလုံး စုတ်ပြဲသွားပြီဖြစ်သည့်တိုင်အောင် မိမိ၏တာဝန်ကို မလစ်ဟင်းစေပဲ ထိုထီးစုတ်ကြီးဖြင့်ပင်နေရောင်ကိုကာမြဲကာပေးနေ၏။

တနင်္သာရီစစ်သင်္ဘောမှပစ်လိုက်သော အမြောက်ဒဏ်ကြောင့် လူအတော်များများ သေကျေပျက်စီးသွားသည့်တိုင်အောင် နောက်ထပ်လူစားများ ချက်ချင်းရောက်လာကြ၏။ နောက်ရောက်လာသူတို့သည်စောစောက လူများနည်းတူ အမြောက်အိုကြီးကို ဝိုင်းဝန်းထမ်းထား ကြ၏။

လင်းဘတ်သည် ဗမာလူရိုင်းများ ပြုလုပ်သည်ကို ကြည့်လိုသောကြောင့် တနင်္သာရီသင်္ဘောနှင့်တကွ မိမိ၏သင်္ဘောကိုပါ အမြောက်များမပစ်သေးပဲ ရပ်ထားရန် အမိန့်ပေးခိုင်း၏။ ထို့နောက် မျက်ခြည်ပြတ်မခဲဘဲ ဆိပ်ကမ်းရှိရာသို့ ဆက်ကြည့်၏။

ထိုအချိန်၌ ဗမာတို့သည် အမြောက်ကြီး၏ ပြောင်းဝအတွင်းသို့ယမ်းမှုန်များ လောင်းထည့်သူကလောင်းထည့်၏။ တုတ်ဖြင့် ထိုးသူထောင်းသူတို့က ထိုးကြထောင်းကြ၏။ လေလှုံစေရန်အတွက် အုန်းဆန်ခွံနှင့် အခြားအရာဝတ္ထုများကို ထည့်သူထောင်းသူတို့က ထည့်ကြထောင်းကြ၏။

“ပျင်းလှပြီဗျာ . . . အဲဒီလူတွေကို ကျွန်တော်တို့ တစ်ချက်လောက် တွယ်လိုက်ဦးစို့ . . .”

“ရီး . . . အသာနေစမ်း . . . ဒီအရိုင်းကောင်တွေ ဘယ်လောက် ညက်တုံးသလဲ . . . မြည်းတွေလိုပဲ မိုက်မဲကြတယ်ဆိုတာ ဒို့ အခုတွေ့ကြရမယ် . . .”

လင်းဘတ်က မှန်ပြောင်းနှင့်မျက်လုံးမခွာပဲ စကားပြန်လိုက်၏။ ကမ်းပေါ်၌လည်း
လင်းဘတ်ပြောထားသည့်အတိုင်း မြင်နေရ၏။ လူငါးဆယ်ကျော်ခန့်တို့သည်
အမြောက်ကြီးကို ဝိုင်းဝန်းထမ်းထားကြရင်း
ထီးဆောင်းပေးခြင်းခံရသောလူကြီး၏ အမိန့်ပေးချက်အတိုင်း
အမြောက်ပြောင်းဝကို နှိမ်ခြင်းမြှင့်ခြင်း၊ ဘယ့်ညာရွှေ့ခြင်း
စသည်တို့ကို ပြုလုပ်နေကြ၏။ ခိုင်းသူသည် မိမိသဘောကျ ရရှိသည်နှင့်
မီးစတင်စတင် ကိုင်ကာ စနက်တက် ကိုယ်တိုင်မီးရှို့၏။

အမြောက်ကြီး၏ ရှေ့နောက် ဘေးပတ်ပတ်လည်တို့၌ ချက်ချင်းမီးခိုးတွေ
ဖုံးလွှမ်းသွားပြီးလျှင် လူတွေအားလုံး လွင်စင်လဲပြုနေကြ၏။ လင်းဘတ်က
ထိုမြင်ကွင်းကို ကြည့်၍ပြုံး၏။ လင်းဘတ်ပြုံးနေဆဲအချိန်သို့ရောက်မှ
အမြောက်ကျည်ဆန် သလုံးကြီးနှင့် အမြောက်သံက
ရှေ့ဆင်နောက်ဆင်ရောက်လာ၏။ အရှိန်ကုန်လာသော အ
မြောက်ကျည်ဆန်သံလုံးကြီးသည် လင်းဘတ်၏မျက်နှာဘေးမှ ပွတ်ကပ်လျက်
သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်သို့ကျလာရာ ကြမ်းပြင်သုံးချောင်းကျိုးစေပြီးနောက်
ဘေးသို့လဲမဲ့သွား၏။

ကမ်းအထက်၌ကား ဗမာတို့၏အမြောက်ကြီးသည် လုံးဝ ကွဲသွားပြီးနောက်
အမြောက်လုံးကြီးကို ထမ်းထားကြသည့် လူများလည်း အနီးအနားတွင်
လွင်စင်လဲပြုနေကြရာမှ ထလာနိုင်သည်ကို

မတွေ့ရတော့ . . .

ဤရှုခင်းကိုမြင်လိုက်ရသော လင်းဘတ်သည် အမြောက်ကျည်ဆန်ကြီး
မိမိမျက်နှာအနီးမှ ဖြတ်သွားသဖြင့် လန့်သွားရသေးသည်ကိုချက်ချင်း
မေ့လျော့ကာ မအောင်နိုင်မည်နိုင် ပြုံးမိ၏။

ထိုစဉ် မျက်နှာတစ်ခြမ်းလုံး မည်းနေပြီဖြစ်သော နှုတ်ခမ်းမွေးကားကားရှိသည့်
လူကြီးသည် တစ်စုံတစ်ရာကိုအမိန့်ပေးလျက် ကုန်းမြင့်မြင့်တစ်နေရာကို
ညွှန်ပြ၏။ လေးပင်သောအရာတစ်ခုကို သယ်မလာဟန်ရှိသော
ဘယ်ကရောက်လာသည့်မသိရသည့် လူစုလူဝေးတစ်အုပ်သည် ချိုင့်ထဲမှ
တစ်စတစ်စ ပေါ်လာ၏။ လဲပြုနေသော ကျန်သေးသည့် အမြောက်တစ်လုံးကို
သယ်မ လာကြခြင်းဖြစ်၏။

“သည့်အရိုင်းကောင်တွေ သင်းတို့ဟာသင်းတို့ ငဲ့သွားဖို့လုပ်နေကြပြန်ပါပြီ . . .
သည်ကောင်တွေ လန့်ပြေးသွားအောင် ဘေးပတ်ပတ်လည်နဲ့

ကမ်းစပ်အောက်ခြေကို အမြောက်နဲ့ ပစ်ထည့်လိုက်ကြစမ်း . . . သင်းတို့ကို
မထိစေနဲ့ . . . ”

လင်းဘတ်၏အမိန့်အတိုင်း အမြောက်မှိုလ်ကတစ်ဆင့် အမိန့်ပေး၏။
ဖောက်ခံသဘောပေါ်၍ပါသော အမြောက်လေးလက်လုံးက ဝိုင်းအုံပစ်လိုက်ကြ၏။
အချက်ပေါင်း သုံးဆယ်ကျော်လေသည်။ လင်းဘတ်သည်
မိမိတို့၏အမြောက်တပ်ဖွဲ့ကို အပစ်ရပ်စေလျက်ကမ်းထိပ်သို့ ဂရုတစိုက်ကြည့်၏။
အမြောက်ဆံများ ပေါက်ကွဲရာမှထွက်ပေါ်လာသည့်မီးခိုးလုံးများ
ရှင်းလင်းသွားသည်နှင့် မိမိတို့သဘောကို ပြန်လှည့်ပစ်ခတ်ရန်
အသင့်ဖြစ်နေကြသော ဗမာအရိုင်းကောင်များကို တွေ့နေပြန်၏။

“ကြည့်စမ်း . . . သည်ကောင်တွေ သင်းတို့ဘေးမှာ အမြောက်ဆံတွေ
ဒါလောက်ဝိုင်းဝိုင်းလည် ပေါက်ကွဲနေတာတောင် ထွက်မပြေးကြသေးဘူး . . . ကဲ .
. . သိကြရအောင် တစ်ချက်လောက်တည့်တည့်တီးထည့်လိုက်ကြစမ်း . . . ”

အမြောက်မှိုလ်သည် လင်းဘတ်၏အမိန့်ကို သာသာထိုးထိုး နာယူလျက်
ချက်ပစ်ချလိုက်၏။ ချက်လုံး တည့်တည့်မတ်မတ် ထိမှန်သောကြောင့်
အမြောက်လုံးကြီးဘေးရှိဗမာများ အားလုံးလိုလို ဒဏ်ရာရကုန်ကြ၏။ သို့သော်
ဒဏ်ရာအနာတစ်ခု မကြီးကျယ်သူတို့လဲပြီရာမှာ ချက်ချင်းထရပ်ကြ၏။
အမြောက်လုံးကြီးကို ဆက်၍ မချီကြ၏။

အကောက်ဆိပ်ကမ်း၏ အကြီးအကဲပြုလုပ်သူ နှုတ်ခမ်းမွေးသည်မိမိဦးခေါင်းတွင်
ရစ်ပတ်ထားသည့် ပဝါစကိုဖြုတ်၍ မိမိရင်သို့စည်း၏။ ထို့နောက် မိမိလူများရှိရာသို့
လှမ်းကြည့်၏။

“ငါဒို့လူတွေ ဒါအကုန်ပဲလားဟေ့ . . . ဒီလူအားနဲ့တော့ ဒို့အမြောက်ကြီးကို
မလှုံရမယ် မထင်ဘူးကွဲ့ . . . ”

နှုတ်ခမ်းမွေးကြီး၏စိတ်၌ အကြံရကျပ်နေ၏။ မိမိအနီးပတ်ဝန်းကျင်၌
ရှိသမျှသောလူများလည်း ကုန်လေပြီ . . .

အမြောက်ကြီးကို ရှိရင်းအတိုင်း အောက်၌ချ၍ ထိထိမထိထိ အရမ်းပစ်နေလျှင်
ကုလားတွေက အထင်သေးမည်။ မထိမည့်အတူတူ မထူးဘူးဟု
မပစ်ပဲရပ်လိုက်လျှင် သင်းတို့ကိုကြောက်ပြီး မပစ်ဖို့၍ ရပ်သွားသည်ဟု ထင်မည်။

ကြောက်သည့်ဟုထင်ယုံမျှဆိုက ကိစ္စမရှိနိုင်နေကျကြွက်ကဲ့သို့
အနိုင်ကျင့်လိုစိတ်ဖြင့် ဗမာတစ်မျိုးလုံးကို ဆက်လက်နှိပ်စက်လာချေသော် . . .

မခံချိမူများ ပေါက်ကွဲထွက်ဘိသို့ ကျယ်လောင်စွာ တက် တစ်ချက်ခေါက်လိုက်၏။
အမြောက်ကြီးဘေးရှိ ကြီးစား မချိနေကြသော လူများသည်
တက်ခေါက်သံကြားရာသို့ လှည့်ကြည့်မိကြ၏။ ချစ်ချစ်ပူပူသော
နေရောင်ခြည်အောက်၌ ယောက်ျားပီပီ ကျားကျားလျားလျား
ကားကားကြီးရပ်နေသော နတ်ခမ်းမွေးကြီး၏ ရင်စည်းပုဝါတွင်
သွေးခြင်းခြင်းစွမ်းစွမ်း၏။ ထီးတောမိုး မင်းချင်းလှလင်သည်သွေးအိုင်ထဲမှ
မထွေတော။ ရွှေပန်းအထွတ်တပ်သော ထီးနီကြီးသည်မြေပြင်တစ်နေရာ၌
အမှိုက်ဖုန်မှုန့်တို့ဖြင့် ရောနှောလျက် စုတ်စုတ်ပြတ်ပြတ်လှပြီနေ၏။

“ဟယ် . . . အကောက်တော်ဝန်ထောက်ဘုရား ရင်ဘတ်မှာ . . .”

ချစ်ကြည်ညိုနေသော တစ်ယောက်သောသူက မိမိကိုယ်တိုင် နာကျင်စွာခံစားရဘိသို့
အထိတ်တလန့် အသံပြု၏။ ဤအသံမျိုးသည် စိတ်ဓာတ်ကိုကျလွယ်စေသော
အသံမျိုးဖြစ်သည့်အတွက် အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးက လက်မခံ။

“ကဲ . . . ကွယ်တို့ . . . အစော်ကားခံပြီး အသက်ရှင်နေကြရတာထက်
အသေခံပြီးတို့ ပြန်နိုင်အောင် ကြိုးစားကြဦးစို့လား . . . ဗမာ့သွေးဟေ့ . . .
အားခံပြီး ထလိုက်ကြအုံး မောင်တို့ . . .”

အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီး၏အသံကြောင့် အတော်အတန်
ဒဏ်ရာအနာတရရှိသူတို့ပါ သွေးသံစက်စက် စီးယိုကျနေလျက်
အားခံထရပ်ကြ၏။ အမြောက်ကြီးကို ကြွမြောက်လာအောင်
ဝင်ရောက်ကူညီထမ်းကြ၏။ သူ့သော အမြောက်သည်
တည့်တည့်မတ်မတ်တန်ရပ်နိုင်ခြင်းမရှိပဲ ဟိုယိမ်းသည်ယိုင် ယမ်းခါနေ၏။
ရဲမက်တော်သားတို့လည်း လူအားနည်းလှသောကြောင့် မနိုင်မနင်းဖြစ်နေ၏။

“သည်အတိုင်းဆိုရင် ကုလားတို့ ရှုတ်ချတာကို ငါတို့ခံကြရတော့မကော . . .”

အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီး၏အသံ၌ မခံချိလှသည့်
ညည်းညူသံမျိုးပါနေ၏။ ထိုစဉ် မနီးမဝေးကွန်းမြင့်အကယ်တို့မှ
ပုန်းအောင်းကြည့်နေကြသော အမျိုးသမီးတို့ မိမိတို့၏ သားငယ်များက ပစ်ချကာ

ယောကျ်ားတွေ၏အကြားသို့ဝင်လျက် အချို့ဦးခေါင်းဖြင့်ခွက်၏။
အချို့ခါးစောင်း၍တင်၏။ အချို့က ကျောဖြင့်ဖေးမ၏။

ဗမာယောကျ်ားကြီးများသည် မိမိတို့အား လာရောက်ကူညီကြသည့် မိခင်များ၊
မယားများဖြစ်ကြသော အမျိုးသမီးများကို ကြည့်မိကြရာမှ တစ်ဖက်သို့
မျက်နှာလှဲလိုက်ကြ၏။ မေးကြောကြီးများထောင်ထလာအောင်
အကြိတ်နေကြ၏။ သူတို့သည် မိမိတို့ဆီသို့မလာရန်၊ မကူညီရန် မိမိတို့၏မိခင်များ၊
မယားများကို မည်သူတစ်စုံတစ်ယောက်ကမျှ တားဆီးခြင်းမပြုကြလေ . . .

အမြောက်လုံးကြီးသည် ခုံပေါ်၌တင်ထားတိသို့ လုံးဝမလှုပ်ရှားပဲလိုရာသို့
တန်းတန်းမတ်မတ် ချိန်ဆပြီး အသင့်ရှိနေ၏။ အော်ဟစ်လိုက်သည့်
သားငယ်၏အသံကို ကြားရသော မိခင်ငယ်တစ်ဦးသည် အသံလာရာဆီသို့
ရုတ်ခြည်းလှည့်ကြည့်ရာမှ မျက်ရည်ဖုံးသည့်မျက်လုံးကို မှိတ်လျက် ချွတ်ကနဲ
ခေါင်းကွဲရမ်းလိုက်ပြီး မကြားဘဲသို့ငြိမ်သက၏။ အကောက်တော်ဝန်ကြီးသည်
ချုပ် ထိန်းထားရသည့် မျက်နှာဖြင့် စနက်တန်ကိုမီးညှိရန် လှုပ်ရှားလိုက်သည်။

ထိုစဉ် အကောက်တော်ဆိပ်ကမ်းသို့ မြင်းသုံးစီး အပြင်းစိုင်းနှင်လာ၏။
မြင်းစေကျော်တို့သည် မြင်းမရပ်မီ မြင်းပေါ်မှ ခုန်ဆင်းကြလျက်
အကောက်တော်ဝန်ကြီးကို ရိုသေစွာဦးညွှတ်၍ ပုဝါနီဖြင့်ရစ်ပတ်သည့်
အမိန့်တော်စာပုရပိုက်ကို ဆက်သ၏။

“ကိုယ်တို့က မပစ်ခတ်ကြနှင့်တော့ . . . ကိုယ်တို့က မပစ်ခတ်ပါတော့ဘူးဟုလည်း
ကွဲလားတို့ကို အကြောင်းမကြားလေနှင့် . . . သင်းတို့အနိုင်ထက်
ပိုမိုပြုကျင့်လာပါလျှင် လွတ်အောင်ရှောင်၍ဆုတ်၊ တရားရေး၌
သင်းတို့လွန်သည်ကို ဖုံးကွယ်မရ၊ သိသာပြီ . . .”

အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးသည် ပစ်ခတ်ရန်အသင့်ပြင်ထားသော
အမြောက်လုံးကြီးကို ချစေ၏။ ထို့နောက် မိမိရဲမက်လူသူတို့ကို
ရန်သူလက်နက်မထိမပေါက်နိုင်သည့်နေရာ၌
စုစုစည်းစည်းနေလေဟုအမိန့်ပေး၏။

“ရွှေဝန်မင်းကြီးအမိန့်ကြောင့် ငါတို့ရပ်ရသည် . . . စကတည်းက သင်းတို့
အနိုင်ထက်ပြုကျင့်ဝင်လာကြသောကြောင့် ရှုံးမည်သိလျက် ငွေဒိုအသေခံပြီး
တားဆီးတိုက်ခိုက် နေကြခြင်းဖြစ်သည် . . . တံခါးမရှိစားမရှိ မတားရဲမဆီးရဲသော
နိုင်ငံဟု သင်းတို့အထင်ရောက်မည်မိုး၍ ငွေဒို တိုက်ကြပစ်ကြသည် . . . ယခု ငါတို့
အပစ်ရပ်လိုက်သည်နှင့် . . .

“သင်းတိုကလားတွေလာသည်ကို ဗမာများက တားဆီးပစ်ခတ်ကြသည်...
တို့ပြန်လွှဲသည်နှင့် မီးကို ရေဖြင့်ငြိမ်းသတ်ဘိသို့ ဗမာတွေ တုတ်တုတ်မလှုပ်ပဲ
ငြိမ်သက်သွားကြ၏...” ဟု သင်းတို့

ကလားဖြူရာဝေဝ၌ နောက်အခါ စာတန်းထိုးချိန်မည်... သို့သော်

ရေခဲမင်းကြီး၏အမိန့်ကို ငါမလွန်ဆန်လို... သည်အမိန့်ကိုနာခံရသည်ထက်
ကလားတို့၏သဘောပေါ်သို့ တက်တိုက်ရင်း ကျဆုံးဟန် ရှိသော
ငါ့သွေးသောက်ကြီးပျံချိကဲ့သို့ သေရသည်ကမှ ကောင်းသေး၏...” ဟု
အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးက ဆက်ပြော၏။

အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးသည် အောက်နှုတ်ခမ်းစွန်းတစ် ဖက်ကို
ကိုက်လျက် မျက်လုံး၌ မျက်ရည်များဝေ့ရွစ်လာ၏။ ဒီနိုင်ငံနဲ့လူမျိုးပါ
အစော်ကားခဲ့ရလေပြီကောဟူသော အသံသည် နှုတ်ခမ်းမေးကားကားနှင့်
ယောက်ျားကြီးတစ်ယောက်အတွက် မျက်ရည်များရစ်ဝိုင်းလာစရာ
အကြောင်းမျိုးပင်ဖြစ်၏။

အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးသည် မကျေချမ်းသော မျက်နှာကြီးဖြင့်
အဝေးသို့ငေးမျှော်ကြည့်နေရာမှ ရင်၌စည်းထားသည့် ပုဂံစင်္ကြံဖြေချလိုက်၏။
ရထားသောဒဏ်ရာအပေါက်ကြီးမှ သွေးတို့သည်သွန်ချလိုက်ဘိသို့
ဟောခနဲထွက်ကျ၏။ သွေးအကျရပ်သည်နှင့် မရှေးမနှောင်းပင်
သစ်ပင်ကြီးလဲပြီသကဲ့သို့ လဲပြီကျ၏။ မှန်ပြောင်းတစ်လက်ဖြင့် သဘောပေါ်မှ
အသေအချာကြည့်နေသော လင်းတတ်သည် မှန်ပြောင်းကို
မျက်နှာမှခွာလိုက်ပြီးနောက် မိမိ သဘောသားများဘက် လှည့်လိုက်၏။

“အခိုင်းကောင်တွေ ဒို့ကပြန်ပစ်လိုက်တော့ အကုန်ခံရတဲ့ ခွေးလိုအမြီးကုပ်ပြီး
တိတ်သွားတာပဲ... က... ဒို့သဘောကို ဆက်မောင်းကြတော့...
ဘယ်သူ့အမိန့်မှ တောင်းခံစရာမလိုဘူး... ကြိုက်တဲ့နေရာရပ်၊ ကြိုက်တဲ့နေရာကပ်...
ဒါပဲ...”

မကြာမတင် ဖေါက်စိသဘောနှင့်
တနင်္သာရီစစ်သဘောကြီးသည်တစ်စင်းနှင့်တစ်စင်း မကွာမဝေး
ရှေးနောက်ဆင့်လျက် အလံတလူလူလွှင့်ထူကာ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းရှိရာသို့
ရှေးရှုဝင်သွားကြသည်။

“ကဲ . . . ကိုဆွေဆက် . . . ကျုပ်တို့ ရေဝန်မင်းကြီးဆီပြန်ပြီး

သံတော်ဦးတင်ကြချေအုံးစို့ . . . ”

မြင်းစေကျော်တို့၏အကြီးအကဲဖြစ်သူ ဆွေဆက်သည် လဲကျနေသော အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီး၏မျက်နှာကို ပုဆိုးစဖြင့် လွှမ်းပေးလိုက်၏။ ထို့နောက် ဝိုင်းဝန်းနေကြသော ရဲမက်တော်တို့အကြားမှ ၀ တိုးဝှေ့ ထွက်လာ၏။

မြင်းစေကျော်သုံးယောက်သား ရေဝန်မင်းကြီးအိမ်သို့ ရောက်ကြသောအခါ ရေဝန်မင်းကြီးသည် ကျောက်မော်မြို့ဝန် မဟာမင်းကျော်ရာဇာ၊ အဝေးရောက်စာရေး မဟာမင်းကျော်မင်းထင်ရာဇာ၊ နေတ်ကွင်းအုပ်လှိုင်သူကြီး၊ သီလဝါစောင့် သုံးခွပ်နင်းဦးခွေးဖြူ၊ ရဲဖိုလ်မောင်ပိုတို့နှင့် ခေါင်းချင်းရိုက်တိုင်ပင်နေရာမှ ရုတ်ချည်းခေါ်မေး၏။

ကုလားသင်္ဘောကပစ်သည့် အမြောက်ကျည်ဆံသင့်၍ အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးနှင့်တကွ ပျံချီအပါအဝင် ရဲမက်လူသူ မိန်းမယောက်ျားကလေးများပါ အားလုံးစုစုပေါင်း သုံးရာခန့်မျှကျသည်။ အကောက်ဆိပ်ရဲမက်တော်ဝင်းတစ်ခုလုံး ပျက်စီးသည်။ သစ်ပင်များပိုင်းပိုင်းပြတ်၍ ကုန်းပြောင်ပြောင်ဖြစ်သည်ဟု ဆွေဆက်ကလျှောက်၏။

ထို့ပြင် အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးသည် ဤသို့ဖြစ်မည်ဟုကြိုတင်သိသောကြောင့် ရန်ကုန်မြစ်ဆိပ်သို့ ကုလားဖြူများ ဝင်ရောက်လာကတည်းက ဝင်နိုင်ခွင့်အမိန့်စာကို သင်္ဘောသို့အရောက်ပေးပို့စေ၏။ သို့ပါလျက် ကုလားဖြူတို့က အမိန့်စာကိုမယူ။ နိုင်ငံကိုအသိအမှတ်မပြုပဲ စာလာပို့သည့် ပျံချီ၏လှေကို သင်္ဘောဖြင့်တိုက်နှစ်၍ တံခါးစားကင်းမဲ့သကဲ့သို့ အတွင်းချဉ်းနင်းဝင်၏။ သဟာကိုခံနေလျှင် သင်းတို့သည် မကြာမတင် နိုင်ငံကိုပါ အနိုင်ကျင့်ခြိမ့်မည်။ သို့ကြောင့် သေမည်ကြေမည်ကို သိလျက်ပစ်ခတ်တားဆီးရသည်ဟု အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးက ပြောသွားကြောင်း ဆွေဆက်ကလျှောက်၏။

ရေဝန်မင်းကြီး၊ ကျောက်မော်မြို့ဝန်၊ အဝေးရောက်စာရေးတော်ကြီး၊ လှိုင်သူကြီး၊ သုံးခွပ်နင်းကြီးနှင့် ရဲဖိုလ်မောင်ပိုတို့သည် တစ်ဦးမျှက်နှာတစ်ဦးကြည့်လျက် ငြိမ်သက်နေကြ၏။ အကောက်တော်ဝန်ထောက်ကြီးသည် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအ

တူက မိမိ၏အသက်နှင့်တကွ သားမယားအချွေအရံ အိုးအိမ်စည်းစိမ်တို့ကိုပါ
စွန့်လွှတ်ပူဇော်သွား၏။ ယခု အကောက်တော်ဝင်းကြီးတစ်ခုလုံး
ပြုံးပြုံးပျက်စီးခဲ့ရ၏။ ကျန်သူတို့လည်း မကြာမီတွင်
ရောင်းရင်းဘက်ဝန်ထောက်ကြီး၏နောက်သို့ လိုက်ကြရမည်ဖြစ်၏။

ဤသို့လိုက်ကြရခြင်းက အရေးမကြီး၊ အရေးကြီးသည်ကား . .
.ရေဝန်မင်းကြီးသည် မိမိ၏လူသူလက်နက်များကို
အပြေးအလွှားစာရင်းချွတ်က၏။ ယခုတလော မိမိတို့၌ ဓားကိုင်လှံကိုင်
အမှုထမ်းရှိစိဆယ်ကျော်မျှသာ ရှိသည်။ ကုလားဖြူတို့ဘက်က မည်မျှရှိနေသည်ဟု
မသိရသေး။

မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို လက်နက်ကား ကုလားဖြူတို့ဘက်မှ သာမည်ဖြစ်သည်။
ဓားဓားချင်းလှံလှံချင်း တိုက်ရမည်ဆိုလျှင် သည်ကုလားဖြူတွေ လူကောင်မြင့်မား
လူလုံးလူထည်ကြီးသော်လည်း သင်းတိုင်းယောက်နှင့် ဗမာတစ်ယောက်
ယှဉ်နိုင်၏။ ယခုမူ သင်းတိုက်သေနတ်လက်နက်တွေချည်းကိုကြ၏။
ခါးပိုက်ဆောင် သေနတ်ငယ်ကလေးများလည်း ပါသေး၏။ သင်းတိုက်သေနတ်သည်
ဗမာတို့၏သေနတ်နှင့်မတူ၊ ရုတ်ချည်းရုတ်ချည်း ပစ်ချရ၏။ ဗမာတို့ သေနတ် ၃
ကဲ့သို့ ယမ်းမှုန်ထည့်သိပ်၊ အုန်းဆီဖတ်ထည့်သိပ်၊ ခဲဆီထည့်သိပ်ပြီးမှပစ်ရသော
သေနတ်မျိုးဖြစ်ပါက သင်းတိုက်သေနတ်ပြောင်းတွေကို ဆွဲကိုင်၍
တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ခုတ်ချပစ်နိုင်၏။

ယခုလည်း ရှုံးမည်သေမည်ကို ကြောက်၍မဟုတ်။ မိမိတို့သေကြေပြီးနောက်၊
ရှုံးကြပြီးနောက်၊ နိုင်ငံအလုံး ကုလားဖြူတို့လက်၌ကျန်ရစ်မည်စိုးသောကြောင့်သာ
ချွန်ဆချေကြခြင်းဖြစ်၏။ သို့သော်ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် တိုက်ရတော့မည်၊
နိုင်အောင်လည်း တိုက်ရတော့မည်။ သင်းတိုက်နိုင်မည်ဆိုလျှင် သင်းတို့အသက်ကို
ဗမာတို့က အသက်ပေါင်းနှစ်ဆယ်နှင့်လဲလိုက် လဲရပေစေ . . . ။

သူတစ်ပါးစော်ကားတိုင်းခံရသည့် သူ့အနိုင်ခံရသော လူမျိုးဖြစ်ခြင်းထက်
အနိုင်မခံတိုက်ခိုက်ရင်း သေကြေရသည်က မမြတ်ပါလော...။

“သည်ကိစ္စကို ရောင်းရင်းတို့ကျပ်တို့အသက်နဲ့ လဲရန်ပဲကျန်တော့သည် . . .
သို့ပေမည် နိုင်ငံတစ်ခုလုံး အရေးဖြစ်သောကြောင့် နေပြည်တော်ကို
အကြောင်းကြားဖို့ လိုအပ်သည် . . . သည်အတွင်းခုကစပြီး
လူသူလက်နက်စုကြရမည် . . . အင်အားချင်း
နှိုင်းချန်ပြီးအသေခံရမကများရှာကြမည် . . . သင်းတိုက်ကုလားဖြူတွေက
အကြောင်းစကားစလာလျှင် မြို့ဝန်ကြီးသာ အရေးပိုင်သူဖြစ်သော ကြောင့်
မြို့ဝန်ကြီးဆိုက်ရောက်မှ အရေးပိုင်သူအချင်းချင်း စကားပြောပါရန်

အချိန်ဆွဲထားမည် . . .

ထို့ပြင် ကုလားဖြူတို့က ရန်စစ်ကားလာသည့်တိုင် ကုလားဖြူတို့နှင့်
ခိုက်ရန်မဖြစ်ပွားကြရန် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သားတို့ကို
တတ်တဆတ်အမိန့်ထုတ်ထားမည် . . . ထိုသို့မပြုထားက ကုလားဖြူတို့သည်
ဗမာတို့မခံမရပ်နိုင်အောင် ရန်စစ် ဗမာတို့ကတို့ ပြန်လိုက်သည်နှင့် ဤသည်ကို
အကြောင်းအပြစ်ရှာလျက် ငါတို့ကို တိုက်ခိုက်နိုင်ရန် လုံးပမ်းကြလိမ့်မည် . . .

အကောက်ဆိပ်၌လည်း သင်းတို့သည်အတိုင်း ပြုကျင့်ကြသည် . . . ထို့ကြောင့်
ငါတို့၌ ခုခံတိုက်ခိုက်နိုင်ရန် အင်အားမပြည့်စုံ၊ မစုဆောင်းမသေးသမျှ သင်းတို့နှင့်
ခိုက်ရန်မဖြစ်ပွားကြရန် ငါတို့လူများကို အနိုင်ထိန်းကြရမည် . . . သည်အတွင်း
သတင်းအကြောင်းစုံပေးပို့ရန် ဆွေဆက်တို့ကို နေပြည်တော်သို့စေလွှတ်မည် . . .
ကိုယ်တို့ ပသိုသဘောရသတိုး . . .

ရေဝန်မင်းကြီး၏စီစဉ်ချက်ကို အားလုံးသဘောကိုက်ညီသော ကြောင့်
ယင်းသည့်အတိုင်း စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်အသီးသီးကိုခွဲဝေပေးသွားကြ၏။
ယင်းသည့်အတွင်း ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ရှိ လူအချို့သည် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း၌
ဆိုက်ကပ်ထားကြသည့် ကုလားဖြူသဘောပေါ်သို့အဝင်အထွက်
အဆက်အသွယ်လုပ်ကြ၏။ ကုန်စည်ဖလှယ်မှုများပြုကြ၏။
မိမိတို့တစ်အိုးစုတစ်အိမ်ထောင် အမြတ်အစွန်းရကြသည်ကို
ကျေနပ်သဘောကျကြ၏။

ဤသည်ကို လူငယ်လူရွယ်မိန်းမငယ်နှင့် အများအပြားသောသူတို့က
လောင်ပြောင်ပျက်စွယ်ပြုခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ ရှုံ့ချခြင်း၊ ရွံရှာစက်ဆုတ် ဟန်ပြုခြင်း၊
အနုအရွက်သို့ မိမိတို့ အနားအကပ်မခံပဲ အဝေးမှကွင်းရှောင်သွားကြခြင်းမျိုး
ပြုလုပ်ကြ၏။

ထိုအခါ အချင်းချင်းခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားကြရာမှ
ကုလားဖြူတို့ကိုပရော့ဆေးထိပါးကုန်ကြလျှင် ကုလားဖြူတို့က ဗမာများကို
စတင်တိုက်ခိုက်ရန် အကြောင်းအစရလောမည် စိုးသောကြောင့်
ဟံသာဝတီရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း၌ ဆိုက်ကပ်ထားသော ကုလားဖြူသဘောသို့ ဗမာများ
အဝင်အထွက်မလုပ်ရ၊ သဘောရှိရာသို့ဆင်း၍ ကူးသန်းသွားလာခြင်း၊
ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းမပြုရဟု ရေဝန်မင်းကြီးက အမိန့်ဖြင့်တားမြစ်၏။

ဤတွင် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကိုမကြည့်၊ မိမိတို့တစ်အိုးတစ်အိမ်ထောင်
အမြတ်အစွန်းကိုသာ ကြည့်တတ်ကြသော ကုန်သည်တို့က...

“ကျုပ်တို့ မိတ်ဆွေကြီးများ သင်္ဘောသို့ ကုန်စည်ဖလှယ်ရောင်းဝယ်ရန် လာလို့ကြ၏ . . . သို့သော် ကျုပ်တို့ရေဝန်မင်းကြီးက တား မြစ်ထားသောကြောင့် မလာဝံ့ကြပါ . . . ” ဟု ပြောကြ၏။

ဤတွင် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့၌ ရှိနေကြသော ကုလားဖြူကုန်သည်များနှင့် ကုလားဖြူရေတပ်မှူးမှူး ကုန်မင်းဒုလင်းဘက်တို့က ဗမာစကားပြောတတ်သည့် ကုလားဖြူအက်ဒပ် နိတမေ ကို ရေဝန်မင်းကြီးထံသို့ စေလွှတ်၍ ဤအမိန့်အား ချက်ချင်း ရုပ်သိမ်းပေးရမည်ဟု တောင်းဆို၏။

ရေဝန်မင်းကြီးက ထိုအမိန့်ကို ချက်ခြင်း ရုပ်သိမ်းပေးလိုက်ရ၏။ ဤသည်မှစ၍ ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့တော်၌ ဗမာကုန်သည်ပွဲစား အချို့နှင့် သင်္ဘောသားကုလားဖြူတို့ အရေတောဝင်ဖြုတ်ပြန်သည်။ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ကုလားဆက်ဆံပြုကြပြန်သည်။ အချို့ သိုးစပ်သော ကုလားဦးထုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကုလားဆံဖြတ်ခြင်း၊ ကုလားတို့ကဲ့သို့ တောင်းဘိတ်ခြင်း စသည်တို့ကိုပင် ပြုကြ၏။ ကုလားဖြူတို့၏အသုံးအဆောင် အထည်ပစ္စည်းတို့ကို ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ပပလွှားလွှားသွားကြ၏။ ထိုစဉ်တပေါင်သီချင်း တစ်ပုဒ်ပေါ်လာရသည်။

“သိုးတောင်းဘီ အနီကုပ်၊ ရှေ့ဝတ်တော့ပေး။ မဝတ်လိုက်ကမိုက်လို့ထင်၊ ဝတ်လိုက်ရင်လည်း ကြိုက်လို့ထင်၊ တောင်းဘီရှင် သူလာခိုက်၊ မှောင်မိုက်ကတွေ့ . . . ”

ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့တော်သို့မြို့တော်သားတို့သည် ဘာအခါ ဟယ်ဟု မည်မည်ရရမသိသော ထိုသီချင်းကို လူတိုင်းလိုလို နှစ်နှစ်သက်သက် သီဆိုလာကြ၏။ ထိုသီချင်းနှင့်မရှေးမနှောင်း ထူးဆန်းသည့် အကြောင်းဖြစ်ရပ်တို့လည်း ပေါ်လာခဲ့၏။

ထိုအကြောင်းဖြစ်ရပ်တို့သည် ထိုစဉ်အခါက လူတိုင်း၏ နှုတ်ဖျား၌ ပန်းသွေးရောင်ကွမ်းရည်စွဲသကဲ့သို့ စွဲခဲ့ပြောခဲ့ကြသည့် အကြောင်းဖြစ်ရပ်ဖြစ်၏။

ရှေးဗမာကြီးတို့သည် ထိုအကြောင်းဖြစ်ရပ်တို့ကိုသာ ပြောနေကြရမည်ဆိုလျှင် စားရမည့်အချိန်၊ အပွဲရမည့်အချိန်တို့ကို မေ့လျော့ကုန်ကြ၏။ ထမင်းပစ်ဟင်းပစ်ထိုးနေသော စစ်တုရင်ပွဲကိုပင် ရပ်ထားလျက် . . .

“အင်္ဂလိပ်-ဗမာဒုတိယစစ်ပွဲဖြစ်ကြတုန်းကပေါ့ကွာ . . . ဒို့ဗမာ

တွေဆိုတာ သေလိုက်ကြတဲ့ဖြစ်ခြင်း . . . တယ်ပြောကောင်းမလဲ

. . . ” ဟု အစချီတတ်ကြ၏။

ထို့နောက် ပြောပြသည့်ဖြစ်ရပ်တစ်ခုလုံး ဗမာတွေက အရှုံးဘက်ချည်းဖြစ်၏။ ဗမာတွေ၌ လက်နက်မရှိပုံ၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားထားသော စစ်သားဆို၍ တစ်ယောက်တစ်လေမျှမရှိကြပုံ၊ ဗမာတွေနှင့်တိုက်ကြမည့် ကုလားဖြူတို့က လက်နက်အင်အား ကောင်းလှပုံ၊ ကုလားဖြူမှန်သမျှ လေ့ကျင့်သင်ကြားထားသော စစ်သားတွေချည်းဖြစ်နေကြပုံ . . .

ရှေးဗမာကြီးများ၏ ပြောဆိုချက်အရ ထိုစဉ်က ဖြစ်ခဲ့သည့် အင်္ဂလိပ်-ဗမာ ဒုတိယစစ်ပွဲ၌ အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြို့အနံနယ်အနံ လှည့်ပတ်သတ်လာခဲ့ကြသော ကျွမ်းကျင်သည့် ကြေးစားလက်ဝှေ့သမားကြီးနှင့်တူသည်။ ဗမာတို့က မိမိတို့ရွာထဲ၌ အချင်းချင်းမသင့်မြတ်သည့်အခါမှ တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ် ရန်ဖြစ်ထိုးသတ်ဖူးရသည့် လက်ပံနားလက်ဝှေ့လုံးဝမတတ်သော ရွာကာလသား ပေါက်ကလေးနှင့်တူသည်ဟုဆို၏။

ထိုနှစ်ယောက်တို့ တွေ့ကြသောအခါ ကြေးစားလက်ဝှေ့သမားကြီးက ရွာကာလသားပေါက်ကလေးကို ကြည့်၍ . . .

“ဟော့ကောင် . . . မင်း တယ်ဗလကောင်းပါလားကွ . . . သတ္တိရှိရင် မင်းနဲ့ငါ တစ်ချီတစ်ပွဲလောက် လက်ဝှေ့သတ်ရအောင် . . .

“မသတ်ချင်ဘူးဗျာ . . . ကျုပ် လက်ဝှေ့လဲမထိုးတတ်ပါဘူး . . . ”

“မင်း လူကြောက်ပဲ . . . မင်းတို့အမျိုးက ဒီလိုပဲ သူရဲဘောကြောင်တတ်သလား . . . မင်းနဲ့ငါ ဗလချင်းအတူလောက်ပါကွ . . . လာပါ . . . ငါလဲမထိုးတတ်ပါဘူး . . . တစ်ချီလောက် အပျော်ထိုးကြည့်ရအောင် . . . ”

“ကျုပ်မသတ်ချင်ဘူးဗျာ . . . ခင်ဗျားဘာသာခင်ဗျား အေးအေးနေစမ်းပါ . . . ”

“ငါက အေးအေးမနေတော့ မင်းကတာလုပ်ချင်လဲ . . . မင်းကတာမှမလုပ်ဝံ့တဲ့
နားလို့အကောင်ဆိုတာ ငါသိသားပဲ . . . မင်းတို့တစ်မျိုးလုံး မင်းလို့
လူကြောက်တွေချည်းပဲမှတ်လား . . . ဒီလိုဆိုယင် မင်းနမနဲ မင်းတို့အမျိုးတွေကို
ငါ ယူဖို့စိတ်မကူးတော့ဘူး . . . တော်တော်ကြာ မင်းလိုလူကြောက်ကလေးတွေ
မွေးလာရင် တယ်နယွဲ့လုပ်မလဲ . . . ”

“ကဲဟာ . . . စော်ကားအုံး ခွေးကြီး . . . ”

ကာလသားပေါက်ကလေးက လက်ဝှေ့သမားကြီးကို လက်တုံ့ပြန်လိုက်၏။

ဤတွင် လက်ဝှေ့သမားကြီးက ကာလသားပေါက်ကလေးကို အမဲဖျက်နိုင်ရန်
အကြောင်းအချက်ပေါ်လာသဖြင့် ကျားပြီး ပြီးလိုက်၏။

“အိမ်း . . . အဲဒီအတိုင်း ငါဒီဗမာတွေက ကာလသားပေါက်ကလေးနေရာမှာယူပြီး
ကုလားဖြူတွေကို အရှုံးကြီးရှုံးခဲ့ကြတာပေါ့ . . . ”

ထိုစစ်ပွဲ၌ ပုကိုးတလင်းနိုင်ငံကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်တကွ ရခိုင်ဘိုးခေါင်တောင်ထိပ်မှ
အရှေ့တည့်တည့် မြေထဲမှိုအထိ မျဉ်းကြောင်းပြု၍ ထိုမျဉ်းကြောင်း၏
အောက်ပိုင်းတစ်ခုလုံးကို စစ်တောင်းမြစ်နှင့် ကရင်နီနယ်စပ်အထိ ဗမာတို့က
ကုလားဖြူတို့ကိုပေးလိုက်ရသည်ဆို၏။

ယင်းသို့ ပေးလိုက်ပါသည်ဆိုသောစာချုပ်ကို ကုလားနာရီ (၂၄)နာရီအတွင်း
ဗမာတို့က လက်မှတ်ထိုးရမည်။ လက်မှတ်မထိုးလျှင် ဗမာနိုင်ငံတစ်ခုလုံးကို
တိုက်သိမ်းလျက် ဗမာထီးနန်းကိုပါ ဖျက်ပစ်မည်ဟု ကုလားဖြူဗိုလ်ချုပ်
လော့ဒါလဟိုဇီ Lord Dalhousie အမိန့်အရ ဗမာပြည်စစ်ကြောင်း
ကုန်းတပ်တာဝန်ခံ ဂျင်နရယ်ဂေါဒ်ဝင် General Godwin နှင့်
ရေတပ်တာဝန်ခံလင်းဘတ်တို့က ပြောလာ ၏။ ဗမာတို့က စာချုပ်စာတမ်းပြု၍
မပေးပါရစေနှင့်။ သည်အတိုင်း ယူပါဟု ကျောက်မော်မြို့စား ဝန်ကြီး
သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှသီဟသူတို့က ပြေလည်အောင် အကြိမ်ကြိမ်
ပြောဆိုပေးခဲ့ကြရသည်ဆို၏။

“ကုလားဗမာ ဒုတိယစစ်ပွဲကြီးတုန်းက ငဒိုဗမာတွေ အဲသ လောက်
ရှက်ဖွယ်ကြောက်ဖွယ် ဆိုးရှုံးနေကြရတဲ့အချိန်မျိုးမှာ သူတို့လေ . . . သူတို့ . .

.ဗမာလူမျိုး ဗမာပြည်သားတွေရဲ့အကြောင်းကို သင်းတို့ ကုလားဖြူတွေသိအောင်
အကြောင်းပြလို့ကနင်ကြတဲ့ သူတို့တတွေပေါ်မောင့်ရယ် . . . သူတို့ . . . သူတို့ . .
.သူတို့အကြောင်းတွေဟာ မင်းရေးစိုးရာမဟုတ်လို့ ဗမာ့ရာဇဝင်တွေထဲမှာ
မပါပေမယ့် ကုလားဖြူတွေရဲ့ အချို့မှတ်တမ်းတွေမှာတော့အကျဉ်းရိုးပြီး
ရှိနေသတဲ့ကွယ် . . .

ရှေးဗမာကြီးများသည် ထို “သူတို့” ဆိုသူများ၏အကြောင်းကို
ဆက်လက်ပြောတတ်ကြ၏။ ထို့နောက် မျက်လုံး၌ မျက်ရည်များ
ရစ်ဝိုင်းလာကြလျက် ဘေးလူတို့ကို မေ့သွားတတ်ကြ၏။ အတန်ကြာမှ...

“တကယ်တော့ သူတို့မသေကြပါဘူးလေ . . . သူတို့တတွေခုထိ ဒို့နဲ့အတူ
ရှိနေကြပါတယ် . . .” ဟု ခပ်တိုးတိုး ပြောတတ်ကြ၏။

ရှေးဗမာကြီးများသည် “ရဲ့သော်မသေ” ဟူသည့်
စကားအတိုင်းတိုင်းတစ်ပါးသားတို့က လာရောက်စော်ကားခြင်းကို
ခံကြရသည်နှင့်အနီးတွင် “သူတို့”တတွေ မသေပဲရှိနေသကဲ့သို့ အမြဲသတိရတတ်
အားတက်တတ်ကြ၏။

သူတို့ . . . မသေကြသော “သူတို့” အနက် . . . ။

အင်္ဂလိပ်-ဗမာ ဒုတိယစစ်ပွဲ ဖြစ်လုလုအချိန်လောက်ဆီက
ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သည် အိမ်ခြေနည်းလှ၏။ မြို့ကွက်ကျဉ်း၏။ မြို့နံမနီးမဝေး
အနောက်မြောက်စူးစူး၌ ကြည့်မြင်တိုင် (ကြေးမြင့်ဒိုင်)ရွာငယ်ရှိ၏။

မြို့၏အရှေ့မြောက်ယွန်းယွန်းတွင် ပုဇွန်တောင်ချောင်းကမ်းပါးတံငါရွာငယ်ရှိ၏။
ပဲကုံးမူလာသည့် ကုန်ရောင်းဝယ်လေ့များဆိုင်ကပ်ရာ
ဈေးဆိပ်ရွာကလေးဖြစ်သည်။ မြို့၏အစွန်း အနောက်စူးစူး၌ သရက်တောကြီးနှင့်
ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းရှိ၏ (ယခုသရက်တောကျောင်းတိုက်နေရာ)။
မြို့၏အစွန်းအရှေ့စူးစူးမြစ်ကမ်း၌ ကုလားဖြူတို့ရပ်ကွက်နှင့်
ဘုရားငယ်တစ်ဆူရှိ၏ (ယခုဗိုလ်တထောင်စေတီနှင့် ရပ်ကွက်နေရာ)။
မြို့၏အစွန်းမြောက်ဘက်စူးစူး၌ ဆူးလေကုန်းနှင့် ဆူးလေစေတီရှိ၏။
မြို့၏တောင်ဘက် မြစ်တစ်ဖက်ကမ်း၌ ဒလရွာငယ်ရှိ၏။ မြို့၏မြောက်ဘက်၌
ကြီးမားထူထပ်သော ပင်စောက်သစ်တောကြီးရှိ၏။ ထိုသစ်တောကြီးအတွင်း
အနောက်ယွန်းယွန်းတွင် ဗဟန်းရွာငယ်နှင့် သီပေါရကုန်းရှိ၏။ ထိုကုန်းပေါ်၌
ဗမာပြည်၏ အကျော်ကြားဆုံးသော ရွှေတိဂုံစေတီတော်ရှိသည်။

မြစ်ဆိပ်ကမ်းရှိ အချို့သော
အဆောက်အဦးအနည်းငယ်မလွဲ၍ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ကို
အဝေးမှကြည့်၍မမြင်ကြရ။ မြို့တွင်းမြို့ပြင်အားလုံး
သစ်ပင်များဖုံးလွှမ်းထားဘိသကဲ့သို့ရှိ၏။ အုပ်ဆင်းနေသော သစ်
ပင်ဝါးပင်ကြီးများအောက်၌ ရွက်ပုန်းသီးမှည့်နေသော
သစ်သီးကဲ့သို့အလွန်စည်ကား၏။

သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်သောကြောင့် ကုန်စည်သယ်ဖို့အတွက်
လှည်းများသွားနိုင်ရန် လမ်းကျယ်ကြီးများရှိ၏။ ဖုံထောင်းထောင်းထသော
လမ်းကျယ်ကြီးများပေါ်၌ ကုန်သည်များ၊ ခရီးဝေးမှ ဈေးဝယ်လာကြသူများ၊
ဗမာပြည်၌မရှိနေထိုင်ကြသော နိုင်ငံခြားသားများ၊ မင်းမှုထမ်းများ၊
ထိုသူတို့၏မြင်းများ၊ ကုန်တင်လှည်းကြီးများ စသည်တို့သည် ရက်နေသော
ရက်ကုန်းစင်အတွင်းရှိ လွန်းများကဲ့သို့ လူးလာတုံခေါက်သွားနေကြ၏။

မြစ်ဆိပ်၌လည်း ကုလားဖြူတို့၏သင်္ဘောများ၊ ယွန်းတို့၏သင်္ဘောများ၊
ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး၏သင်္ဘောများ၊ နိုင်ငံတော်ရှိ
ကုန်သည်သူဌေးတို့၏သင်္ဘောများ၊ ရေး၊ မြတ်၊ ထားဝယ်၊
တနင်္သာရီသွားသင်္ဘောများ၊ ပုသိမ်မြောင်းမြသွား သင်္ဘောများ၊ ပိန်းကောကြီးများ၊

လောင်းကိုကြီးများ၊ ထန်းပါလှေကြီးများ၏ ခွက်တိုင်များ စသည်တို့ သည်
ဘီးသွားကို လှန်ထောင်ထားဘဲသို့
မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက်၌အစီစီအထပ်ထပ်ရှိကြ၏။ အလုံးစုံရှိလိုက်သော်
နေပြည်တော်ကဲ့သို့

မကျယ်ဝန်းသော်လည်း နေပြည်တော်ထက်ပင် အရောင်းအဝယ် စည်ကားသည်။
အေးချမ်းသာယာသည်။ ပင်လယ်နှင့်နီးသောကြောင့် ရာသီဥတုညီမျှသည်ဟု
ဆိုနိုင်၏။ သို့သော် လှန်ခဲ့သည့်တစ်ပတ်ခန့်အတွင်း ရန်ကုန်မြစ်ဝသို့ဝင်လာသည့်
ကုလားဖြူသင်္ဘောတို့သည် ဗမာတို့က ပေးအပ်လာသည့်ဝင်ခွင့်အမိန့်ကို
အသိအမှတ်မပြုမယူပဲ ငြင်းဆန်၍ ဗမာတို့က တားဆီးပစ်ခတ်ကြသောအခါ
ဗမာအကောက်ဆိပ်တစ်ခုလုံးကို ပြာပုံမြေဖြစ်အောင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်၍
ဟံသာဝတီရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ အတင်းဝင်ရောက်ဆိုက်ရပ်၏။

ထိုမှသည်စ၍ ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့၌ ပါးစပ်သတင်းမျိုးစုံ ဖြစ်လာ၏။ လူတွေ
နေတတ်တတ်ထိတ်၊ ညဉ့်တတ်တတ်ထိတ်ရှိ၏။ လူစည်ကားရာဖြစ်သည့် ဈေးများ၊
လည်းဆိပ်လှေဆိပ်၊ ရပ်ကွက်များ၌ တစ် နေ့သုံးလေးကြိမ်လန့်လျက်
ပြေးကြလွှားကြ၊ ဆိုင်တွေအိမ်တွေပိတ်ကြ မကြာမကြာဖြစ်၏။ လူတွေသာ
လန့်သည့်မဟုတ်၊ ကျွေးတွေကလည်း ခဏခဏပြု၏။ လမ်းပေါ်၌
လူသူကင်းရှင်းလျက် လမ်းဘေးဝယ်ာရှိ ဝင်းတံခါးများအားလုံးပိတ်ထားကြ၏။
ဝင်းတံခါးအတွင်း၌ လှန်းထားသည့် ထမင်းခြောက်ဖျာများ
အိမ်တိုင်းလိုလို၌တွေ့ရ၏။ ထမင်းခြောက်ဖျာတို့၏ဘေး၌
ထမင်းခြောက်သိမ်းခြင်း၊ အသစ်လှန်းခြင်း၊ မွှေခြင်း စသည်တို့ကို
ပြုလုပ်နေကြသည့် အိမ်သမီးနှစ်ယောက်နှစ်ယောက်တို့ကိုလည်း
အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်း၏ ဝင်းတို့၌တွေ့ကြရ၏။

အချို့သောအိမ်ဘေး အိမ်ရှေ့ကပြင်စသည်တို့၌မြားတံသပ်နေသော ယောက်ျား၊
လှံအရိုးတပ်နေသော ယောက်ျား၊ ဓားသွေးနေသော ယောက်ျားတို့ကို
တွေ့ရတတ်၏။

ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သို့မြို့သားများသည် လမ်းမပေါ်၌သွားလာနေကြသည့်
တစ်ယောက်တစ်လေမျှသော လမ်းသွားလမ်းလာတို့ကို ပင်
ကြောက်ရွံ့သကဲ့သို့၎င်း၊ ရန်မူချင်နေသကဲ့သို့၎င်း စိမ်းစိမ်းကားကား
ကြည့်နေတတ်ကြ၏။ အိမ်ရှေ့တံခါးတို့ကိုလည်း အားလုံးပိတ်လျက်
တံခါးတစ်ခွက်မျှသာ လှုပ်ထားကြ၏။

လှန်ခဲ့သည့် သုံးလေးရက်အတွင်းကမူ လမ်းပေါ်၌ ဤမျှလူသူ မရွှင်းသေး၊
ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဗမာ၊ ကုလား၊ တရုတ်ကုန်သည် အနည်းစုတို့သည် ဆိုက်ကပ်လာသည့်

ကုလားဖြူသဘောနှင့် ကုန်စည်ချင်းဖလှယ်မှု၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုတို့ကို ပြုလုပ်နေကြသဖြင့် လမ်းပေါ်၌ လှည်းများ၊ မြင်းများ ဥဒဟုံသွားဆဲရှိသေး၏။

အခြားသော အများစုဖြစ်ကြသည့် ဗမာ၊ ကုလား၊ တရုတ်တို့ကဗမာဆိပ်ကမ်းကို အနိုင်အထက် အတင်းဝင်ရောက်ဆိုက်ကပ်သောစစ်သဘောမူပါလာသည့် ကုန်စည်များကို အရောင်းအဝယ်လည်း မပြု၊ ကုလားဖြူတို့ကိုလည်း မဆက်ဆံနေကြ၏။ ထို့ကြောင့် အရောင်းအဝယ်ပြုသူတို့အဖို့ အပြိုင်လှယ်ကဝယ်ယူရောင်းချမည့်သူများမရှိသည့်အတွက် အမြတ်အစွန်း ခပ်မြက်မြက်ရနိုင်သည့် အချိန် ကောင်းအခွင့်ကောင်းမျိုး ဖြစ်နေ၏။ သို့အတွက် ကုလားဖြူတို့နှင့် အခင်အမင်ပေါင်း၍ အရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်သူများက ပြုလုပ်ကြ၏။

ဤသို့ပြုသည်ကို ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သားတို့နှင့် ကုန်သည်အများစုတို့က နောက်ပြောင်ပြက်ရယ်ပြုကြ၏။ ရှုချိပြစ်တင်ကြ၏။

“မိမိတို့ တစ်အိုးတစ်အိမ်ထောင် ကောင်းစားရေးကိုသာ ကြည့်သောမျိုးဖျက်များ၊ သူခိုးကို ဓားရိုးကမ်းသည့် သစ္စာဖောက်မျိုးဖျက်များ၊ ဒါလောက် ကြေးငွေစုံမက်လျှင် နင်တို့သမီးမုညး၊ နှမများ၊ မယားများ၊မအေများကို ကုလားဖြူသဘောရှိရာသို့ သွားပို့ကြ . . .” ဟု ဆဲရေးရန်စကြ၏။

ထို့ကြောင့် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားကြသဖြင့် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ကွယ်ခေတ္တအုပ်ချုပ်နေရသော ရေဝန်မင်းကြီးက ဗမာဘုရင်ပိုင်နက်၌ မရှိနေထိုင်သူအားလုံး ကုလားဖြူတို့နှင့် ဆက်ဆံမှုမပြုရ၊ ကုလားဖြူသဘောရှိရာသို့ အထွက်အဝင်မပြုရဟု အမိန့်ထုတ်၏။ ထိုသို့အမိန့်ထုတ်သည်ကို ကုလားဖြူတို့နှင့် ကုလားဆက်ဆံနေကြသည့် ဗမာ၊ ကုလား၊ တရုတ်ကုန်သည်အနည်းစုတို့က မကျေနပ်၊ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်နေကုလားဖြူကုန်သည် မစ္စတာရှတ်ပက်တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ကုလားဖြူသဘောအုပ် ကွန်မင်ဒိုလင်းဘတ်ကိုတိုင်၏။

ဤတွင် ကွန်မင်ဒိုလင်းဘတ်က ဟံသာဝတီရန်ကုန်ကို ခေတ္တအုပ်ချုပ်နေရသော ရေဝန်မင်းကြီးဆီသို့ ကုလားဖြူစကားပြန် အကဲဒွပ်ကိုစေလွှတ်၍ ယင်းအမိန့်ကို ချက်ခြင်းရုတ်သိမ်းပေးရမည်ဟု တောင်းဆို၏။

ဤအရေးသည် ကုလားဖြူတို့က အကြောင်းရှာလျက် အကောက်တော်ဆိပ်ကမ်းကို မြေလှန်ပစ်သကဲ့သို့ ရန်ကုန်တစ်မြို့လုံးကို အလွယ်တိုက်ခိုက် သိမ်းယူပစ်နိုင်သည့်

အရွေးမျိုးဖြစ်၏။ အကယ်၍ ခုခံတိုက်ခိုက်ကြမည်ဆိုလျှင် မိမိတို့ဘက်မှ
ခုခံတိုက်ခိုက်ကြရန် လူသူလက်နက် ဘာမျှအသင့်မရှိသေး။

ထို့ကြောင့် ရေဝန်မင်းကြီးက မိမိထုတ်ထားသောအမိန့်ကို
ချက်ချင်းရုတ်သိမ်းပေးလိုက်ရ၏။ ထို့ပြင် ကုလားဖြူတို့နှင့်
အရောတဝင်ဝင်ထွက်ဆက်ဆံကြသည့် ကုန်သည်တို့ကို
အခြားမကျေနပ်သူတို့ကပြောဆိုနှောင့်ယှက်ပြောငြင်းရန်စကြရာမှ
ကုလားဖြူတို့ပါဝင်လာလျက် ကုလားဖြူနှင့် ဗမာတို့
အချင်းဖြစ်ပွားနိုင်သောကြောင့် . . .

“ကုလားဖြူတို့နှင့် ဆက်ဆံရောင်းဝယ်သည့် ကုန်သည်တို့ကို
နှောင့်ယှက်ပြောငြင်းရန်မပြုရ . . .” ဟု အမိန့်ထုတ်ရသေး၏။

ဤတွင် ကုလားဖြူတို့နှင့် ရောင်းဝယ်ဆက်ဆံကြသည့် ဗမာ၊ ကုလား၊
တရုတ်ကုန်သည်တို့သည် ဘေးလူတို့
မျက်စိနှောင့်အောင်ထောင်ထောင်လွှားလွှားလုပ်လာကြ၏။ လမ်းမကြီးပေါ်၌
ကုလားဖြူတို့နှင့် တွဲတွဲ တွဲတွဲ လုပ်ပြကြ၏။
ကုန်စည်လှည်းကြီးများဘေးကကြားကြားဝါဝါ
အော်ကျယ်ဟစ်ကျယ်ပြောဆိုရယ်မောကာ သွားလာကြ၏။

သို့သော် ဤအပြုအမူမျိုးကို ကြာရှည်မလုပ်လိုက်ကြရချေ . . ကြည့်မြင်တိုင်
(ကြေးမြင့်ဒိုင်) ရွာငယ်မှ ဗမာသမီးတို့ ကုန်သည်ကြီးတင်ထွန်း၏သား
မျိုးမင်းသည် အမေရိကန်လူမျိုး ကုလားဖြူတို့နှင့် မစ္စတာကင်းကိတ် Mr.
Kincaid နှင့် ရင်းနှီး၏။ ကုလားဖြူတို့နှင့်လည်း အပေါင်းများ၏။ ကင်းကိတ်
သင်ကြားပေးသောကြောင့် ကုလားဖြူစကားလည်း ကောင်းစွာတတ်၏။

ထို့ကြောင့် အခွင့်ကောင်းကြိုကြိုက်တုန်း ကုလားဖြူညင်သာအထည်
အတော်များများကို အခြားကုလားတရုတ်တို့နှင့် အပြိုင်ဝယ်ကြရာတွင်
ဈေးချင်းတူညီပါလျက်နှင့် မျိုးမင်းကရ၏။
သို့အတွက်ကုလားဖြူကုန်သည်နှင့်တကွ ကုလားဖြူဖွဲ့လှယ်များ၊
ကုလားဖြူစစ်သားများ၊ ကုလားဖြူတို့နှင့် ကင်းကိတ်စသည်တို့ကို
ညစာကျွေးမွေးရန် တစ်ပါတည်း ခေါ်ဆောင်လာ၏။

ကုန်စည်တင်ထားသော မျိုးမင်း၏လှည်းတန်းကြီးသည် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့၏
အနောက်ဘက် သရက်တောကြီးထဲမှ ဖြတ်၍ ကြည့်မြင်တိုင်ရွာဆီသို့
ရှေးရှုသွားရမည်ဖြစ်၏။ ကုန်စည်လှည်းကြီးများ၏ ရှေ့၌ ရှားပါးလှသည့်

စာဉ်ပြောကံခွားပြေးခွားချော ဆင်တုနစ်ကောင်ကသော လှည်းယဉ်တစ်စီး၊
ခွားညိုချောကလေး နှစ်ကောင်ကသော လှည်းယဉ်တစ်စီး၊
ခွားဖြူသိုးနှစ်ကောင်ကသော လှည်းယဉ်တစ်စီးနှင့် မြင်းဆယ်ကောင်ရှိ၏။

လှည်းယဉ်သုံးစီးပေါ်၌ လက်နက်ကိုင် ကုလားဖြူစစ်သားများ၊
ကုလားဖြူတိုင်းပြည့်ဖြစ် ဝိစကိ၊ ဘရန်ဒီအရက်များ ရှိကြ၏။ လှည်းယဉ်တို့ရှေ့၌
ကုလားဖြူတုန်းကြီးကင်းကိတ်၊ ကုလားဖြူကုန်သည်လှူငယ်၊
ကုလားဖြူဗိုလ်ငယ်များနှင့် ညစာစားဖတ်သူမျိုးမင်းတို့ မြင်းကိုယ်စီစီးလျက်
အသင့်ရှိနေကြ၏။

မျိုးမင်းတို့သည် သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်သွားကြရာ၌ ကြည့်မြင်တိုင်ရွာငယ်သို့
တန်းတန်းမတ်မတ် မသွားကြ၊ မြင်းဆယ်ကောင်လှည်းသုံးစီး၊
ကုန်စည်လှည်းပေါင်းငါးဆယ်ဖြင့် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့အတွင်းသို့
ဖိုထောင်းထောင်းထအောင် လူးလာတုံ့ခေါက် သုံးကြမတိုင်
လှည့်ပတ်လိုက်သေး၏။ ကင်းကိတ်မတ်တစ်ပါး မျိုးမင်းသည်လည်းကောင်း၊
ကုလားဖြူတို့သည်လည်းကောင်း၊ အတော်အတန်များနေကြပြီဖြစ်ရာ
လှည်းယဉ်များမြင်းများပေါ်မှ အော်ကြီးဟစ်ကျယ် စကားပြောကြ၏။
သစ်ပင်များအကြား၌ ပဲတင်သံရွက်ခတ်ကျန်ရစ်အောင် တဟားဟား
တဝါးဝါးရယ်ကြ၏။ ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့တစ်ခုလုံး သင်းတို့အသံ၏
ပဲတင်သံများဖြင့်လည်းကောင်း၊ သင်းတို့လှည်းများကြောင့် ထသော
ဖိုတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ဖုံးလွှမ်းကျန်ရစ်ခဲ့၏။ သင်းတို့ကမူ
ကြည့်မြင်တိုင်ရွာငယ်သို့ သွားရာလမ်းရှိသည့် မြို့အနောက်ဘက်
သရက်တောအုပ်ကြီးထဲသို့ ဝင်သွားကြ၏။

မျိုးမင်းတို့ သရက်တောကြီးအတွင်းသို့ ဝင်သွားကြသည့်အချိန်သည်
ကြက်စာကျွေးချိန် နေချူရုံမျှရှိသေး၏။ နွေလုံးကျ၍
ခွားရိုင်းသွင်းချိန်ရောက်သည်နှင့် ဟံသာဝတီရန်ကုန်နှင့်တကွ အနီးအပါး
ရွာငယ်ကလေးတွေအားလုံးသို့ အထိတ်တလန့်သတင်းတစ်ခုရောက်လာ၏။

“ကြည့်မြင်တိုင်သူဌေးသား မျိုးမင်းကို လူဆိုးတွေက သရက်တောကြီးထဲက
စောင့်ပြီးဖမ်းသွားကြသတဲ့ . . . အတူပါသွားတဲ့ ကုလားဖြူစစ်သား
နှစ်ကျိပ်ကျော်နဲ့ ကုန်တင်လှည်းငါးဆယ်ကျော်ကိုပါခေါ်သွားလိုက်သေးသတဲ့ . . . ”

ထိုသတင်းသည် တောမီးလောင်သလို နေရာအနှံ့ ရုတ်ချည်းပြန့်၏။
“ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား . . . မဖြစ်နိုင်တာကြီး . . . ” ဟု တချို့ကဆိုကြ၏။

“ဆိုနိုင်ဘူး . . . ဟုတ်ချင်ဟုတ်မှာ . . . ဒီကောင်က ကုလားဖြူတွေနဲ့ ပေါင်းနေတော့ အမြင်ကတ်လို့ တမင်လုပ်တာလည်းဖြစ်ချင်ဖြစ်မှာပေါ့ . . . ” ဟု တချို့ကပြောကြ၏။

“သင်းအဖမ်းခံရတာ မခံရတာက အရေးမကြီးပါဘူး . . . သေနတ်သံတစ်ချက် မကြားလိုက်ရဲ့ပဲနဲ့ ကုလားဖြူတွေပါ အားလုံးပါသွားကြတယ်ဆိုလို့ ငါတို့က အံ့ဩလွန်းလို့ . . . ” ဟု အချို့ကအံ့ဩကြ၏။

ဟံသာဝတီရန်ကုန်တစ်မြို့လုံး လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်နေ၏။ ရန်ကုန်မြို့ကို ခေတ္တအုပ်ချုပ်နေရသည့် ရှေ့ဝန်မင်းကြီးအဖို့ ကြည့်မြင်တိုင် သူဌေးသွားမျိုးမင်းကို လူဆိုးတွေက ဖမ်းသွားသည့်အတွက် အရေးမကြီး၊ အရေးကြီးသည်ကား . . .

ထိုလူဆိုးတို့သည် ဗမာဘုရင်မင်းတရားကြီးကို ထောင်ထားထကြမည့် လူဆိုးတွေလား . . .

ကုလားဖြူတွေကိုပါ ဖမ်းသွားသည့်အတွက် ကုလားဖြူသင်္ဘောကို အုပ်ချုပ်သည့်ဗိုလ်နှင့် မည်သို့ ပြေလည်အောင် ပြုလုပ်ရပါ့မလဲ . . . ဟူသောကိစ္စတွေဖြစ်၏။

ပုဇွန်တောင်ရွာငယ်၌ရှိသည့် သီလဝါစောင့် သုံးခွဲနှင်းကြီးအိမ်သို့ မင်းလုလင်များကို စေလွှတ်ရ၏။ ဓနုတ်ကွင်းမှ လှိုင်သူကြီးကို အခေါ်ခိုင်းရ၏။ ကျောက်မော်မြို့ဝန် မဟာမင်းကျော်ရာဇာကို ပင့်ဖိတ်ရ၏။ အဝေးရှောက်စာရေး မင်းကျော်မင်းထင်ကို ခေါ်ယူရ၏။ ရဲဗိုလ်မောင်ပို့ သူ့အလိုလို ရွှေကုလားသဖြင့် ရေဝန်မင်းကြီး အလုပ်သက်သာသွား၏။ အားလုံးမျက်နှာချင်းဆိုင်မိကြသည်နှင့် . . .

“ပသို့ပြုရပါခြိမ့် . . . ” ဟု ရေဝန်မင်းကြီးက စတင်အကြံတောင်း၏။

ဤသတင်းကို ကုလားဖြူဘုန်းကြီးကင်းကိတ်က လာပြောခြင်းဖြစ်၏။ လူဆိုးတို့က မှာကြား အပြောအဆိုလွတ်လိုက်သောကြောင့်ကင်းကိတ် လွတ်လာခြင်းဖြစ်သည်ဆို၏။ လူဆိုးဆိုသူတို့မှာ အားလုံး ဆယ်သုံးယောက်မျှသာရှိ၏။ သင်းတို့ လုပ်ရည်ကြံရည် လူစွမ်းလူစရှိသသူချင်း ဖြစ်ပုံရ၏။

ကင်းကိတ်ပြောချက်အရ သင်းတို့သည် ကုလားဖြူတွေထဲမှ အကြီးအကဲဖြစ်သော
ဗိုလ်ငယ်ကလေးများကို သိနှင့်ကြသည်ဆို၏။ သရက်တောကြီးအတွင်းသို့
ဖြတ်ဝင်လာကြ၍ စမ်းချောင်းငယ်ကလေးကိုကျော်မိကြသည်နှင့်
အသင့်စောင့်နေကြသော သင်းတို့လူစုက ကုလားဖြူဗိုလ်ငယ်ခြောက်ယောက်နှင့်
မျိုးမင်းကို ဖြတ်ချည်း မြင်းပေါ်ခနဲတက်ဖမ်းကြပြီး လည်မျိုကို
ဓားဖြင့်ထောက်လိုက်ကြ၏။ ကုန်လူတို့က ဘေးနှစ်ဘက်နှင့်နောက်ဘက်မှ
တာဝန်ခံ၍ ပိတ်ညှပ်စောင့်ကြ၏။

“မိတ်ဆွေများ ခုခံကြရင် မလွဲမရှောင်သာပဲ မိတ်ဆွေတို့ရဲ့ ဗိုလ်များကို
သတ်ရပါမယ် . . . မခုခံရင် မိတ်ဆွေတို့ကို ကျုပ်တို့က ဖိတ်ခေါ်သွားပါမယ် . . .
မိတ်ဆွေတို့ကို ကပွဲတစ်ခုခုနဲ့ ဧည့်ခံပြီး ဘေးမသိရန်မခစေပဲ ချက်ချင်း
ပြန်ပို့ပေးပါမယ် . . . ”

မျက်နှာကိုဖုံးအုပ်ထားသည့် လူဆိုးဗိုလ်နှင့်တူသူက ကုလားဖြူစကားဖြင့်
ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာပြောလိုက်ပြီး ချက်ချင်း မိမိနောက်၌ရှိသူတို့ကို
အချက်ပေးလိုက်၏။ အချက်ပေးခံရသူတို့က ကုလားဖြူစစ်သားတို့အထံ၌ရှိသော
လက်နက်တို့ကို အသာတကြည် လက်ဖြန့်တောင်းကြ၏။

ကုလားဖြူစစ်သားများက မပေးလိုပဲ လေးလေးကန်ကန် လုပ်နေကြစဉ်
ကုလားဖြူဗိုလ်တို့၏လည်မျိုကို ဓားဖြင့် ထောက်ထားသူများက
ခပ်ဖိဖိပြုလိုက်ကြ၏။ ကုလားဖြူဗိုလ်တို့က မိမိတို့စစ်သားများအား လက်နက်တွေ
ပေးလိုက်ကြရန် အမိန့်ပေး၏။ လူဆိုးဗိုလ်ဆီမှရယ်သံထွက်လာ၏။

“ခေတ္တ သိမ်းဆည်းထားတာပါ . . . မိတ်ဆွေတို့လက်နက်တွေကို ပြန်အပ်ပါမယ် . .
.”

လူဆိုးဗိုလ်၏တပည့်တို့က လက်နက်အားလုံးကို သုံးစွဲစည်းလျက်
မြင်းသုံးစီးပေါ်သို့ တင်၏။ ပြီးလျှင် အသင့်ပါလာကြသောဝန်တွင်နွားများပေါ်သို့
လှည်းထက်မှ ကုန်စည်များကို သယ်တင်ကြ၏။ လှည်းသမားတို့ကလည်း
ကူညီတင်ပေးကြရ၏။ လှည်းတို့မှနွားများကိုလည်း ဖြုတ်ယူကြ၏။
ထို့နောက်လှည်းသမားများနှင့်တကွကုလားစစ်သားတို့ကိုပါ
လမ်းမရှိသောတောတွင်းသို့ ခြေလျင် ခေါ်သွားကြ၏။ ကင်းကိတ်ကိုမူ တောထဲသို့
တစ်တိုင်ခန့် အတူခေါ်သွားပြီးမှ . . .

“ကုလားဖြူတွေကို ခုညတွင်းချင်း ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်ပို့ပေးမည် . . . အကယ်၍ မိမိတို့နောက်သို့ လိုက်လံထောက်လှမ်းသည်၊ ရှာဖွေသည့်ဟုသိရလျှင် ကုလားဖြူတွေကို တစ်ကောင်မှပြန်မလွှတ် . . . ကုလားဖြူဖိုလ်လင်းဘက်နှင့် ရေဝန်မင်းကြီးတို့ အချင်းများကြစိမ့်မည် . . .” ဟု ရေဝန်မင်းကြီးကို အကြောင်းကြားပေးရန်လွှတ်လိုက်သည်ဆို၏။

“သည်အတိုင်းပဲ ကုလားဖြူဘုန်းကြီးကင်းကိတ်က လာပြောသများ . . . သဟာတောင် သင်းတို့ ကုလားဖြူဖိုလ်ကို အရင်ပြောပြီးမှသည်လာပြောတာ . . .”

ရေဝန်မင်းကြီး၏မျက်နှာ၌ မကြိုတတ်မစည်တတ် ဖြစ်နေ၏။

မည်သူမည်ဝါတွေ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟူ၍မျှပင် မခန့်မှန်းတတ် . . .

“ငါဒီက လိုက်သွားရင်လဲ သင်းတို့ပြောသည့်အတိုင်း ကုလားဖြူတွေကို သတ်ပစ်ကြရင်အခက် . . . မလိုက်ဘဲ နေပြန်ရင်လဲ သင်းတို့ ဘယ်သူတယ်ဝါတွေမှန်းမသိ ခြေရာခြေကြောင်း ကောက်မရတာက အခက် . . . သည်အရေးအရာ မောင်ပိုနဲ့ ဆိုင်မှတ်သကော . . .”

ရဲဖိုလ်မောင်ပိုလည်း ရေဝန်မင်းကြီးမျက်နှာကိုကြည့်၍ ခေါင်းယမ်း၏။ ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့နှင့် အနီးတစ်ဝိုက်တို့၌ ဤသို့ ပြုရန်ပြင်သူလူဆိုးတို့ မရှိကြ။ ရဲဖိုလ်မောင်ပိုဆီမှ အဖြေမရသေးမီ စကားပြန် အကဲဒုပနှင့် ကုလားဖြူဖိုလ်တို့ ရောက်လာကြပြန်၏။ ကုလားဖြူဖိုလ်တို့က ရေဝန်မင်းကြီးကို မာရေကျောရေ မတန်မဆပြောကြ၏။

“မိမိတို့လူများ အဖမ်းခံရသည့်ကိစ္စအတွက် မည်သို့ဆောင်ရွက်ပြီးပလဲ . . . ဤကိစ္စမျိုး ဖြစ်ပွားခြင်းသည် ရေဝန်မင်းကြီး၌ လုံးဝတာဝန်ရှိ၏ . . . ယခုည ကုလားစက် ၂ နာရီအတွင်းမိမိတို့လူများ ပြန်မလာလျှင် ရေဝန်မင်းကြီးတို့က သဘောတူ တမင်ဖမ်းဆီးခိုင်းထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆမည် . . .” စသည်ဖြင့်ပြော၏။

ရေဝန်မင်းကြီးကလည်း . . . “မိမိတို့ အရေးယူနေကြသည် . . . အဖမ်းခံနေရသည်ဆိုသော ကုလားဖြူဖိုလ်ငယ်များ ပြန်မလာမှသာ မိမိတို့ကို ပြောသင့်သည် . . . မိမိတို့ အရေးယူဆောင်ရွက်ဆဲ ဤသို့မပြောသင့်ပါ . . .” ဟု ပြန်ပြော၏။

ကုလားဖြူမြို့လို့တို့ မကျေမနပ်နှင့် ဆူဆူညံညံပြု၍ ပြန်သွားကြသောအခါ
ရေဝန်မင်းကြီးက အဖမ်းခံရသည်ဆိုသူတို့၏ နောက်သို့လိုက်သင့်မလိုက်သင့်
ဆက်၍ဆွေးနွေး၏။ လွှင့်သူကြီး၊ သုံးခပ်နင်းကြီး၊ ရဲမှီလ်မောင်ပိုနှင့်
အဝေးရောက်စာရေးကြီးတို့က ကုလားဖြူမြို့လို့တို့ကို စိတ်မကျေမချမ်း
အောင့်အင်းနေလိုက်ရသောကြောင့် ဘာမျှအတိုင်အပင်ပြု၍မရ၊
အကြံညဏ်မပေးနိုင်။

ကျောက်မော်မြို့ဝန် မဟာမင်းကျော်ရာဇာတစ်ယောက်သာ လူကြီးပီပီ
ကွမ်းတချွတ်ချွတ်ဝါးရင်း ကွမ်းသွေးကို ပက်ခနဲ ထွေးလိုက်ပြီး
စိတ်ပူနေဟန်ရှိသော ရေဝန်မင်းကြီးကို လှမ်းကြည့်၏။

“သဟာလောက်လဲ ပူပင်မနေပါနဲ့လေ . . . သင်းတို့ လုပ်ရည်ကြံရည်ကြည့်ရသဟာ
လူဆိုးပေမင့် ပညာအဆင်အခြင်ရှိပုံ ရပါတီသန့် . . . သင်းတို့ ကတိပျက်ကြမယ်
မထင်ဘူး . . . ကျုပ်တို့လုပ်ရမဟာက အကယ်လို့ အကြောင်းမသင့်ခဲ့သော်
ကုလားဖြူတွေလာတိုက်သဟာကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ခုခံကြမယ်ဆိုသဟာ
အသင့်ပြင်ထားရုံ ရှိသပ . . . ”

ကျောက်မော်မြို့ဝန်ကြီး၏အဆိုပြုချက်ကို အားလုံးသဘောကြိုက်ညီသဖြင့်
အရေးရှိက ကုလားဖြူတို့၏တိုက်ခိုက်မှုကို ခုခံနိုင်ရန် တာဝန်ခွဲဝေကြပြန်၏။

ဤတွင် အငြင်းအခုံ ဖြစ်ကြရပြန်သည်။ ကုလားဖြူတို့က စတိုက်လျှင် မိမိတို့က
သက်သက်ခုခံနေခြင်းထက် သင်းတို့ကို ပြန်တိုက်ခြင်းက ပိုချွယ်ရောက်သည်။
သို့မဟုတ်လျှင် သက်သက်ခုခံနေကြမည်၊ မိမိတို့က သင်းတို့ရဲ့ရာကိုကြိုတိုက်လျှင်
သင်းတို့ စသည်ကိုမိမိတို့က စတိုက်ပါသည်ဟု ဖြစ်လာနိုင်သည်။
ဤနှစ်ချက်ဖြစ်၏။

ငြင်းခုံနေကြရ၍ တော်တော်နှင့် စကားမပြီးပြတ်ကြ။

ထိုစဉ် ညဉ့်ကုလားစက်နာရီ ၁ နာရီကျော်ကျော်တွင် ရဲမှီလ်မောင်ပို၏
ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့စောင့် မင်းလုလင်အချို့တို့ မြင်းကိုယ်စီဖြင့် ရောက်လာကြ၏။

လူဆိုးတို့ဖမ်းဆီးသွားသော ကုလားဖြူစစ်သားတွေနှင့် လှည်းသမားများ
အားလုံးပြန်ရောက်လာကြပြီဟု အကြောင်းလာကြား၏။ နောက်နေ့တွင်

ထိုသတင်းသည် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့နှင့်တကွပတ်ဝန်းကျင်ရွာငယ်ကလေးများ၌ပါ ပြောမဆုံးအောင် ရှိနေကြသည်။ သေနတ်ကိုယ်စီပါသော ကုလားဖြူနှစ်ဆယ်ကျော်၊ လူည်းသမားငါးဆယ်ကျော်နှင့် မျိုးမင်းတပ်၌ လူမိုက်များအပါအဝင် မျိုးမင်းတို့ကို တစ်ဆယ့်သုံးယောက်တည်းရှိသော လူဆိုးတို့က ဖမ်းဆီးသွားပုံ...

လူဆိုးဖိုလ်က မျက်နှာကိုဖုံးထားပုံ၊ ကုလားဖြူစကားတတ်ပုံ၊ လူငယ်လူချောဟု ထင်ရပုံ၊ သူဌေးသားမျိုးမင်းကို ထတ်ဝတ်စေလျက်...

“ခါသာပါးနှင့် မျက်နှာချိုလေ့ . . . ကုလားပြည်ကို လိုက်မယ်မိန်းမ . . .” ဟု ဆို၍ ကုလားဖြူတို့ရှေ့၌ ကရိုင်းပုံ၊ ထို့နောက် ကုလားဖြူတို့ရှေ့၌ပင် ခေါင်းကွက်ကျားရိတ်ပေးကြလျက် အမြီးတပ်၍မောက်ကဲ့သို့ ခြယ်လှယ်ပေးပြီး . . .

“ဟေလာ မောက်ကြီး . . . ရှောက်သီးစားမလား . . . ကုလား ရှောက်သီး . . . ချဉ်ဖိုး ချဉ်ဖိုး . . .” ဟု သိဆို၍ ကုလားဖြူတို့စားသောက်နေသည့်အချိန်၌ သူဌေးသားမျိုးမင်းက ဆက်လက်ကပြနေရပုံ . . .

ကုလားဖြူတို့ကို သင်းတို့ယူဆောင်လာကြသည့် ဝိစင်္ကီ၊ ဘရန်ဒီတို့ဖြင့် ပြန်၍ ညွှန်ကြားမှုဌာနမှ . . . ထို့နောက် ကုလားဖြူတို့ ကိုင်ဆောင်လာကြသည့် သေနတ်တွေထဲမှ ကုလားဖြူတို့ရောင်းချသောသေနတ်အချို့ကို ဈေးကြီးပေး၍ ဝယ်ယူထားလိုက်ပုံတို့ ဖြစ်၏။

ထို့ပြင် လူဆိုးတို့က သူဌေးသားမျိုးမင်း၏နဖူး၌ “မျိုးဖျက်” ဟုမျက်ခုံးအထက်နားတွင်ကပ်၍ ဆေးနက်နှင့် ထိုးနှံလွှတ်လိုက်ပုံ . . .

ဤသို့မပြုပါရန် မျိုးမင်းက တောင်းပန်သောအခါ မျက်နှာဖုံးထားသည့်လူဆိုးက . . . “ဒါတော့ ရှက်တတ်သလား . . .” ဟု ပြော၍ပါးကို ချက်တတ် ရိုက်လိုက်သေးပုံတို့ကိုလည်း ပြောဆိုနေကြသေး၏။

“ဒီလိုဆိုရင် ပုခွန်တောင်ရွာ သုံးခွဲပွဲနင်းကြီးရဲ့ သမီး “မြရွက်” ကဘယ်ကြိုက်ပါတော့မလဲ အေရဲ့ . . .” ဟု မိန်းမအချင်းချင်း တွေ့ဆုံကြရာ၌ ပျက်ရယ်ပြောကြ၏။

“ကောင်းပြီလေ့တော် . . . သင်းစည်းစိမ်ဥစ္စာ အရှိန်အဝါနဲ့
ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ကြီးကိုတောင် လှည်းတွေနဲ့
အခေါက်ခေါက်ပတ်သွားသေးသမှုတလား . . . သည်လိုဖြစ်တာ ကောင်းတယ် . . .
”

ဟု အချို့က ဝမ်းသာကြ၏။

ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့၌ ထိုအဖြစ်သည် ထိုမျှနှင့်ရပ်မနေပဲ ကုလားဖြူတို့နှင့်
ဆက်သွယ်ဝင်ထွက် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားနေကြသူအားလုံးတို့ကို
ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်လာ၏။ လမ်းတွင်၎င်း၊ အိမ်သို့

၎င်း လာရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်း ခံရတတ်၏။ ဗမာနိုင်ငံ
ဗမာဘုရင်၏ဘုန်းရုပ်အောက်တွင် ရှိနေသူမှန်သမျှ သင်းတို့ကုလားဖြူတွေ
အချင်းချင်းမတူပါး ကုလားဖြူတွေနှင့် ဆက်ဆံနေလျှင် အတိုက်အလှခံရ
သည်ချည်း ဖြစ်၏။ တစ်ကြိမ်ထက်တစ်ကြိမ် ပို၍ပို၍ အတင့်ရလာ၏။

ကုလားဖြူတို့ထံမှ သင်းတို့တတွေ တစ်စတစ်စ ဝယ်ယူသွားကြသော
လက်နက်တို့ကလည်း မနည်းပြီ။ ထို့ကြောင့်
သည့်အရေးကိုလျစ်လျူ မပြုမနေနိုင်တော့ပဲ ရဲဗိုလ်မောင်ပိုတို့
လိုက်လံထောက်လှမ်းကြရ၏။ ထောက်လှမ်းသော်လည်း ခြေရာခြေကြောင်း
ထင်ထင်ရှားရှားမတွေ့ရ။ လှော်ကားအိုင်ကြီးအစပ် တောင်ကုန်းငယ်အချို့၌
သင်းတို့ စခန်းချထားသည့်နေရာကိုသာ တွေ့ရ၍ လှိုင်မြစ်ဘက်သို့
ဖြတ်ဆင်းလေသလား၊ ဝါးနက်ချောင်းဘက်သို့ လှည့်ဆင်းလေသလား
တွေ့တော့မရ . . .

ထိုစဉ် ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးအိမ်နှင့် မဝေးလှသော အနောက်ဘက်
ပန်းဆိုးတန်းထဲ၌ ဝင်ရောက်စီးနင်းသွားသော အမှုတစ်ခုဖြစ်၏။

ပန်းဆိုးတန်းလမ်း၌ ဦးသာဒွန်းသည် ကြေးရတတ်ထိပ်သီးကုန်သည်တစ်ယောက်
ဖြစ်၏။ နိုင်ငံခြားကုန်များကို သိုလှောင်ရောင်းချ၏။ နိုင်ငံခြားမှ
ဝယ်ယူတတ်သော ကုန်များကိုလည်း သိုလှောင်ရောင်းချ၏။

ထိုသို့ ရောင်းချရေး ဝယ်ယူရေးအတွက် ဦးသာဒွန်း၏သမီး မမိုးသူနှင့်
မမိုးဖြူတို့သည် ဈေးခေါကောင်းများဖြစ်ကြ၏။ ဦးသာဒွန်း၏အိမ်သို့

ကုလားဖြူကုန်သည်များ အဝင်အထွက်ရှိ၏။ ဦးသာဒွန်း၏သမီးအကြီး မမိုးသူကလည်း မိမိတို့ ဗမာအချင်းချင်းကိုပင် အထင်သေးသယောင်ယောင် ရှိ၏။ ကုလားဖြူတို့တိုင်းပြည်၌ဖြစ်သော ရေမွှေးများကို အမြဲဆွတ်ဖြန်း၏။ ကုလားဖြူတို့တိုင်းပြည်၌ဖြစ်သော ကသယ်မှုန့်များကိုမူ လူးခြယ်၏။ မမိုးသူက လူထင်ချဆက်ဆံသော ဗမာလူငယ်ယောကျ်ားကား ရဲဗိုလ်မောင်ပိုတစ်ဦးတည်းသာ ဖြစ်၏။ ရဲဗိုလ်မောင်ပိုကလည်း မမိုးသူ၏အိမ်သို့ ကုလားဖြူများ ဝင်ထွက်သည်ကိုပင်မကြိုက်။ မိတ္တတ်သာမရှောင်သောကြောင့်သာ ကြည့် နေရ၏။ ကုလားဖြူများကို အစိမ်းလှိုက်စားလှနေသည့် အကြောင်းများထဲ၌ မမိုးသူ၏အိမ်သို့ ကုလားဖြူများ ဝင်ကြထွက်ကြသော အကြောင်းတစ်ခုပါ၏။

ထိုနေ့နံနက်က မမိုးသူသည် အရှက်ဆွမ်းကပ်ရန်အတွက် ဆွမ်းတော်ဗုန်းကို ဆွေးနေ၏။ ထိုစဉ် ရဲဗိုလ်မောင်ပို လမ်းလျှောက်လာသည်ကိုမြင်သဖြင့် နှုတ်ဆက်လိုက်သေး၏။

ဆွမ်းတော်ဗုန်းဆွေးပြီးသဖြင့် အိမ်ထဲသို့ ဝင်လိုက်သောအခါ ဘယ်အချိန်က ဝင်လာသည်မသိသော လူသွေးယောက်တို့ မိမိ၏နောက်မှ ကပ်လျက်ပါလာ၏။ မမိုးသူကို ကုလားဖြူတို့ကိုင်ဆောင်တတ်သည့် ခါးပိုက်ဆောင်သေနတ်မျိုးဖြင့် ချိန်ထားပြီးနောက် အိမ်သားအားလုံးတို့ကို နှိုးယူ၏။

ထို့နောက် ယနေ့နေ့လယ် ကုလားဖြူတို့ကို ကုန်ဖိုးပေးချေမည့်ငွေများကို တောင်း၏။ မရလျှင် အိမ်သားအားလုံးကို ကြိုးနှင့်တုတ် ၏။ ပါးစပ်ထဲသို့ အဝတ်များထည့်၍ အပေါ်မှစည်းနှောင်၏။ လူဆိုး

ဗိုလ်လုပ်သူသည် နောက်ဆုံးတွင် မမိုးသူကို ကြည့်လိုက်၏။

“နင် လင် သဟာလောက် ရှားသလား . . . ကုလားနဲ့ ပလူးရမှတင်းတိမ်သလား . . . နင်ပလူးစရာမြန်မာတွေ တပုံကြီးရှိသကော . . . ”

လူဆိုးဗိုလ်က မမိုးသူ၏ပါးကို ဖြန်းဖြန်းမြည်အောင် ရိုက်၏။

ထို့နောက် . . . “နင်လဲ သတိထား . . . ” ဟု မမိုးဖြူကို တစ်ချက်လှမ်းကန်ပြီးနောက် နောက်လိုက်တို့နှင့်အတူ အိမ်ထဲမှထွက်သွား၏။

မမိုးသူနှင့် မမိုးဖြူတို့က ချက်ချင်း အိမ်ရှေ့သို့ ထွက်၍ အော်၏။ ထိုစဉ်ပင် အိမ်အပြင်ဘက်မှစောင့်နေဟန်ရှိသူတစ်ယောက်နှင့် ပေါင်းလူလေးယောက်တို့ မြင်းကိုယ်စီစီးလျက် အရှေ့ဘက်သို့ ခိုင်းသွားကြ၏။

ဤအဖြစ်အပျက်သည် နေထန်းတစ်ဖျားခန့်မရှိမီ ဟံသာဝတီရန်ကုန်တစ်မြို့လုံး ပျံ့နှံ့သွား၏။ မိမိထွက်လာ၍ ကွမ်းတစ်ယာဉ်ကမျှမကြာမီအတွင်း ယင်းသို့ ဖြစ်ပျက်သွားရသောကြောင့် ရဲဗိုလ်မောင်ပိုက်လည်း မကျေမချမ်း ဖြစ်နေ၏။ ထို့နောက်တွင်မူ ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့၌ ကုလားဖြူတို့နှင့် အဆက်အဆံပြုလုပ်ဝံ့သူများ မရှိတော့...

မိုးမချုပ်မီ နေချိုသည်နှင့် လမ်းပေါ်တွင် လူသူကင်းရှင်း တိတ်ဆိတ်နေတတ်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ကုလားဖြူတို့စီးသွားကြသော မြင်းခွာသံများ၊ ငါးယောက်တစ်တွဲ၊ ခြောက်ယောက်တစ်တွဲ အစုလိုက်စကားပြော၍သွားကြသော ရဲဗိုလ်မောင်ပို၏ မြို့စောင့်မင်းလုလင်များ၏ အသံတို့မှတစ်ပါး တိတ်ဆိတ်မြဲ တိတ်ဆိတ်နေတတ်၏။

ဟံသာဝတီရန်ကုန်တစ်မြို့လုံး ဤမျှခြောက်ခြားတိတ်ဆိတ်နေဆဲနေဝင်ရီသရော တစ်ခုသောညနေတွင် ရုတ်ရုတ်သံသအသံတွေ ကြားလာရ၏။ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်းတို့မှ အထိတ်တလန့်ထ၍ တခါးတစ်ချပ်ကို မသိမသာ ဟကြည့်ကြ၏။ လမ်းပေါ်၌ များစွာသော လူသူဆင်မြင်းတို့ကို တွေ့ကြရသည်။ အသံကြူချီလာသော ရန်ကုန်မြို့ဝန် သတိုးမင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော် ဦးမှုံ၏ အခြွေအရံ နောက်လိုက်နောက်ပါတို့ ဖြစ်ကြသတည်း။

ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်သစ် ဦးမှုံသည် . . .

နတ်စုလက်ဝဲဗိုလ်မဟာမင်းလှမင်းခေါင်နှင့် ဓားကိုင်လှံကိုင်တိုက်လူ ၁၀၀၀ . . .

နတ်စုလကျပ်ဗိုလ်မဟာမင်းလှမင်းခေါင်နှင့် ဓားကိုင်လှံကိုင်တိုက်လူ ၁၀၀၀ . . .

ရွေးလကျပ်ဗိုလ်မဟာမင်းလှမင်းကျော်ရာဇာနှင့် ဓားကိုင်လှံကိုင်တိုက်လူ ၁၀၀၀ . . .

ရွှေပြည်မှန်ကင်းဗိုလ်မဟာမင်းထင်ရာဇာနှင့် ဓားကိုင်လှံကိုင် တိုက်လူ ၁၀၀၀၊

စုစုပေါင်း လူ ၃၅၀၀ နှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။

ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်သစ်ဦးမှ ရောက်ရှိလာသည်နှင့်
မြို့ကိုခေတ္တတာဝန်ယူထားရသော ရေဝန်မင်းကြီးနှင့်
ကျောက်မော်မြို့ဝန်မင်းကြီးတို့က ရန်ကုန်မြို့၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို
လျှောက်ထားသိတော်ဦးတင်ကြရ၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး ဦးမှိုကလည်း
ချက်ချင်းအရေးတယူတိုင်ပင်ဆွေးနွေးလျက် ကျောက်မော်မြို့ဝန်မင်းကြီးနှင့်
ရေဝန်မင်းကြီးကို ပုဂံမင်းလူတွေလား၊ မင်းတုန်းမင်းလူတွေလားဟု အကဲခတ်၏။

စကားအတော်အတန်ပြောပြီးသည်နှင့် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး
အကဲခတ်၍ကြည့်သောအခါ ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးကိုယ်တိုင်က
မိမိတို့လုပ်ဆောင်ကြရမည့်အခြေအနေ၊ ထားအပ်ရမည့်စိတ်ထားတို့ကို ရှင်းပြ၏။

“ကျုပ်တို့ဗမာနိုင်ငံကို နှစ်ရှည်လများကတည်းက စော်ကားသိမ်းပိုက်ခွန်
ကြံစည်လာခဲ့ကြသော ကုလားဖြူတို့ ယခု အင်နှင့်အားနှင့်ဝင်လာကြပြီ...
သည်လို့အချိန်မျိုးတွင် ကျုပ်တို့ ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးနှင့်
ညီတော်သားတော်တို့သည်လည်း
မင်းရိုးမင်းမျိုးအချင်းချင်းနောက်လိုက်နှောက်ပါမှုမတ်တို့ မလိမ္မာသောကြောင့်
ပြတ်လုလုကြီးဝ ကဲ့သို့ တည်းတည်းမျှရှိကြသည်...”

စင်စစ် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး၏အရေး၊ ညီတော် မင်းတုန်းနှင့်ကနောင်တို့၏
အထင်အမြင်လွဲမှားနေကြသောအရေးသည် နိုင်ငံ၏အရေးမဟုတ်...

ကိုယ်တို့ ကျုပ်တို့ကျွေးကျွန်ဟူသည့် သခင်ကိုချစ်လျှင် နိုင်ငံကိုချစ်ရမည်...
နိုင်ငံတည်တံ့မှသာ ကိုယ့်သခင်တည့်တုံမည်... နိုင်ငံမရှုပ် သခင်ရှိနေ၍
ကျုပ်တို့သခင်ကို ပသိုထားမည်နည်း...

ယခု ကိုယ်တို့ကျုပ်တို့အိမ်ကို မီးလောင်နေချေပြီ... မီးကိုအလျင်မငြိမ်းပဲ
မည်သူ့အား ဤအိမ်ကိုပေးသင့်၏ဟု ငြင်းခုန်ခိုက်ရန်ပြုနေကြ၍ မဖြစ်...

ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးတို့ညီနောင်သည် အလိုလိုက်၍အကြိုက်ကိုတင်ကြသော
မင်းပါးကပ်မြှောင်တို့၏လျှောက်ထားမှုကို
နားဝင်လျက်ညီနောင်အချင်းချင်းပြိုင်ဆိုင်ရန်သာ ရဲမက်လှသူစုနေကြသည်...
ကုလားဖြူတို့၏ဘေးရန်ကိုမူ ကြီးသည်ဟု မထင်၊ အမှုလည်းမထား...

မိမိတို့၏အနီးကပ်သော အရေးအခင်းကိုသာ စိတ်ပါဝင်စားဖြစ်နေကြသောကြောင့်
“နင့်ရဲ့ ကြောက်ကြသလော” ဟု ဆိုမည်စိုး၍ ကုလားဖြူတို့၌
အင်အားလက်နက်များပါသည် ကောင်းသည်ဟူ၍ မည်သူမျှ
အမှန်ကိုမလျှောက်တင်ဝံ့ကြ...

သည့်အရေး၌ ကိုယ်တို့ကျပ်တို့သည် ကိုယ်တို့သခင်နှင့် ကိုယ်တို့နိုင်ငံအတွက်
ကိုယ်တို့ကျပ်တို့ အည်အညာ အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်းကြရန်သာ ရှိတော့သည်...
ကျပ်တို့ဗမာနိုင်ငံသား ရှမ်း၊ ကရင်၊ ဲလိုင်၊ ဲမီးဖောအားလုံး
စည်းစည်းရုံးရုံးပြုကြ၍ ကျူးကျော်ရန်လာရောက်ကြသည့် ကုလားဖြူတို့ကို
ကိုယ်တို့ကျပ်တို့ ကိုယ်စွမ်းကိုယ်စနှင့် ခုခံနိုင်အောင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားကြစို့...

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးသည့် ကျောက်မော်မြို့ဝန်မင်းကြီး၊ ရေဝန်မင်းကြီး၊ စစ်ကဲ၊
နာခံ စသော မူထမ်းရာထမ်းအသီးသီးတို့နှင့် ဤသို့
တွေ့ဆုံပြောဆိုပြီးသည့်နောက် ချက်ချင်းလိုပင် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့နှင့်တကွ
အောက်ဗမာနိုင်ငံတစ်ခုလုံး လူသူလက်နက်တို့ လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်လာကြ၏။
ဓားသွေးလုံသွေးပြုလာကြ၏။ ကျေးလက်တောရွာကလေးတွေအားလုံးလိုလိုပင်
စည်းရုံး၊ ဝါးတပ်၊ သစ်တပ်များ ကာရံကြွေကုန်၏။ မြို့နေအမှုထမ်းတို့လည်း
မိမိတို့ကျွမ်းသော နယ်ပယ်တစ်လျှောက်သို့ ရောက်နေကြ၏။ မြင်းသည်ကျော်
“ဆွေဆက်” ကိုမူ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သစ်က နှစ်သက်သဘောကျသဖြင့်
ကိုယ်ရံလက်စွဲတော်အဖြစ် မိမိအနီးတွင် အမှုထမ်းစေ၏။

မြို့ဝန်သစ်သည် အနားမရှိ နေ့ညမရွေး အလုပ်လုပ်၏။ ရန်ကုန်သို့ရောက်ပြီး ရက်အတွင်း မိမိအရေးတကြီးရောက်လာရသည့်ကိစ္စရပ်ကို စကိုင်၏။

အဝေးရောက်စာရေးတော်ကြီး မင်းကျော်မင်းထင်ရာဇာကို စေလွှတ်၍ ရန်ကုန်မြို့၌ လာရောက်စီးပွားရှာနေကြသည့် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသားများအတွက် အင်္ဂလိပ်တို့ဘက်မှ အရေးဆိုမည့် အင်္ဂလိပ်ဗိုလ်အကြီးအကဲဖြစ်သည့် လင်းဘတ်ကို အိမ်သို့ကြွရောက်ပါရန် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးက ဖိတ်ကြား၏။ ကွန်မင်ဒိုလင်းဘတ်သည် အဝေးရောက်စာရေးတော်ကြီး မင်းကျော်မင်းထင်ရာဇာကို ကိုယ်တိုင်အတွေ့မခံပဲ စကားပြန်အက်ဒွပ်ကိုစေလွှတ်၍ အကြောင်းပြန်ခိုင်း၏။ အက်ဒွပ်သည် စက္ကူရွက်တစ်ခုကိုလက်ကိုင်လာလျက် စာရေးတော်ကြီးအား ဖိတ်ပြီ၏။

“ကမ္ဘာနိုင်ငံကြီး တိုင်းပြည်ကြီးအမြောက်အများကို အင်္ဂလန်ကျွန်း၏နယ်ပယ်များအဖြစ် စိုးမိုးပိုင်သထားသည့် ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီး၏ဘုရင့်ရေတပ်မတော်ကို အုပ်ချုပ်လာခဲ့သော ကျွန်ုပ် ကွန်မင်ဒိုလင်းဘတ်သည် . . . အင်ဒိုချိုင်းနားကျွန်းဆွယ်ရှိ တောနက်ကြီးအတွင်းမှ ရန်ကုန်အိမ်သို့ရှိသော သင်္ဘောဆိပ်ခခန်း၌ လာရောက်နေထိုင်ကြသည့် ဥရောပတို့ကသား တိုင်းကြီးပြည်ကြီးသားတို့၏ အရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍မည်သို့ဆောင်ရွက်ရမည်ဟူသော ညွှန်ကြားချက်ကို ကျွန်ုပ်၏စကားပြန် အက်ဒွပ်နှင့် ကျွန်ုပ်လက်အောက်ရှိ ဗိုလ်ငယ်ကလေးများနှင့်အတူ အသင်ရန်ကုန်သူကြီးထံသို့ ပေးပို့ခိုင်းလိုက်မည် . . . အသင်ရန်ကုန်သူကြီးသည် ကျွန်ုပ်၏လက်အောက်ဗိုလ်ငယ်များနှင့် ပြေလည်သည့်အထိ ဆောင်ရွက်ဆွေးနွေးနိုင်သော အခွင့်အရေးကိုကျွန်ုပ် ကွန်မင်ဒိုလင်းဘတ်က သက်ညှာစွာပေးလိုက်မည် . . .”

“အဲဒါ ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီး၏ ကျေးဇူးသစ္စာကို စောင့်သိရိသေသော ဘုရင့်ရေတပ်မတော်ဗိုလ်မှူးရဲ့ ပြန်ကြားချက်ပဲ . . .”

အဝေးရောက်စာရေးတော်ကြီး မင်းကျော်မင်းထင်သည် စကားပြန်အက်ဒွပ်၏မျက်နှာကို စူးစိုက်ကြည့်လျက် အသားဆတ်ဆတ်တုန်၏။ ခြောက်သွေ့လာသောနှုတ်ခမ်းကို လျှော့နှင့်သမီးလက်ပြီးနောက် အတန်ကြာလာသည့်တိုင်အောင် မိမိစိတ်ကိုတည်ငြိမ်စေရန် ဆောက်တည်နေ၏။ တရုတ်၊ ပြင်သစ်၊ ပူတကေ(ပေါ်တူဂီ) စသော သူကြီးတမန်ကြီးတို့နှင့် ဆက်ဆံနေကျဖြစ်သောကြောင့်သာ ဣန္ဒြေမပျက်အောင် မိမိစိတ်ကို

မိမိထိန်းနိုင်ရ၏။ စာရေးတော်ကြီးက
စကားပြန်အက်ဒွပ်ကိုကြည့်ချိုးလိုက်သည်။

“ယခု ရန်ကုန်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့ဘက်၌ လင်းဘတ်သည်
အင်္ဂလိပ်ဘုရင်မကြီးကစေလွှတ်သော အကြီးအကဲဖြစ်ပါသည်။ . . . ဗမာတို့ဘက်၌
ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး ဦးမှိုသည် ဗမာဘုရင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးက
စေလွှတ်လိုက်သော အကြီးအကဲဖြစ်ပါသည်။ . . . တွင်းပြည့်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု
ဆက်ဆံကြရာတွင် မိမိတို့ဘုရင်က တာဝန်ပေးအပ်ခိုင်းစေခြင်းခံရသူ
မဟုတ်သူတို့က ဝင်ရောက်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရန် သင့်မည့်မဟုတ်ပါ။ . . .
အကယ်၍ ဝင်ရောက်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပြောဆိုကြမည်ဆိုလျှင်လည်း
ထိုသူတို့ပြောဆိုသည့်စကားကို တစ်ဘက်တိုင်းပြည်က ဘုရင်၏ကိုယ်စား
ပြောဆိုဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြု၍ ကြိုလှုံမည့်မဟုတ်ပါ။ . . .
ထို့ကြောင့် တာဝန်တကယ်ရှိသူ အင်္ဂလိပ်ဗိုလ်လင်းဘတ်ကိုယ်တိုင်မလာပဲ
စာပို့လိုက်မည်ဆိုလျှင် စကားပြန်အက်ဒွပ်တစ်ဦးတည်းနှင့် အပေးအပို့လွှတ်ပါ။ . . .
ဤအရေးကိစ္စ၌ တာဝန်မရှိသော ဗိုလ်ငယ်တို့နှင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၍
အရာထင်မည့်မဟုတ်သောကြောင့် ဗိုလ်ငယ်တို့လိုက်လာရန်မလိုပါ။ . . .” ဟု
စာရေးတော်ကြီးက ပြောချပြန်ခဲ့၏။

ဤအကြောင်းတို့ကို မြို့ဝန်မင်းကြီးဦးမှိုအား အကြောင်းပြန်ကြားသော်
မင်းကြီးဦးမှိုသည် အတော်နုလုံးမသာမယာဖြစ်၏။

“ဤကုလားဖြူတို့ကား ငါဒို့၏မျိုးရိုး၊ ငါဒို့ယဉ်ကျေးမှုကိုပါ
စောကားမောကားပြုကြတော့မည် . . . ငဒို့သည် ငဒို့တိုင်းပြည်ကို
ကာကွယ်ရန်အတွက် ကြံတင်အစီအမံပြုထားကြသော်လည်း ကုလားဖြူတို့နှင့်
စစ်ဖြစ်ရလျှင် ငဒို့ရှုံးမည်ဟု သိကြ၏။ . . . မရောင်သာ၍ ဖြစ်ကြရသော်
အသင့်ရှိစေရန်သာ ကြံတင်ပြင်ဆင်နေရခြင်းဖြစ်၏။ စင်စစ် ငါဒို့က စစ်မဖြစ်လို . . .
ထို့ကြောင့် ငါဒို့တိုင်းပြည်အတွက် ငါဒို့က ကုလားဖြူတို့ကစောကားလျှင်
ကြံတမိတ်ခံကြရတော့မည်သာဖြစ်၏။ . . .” ဟု ညည်းညူပင့်သက်ချ၏။

မြို့ဝန်မင်းကြီးစကားကြောင့် အိမ်တော်သားအားလုံး စိတ်မချမ်းမမြေ့ဖြစ်ကြ၏။
မြို့ဝန်မင်းကြီးက အိမ်ရှိ အမှုထမ်းများဘက်သို့ လှည့်ကြည့်၏။

“ငါဒို့အမှုထမ်းတွေကို နည်းနည်းမှားယွင်းချင်တယ်ဟေ့ . . . ငဒို့အမှုထမ်းတွေဟာ
ကုလားဖြူတွေနဲ့ ဆက်ဆံကြရတဲ့အခါမှာ အစွမ်းကုန်သည်းခံပြီး ဆက်ဆံကြပါ . . .
ဒီလိုသည်းခံတာဟာ ကုလားဖြူတွေကို ကြောက်လန့်လို့မဟုတ်၊ တိုင်းပြည်
သူလက်အောက်ရောက်မည်စိုးတဲ့အတွက် တမင်သည်းခံပေးကြရမှာပဲ . . .

ကုလားဖြူတွေက မခံမရပ်နိုင်အောင် စလာလို့ တစ်ခုခုပြုချင်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက်
ငဒိုတိုင်းပြည့် ငဒိုလူမျိုးလောက် ငါ့ကိုယ်ဟာ အဖိုးတန်၊ ငါ့ကို သင်းတို့
လှုပ်ချင်သလိုလှုပ်ကြပါစေ၊ ငဒိုတိုင်းပြည်တော့သင်းတို့လက် မပေးဘူး
ဆိုတဲ့စိတ်ထားမျိုး ထားကြပါ . . .

ငဒိုလူမျိုးတွေမှာ “အရှက်ကို အသက်နဲ့လဲမယ်” ဆိုတဲ့ စကားရှိတယ် . . .
အစဉ်အလာရှိတယ် . . . အသက်ကိုအသေခံချင်ခံမယ် . . .
အရှက်ကဲ့သို့လေ့မရှိကြဘူး . . . အသက်ထက် မိမိကိုယ်ရေးကိုယ်တာဝန်သိက္ခာကို
ပိုချစ်ကြတယ် . . .

အခု ငဒိုပြုကျင့်ကြရာမှာက ငဒိုကိုယ်ရေးကိုယ်တာဝန်သိက္ခာထက် ငဒိုတိုင်းပြည်ကို
ပိုချစ်ကြရမယ် . . . ကုလားဖြူတွေဟာ ငဒိုကိုယ်ရေးကိုယ်တာဝန်သိက္ခာတွေကို
ထိခိုက်အောင်ရန်စကြလိမ့်မယ် . . . ငါတို့က မခံမရပ်နိုင်လို့ တုံ့ပြန်ရင်အဲဒါကို
အကြောင်းပြုပြီး ငဒိုနိုင်ငံတစ်ခုလုံးကို တိုက်ခိုက်ကြမယ်...

ဒါကြောင့် ငဒိုတွေဟာ သင်းတို့စော်ကားလာရင်
ငဒိုကိုယ်ရေးကိုယ်တာဝန်သိက္ခာကို အထိခိုက်ခံ အရှက်ကဲ့သို့အဖြစ်ခံပြီး
ငဒိုနိုင်ငံကို ကာကွယ်ပေးကြပါမို့ . . . ”

လှိုက်လှဲထိခိုက်သံပါလှသော ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး၏အသံ သည် နှစ်ဝင်သွား၏။
စကားပြောပြီးသည်နှင့် အချိန်အခါမဟုတ်ပဲဘုရားဆောင်သို့ဝင်သွား၏။
အိမ်တော်သူအိမ်တော်သားတို့သည် ခေါင်းငိုက်စိုက်နှင့်
မိမိတို့တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာသို့ ပြန်လာသည်။

ထမင်းအိုးတစ်လုံးချက်ခန့်အကြာတွင်ပင် အိမ်ရှေ့မှ ဆူဆူညံညံအသံတွေ
ကြားလာရ၏။ ကုလားဖြူစကားပြန် အက်ဒွပ်၊ ကုလားဖြူဘုန်းကြီး ကင်းကိတ်နှင့်
ကုလားဖြူဗိုလ်ငယ်လေးယောက်တို့ မြင်းကိုယ်စီဖြင့် မင်းကြီး၏
အိမ်ဝင်းတံခါးရှေ့၌ ရောက်နေကြသည်။ ဝင်းတံခါးစောင့်က တားဆီးထားသည်။

“မြို့ဝန်မင်းကြီးအိမ်ဝင်းထဲသို့ မညီသူမှ မြင်းစီးမဝင်ရပါ . . . ထို့ကြောင့်
မြင်းပေါ်ကဆင်းပါ . . . ကျွန်တော်မျိုးကြီး ဝင်းတံခါးဖွင့်ပေးပါမည် . . . ” ဟု
ဝင်းတံခါးမှူးက အရိုအသေပြု၍ပြော၏။

အရက်မူးနေကြသော ကုလားဖြူဗိုလ်ငယ်တို့သည်

ဝင်းတံခါးမှူးဘာတွေပြောနေသည်ကို စကားပြန်အက်ဒပ်အား မေးကြ၏။
အက်ဒပ်ရှင်းပြသည်ကို နားထောင်ပြီးမှ မြင်းကိုအတင်းခိုင်းလျက်
ဝင်းတံခါးမှူးနှင့် ဝင်းတံခါးကို မြင်းဖြင့်တိုက်၍ အတွင်းသို့ဝင်၏။

ဝင်းတံခါးနှင့်တကွ ဝင်းတံခါးစောင့်ကိုပါ မြင်းဖြင့်အတင်းတိုက်၍
အိမ်တော်ဝင်းထဲသို့ ခိုင်းဝင်လာကြသော ကုလားဖြူများကို ဆွေဆက်သည်
လှေကားထိပ်မှ ရပ်ကြည့်၏။ ကုလားဖြူတို့သည် အိမ်တော်လှေကားရှေ့သို့
ရောက်လာကြလျက် ဆွေဆက်ကို မော့ကြည့်၏။

“ဟေး . . . ကျွန်ကောင် . . . မင်းတို့ရန်ကုန်သူကြီးကို ခေါ်လိုက်စမ်း . . . ဒို့
ရန်ကုန်သူကြီးနဲ့ စကားပြောဖို့ လာတယ်ကွ . . . ဒို့ဘုရင်မကြီးရဲ့
ရေတပ်မတော်ကတပ်မှူးကလဲ စာပေးလိုက်တယ် . . .”

ကုလားဖြူတို့၏ပြောဆိုပုံ၊ စကားအသုံးအနှုန်းသည် အတော်ကြီးတောဆန်လျက်
ရိုင်းပျဉ်၏။ ဆွေဆက်က စကားပြောလျက်သူ ကုလားဖြူဖိုလင်ငယ်၏မျက်နှာကို
ငေးကြည့်နေသည်။ ထိုစဉ် စကားပြန်အက်ဒပ်က ဗမာစကားဖြင့်
အတိအကျပြန်ပြော၏။ ဆွေဆက်သည် လှေကားပေါ်မှ တစ်လှမ်းချင်း
ကွန်ရက်ဆင်းလာ၏။ ထို့နောက် အလွန်ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သောဟန်ပန်ဖြင့်
ကုလားဖြူတို့ကို ကြည့်၏။

“ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်း သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ဦးမှုံ
အပ်နေပါတယ်ခင်ဗျာ . . . မိတ်ဆွေတို့ ကျေးဇူးပြု၍ မြင်းပေါက်ဆင်းပြီး
ဧည့်ခန်းဆောင်ကိုကြွကြပါ . . .

ကျွန်တော်တို့မြို့ဝန်မင်းကြီးရဲ့ လက်အောက်အရာရှိများဖြစ်ကြတဲ့ရေဝန်မင်းကြီး၊
စစ်ကော်မင်းကြီးတို့နဲ့ တွေ့ဆုံပြီး မိတ်ဆွေတို့ပေးလှူတံ့စား၊
ပြောလိုတဲ့အကြောင်းအရာများကို ပေးနိုင်၊ ပြောနိုင်ပါတယ် . . .”

ဆွေဆက်ပြောသောစကားသည် ကုလားဖြူစကားဖြစ်၏။ အသံနေအသံထား
လေယူလေသိမ်း ပီသမှန်ကန်၏။ စကားလုံးအသုံးအနှုန်းလည်း
ယဉ်ကျေးနုနုဆန်၏။ သျှောင်ထုံးကြီးနှင့် အသားညိုသောလူတစ်ယောက်က
ဤသို့ မိမိတို့စကားကို ပီပီသသ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးပြောသည့်ကို တွေ့ရသောအခါ
ကုလားဖြူဖိုလင်ငယ်တို့က လူပါးဝသည်ဟုထင်လျက် ဒေါသဖြစ်ကြ၏။

“ဟေး... စောက်စူး... ငါပြောနေတယ်... မင်းရဲ့ရန်ကုန်သွားပြီးကို အခု ဒီခေါ်လာခဲ့... အိပ်နေရင် ခြေထောက်နဲ့ ကန်နှိုးခဲ့... ငါပြောတာ နားလည်လား . . .”

“မိတ်ဆွေတို့ တာဝန်နဲ့လာကြတယ်ဆိုရင် ကျေးဇူးပြုပြီး မြင်းပေါ်ကဆင်းပါ . . . ပြီးတော့ ညီခန်းဆောင်မှာ မြို့ဝန်မင်းကြီးရဲ့ လက်အောက်အရာရှိ ရေဝန်မင်းကြီးနဲ့ တက်တွေ့ကြပါ . . . စော်ကားရအောင်လာတာဆိုရင်တော့ သည့်အိမ်ဝိုင်းထဲက ထွက်သွားကြဖို့ အသင့်တော်ဆုံးအချိန် ရောက်နေပါပြီ . . . ကျုပ်တို့ထုံးစံအရ မင်းကြီးအိမ်ဝိုင်းထဲကို မြင်းစီးမဝင်ရပါဘူး . . .”

ကုလားဖြူမြို့လင်ငယ်တို့က ဟားတိုက်ရယ်ကြ၏။ ထို့နောက် ကုလားဖြူမြို့လင်ငယ်တစ်ယောက်က ညီညီစပ်စပ်ပတ် ဆဲရေးတိုင်းထွာလျက် အိမ်ရှေ့ဝိုင်းထဲရှိ ပန်းခင်းအတွင်းသို့ မြင်းကိုဖြတ်ခိုင်းလိုက်ပြီးနောက် ဆွေဆက်ရှိရာသို့ ဦးတည့်ပြေးလာ၏။ ဘေးမှအဖော်များကရယ်မောအားပေးကြ၏။

ဆွေဆက်သည် နေရာမှမလှုပ်ပဲ မိမိဆီသို့ နီးလာသည့်မြင်းကိုစူးစိုက်ကြည့်နေ၏။ ရယ်သံများ တဖြည်းဖြည်းတိတ်သွား၏။ မရှောင်မပြေး မလှုပ်ရှားသော ဆွေဆက်ကို ကုလားဖြူတို့ စိတ်စော

လျက် အံ့အားတသင့်ကြည့်နေစဉ် မဒရပ်စစ်မြင်းကြီးသည် ဆွေဆက်ရှိရာကို အဟုန်ပြင်းစွာဝင်တိုး၏။

သို့သော် ပို၍အံ့အားသင့်ဖွယ်ကောင်းသည်ကား ဆွေဆက်သည်မြင်းကြီးပေါ်သို့ မြောက်ခန့်ရောက်သွားပြီး မြင်းခိုင်းလာသော ကုလားဖြူမြို့လင်ငယ်၏လည်မျိုကို ဓားမြှောင်ဖွင့် ထောက်ပြီးဖြစ်နေ၏။ ဆွေဆက်က မြင်းဇက်ကြီးကို သတ်လိုက်ပြီးနောက် . . .

“မြင်းပေါ်ကမဆင်းကြဘူးဆိုရင် ခင်ဗျားတို့အားလုံး ကျေးဇူးပြုပြီး အိမ်ဝိုင်းအပြင်မှာ စောင့်နေကြပါ . . . ကျုပ်တို့ ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးနီးလာရင် ခင်ဗျားတို့စောင့်နေကြောင်း အကြောင်းကြားပေးမယ် . . . ဒါပါပဲ . . .”

ကုလားဖြူမြို့လင်ငယ်တို့သည် ဖြုန်းခနဲ သေနတ်များကို ထုတ်လိုက်ကြသော်လည်း ဆွေဆက်၏လက်ထံ၌ မလှုပ်မယှက်နိုင်အောင်ချုပ်ကိုင်ခံရပြီး လည်မျိုကို

စားဖြင့်အထောက်ခံရပြီးဖြစ်နေသော မိမိတို့လူ့ကိုကြည့်၍ သေနတ်များကို ပြန်သိမ်းလိုက်ကြ၏။ ကုလားဖြူဘုန်းကြီးကင်းကွတ်ကလည်း အိမ်ဝင်းအပြင်သို့ ထွက်နေကြဖို့ ပြော၏။ ထိုစဉ် ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး၏ အိမ်ဝင်းအပြင်ဘက်၌ ဗမာမြင်းစီးလုံကိုင်စစ်သားသုံးဆယ့်ကျော်ခန့် ရောက်ရှိလာကြ၏။

“မိတ်ဆွေတို့ အိမ်ဝင်းအပြင်ကို မြင်းပေါ်ကဆင်းပြီး သွားကြမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော် ကျေးဇူးအများကြီးတင်ပါတယ် . . .”

ကုလားဖြူတို့သည် စကားတစ်ခွန်းမျှမဟုတ်တော့ပဲ ဆွေဆက်ပြောသည့်အတိုင်း မြင်းပေါ်မှ မကျေမနပ်ဆင်းကြ၏။ ဆွေဆက်နှင့်အတူရှိသော ကုလားဖြူတို့မှ ဆွေဆက်က အောက်သို့ ခပ်ကြမ်းကြမ်းဆွဲချသည်။ မြေပြင်သို့ရောက်သည့်နှင့် ထိုကုလားဖြူ၏ခါး၌ရှိသောခါးပိုက်ဆောင်သေနတ်ငယ်သည် ဆွေဆက်၏လက်ထဲ ရောက်နေ၏။

အိမ်ဝင်းအပြင်သို့ရောက်မှ “ကျေးဇူးတင်ပါတယ်” ဟု ပြောလျက် ထိုကုလားဖြူဖိုလင်ငယ်ရှိရာသို့ သေနတ်ကို ပစ်ပေးလိုက်သည်။ ကုလားဖြူတို့သည် ဝင်းပြင်သို့ရောက်သည်နှင့် မိမိတို့မြင်းများပေါ်သို့ တက်လိုက်ကြ၏။

လမ်းဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် ဗမာမြင်းစီးလုံကိုင်စစ်သားများငြိမ်သက်စွာရပ်နေကြ၏။ ကုလားဖြူဖိုလင်ငယ်တစ်ယောက်က ကွန်မင်ဒိုလင်းဘတ်ပေးလိုက်သည်ဆိုသော စာကို လမ်းမပေါ်သို့ ပစ်ချခဲ့၏။

ထို့နောက် မကျေမနပ်သောမျက်နှာတို့နှင့် သဘောဆင်ပုံရှိရာဘက်သို့ခပ်မှန်မှန်ထွက်သွားကြ၏။ အိမ်မှ အတော်လှမ်းလှမ်းသို့ ရောက်သည်နှင့် အော်ဟစ်ဆွဲကြကာ မိုးပေါ်သို့ သေနတ်အချက်ပေါင်းများစွာ ပစ်ဖောက်ကြ၍ မြင်းကို ဒုန်းခိုင်းသွားကြသည်။

တကယ်အိပ်နေခြင်းမဟုတ်သော ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးဦးမုံနှင့်တကွ ဧရဝန်မင်းကြီး၊ ကျောက်မော်မြို့ဝန်မင်းကြီး၊ စစ်ကဲကြီးနှင့် သိုးခွပဲခင်းကြီးတို့သည် မြို့ဝန်မင်းကြီး၏ အိမ်ထက်မှနေ၍ ဤအခြင်းအရာအားလုံးကို တွေ့မြင်ကြားသိပြီး ဖြစ်၏။ ဆွေဆက်သည် လင်းဘတ်ကပေးသည်ဆိုသော ကုလားဖြူတို့ လမ်းပေါ်၌ပစ်ချသွားသည့်စာကို ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးသို့ ပေးဆက်ရင်း . . .

“မင်းကြီးမှာကြားထားပါလျက် ညံ့ဖျင်းစွာ စိတ်မချုပ်တီးနိုင်သောကြောင့်
ဤသို့ဖြစ်ရပါသည်... ထိုကံကုန်သည့်အပြစ်ကိုသာ ပေးပါ...” ဟု
ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးအား လျှောက်၏။

“မောင် မမားလေ... အခုလောက်မှ မတုံ့ပြန်လျှင် ကုလားဖြူတို့
ပိုမိုစော်ကားလာခြင်းမည်... ယခုလည်း သင်းတို့ကို
သွေးတစ်ပေါက်စွန်းသေးသည်မဟုတ်... သဟာပေမင့် သည့်အတွက်
မောင်အနစ်နာခံရမည်ထင်သည်... အကြောင်းပေါ်မှ ဆက်ပြီးအနာခံ တော့...”
ဟု ပြောလျက် လက်သူကြွယ်၌ ဝတ်ထားသည့်လက်စွပ်ကို ချွတ်၍
ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးက ဆွေဆက်ကိုပေး၏။

ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး ပြောသည့်အတိုင်းလည်း ဖြစ်လာရသည်။
ထိုည၌ပင် ကုလားဖြူသဘောတူသည် ရန်ကုန်မြို့မိမိကမ်းမှ
ထွက်ဆွဲသွားကြပြီးနောက် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး၏ “ရေနန်းယဉ်သာ”သဘောကို
သင်းတို့၏သဘောနှစ်စားဖြင့် ဝဲယာညှပ်၍ သံလျက်စွန်းဘက်ဆီသို့
ဆွဲယူသွားကြ၏။

ဗမာတို့ကလည်း ချက်ချင်းသိသောကြောင့် နေတ်ကွင်းလှိုင်းသူကြီး၊
သီလဝါသုံးခွဲပုန်းကြီး ဦးခွေးဖြူ၊ ရဲဗိုလ်မောင်ပိုတို့
လက်နက်လူသူအနည်းငယ်နှင့် အပြင်းလိုက်သွားကြ၏။

သီလဝါမီးပြကင်းရှေ့တွင်မီ၍ အတင်းဆီးဆို့တိုက်ခိုက်ကြရာ ကုလားဖြူသဘောမှ
လေးမြို့ဝန်ဗိုလ်ကုလားတစ်ယောက်နှင့် စစ်ဗာရီအများ ကျဆုံး၏။ သို့သော်
ကုလားဖြူစစ်ဗိုလ်တို့သည် ဗမာတို့ ဆီးဆို့ထားသည်ကို
အတင်းဖောက်ထွက်နိုင်ခဲ့၏။ လက်နက်အင်အားချင်းမယှဉ်နိုင်သော
ဗမာတို့ကလည်း ဓားများလုံများကို အားကိုးကြကာကုလားဖြူတို့၏သဘောသို့
အတင်းတက်ရောက်ထိုးခုတ်ကြ၏။ ကုလားဖြူများရော ဗမာများပါ
သေကြေပျက်စီးကြရ၏။ ရဲဗိုလ်မောင်ပိုနှင့် လူအနည်းငယ်သာ ပြန်လာနိုင်ခဲ့၏။
နေတ်ကွင်းသူကြီးနဲ့ သုံးခွဲပုန်းကြီးတို့ ဆီးရှုံးခဲ့ရသည်။ ကုလားဖြူတို့သည်
ရေခနစ်လံဝ သံလျက်စွန်း၌ ကျောက်ချရပ်စွဲနေကြ၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးဦးမုံက ရေဝန်အရာရှိများနှင့် ဒလမြို့ဝန်
မဟာမင်းခေါင်ရာဇာတို့ကို ခေါ်လွှတ်၍
လင်းဘတ်ခေါင်းဆောင်သောကုလားဖြူတို့အတင်းလုယူသွားသည့်
“ရေနန်းယဉ်သာ”သဘောကြီးကိုပြန်တောင်းသည်။ ကုလားဖြူတို့က ပြန်မပေးကြ။

ဤကိစ္စကို ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးသည် အထက်ဘင်္ဂလားအစိုးရသို့
စာပေးပို့လွှတ်၍တိုင်ဆွဲ ကုလားဖြူဖိုလ်မှူးလင်းဘတ်ထံမှ အချက်သုံးချက်ပါသော
အကြောင်းကြားစာတစ်ခု ရောက်လာ၏။ ထိုစဉ်...

၁။ မစ္စတာရှက်ပတ်နှင့် မစ္စတာလူဝစ်တို့ထံမှ ယခင်ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဟောင်းက
ဒဏ်ရိုက်သော ဒဏ်ငွေ ၉၀၀၀ ကျပ်ကို ပြန်ပေးရမည်။

၂။ ယခုမြို့ဝန်ထံသို့ စာလာပို့သော စကားပြန်အက်ဒပ်နှင့် ဗိုလ်ငယ်ကလေးများကို
မြို့ဝန်က အတွေ့မခံသောကြောင့် အရှက်ရသည်။ ယင်းကိစ္စကို
ဗိုလ်ငယ်ကလေးများကျေနပ်အောင် ပြုလုပ်ပေးရမည်။

၃။ ယခင်ကဖြစ်ပွားခဲ့သော အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ စစ်ပွဲတွင် ချုပ်ဆိုကြသော
ရန်ပုံစာချုပ်ပါ သတ္တမအချက်အရ ဗမာပြည်၌
အင်္ဂလိပ်ကိုယ်စားလှယ်ခန့်ထားသည်ကို ယင်း၏ဂုဏ်နှင့် အညီအညွတ်
နေရာထိုင်ခင်းပေး၍ လက်ခံရမည်။

ဤသုံးချက်ကို ဗမာတို့က လိုက်နာပြုလုပ်မှ ဗမာတို့၏သဘောကိုပြန်ပေး၍
ကျွန်ုပ်တို့၏တိုက်သဘောများကို နှုတ်သိမ်းပြန်သွားမည်ဟူသော
အဓိပ္ပာယ်တို့ပါရှိ၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးဦးမှုံက ကြံခင်းမြို့သူကြီးဦးမြတ်သာထွန်းအောင်ကို
စေလွှတ်၍ သင်းတူ၏စာကို ရွှေဖဝါးတော်အောက်သို့ အရောက်ပို့၏။
ရွှေနန်းတော်ကြီးမှ ကုလားဖြူတို့၏စာအတိုင်း ကျေနပ်အောင်ဆောင်ရွက်ပေးရန်
အမိန့်တော်မြတ်ချမှတ်လိုက်၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးဦးမှုံသည် ရန်ကုန်မြို့နေ ကုလားဖြူရှက်ပတ်နှင့်
လူဝစ်တို့အပေါ် ယခင်မြို့ဝန်ဟောင်း တပ်ရိုက်ထားသည့် ဒဏ်ငွေ ၉၀၀၀ ကျပ်ကို
စာရင်းနှင့်တကွ ပြန်ပေး၏။

မိမိအိမ်သို့လာကြသော ကုလားဖြူဖိုလ်ငယ်များကို အဆောင်အယောင်နှင့်တကွ
ဖိတ်ခေါ်၍ သံတမန်ကြီးများ ညွှိတ်သကဲ့သို့ ညွှိတ်ကျွေးမွေး၏။ ထို့နောက်
ကုလားဖြူဖိုလ်ငယ်တို့လာစဉ်က မိမိမသလှုပ်
မဖြစ်သင့်သည်တို့ဖြစ်ပျက်သွားရသောကြောင့် ဝမ်းနည်း ကြောင်းပြောဆို၏။

ကုလားဖြူဖိုလ်ငယ်တို့က မိမိတို့အား ဗမာကျေးကျွန်တစ်ယောက်က
စားမြောင်ဖြင့်ထိုးမည်ပြုပါသည်ဟု ဆို၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးဦးမုံသည် ကုလားဖြူတို့အား စားမြောင်ဖြင့်ထိုးမည်ဟု
ခြိမ်းခြောက်သည်ဆိုသော ဆွေဆက်ကို ခေါ်ယူ၏။

ထို့နောက် မြို့ဝန်မင်းကြီးအမိန့်အရ သင်းတို့ရှေ့၌ပင် လက်ဝှေ့တော်ကြီးတစ်ဦးက
ဆွေဆက်၏ရောင်ကွက်၍ လေထဲ၌ သုံးပတ်ဆွဲ ရှမ်းလှည့်ပတ်ပြီး
မြေသို့ပစ်ချရ၏။ ထို့ပြင် ဆွေဆက်ကို မြေ၌မှောက်လျက်လဲကျစေပြီးနောက်
မျက်နှာရင်ဘတ်စသည်တို့ကို မြေကြီးနှင့်ထိခိုက်ကာကျင်စေလျက်
အိမ်တော်ဝင်းအပြင်သို့ရောက်သည်အထိ ဆိပ်ဖျားမှရစ်ကိုင်၍
ဒရပ်တိုက်ဆွဲထုတ်သွားစေ၏။

မြို့ဝန်မင်းကြီးသည် မလှုပ်ရှားသောမျက်နှာဖြင့်
တတဆိတ်စွာအစအဆုံးငြိမ်သက်ကြည့်နေပြီးမှ ကုလားဖြူဖိုလ်လင်းဘတ်သို့
ပေးအပ်ရန် ကုလားဖြူဖိုလ်ငယ်များကို စာတစ်စောင်ပေးအပ်၏။

ထိုစာသည် ကုလားဖြူဘာသာဖြင့် သင်္ဘောစက္ကူတွင် ရေးထားသည့်စာဖြစ်၍
ဆင်စွယ်ကြုတ်တွင်ထည့်လျက် အပေါ်မှ ကတ္တီပါအိတ်နီစွပ်ထား၏။

စာတွင် ရန္တပိုစာချုပ်ပါ သတ္တမအချက်အရ ဗမာမင်းတို့သည်အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့၏
ကိုယ်စားလှယ်ထားရှိရေးအတွက် တစ်ကြိမ်မျှအကန့်အကွက်မရှိခဲ့ဖူးပါ။
ယခင်ကလည်း အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားလှယ်တော်အဖြစ် ကာနယ်ဘာနေးတို့
လာရောက်နေထိုင်ကြ၍ ဗမာတို့က ထိုက်ထိုက်တန်တန် နေရာထိုင်ခင်းပေး၍
လေးစားစွာဆက်ဆံကြပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ကိုယ်စားလှယ်တော်တို့က
အလို့အလျောက်ရုပ်သိမ်းသွားကြသောကြောင့်သာ မရှိဖြစ်ရသည်။ ယခုလည်း
မကန့်ကွက်ပါဟူသော အဓိပ္ပါယ်ပါရှိ၏။

ကုလားဖြူဖိုလ်ငယ်တို့ ပြန်သွားကြသောအခါ၌ ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးက
“ရေနန်းယဉ်သာ”သဘောကို ပြန်ဖို့ပေးပါရန် မှာကြားလက်သေး၏။

မင်းကြီးသည် ကုလားဖြူတို့ထွက်သွားကြပြီးသည်နှင့်
“ဆွေဆက်မည်သည့်နေရာမှာရှိသလဲ . . .” ဟု မေး၏။

အိမ်တော်အတွင်း အနောက်ဆောင်၌ရှိသော
အခန်းတစ်ခန်းထဲသို့ရောက်နေသည်ဟု သိရသောအခါ
ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးကိုယ်တိုင်ကြွရောက်ရှုစား၏။

ဆွဲကိုင်မေ့ယမ်းခဲ့သော လက်ဝှေ့တော်ကြီးသည် သားငယ်အားပြုစုသကဲ့သို့
ဆွေဆက်၏ဒဏ်ရာများကို ဆေးထည့်ပြုစုပေးနေ၏။

မြို့ဝန်မင်းကြီးသည် မသာယာသောမျက်နှာဖြင့် “မောင်
အနစ်နာခံရမည့်ထင်သည်လို့ ငါပြောခဲ့ဖူးသကော . . .” ဟု
ညည်းညူရင်းမိမိကိုယ်တိုင် ခံစားနေရဘိသို့ ဆွေဆက်၏ဒဏ်ရာကို ကြည့်၏။

ဆွေဆက်က “မိမိသည် ဤမျှခံရခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ဤမျှရရှိသော
ဒဏ်ရာကြောင့်လည်းကောင်း မည်သို့မျှမတုန်လှုပ်ပါ . . . သို့သော် မိမိအား
အိမ်တော်ဝင်းအပြင်ဘက်မှ
ဝိုင်းဝန်းကြည့်နေကြသောအရပ်သူအရပ်သားတို့အထဲ၌ သုံးခွဲခွဲနင်းကြီး၏သမီး
မြရွက်ကို တွေ့ရသောအခါမှသာ မျက်စိပြာသွားရပါသည် . . .” ဟု ဆို၏။

ဆွေဆက်အဖို့ မိမိ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းကို မြရွက်တွေ့သွားရသည့်အတွက်
အကယ်ပင်ရှက်ကြောက်၏။ ထို့ကြောင့်
လမ်းဖုံလောက်အောင်နေ့စဉ်သွားနေကျဖြစ်သော ပုခွန်တောင်ရွာငယ်ဆီသို့
ခြေဦးမျှမလှည့်တော့။

သို့သော် ဤသတင်းသည် ဟံသာဝတီရန်ကုန်တစ်မြို့လုံး၌ ဟိုးဟိုးကျော်နေ၏။
ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးအိမ်သို့ ကုလားဖြူတို့က စော်ကားမော်ကား
အိမ်ဝင်းထဲအရောက် မြင်းစီးဝင်ကြပုံ . . .

ထိုစဉ် မြို့ဝန်မင်းကြီး၏ လက်သုံးတော်ဆွေဆက်က ပုံချီဘွဲ့ရသူများကဲ့သို့
မအရပ်စစ်မြင်းကြီးပေါ်သို့ ခုန်ပျံတက်၍ ကုလားဖြူမြို့လုံး၏လည်မျိုကို
စားဖြင့်ထောက်လျက် မြင်းပေါ်မှဆင်းကြစေပြီး အိမ်ဝင်းထဲက ထွက်သွားခိုင်းပုံ . . .

ထို့နောက် ကုလားဖြူများကျေနပ်အောင် ပြုရမည့်ဟူသောအမိန့်ကြောင့်
ကုလားဖြူများ၏ရှေ့၌ပင် ဆွေဆက်၏ရောင်ကိုကိုင်၍
အိမ်ဝင်းအပြင်သို့အရောက် ဒွှတ်တိုက်ဆွဲထုတ်ခြင်းခံရပုံတို့ ဖြစ်၏။

ကျသတင်းမျိုးတို့ကြောင့် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးသည်ဆွေဆက်ကို
မိမိထံ၌ ဆက်လက်ထားရှိပါက ကုလားဖြူတို့ ခွပ်ခွဲစရာ
အကြောင်းတစ်ခုများဖြစ်လာလေမလားဟု တွေးတော၏။ မြို့ဝန်မင်းကြီး၏စိတ်၌
မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ ကုလားဖြူတို့နှင့် မပြေမလည်မဖြစ်စေရ။
ကုလားဖြူတို့နှင့် မပြေမလည် ကြလျှင် အင်္ဂလိပ်နှင့် ဗမာတို့ ဒုတိယအကြိမ်
စစ်ဖြစ်ကြရမည်။ စစ်ဖြစ်ကြရလျှင် . . .

လေပြည့်သုတ်နေသော သာယာသည့် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့၏ညနေခင်း၌ပင်လျှင်
ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး၏မျက်နှာ၌ ချွေးသီးချွေးပေါက်ကြီးများ စို့နေ၏။

လက်ဝှေ့တော်ကြီးကို အကြိမ်ကြိမ်ရှာကြားလိုက်သည်ဆိုသော ကြောင့်
ပုစွန်တောင်ရွာငယ်ဘက်သို့ မြင်းတစ်စီးနှင့် ထွက်လာခဲ့၏။

အပြင်သို့မထွက်ပဲ အိမ်တွင်းပုန်းလှုပ်နေသော ဆွေဆက်အဖို့
မျက်နှာမထားတတ်အောင် ဖြစ်နေရ၏။ မျက်နှာ၌ ရထားသည့်ဒဏ်ရာတို့ကလည်း
လုံးဝမပျောက်သေး . . .

သည့်ဒဏ်ရာတို့ကြောင့် မသွားပဲနေရမှာကလည်း နာရေးကိစ္စဖြစ်နေ၏။
ထို့ထက်ပို၍ သွားသင့်သည်ကား သုံးခွဲပုံနှင့် ကြီးဦးခွေးဖြူသည်
တိုင်းပြည်ဝဏ်ကုန်ဆွယ်ယူရန် တိုက်ခိုက်ရင်း ပူပူနွေးနွေးကျဆုံးသွားခဲ့သည်
မဟုတ်ပါလား။ မိမိတို့အဖို့ ဦးခွေးဖြူကလည်း ဝဏ်ပြုရပေမည်။
ကျန်ရစ်သောမြွှက်ကိုလည်း အားပေးစကား သွားရောက်ပြောကြားသင့်သည်။

မြွှက်သည် မိခင်ကိုယ်နှင့် ဖခင်စိတ်ဖြစ်၏။ မိခင် ကရင်မကြီးတုလျှင်
အလွန်အေးချမ်းတတ်ဆိတ်စွာ ရှိပေမည်။ သို့သော် မြွှက်ကား ထိုသို့မဟုတ် . . .

ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကမူ မိခင်ကိုတူသောကြောင့် ထူထည်ကြီး၏။
တုတ်ခိုင်သန်စွမ်း၏။ ဖခင်၏လုံးကျစ်မှုကလည်း ပါဝင်ပေါင်းစပ်ထားသေးသည်။

မျက်နှာကမူ မိခင်အနွယ်သို့လိုက်လျက် ထင်ပေါ်သောမေးရိုးရှိ၏။
မိခင်၏အသားအရေမျိုးလည်း ရှိ၏။ အရွယ်ရောက်သည်နှင့် ကရင်စပ်မလေးပီပီ
ကြည့်၍အလွန်လှ၏။

ရန်ကုန်သူရန်ကုန်သားတို့သည် ကုလားဖြူတို့နှင့် အရောင်းအဝယ်
အဆက်အဆံများသောကြောင့် ရန်ကုန်အနောက်ဖျားရှိ ကရင်ကျောင်းသို့
မိမိတို့သားသမီးများကို အပ်နှံလေ့ရှိကြ၏။ ကရင် ကျောင်းတွင်
ကုလားဖြူဘုန်းကြီးနှင့် ကရင်ဆရာကြီးတို့ ရှိကြ၏။

ကုလားဖြူစာနှင့် ဗမာစာကို သင်ပေး၏။ ဗမာနည်း၍
ကရင်အမျိုးသားများလေသည်။

မြရွက်နှင့် ဆွေဆက်တို့သည် ကရင်ကျောင်းထွက်များဖြစ်ကြ၏။
ငယ်စဉ်ကတည်းက ကစားဖက်လည်းဖြစ်၏။ ရန်ဖြစ်ဖက်လည်း ဖြစ်၏။

မြရွက်က ခင်မင်လိုသော်လည်း ဆွေဆက်က မြရွက် မခံမရပ်နိုင်ရန် အမြဲ
ပြောဆိုရန်စတတ်၏။ မြရွက် မခံမရပ်နိုင်အောင် ကရင်ပုပ်မ၊ ကရင်ပုပ်မဟု
ခေါ်၏။ “သည်ကောင်မလေး မဆိုးပဲ နေပါ့မလား . . . ရေလက်ကြား လူကပြားတဲ့ .
. . .” ဟုလည်း မကြာမကြာပြောတတ်၏။

ဤလိုပြောတိုင်း မြရွက်သည် ငြိမ်ခံနေလေ့မရှိ၊ ဆွေဆက်ကို
အတင်းဝင်လုံးသတ်ပုတ်တတ်၏။ သို့သော် ဆွေဆက်က ပြန်၍ သတ်ပုတ်ရိုးမရှိ။

“နင်က မိန်းမပဲ . . . နင်နဲ့ဖက်သတ်ရမှာ ငါရှက်ပါတယ် . . .” ဟု ဆွေဆက်က
ဆိုတတ်၏။

မြရွက် အတော်ကလေးကြီးလာသော် . . .

“ငါတို့ကရင်လဲ ဒီမြေကြီးပေါ်မေ့၊ ဒီမြေကြီးကထွက်တဲ့ အသီးအနှံတွေစားပြီး
ဒီမြေထဲကရေတွေသောက် ကြီးလာတာပဲ . . . နင်တို့ဗမာလဲ ဒီမြေပေါ်မေ့၊
ဒီမြေကြီးကထွက်တဲ့ အသီးအနှံစားပြီး ဒီမြေထဲကရေတွေသောက် ကြီးလာတာပါပဲ
. . .” ဟု ပြော၏။

“အေး . . . ဟုတ်တယ် . . . ငါလဲ ဒီလိုပဲ တွေးမိတာပဲ . . . ဒို့ဒီမြေပေါ်မေ့၊
ဒီမြေပေါ်နေ၊ ဒီမြေပေါက်အသီးအနှံတွေစား၊ ဒီရေတွေသောက်ပြီး
ကြီးလာကြတဲ့လူတွေဟာ အတူတူချည်းပေါ့ကွာ . . . တစ်တိုင်းတစ်ပြည်စီက
မြေပေါ်မှာကြီးလာကြတဲ့ လူတွေမှမဟုတ်ပဲ . . .”

“အေးပေါ့တဲ့ . . . အဲဒါပေါ့ . . . နင်က အားကြီးသွေးခွဲစကားပြောတတ်တယ် . . .
ဒို့အားလုံး တစ်မြေထဲတစ်ရေထဲ ကြီးပြင်းလာကြတာ မှုတ်လား . . .”

“အေး . . . ငါ အခု အရင်လိုမပြောတော့ပါဘူး . . .
ဒို့ဗမာလဲဒီမြေပေါ် ကြီးလာတာပဲ . . . နင်တို့ကရင်လဲ ဒီမြေပေါ် ကြီးလာကြတာပဲ . .

“ဒို့ အတူတူပဲမှတ်လား . . . ဒါကြောင့် နင့်အဖေ ရိုးအရနဲ့နင့်အဖေ ဦးရီးခွေးဖြူတို့ အတူတူနေကြတာပေါ့ . . . ”

“အေးပေါ့ . . . အေးပေါ့ . . . ဒို့အဘက ဘယ်တော့မှမခွဲဘူး . . . ”

“အေး . . . ငါလဲ နင့်အဘလိုပဲ ဘယ်တော့မှမခွဲပဲ နင်နဲ့ငါနဲ့ အတူနေချင်လာပြီ . . . ”

“ကြည့်စမ်း သေချင်းဆိုး . . . ငါက အကောင်းပြောနေတာမှတ်လို့ . . . ကဲ . . . ကဲ . . . ”

မြရွက်သည် ဆွေဆက်၏ကျောပြင်ကြီးကို အုန်းအုန်းမြည်အောင်ထွ၏။ ဆွေဆက်က မညီသို့မျှမဖြစ်ပဲ မျက်နှာကလေးနဲ့ရဲနေသော မြရွက်ကို စိမ်းစိမ်းစူးစူးကြည့်၏။ ထိုသည့်နောက်မှစ၍ ဆွေဆက်နှင့်မြရွက်တို့ မသတ်ကြမပတ်ကြတော့ပဲ မြရွက်လည်း ဆွေဆက်မလာလျှင် တမျှောမျှောနေတတ်၍ဆွေဆက်ကလည်း မြရွက်ဆီသို့ တစ်နေတစ်ခေါက်မသွားရလျှင် မနေနိုင်ဖြစ်လာ၏။ ဆယ်ကျော်သက်က ဖြစ်ပျက်ခဲ့ရပုံများ ဖြစ်၏။

အရွယ်ကလေးရောက်သည်နှင့် ဆွေဆက်နှင့်မြရွက်တို့ ဝေးခဲ့ကြရသည်။ ဆွေဆက်သည် နေပြည်တော်အထိ သွားရောက်အမှုထမ်းနေရသော မင်းလုလင်တစ်ယောက်ဖြစ်နေ၏။ ဆွေဆက်မရောက်ဖူးသောအရပ်ဟူ၍ မရှိ။ ဆွေဆက်မလိုက်ပါဖူးသော စစ်မြေပြင်ဟူ၍ မရှိ။ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်ကို နှိပ်စပ်ပြီးမှ အမှုတော်ထမ်းဘဝနှင့်ပင် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်ရောက်လာရ၏။

ရောက်သည်နှင့် မြရွက်ကို သတိရသည်။ သို့သော် အလာကောင်းသော်လည်း အခါနှောင်းသလို ထင်ရ၏။ မြရွက်ကို ကြည့်မြင်တိုင်သူဌေးသား မျိုးမင်းက ကြိုက်သောကြောင့် မိဘကိုပူဆာသဖြင့် ကြည့်မြင်တိုင်သူဌေးက ကြောင်းလမ်းနားဖောက်နေသည်ဟု ကြားရ၏။ မြရွက်မိဘ သုံးခွဲခွဲကြီးဦးခွေးဖြူတို့က မည်သို့မျှအကြောင်းမပြန်သေး။

ဆွေဆက်က မြရွက်ကို သွားရောက်တွေ့ဆုံသောအခါ စိတ်ထဲမှရည်ရွယ်ထားသကဲ့သို့ ဝမ်းပမ်းတသာနှုတ်မဆက်နိုင်ပဲ ဝေးမောနေရ၏။

“မထိုက်ရပ်သာ၊ မြိုင်စုံသာဝယ်၊ သူဇာမိုးနေ၊ ဘုံကကြွေသို့၊ ဆုံကေရှင်မြ၊
ထိုးရွရွလည်း၊ ယုယမပြင်၊ လက်သင်မြတ်လွတ်၊ သွယ်နွဲ့ညွတ်ကို . . .”

ဆွေဆက်၏ခေါင်းထဲ၌ နှုတ်သျှင်နောင်၏ ရတုကဗျာ ပေါ်လာသည်။
နှစ်ယောက်သား အတန်ကြာအောင် မျက်လုံးချင်းဆိုင်လျက် နှလုံးသားချင်း
ပွေဖက်နှုတ်ခွန်းဆက်မိကြ၏။ မြရွက်သည် ကွဲခြွေစွာပြုံးလိုက်၏။

“အို . . . အစ်ကိုဆက် . . .”

မြရွက်၏မျက်လုံး၌ တောက်ပလာသည်။ မလှုပ်မရှား ကျောက်သားသို့ ဖြစ်နေသော
ဆွေဆက်ကို ရှုန်းလွဲလွဲမျက်လုံးဖြင့် ထပ်ကြည့်၏။

“ကြွပါ . . . လေ . . .”

ဆွေဆက်သည် လှုပ်ရှားသောနှလုံးဖြင့် အိမ်ပေါ်သို့တက်ခဲ့သည်။ မြရွက်၏ဖခင်ကြီး
သုံးခွဲပဲနင်းကို မေးသည်။ ထို့နောက် မိခင်ကို မေးသည်။ မိခင် ရှိခိုးအရ
ဆုံးပါးခဲ့ပြီဟု သိရ၏။ ထို့နောက်ကား မိဘဆိုးမိန်းမချောလေးကို နှမငယ်ပမာ
ဆက်ဆံခဲ့၏။ ပဲနင်းကြီးဦးခွေးဖြူကလည်း ဆွေဆက်
သွားလာဝင်ထွက်နေသည်ကို ကျေနပ်၏။ ယခုအခိုက်အတန့်အတွင်း၌မူ
အရေးတော်ရှုပ်ထွေးနေသဖြင့် ပြေးလွှားနေရသောကြောင့် ဆယ်ရက်တစ်ကြိမ်
ငါးရက်တစ်ကြိမ်မျှသာ ရောက်နိုင်ရှာခဲ့သည်။

တိမ်ပျံသည် သွားနေကျလမ်းအတိုင်း သခင်ကြိုသယ်ပိုးလျက် မြရွက်တို့အိမ်ရှေ့၌
အလိုအလျောက်ရပ်၏။ ခေါင်းငိုက်စိုက်နှင့် ငြိမ်သက်ပါလာသော ဆွေဆက်သည်
နုပျိုသူတို့၏ အတွေးဥယျာဉ်ဝယ်အိပ်ရာမှနိုးလာဘိသို့ သတိရ၏။

“ဟယ် . . . မြရွက်တို့အိမ်ရှေ့တောင် ရောက်လာပါပကော . . .” ဟု တွေးရင်း
မိမိကိုယ်မိမိ ရှက်ရွံ့စွာ မြင်းပေါ်မှဆင်း၏။

မြရွက်က အိမ်ရှေ့ဏှပ်အပြင်သို့အရောက် ထွက်လာကြို၏။ မဏှပ်အတွင်း၌
ပုစွန်တောင်ရွာသူအပျိုချောများ ကြွက်သွန်လိုးနေကြသည်။
ပုစွန်တောင်ရွာသူအပျိုတို့သည် ဒဏ်ရာမပျောက်သေးသည့်ဆွေဆက်၏မျက်နှာကို
ဝိုင်းကြည့်နေကြသောကြောင့် ဆွေဆက်ကမျက်နှာမထားတတ်အောင် ရှက်ရွံ့လျက်

ဖျာစကို ခလုတ်တိုက်၏။

အကြောင်းစုံကို သိထားပြီးသောမြွက်က ဆွေဆက်အတွက် အားနာသနားနေ၏။
အိမ်ထဲသို့ရောက်သောအခါ ပြန်တော့မည့်ဆဲဆဲပြုနေသော ဦးကြီးတစ်ယောက်က
မြွက်ကို နှုတ်ဆက်လာသည်။

မြွက်နှင့် ထိုလူကြီး အတန်ကြာအောင် ခေါင်းချင်းကပ်၍
စကားပြောကြပြီးနောက် ထိုလူကြီးက ထွက်သွားတော့မည်ကဲ့သို့
ပြုပြီးမှပြန်လှည့်ရပ်၏။

“အကြောင်းပေါ်လာလို့သာဟေ့ . . . တကယ်တော့ နက်ဖြန်ခါငါ ရှိဖို့ကောင်းတာ . . .
ဒါပေမယ့် ငါ့တူမကြီး စိတ်မကောင်းမဖြစ်နဲ့. . .”

“ကိစ္စမရှိပါဘူး ဘကြီး . . . မြွက်နားလည်ပါတယ် . . . ဪ. . . ဒါထက် . . .”

မြွက်က ပြီးတော့မလိုလိုပြုရင်း ခပ်လွမ်းလွမ်း၌ ငြိမ်သက်ရပ်စောင့်နေသော
ဆွေဆက်ကို လှည့်ကြည့်၏။ ထို့နောက် ဆွေဆက်ရှိရာသို့ သွား၍
လက်မောင်းရင်းမှ ကိုင်ဆွဲခေါ်လာပြီးနောက် ထိုလူကြီးရှေ့၌ရပ်စေ၏။

“ဒါ ကျွန်မတို့ဘကြီး အဖေအစ်ကိုတစ်ဝမ်းကွဲ ဦးမြတ်ထွန်းတဲ့ . . . ဟောဒါက
မြွက်တိုင်ငယ်ငယ်က ကျောင်းနေဖက် ရန်ဖြစ်ဖက်အစ်ကိုဆွေဆက် . . .”

လူကြီးသည် ဆွေဆက်၏မျက်နှာကို စူးစမ်းသောမျက်လုံးဖြင့်ကြည့်၏။

“တစ်နေ့က ပြောပြောနေတဲ့ ဆွေဆက် ဆိုတာလား . . .”

မြွက်က ညင်သာစွာခေါင်းညိတ်ပြု၏။ လူကြီးက
ဝမ်းမြောက်ချစ်ခင်သောဟန်ပန်နှင့် ဆွေဆက်၏လက်မောင်းနှစ်ဖက်ကို
ဆုပ်ကိုင်ဖျစ်ညှစ်၏။

“ဩ . . . မောင်ရင်ပဲကိုး . . . ကျုပ်က မြတ်ထွန်းတဲ့ . . . မကြာခင် မောင်နဲ့ကျုပ်နဲ့ တစ်နေ့လောက်ဆိုကြဦးစို့ . . .”

စကားပြောပြီးသည့်တိုင်အောင် လူကြီးသည် ဆွေဆက်၏မျက်နှာကို စူးစိုက်ကြည့်နေသေး၏။ ထို့နောက် တည်ငြိမ်သောအပြုံးနှင့်ပင်နှုတ်မဆက်ပဲ လှည့်ထွက်သွား၏။ လူကြီး၏ စကားပြောပုံ ကြည့်ရှုပုံတို့မှာ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ လေးလေးနက်နက်ရှိ၏။

ဆွေဆက်နှင့် မြရွက်တို့ ကြည့်နေခိုက်ပင် ပုစွန်တောင်ချောင်းအတွင်းရေဆိပ်၌ အသင့်ဆိပ်ကပ်ထားသော လှေထက်သို့ လူကြီး ရောက်သွား၏။ လှေ၌အရွယ်ညီ၍ အားကောင်းမောင်းသန်သော လှေလှော်သားဆယ်နှစ်ယောက်တို့ ရှိနေကြ၏။ ထိုသူတို့သည် လူကြီးလှေပေါ်သို့ရောက်ပြီးသည်နှင့် လေးမူလွတ်လိုက်သည့်မြားကဲ့သို့ အတိုအဆင်းမရှိ လှေကို လှော်ထုတ်သွားကြ၏။ ပုစွန်ဆီသွေးနှင့် လူးခြွယ်ပေးနေသည့်ကောင်းကင်ကြောင့် ရွှေညိုရောင်ထသော လူငါး ကြက်ခွပ်များနှင့် တလက်လက်လှနေသည့် ပုစွန်တောင်ချောင်းရေယဉ်သည် ဖြတ်ကျော်သွားလိုက်သော လောင်းလှေငယ်ကြောင့် ရုတ်ရုတ်သံသရယ်နေတီသို့ လိုင်းထလှုပ်ရှား၏။

ဆွေဆက်သည် မြရွက်နှင့်အတူ ရပ်ငေးနေရသည်ကိုပင် တသိမ့်သိမ့်ကြည့်နားနေ၏။ ငေးမောနေသော ဆွေဆက်၏မျက်နှာကို မြရွက်က ကြည့်လိုက်သည်။ နေလောင်သောကြောင့် ရင့်ကျက်နေသည့်အသား၊ ပေါလွင်သောနှုတ်၊ ညိုညာသောနဖူး၊ ချွန်သောပါးရိုး၊ ခိုင်မာသောမေးရိုးတို့နှင့် ပီသထင်ရှားသည့် မျက်လုံး၊ နှာခေါင်း၊ ပါးစပ်တို့ရှိ၏။ မျက်နှာ၌ ထိခိုက်ပွန်းပဲ့နေသည့် ဒဏ်ရာတို့သည် ရင့် ကျက်သော ယောက်ျားတစ်ယောက်၏ ပီပီသသမျက်နှာကို မပျက်ဆီးနိုင်ရုံမက လှပခန့်ညားအောင် ထပ်ဆင့်အမွှမ်းတင်ပေးနေသကဲ့သို့ ရှိ၏။

“ကြည့်စမ်း . . . အမှတ်မထင် နေလာခဲ့မိတာကိုး . . . တကယ်တော့ သူက ယောက်ျားပီပီ ခန့်ချောကြီးချောတဲ့ လူတစ်ယောက်ပဲ . . .” ဟု မိတ်ထကတွေ့လိုက်မိ၏။

ထိုသို့ ငေးမောတွေးမိဆဲ ဆွေဆက်က ဖျတ်ခနဲ မြရွက်မျက်နှာကိုကြည့်လိုက်သည်။ မရှောင်လွဲလိုက်နိုင်ပဲ ငေးကြည့်နေသည်ကို အမိခံလိုက်ရရှုံ့သာမက ဆွေဆက်မျက်လုံးကို ပြန်ကြည့်နေမိရသေး၏။ ဖိုသောရင်ဖြင့် ကွဲနှေပျက်စွာ မျက်နှာလွှဲလိုက်မိ၏။

“လာလေ . . . အိမ်ထဲကို သွားမယ် . . . ”

မြရွက်သည် မိမိအသံကို မိမိမမှတ်မိလောက်အောင် အသံပျက်နေကြောင်း သတိထားမိ၏။ ချက်ချင်း မနက်ဖြန်မှ ဖခင်ကြီး၏ရက်လည်ဆွမ်းကို တပ်ရမည်။ ယခု မိမိက ဤသို့ဖြစ်နေရသည်မှာ သင့်လျော်ပါမည်လားဟု တွေးတော၏။ မိမိကိုယ်မိမိ အပြစ်တင် စက်ဆုပ်ရှက်ရွံ့မိ၏။

သို့သော် ခက်နေသည်ကား ဖခင်ကြီးကျရသည်ကို စိတ်ထိခိုက်သည်မှန်၏။ မျက်ရည်ကမထွက်၊ ဝမ်းနည်း၍လည်းမရ။

“ငါတို့အဘကလားဖြူတွေကိုတိုက်ရင်း ကျရတာပဲ . . . ဘာဖြစ်သလဲ . . . ” ဟုဝုဏ်တောင်ယူလိုက်ချင်သေး၏။ သို့ပေမင့် လူတွေက ကဲ့ရဲ့တတ်ကြသည်။

ဖခင်သေဆုံးလျှင် ဖခင်ကို တကယ်ချစ်ခင်သော ဗိုင်းကောင်းကျောက်ဖိဖြစ်သော မိန်းကလေးတစ်ယောက်သည် ဝမ်းနည်းပူဆွေးရမည်။ မျက်ရည်စက်လက်ဖြစ်နေရမည်။ ပူပန်နိုးရပ်ကလေးနှင့် သနားစဖွယ်ဖြစ်နေ၍ အရပ်က ဝိုင်းဝန်းကြင်နာခြင်း၊ အားပေးစကားပြောခြင်းကို ခံနေရမည်ဖြစ်၏။

မြရွက်သည် အရပ်၏ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို မခံရလေအောင် အနည်းအကျဉ်း ဟန်ဆောင်ငြိမ်သက်ကြည့်၏။ ထိုသို့ ဟန်ဆောင်နေရင်း ဝမ်းထဲက ရယ်ချင်လာသောကြောင့် ရိုးရိုးပင်ကိုယ်အတိုင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းနေလိုက်ရသည်။

သနားချင်နေကြသော အပေါင်းအသင်းများနှင့် အရပ်ကအဒေါ်ကြီးများ၊ ရွပ်ရွပ်ဖများစသည့်တို့သည် မြရွက်ကိုကြည့်လျက် မကျေမနပ်ဖြစ်ကြ၏။ မိမိတို့သနားရမည့်သူက သနားစရာရပ်မျိုးမရှိလေသောအခါ စိတ်ဆိုးကြ၏။

အရွယ်ရောက်ခါမှ မိတဆိုးကလေးဖြစ်လျက် ဒီအဖေဒီသမီးနှစ်ဦးတည်း ကျန်ရစ်ခဲ့ရာ ယခု အကောင်းသားအမွန်သား အကျန်းမာသားနှင့် ဒီသမီးကလေးကို တစ်ကောင်ကြွက်ထားပစ်ခဲ့ကာ ကုလားဖြူတို့နှင့်တိုက်ရင်း အဖေက ကျဆုံးသွားခဲ့ရ၏။

ဒါထက် သနားစရာ၊ လွမ်းစရာ၊ စိတ်ထိခိုက်စရာအဖြစ်မျိုးသည်မရှိ။ ဒါတောင်

ဒီသမီးက မျက်နှာတယ်မညှိုးလှ၊ ကွန့်ကွေးတယ်မပျက်လှ။

သို့သော် ဗမာတို့သည် ကြင်နာတတ်သူများဖြစ်ရကား မသနားရလျှင်မနေနိုင် . . .

“သနားပါတယ်ဟယ် . . . သူ့ခမျာ ကရင်သွေးကစပ်နေတော့တာမှလဲ
လူရေးလူရာမသိဘူး . . . ဝမ်းနည်းရကောင်းမှန်း စိတ်ပူရကောင်းမှန်း မသိရှာဘူး
. . . မျက်နှာသပ်မပျက်လှဘူးဟဲ့ . . .”

မြရွက်ကို ဤသို့သောအကြည့်မျိုးဖြင့် ကြည့်ကြ၏။ ဤသို့သောအမြင်မျိုးဖြင့်
မြင်ကြ၏။ အချို့က တစ်ကောင်ကြွက် တစ်မျက်နှာကုန်ရစွဲရသော
မြရွက်ကိုယ်စား မြရွက်၏ရှေ့ရေးကို တွေးတောပူပန်ကြ၏။

“လူဆိုတာ တစ်ဘက်က ကုသိုလ်ဆိုးရင် တစ်ဘက်က
ကုသိုလ်ကောင်းတတ်ကြတယ်ဟဲ့ . . . မြရွက်ကို
ကြည့်မြင်တိုင်သူဌေးသားက ကြိုက်လိုက်တာမှ ဖျပ်ဖျပ်ကိုလူးလို့ . . . လူကြီးချင်း
နားတောင်ဖောက်ပြီးကြပြီပဲ . . . အခုဆိုရင် အသာယူလိုက်ပြီး
သူဌေးကတော်လုပ်နေလိုက်ရုံပေါ့ . . .”

“ညည်းတို့ပြောသလိုတော့ လွယ်သားပဲအေ . . . ဒါပေမယ့် မြရွက်ကရော
မြရွက်တို့အဖေကရော အဒိသူဌေးသားကို သူတို့အိမ်
အဝင်အထွက်လုပ်လုပ်နေတာတောင် လူကြီးတွေက အလိုက်အထိုက်နေပေမယ့်
မြရွက်က မောင်းတောင်ချသတဲ့ . . .”

“ဟိုတုန်းကတော့ ဟုတ်ချင်ဟုတ်ကြမှာပေါ့အေ . . . ဒါပေမယ့်သူ့ခမျာ အခုတော့
အားကိုးရာမဲ့ . . . တစ်ကောင်ကြွက်မဟုတ်လား. . .”

ဤသို့ မြရွက်နှင့် သူဌေးသားအကြောင်း ပြောနေချိန်၌ပင်
ကြည့်မြင်တိုင်သူဌေးသား ရောက်လာ၏။ နောက်လိုက်နောက်ပါ အချွေအရံနှင့်
စီစဉ်ညှိလှ၏။

သူဌေးသားသည် ပုသိမ်ပုဂံကို မျက်နှာစပ်အထိဖုံးအုပ်လျက် အကြောအစော
ခေါင်းကိုရွစ်ပေါင်းထား၏။ လွန်းကြီးချိတ်ပုဆိုးရှည်ကိုဝတ်ဆင်ထားသည်ဖြစ်ရာ
မဏ္ဍပ်ဝသိုဝင်လာသည်နှင့် ပိုးပုဆိုးမှ တရွှမ်းရွှမ်းမြည်သံကို

အိမ်အပေါ်ထပ်မှကြားရ၏။ သူဌေးသား၏နောက်မှ ကွမ်းအစ်ကိုငါး
ဆေးအစ်ကိုငါး ဓားလွယ်ကို လှူရှစ်ယောက်ခန့် ပါလာကြသည်။
သူဌေးသား၏မြင်းတို့ကို မဏ္ဍပ်အပြင် အိမ်ဝင်းထဲရံ၍တန်းစီချိတ်ထားကြ၏။

ဧည့်သည်တွေဝင်လာသည်ကိုမြင်သောကြောင့် မြရွက်နှင့်
စကားပြောနေသည့်ဆွေဆက်က နေရာမှထလိုက်သည်။

“ကျုပ်ပြန်မယ် မမြရွက် . . . နက်ဖြန်မှလာတော့မယ် . . . ”

“နေဦး အစ်ကိုဆက် . . . မြရွက်ပါ အောက်ကမဏ္ဍပ်ထဲကိုလိုက်ခဲ့အုံးမယ် . . . ”

“အို . . . ဟိုမှာ ဧည့်သည်တွေ လာနေကြတယ်လေ . . . အိမ်ရှင်ဆိုတာ
ကုယ့်နာရေးကိစ္စကိုရောက်လာတဲ့လူဆုရင် ဝတ္တရားကျေအောင် ဧည့်ခံရတယ် . . .
ပြီးတော့ ဒီဧည့်သည်ကလဲ တစ်နေ့ ကုယ့်အိမ်ဦးနတ်ဖြစ်လာရမယ့် . . . ”

“အို . . . အစ်ကိုဆက်ကလဲ . . . ”

မြရွက်သည် ဆွေဆက်၏စကားကိုမှ ဆုံးအောင်နားမထောင်ပဲမဏ္ဍပ်ရှိ
အပျိုဖော်များဆီသို့ ဆင်းသွား၏။

အဆင်းအတက်၌ မြရွက်နှင့် သူဌေးသားမျိုးမင်းတို့ ဆုံလိုက်မိကြသော်လည်း
မြရွက်က မမြင်ဘဲသို့ပြုလျက် မိမိသွားမည့်လမ်းကို ရှေးရှုဆင်းသွား၏။

သူဌေးသားမျိုးမင်းသည် နေရာတွင်ရပ်လျက် မြရွက်ကို
လွှဲညှိပြန်လှည့်ကြည့်နေရာမှ လူကြီးဝိုင်းမှ မိမိအား
ဆီးကြိုက်ဆက်လိုက်သည့်နေရာသို့ အရှက်ပြေထိုင်ရန် သွား၏။

ဆွေဆက်သည် လမ်းဖယ်ပေးလျက် ဘေးတွင်ရပ်၏။
ထို့နောက်တည်တံ့ဖော်ရွေသောအပြုံးနှင့် သူဌေးသားမျိုးမင်းကို ကြည့်၏။

မျိုးမင်းသည် ဆွေဆက်ကို မျက်စောင်းဖြင့် တစ်ချက်ကြည့်လိုက်ပြီးနောက် မတူမတန် မသိဘူးသူကဲ့သို့ ပြုလျက် လူကြီးဝိုင်းရှိရာသို့ သွား၏။ သူ့ဌေးသားနှင့် အချွေအရံတို့ လွန်သွားကြမှ ဆွေဆက်သည် ရပ်နေရာမှ မဏ္ဍပ်တွင်းသို့ ဆင်းလာခဲ့သည်။ ငရုတ်သီးထောင်းနေကြသည့် အပျိုဝိုင်းထဲမှ မြွှန်ကံ မတ်တပ်ထလိုက်သည်။

“အစ်ကိုဆက် . . . မနက်ဖြန် ဘယ်အချိန်လာမှာလဲ . . . ”

“ကျုပ်လာနိုင်ရင် ခပ်စောစောပဲ လာခဲ့မယ်လေ . . . ”

“ဟုတ်တယ် . . . မြွှန်ကံလဲ အစ်ကိုဆက်ကို ခပ်စောစောလာစေချင်တယ် . . . ဟို . . . ဟို . . . ”

မြွှန်သည် စကားကိုဆက်မပြောပဲ အတန်ကြာအောင် ငေးနေ၏။ အနီးဝန်းကျင်၌ အလုပ်လုပ်နေကြသော အပျိုများ၊ ကာလသားများက မိမိတို့လှုပ်နေကြသည့် အလုပ်ကို ရပ်လျက် မြွှန်ပြောမည့်စကားကို စောင့်ဆိုင်းနားထောင်နေကြ၏။ ဆွေဆက်ကလည်း နားစွင့်နေ၏။ မြွှန်သည် အနီးပတ်လည်သို့ မျက်လုံးတစ်ချက်ကစားလိုက်ပြီးနောက် ဆွေဆက်ရှိရာသို့ ကြည့်၏။

“နက်ဖြန်ခါ ဘကြီးတို့လဲ မလာနိုင်ကြဘူး . . . မြွှန်ကံပဲ လူကြီးလှုပ်ပြီး ရေစက်ချရာမှာ . . . ဒါက ကိစ္စမရှိဘူး . . . မနက်စောစော ဘကြီးတို့ဆီကို သွားမယ့်လျှောက်ရှိတယ် . . . အဲဒါ အစ်ကိုဆက်နဲ့ မြွှန်တို့ တစ်နေ့သွားရအောင် အခေါ်လွှတ်လိုက်ပါလို့ ဘကြီးဆီကို မှာလိုက်ချင်တယ် . . . အဲဒါ တိုင်ပင်ချင်လို့ . . . ”

“ဘယ်သူလဲ ဘကြီးဆိုတာ . . . ခုနလူကြီး ဦးမြတ်ထွန်းဆိုတာလား . . . ကျုပ်တို့ ဘာလုပ်ဖို့ သွားကြမှာလဲ . . . မြွှန်ကို လိုက်ပို့ပေးရမှာလား . . . ”

“ပိုမိုချည်း မဟုတ်ပါဘူး . . . မြွှန်တစ်ယောက်ထဲလဲ သွားနိုင်ပါတယ် . . . အစ်ကိုဆက်ကို ဘကြီးနဲ့ စကားပြောစေချင်လို့ပါ . . . ”

အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှ အလုပ်လုပ်သည်ကို ရပ်၍နားထောင်နေကြသောသူတို့သည်

ဘယ်လိုမှ ထူးခြားသည့်စကားများ မဟုတ်သောကြောင့်
မိမိတို့ပြုလုပ်စအလုပ်များကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နေကြ၏။

ထိုအတွင်း သူတို့၏မျက်စိသည် ဆွေဆက်နှင့် မြရွက်တို့ရှိရာမှ အခြားဘက်သို့
ရောက်သွား၏။ လွှဲလက်စကြက်သွန်၊ ထောင်းလက်စင်ရုတ်သီးထောင်းခြင်း
အလုပ်များကို ရပ်ပစ်လိုက်ကြ၏။

ဆွေဆက်နှင့်မြရွက်ဘေးမှ သူဌေးသားမျိုးမင်း ဝင်ရောက်ရပ်လာသည်။
ဆွေဆက်သည် တည်ငြိမ်သောအပြုံးနှင့် မျိုးမင်းကို လှည့်ကြည့်လိုက်ပြီးနောက်
သုံးယောက်ဆိုင်ရပ်သာအောင် နေရာဖယ်ပေးလိုက်၏။

မျိုးမင်းက ဖယ်ပေးသည့်နေရာကို ဝင်ယူလိုက်ရင်း မြရွက်၏မျက်နှာကို
တခွံတညား စိမ်းစိမ်းစားစားကြည့်၏။

“အဖေကြီးလဲ မတူပြင်သင့်တာကို တပြိုင်တိုက်ခိုက်မိလို့ ဆုံးပါးသွားရရှာပြီ . . .
ဒါနဲ့တောင်မှ မြလေးတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်သူ့အားကိုးနဲ့
မာနမိုးကြီးကောင်းနေရတာပါလိမ့် . . .”

မြရွက်က မလှုပ်မရှားလှည့်မကြည့်ပဲ ငြိမ်သက်နေ၏။ ထို့နောက်ဆွေဆက်ဘက်သို့
လှည့်လိုက်၏။

“နည်းနည်းစောစောလာစေချင်တာပဲ အစ်ကိုဆက် . . . ကဲ . . . အစ်ကိုဆက်လဲ
ပြန်ချင်နေပြီ . . . မြရွက်လဲ အိမ်ပေါ်ပြန်တက်တော့မယ် . . .”

မြရွက် လှည့်ထွက်သွားတော့မည်ပြုစဉ် အားတုံအားနာဖြစ်နေသော
ဆွေဆက်ဘက်သို့ မျိုးမင်းကလှည့်လိုက်၏။

“ဘယ်နဲ့ . . . ကိုယ့်ရောင်းရင်းမျက်နှာလဲ သူရဲကောင်းတံဆိပ်တွေအပြည့်နဲ့
လှလို့ပါလား . . . ဒါကြောင့် မြလေးတို့က ဒါလောက်အရေးပေးနေတာ မှတ်တယ် .
. . .”

မြရွက်၏ခြေလှမ်းသည် တုံ့သွား၏။

ဆွေဆက်၏မျက်နှာသည်တင်းခနဲဖြစ်သွား၏။ သို့သော် မျိုးမင်း၏မျက်နှာကို တစ်ချက်မျှကြည့်ပြီးနောက် မည်သို့မျှမတုံ့ပြန်ပဲ လှည့်ထွက်လိုက်၏။

“နေ့ပါဦး ကိုယ့်လူရ . . . ကျုပ် ကိုယ့်လူကို ဆရာတင်ချင်လို့ပါ . . . နိုင်ငံခြားသားတွေရှေ့မှာ ဆိပ်ကိုင်ပြီး ဝင်းပြင်အရောက် မြေကြီးပေါ်က တစ်ခွက်တိုက်ဆွဲထုတ်ခံရလို့ မျက်နှာမှာတဆိပ်ရလာတဲ့သူရဲကောင်းယောက်ျားမျိုးကို မိန်းမပျိုတွေက ကြိုက်တတ်သလား . . . ဟုတ်လား . . .”

ဆွေဆက်သည် စော်ကားမော်ကားပြုလှသော မျိုးမင်းကို တစ်စုံတစ်ရာပြုလုပ်တော့မည်ကဲ့သို့ လှုပ်ရှားလှုပ်ရှားမှုမရှိဘဲ ဝိုင်းကြည့်နေကြသော မိန်းမပျိုများနှင့် ဧည့်သည်ယောက်ျားမိန်းမတို့ကို မျက်စိကစားလိုက်၏။ ထို့နောက် ပါးစပ်မပွင့်သောအပြုံးနှင့် နှုတ်ခမ်းတစ်ခြမ်းတည်းပြုံးလိုက်၏။

“အဲဒါတွေ ကျုပ်တို့ ရွာပြင်ရောက်မှပြောကြစို့ . . . လာဗျာ . . . အိမ်ရှင်က ဧည့်မခံတဲ့အတူတူ ကျုပ်နဲ့ပြန်လိုက်ခဲ့ပါလား . . .”

ဆွေဆက်၏အသံသည် ခပ်အေးအေးခပ်တိုးတိုးပင်ဖြစ်၏။ မျိုးမင်းက အသံကျယ်လောင်စွာ ဟားတိုက်ရယ်လိုက်၏။

“ကိုယ့်ရောင်းရင်းက နောက်ထပ်တံဆိပ်ကြီးကြီးတွေ ထပ်လိုချင်နေတယ်မှတ်တယ် . . .”

ထိုစဉ် မြေကြီး၏လက်သည် မျိုးမင်း၏ခေါင်းမှ ပုသိမ်ပုဝါစကိုဖြုန်းခနဲဆွဲဖြုတ်ချလိုက်၏။

“ရှင်တံဆိပ်မျိုးနဲ့ ဘယ်သင်းကသာသလဲ . . . ရှင်တံဆိပ်က ကုလားဖြူတွေကို မျောက်က ကပြလိုရတဲ့တံဆိပ် . . . ဟိုတံဆိပ်က ကုလားဖြူလည်မျိုကို ဓားမြှောင်နဲ့ထောက်ပြီး မြို့ဝန်ကြီးအိမ်ဝင်းထဲမှာစော်ကားမော်ကားလုပ်တဲ့ကုလားဖြူတွေကို မောင်းထုတ်ခဲ့လို့ . . . ကုလားဖြူတွေကို ကြောက်နေရတဲ့ဗမာတွေက ကုလားဖြူတွေကျေနပ်အောင် ပေးလိုက်ရတဲ့ တံဆိပ် . . . အဲဒီတံဆိပ်နဲ့ ဘယ်သင်းကတန်ဖိုးရှိတယ်ဆိုတာ ရှင်လိုမျိုးဖျက်ကတော့ ဘယ်သိမလဲ . . .”

ဝိုင်းဝန်းကြည့်နေကြသူတို့သည် မြွှန်၏စကားဆုံးသည်နှင့် မျိုးမင်း၏မျက်နှာကို လှည့်ကြည့်၏။ မျိုးမင်း၏နဖူး၌ “မျိုးဖျက်” ဟူသော စာလုံးနက်ကြီးသည် ရေးထွင်းထားဘဲ အထင်းသားပေါ်နေ၏။

မျိုးမင်းသည် ရုတ်တရက် ဘာလုပ်ရမည်မသိပဲ နေရာတွင်ရပ်ကာ ကြက်သွေ့ကြီးသေနေ၏။ ထို့နောက် သတိပြန်ဝင်လာလျက် ပုဝါစကိုကိုင်ထားသော မြွှန်၏လက်ကောက်ဝတ်ကို လှမ်းဆုပ်လိုက်၏။

“ရှင် . . . လွှတ်စမ်း . . . ကျုပ် လက်သနတယ် . . . ”

မြွှန်က ပုဝါကိုဆုပ်ကိုင်ထားရင်း လက်ကိုရုန်း၏။ မျိုးမင်းကဒေါသနှင့် မြွှန်လက်ကိုဆွဲမလိုက်ပြီး အခြားလက်တစ်ဖက်ဖြင့် မြွှန်၏လက်ထဲရှိ ပုဝါစကိုဖြေယူ၏။ ဤတွင် မြွှန်၏လက်တွင်ဝတ်ထားသော ကျောက်ကျွတ်နေသည့်လက်စွပ်ကို မြင်သည်။

မျိုးမင်းသည် ပုဝါကို လက်မှဖြေမယူတော့ပဲ မြွှန်၏လက်ကိုမြှောက်ယူကြည့်ရင်း သူရဲအခြောက်ခံရသူ၏မျက်နှာကဲ့သို့ တဖြည်းဖြည်း အထိတ်တလန့်ဖြစ်လာ၏။

ထို့နောက် မြွှန်၏မျက်နှာကို ပြူးပြဲကြည့်လျက် နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ်ပြုရင်း လက်ညှိုးဖြင့်ထိုးထား၏။

“နင် . . . နင် . . . နင် . . . ” မျိုးမင်းသည် စကားကိုမှဆက်မပြောနိုင်အောင်ဖြစ်လျက် နောက်ဆုတ်နောက်ဆုတ်ပြု၍ အတောက်လေး အလှမ်းကွာသွားမှရပ်၏။

ဘေး၌ရှိနေကြသောသူတို့လည်း မျိုးမင်း ဤမျှအထိ အထိတ်တလန့်ဖြစ်နေသည်ကိုကြည့်၍ ဘုမသဘမသိ ရောနှောနောက်ဆုတ်ကြ၏။

မျိုးမင်းသည် မြွှန်မျက်နှာမှ လုံးဝမဆွဲပဲ ခါးထဲ၌ လိပ်၍ထည့်ထားသော အထုပ်တစ်ခုကိုနှိုက်ယူ၏။ ထို့နောက် ထိုအထုပ်ကိုမကြည့်ပဲ ဖြေယူပြီး မြွှန်ကိုပြ၏။

“ကြည့်စမ်း... ဒီမှာကြည့်စမ်း... ဒါ နင့်ဟာမူတ်လား... နင်... ဓားပြ...
သူခိုးဓားပြ...”

မျိုးမင်း၏လက်မနှင့် လက်ညှိုးကြားတွင် ဇီးကင်းခန့်ရှိသော
ကြောင်ကျောက်တစ်လုံးရှိ၏။

မြရွက်၏လက်သည် ကြက်ကလေးကိုသုတ်လိုက်သော သိန်းစွန်ကဲ့သို့
မျိုးမင်း၏လက်ထဲမှကျောက်ကို ဖျတ်ခနဲလုယူလိုက်၏။

“ဟုတ်တာပေါ့... ဒါ မြရွက်လက်စွပ်က ကျောက်ပေါ့... ဆေးအထိုးခံရမှာ
ရှက်တာယ်ဆိုလို့ ရှင့်ကိုပါးရိုက်တုန်းက ကျွတ်ကျကျန်ရစ်တာဖြစ်မှာပဲ... ဒါ
ဘကြီးကပေးထားတဲ့ ကျောက်...”

မြရွက်က ပြောပြောဆိုဆို မျိုးမင်း၏ပုသိမ်ပုဝါကို မြေညှိပစ်ချလိုက်၏။ ထို့နောက်
လက်ထဲရှိကျောက်ကို ပါးစပ်တွင်ငိုလိုက်ပြီး မျိုးမင်း၏မျက်နှာဘက်သို့
တည့်တည့်ရင်ဆိုင်၏။

မျိုးမင်းသည် မိမိနောက်လိုက်များအကြားသို့ ပြေးဝင်ရင်း
မိမိနောက်လိုက်တစ်ယောက်၏ဓားလွယ်မှ
ငှက်ကြီးတောင်ဆောင်ဓားကိုဆွဲထုတ်ဆုပ်ကိုင်လိုက်၏။

“မိပြီ... မိပြီ... ကျုပ်လည်းတွေ့ကိုတိုက်တဲ့ ဒဗ္ဗမ... သင်း ခေါင်းဆောင်ပဲ...
သင်းကို ကျုပ်တို့ အခုဖမ်းရမယ်... ဝ ဟေ့... ဒို့လူတွေ...
ဘာလုပ်နေကြတာလဲ... သင်းကို ဝိုင်းပါလား... သင်းကိုဖမ်းကြ...
သည်ဒဗ္ဗမကို ဖမ်းကြ...”

မျိုးမင်းသည် အရူးကဲ့သို့ မျက်လုံးပြူးပြူးပြဲပြဲဖြစ်နေလျက် တမောတပန်း
ဒေါသတကြီးအော်ဟစ်၏။ မဏ္ဍပ်အတွင်း၌ လူတွေ တဖြည်းဖြည်းအုံလာလျက်
မြရွက်တို့ကို ဝိုင်းပိတ်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ကြက်ညှန်လှီးသူ၊
ငှက်သီးထောင်းသူတို့ကလည်း တဖြည်းဖြည်းနောက်ဆုတ်သွားကြကာ
ဝိုင်းကြည့်နေကြသော လူတွေအကြား၌ ရောက်နေ၏။

မျိုးမင်း၏သွေးထိုးခိုင်းစေချက်အရ မျိုးမင်း၏တပည့်တပန်းတို့ကလည်း

စားတဖွေးဖွေးဖြင့် ဝိုင်းဝန်းခုတ်ထစ်ကြတော့မည်ကဲ့သို့ တစ်စတစ်စ
မြွက်အနီးသို့ လှည့်ပတ်ဝန်းရံလာကြ၏။

လူကြီးဝိုင်းရှိ လူအချို့တို့က မဆွဲဝံ့၊ မတားဆီးဝံ့နှင့်
ဟုတ်သည်မဟုတ်သည်ကိုလည်း မယုံရဲယုံရဲဖြစ်နေကြ၏။
အချို့လူကြီးများက ဤသို့ဖြစ်နေသည်ကို မကြည့်ရက်။ ပွန်းကြီးသာရှိလျှင်
သင်းတို့ ဒါ လောက်ရှိ ခေါင်းနံ့ကိုယ်နဲ့တောင် အိုးစားကွဲကုန်ကြပြီဟု တွေး၏။

“မောင်ရင် ကိုင်မျိုးမင်းတို့ရဲ့ . . . ကြည့်ရှုလဲလုပ်ကြပါဟဲ့ . . . ဟုတ်ရင်လဲ
အေးအေးချမ်းချမ်း၊ မဟုတ်ရင်လဲ အေးအေးချမ်းချမ်းလုပ်ကြမှပေါ့ . . .
ဘာမှမရှိတဲ့မိန်းမတစ်ယောက်ကို စားတွေနဲ့ဝိုင်းနေကြတာကတော့
အရုပ်ဆိုးလွန်းလှပါတယ် . . .”

လူကြီးတစ်ယောက်က တားဆီးလိုက်သောစကားသည် တစ်ချိန်လုံး
ငြိမ်သက်အံ့အားသင့်နေသော ဆွေဆက်ကို လှန်နှိုးလိုက်ဘိသလို ရှိ၏။
ဆွေဆက်အံ့အားသင့်ရသော အကြောင်းရင်းသည် မျိုးမင်းနှင့်မျိုးမင်းလူများက
ခုတ်မည့်ထစ်မည့်ဟု စားကိုယ်စီနှင့် ဝိုင်းနေကြသောကြောင့်မဟုတ်၊
ကုလားဖြူတို့နှင့်တကွ ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သားတို့ အံ့အားတသင့်
တုန်လှုပ်ကြောက်ရွံ့ခဲ့ကြရသည့် မျက်နှာဖုံးထားသော စားပြဗိုလ်ကြီးသည် . . .

တင်လှပေဟန်၊ ဘက်မရန်တည့်၊ ခြောက်တန်နတ်ရွာ၊ ဘုံကလာသို့၊
ပြာပြာလတ်လတ်၊ မွတ်မွတ်ထင်ထင်၊ ဖြတ်ချည်းမြင်က၊ နတ်ပင်ရိုးမှား၊
ဝေးဝေးတွေ့ချွတ်၊ စိတ်လုံးညွတ်သည့်၊ ဘုံထွတ်ကျသက်၊ ရှင်မြွက် . . . မှ
လာဖြစ်နေရသောကြောင့်ဖြစ်၏။

ဆွေဆက်သည် မိမိတိတ်တခိုးချစ်နေမိသော မြွက်လိုမိန်းမမျိုးက
စားပြဗိုလ်ကြီးဖြစ်နေသောကြောင့်အထင်မသေး၊ မုန်းတီးမသွား၊ ချီဝုဏ်ယူ၏။
ပို၍သဘောကျ၏။ ဇမ္ဗူတွင် တလူမဲ့အဖြစ်နှင့် ကြားဖူးရုံမျှပင်
ကြားဖူးရန်ခဲယဉ်းလှသော တကယ့်ချီးကျူးဖွယ်မိန်းမပါပေတကားဟု
တွေးတောဝမ်းမြောက်၏။ သို့သော် သတိရလာသည်နှင့်

မြွက်က ရှေ့ကဝင်ရပ်လိုက်၏။

“အစ်ကိုဆက် အသာနေ . . . အသာနေ . . . ဘေးဖယ် . .

.တကယ့်သူရဲကောင်းယောက်ျားကြီးတွေက လက်နက်မဲ့မိန်းကလေး
တစ်ယောက်ကို ဓားနဲ့ဝိုင်းခုတ်ဖို့လုပ်နေကြတာ ဘယ်လောက်ကြည့်ကောင်းသလဲ . .
. ဒီလိုယောက်ျားကြီးမျိုးတွေ ရှိနေရကနဲ့တောင် မြွေကတို့တိုင်းပြည်ကို
ကုလားဖြူတွေက အနိုင်ကျင့်ကြတယ်ဆိုတော့. . .”

မြွေကံ၏စကားမဆုံးမီပင် မျိုးမင်း၏တပည့်သုံးယောက်တို့ အမှတ်မဲ့ ဓားဖြင့်
ခုန်ဝင်ခုတ်ထစ်ကြ၏။

မြွေကံသည် ကြောင်မကဲ့သို့ လျှင်မြန်စွာ ညင်ညင်သာသာတိမ်းရှောင်လျက် အနီးရှိ
မြေအင်တိုင်ယံထဲမှရေများဖြင့် သုံးယောက်သားတို့၏မျက်နှာသို့
ပက်မိအောင်ပက်၏။ ထိုရေသည် မိန်းမပျိုတို့ ငရုတ်သီးကြက်သွန်များ ဂျင်းများ
ထောင်းပြီး ငရုတ်ဆုံတို့ကို ဆေးသွန်ထည့်ထားသည့် လက်ဆေးရေဖြစ်၏။

မဏ္ဍပ်တိုင်ကို ခုတ်ထစ်မိနေလျက်သားဖြစ်နေကြသော
မျိုးမင်း၏တပည့်သုံးယောက်တို့သည် မျက်နှာကလက်ဖြင့်ပိတ်လျက်
ခေါင်းတယမ်းယမ်းဖြစ်နေကြ၏။ ထိုစဉ် မြွေကံက လူနစ်ယောက်လက်မှ
ဓားနှစ်လက်ကို အလွယ်လွယ်၏။ ဆွေဆက်ကလည်း
ကျန်တစ်ယောက်လက်ထဲရှိဓားကို အလွယ်ဆွဲယူလိုက်သည်။ ထို့နောက်
မြွေကံ၏ရှေ့မှဝင်ရပ်လျက် မျိုးမင်းကို ရင်ဆိုင်လိုက်သည်။

“အစ်ကိုတို့ စဉ်းစားပါ . . . မြွေကံ အစ်ကိုတို့ကို တမင်အရွဲ့တိုက်ပြီး
ပြောချင်ရင်ပြောမည် . . . ဟုတ်ချင်ရင်လည်းဟုတ်မည်

. . . သူခိုးဒုဗ္ဗဟူက ကြောက်ရွံ့သမှု မစစ်မဆေးပဲ ဟုတ်ပါသည်ဟုပြောလေ့မရှိ . .
. ဟုတ်သည်ထားဦး . . . အစ်ကိုတို့အခုလုပ်တာ အရုပ်ဆိုးလှသည် . . .
မြွေကံအတွက် ကျွန်တော်တာဝန်ယူမည် . . .

ဘယ်မှမပြေးစေရ . . . အစ်ကိုတို့ မြွေကံကို ကြိုက်သလိုစွပ်စွဲနိုင်သည် . . .
မယာမယာကစွဲပြီးတဲ့အခါ မြို့ဝန်မင်းရှီးမှာလျှောက်ထားပြီး စွပ်စွဲဖမ်းဆီးနိုင်သည် .
. . သည်လိုမဟုတ်ပဲ အခုလုပ်နည်းမျိုးကိုလုပ်လျှင် အစ်ကိုတို့လည်း ထိခိုက်မည်
. . . ကျွန်တော်တို့ကလည်း ကြည့်မနေသာ . . .

ထိုအခါတွင် တရုန်းရုန်းတလုပ်လုပ်နှင့် ဝိုင်းကြည့်နေကြသူအားလုံးတို့က
တစ်ယောက်တစ်ပေါက် ဝိုင်းဝန်းထောက်ခံကြ၏။ လူကြီးတွေကိုယ်တိုင်

ဆွေဆက်တို့ရှိရာသို့ တိုးဝင်ရောက်လာကြ၏။ မိန်းမပျိုအချို့နှင့် ပုခွန်တောင်ရွာငယ်မှ အပျိုခေါင်းတို့ကလည်း မြရွက်၏ဘေးသို့ ဝိုင်းလာကြ၏။ အချို့ကလည်း မျိုးမင်းကို အတင်းဆွဲခေါ်လျက် ပြန်ပါရန် ပြောကြ၏။

မျိုးမင်းသည် မငြင်းဆန်နိုင်ပဲ မိမိလူများကိုခေါ်၏။ ဆွေဆက်ကမိမိလက်ထဲရှိဓားကို မြေပြင်သို့ ထိုးစိုက်ပစ်ပေး၏။ မြရွက်ကလည်းယင်းအတိုင်းပစ်စိုက်၏။ ဓားသုံးချောင်းတို့သည် တစ်တန်းတည်းမြေ၌စိုက်လျက် ဓားရိုးသုံးခုပူးနေကြသည်။

မျိုးမင်းတို့လူစုသည် ဓားများကို နှုတ်ယူထွက်သွားကြ၏။ မျိုးမင်းတို့ထွက်သွားကြပြီးသည်အထိ မလှုပ်အတွင်း၌ လူတွေ စုရုံးစုရုံးပြောနေကြ၏။ အချို့က ချစ်ချစ်မျိုးမှာ ခုလိုဖြစ်ရတဲ့အတွက် စိတ်မကောင်းဟု မျိုးမင်းတို့က ပြောသွားရမည့်အစား ယင်းတို့က ဝင်ပြောနေကြ၏။

အချို့မိန်းကလေးတို့က . . . “သူဌေးသားမျိုးမင်းကိုပြောလိုက်တာ တကယ်လား . . . သိပ်အားကျတာပဲ . . . နောက်တစ်ခါ အဲဒါမျိုးဆိုရင် ကျွန်မပါခေါ်ပါ . . .” ဟု အားတက်သရော ပြောကြမေးကြ၏။

မြရွက်က ဟုတ်သလိုလိုမဟုတ်သလိုလို တိတိကျကျအဖြေမပေးပဲ . . . “မကြာခင် အားလုံးသိလာကြမှာပေါ့ . . .” ဟုပြော၏။

ဆွေဆက်ပြန်မည်ပြုသောအခါ မျိုးမင်းတို့လူစု စောင့်နေကြမည့်စိုးသောကြောင့် ဝိုင်းတားထားကြ၏။ အခွင့်သာသည်နှင့် ဆွေဆက်က မြရွက်ကို “တကယ်လား . . .” ဟု မေးသည်။ မြရွက်က ခေါင်းညှိတဝန်ခံ၏။

“မိုက်လှချည်လား မြရွက်ရယ် . . . ဟုတ်ရင်လဲ ဘာလို့ပြောရတာတုံး . . .”

“ဘကြီးပေးထားတဲ့ ကြောင်ကျောက်ကလေးကိုနှမြောလို့ . . . အဲဒါလေးထုတ်ပြအောင် တမင်ပြောလိုက်တာ . . . ပြီးတော့ မြရွက်မှာအဘလုဆုံးခဲ့ပြီမဟုတ်လား . . . အဘကိုသေအောင်တိုက်တဲ့ ကုလား ဖြူတွေကို ဘကြီးနဲ့အတူလိုက်သွားပြီး သင်းတို့ကိုပြန်တိုက်ရမယ် . . . သည်မှာနေလို့ ဘာထူးအေးမှာလဲ . . .”

“မြွက်ရယ် . . . နင့်နယ် . . .”

ဆွေဆက်က မညည်းသာညည်းသာ ညည်းရသည်။ မြွက်၏အစီအစဉ်ကို မဟုတ်ဖူးဟုမဆိုသာ . . .

ဆွေဆက်ပြန်လာချိန်၌ အတော်ညဉ့်နက်ခဲ့လေပြီ။
မြွက်သည်ဆွေဆက်ကိုစိတ်မချသောကြောင့် ဘေးဆီးရန်ကာယသွားရန်
ဓားလွယ်တစ်ချောင်းပေးလိုက်၏။

“အဘ သည်ဓားလွယ်မပါသွားတာနဲ့ဓားတုံးလွယ်လို့ကျရတာ . . .” ဟုလည်း နှုတ်မှ
ပြောလိုက်သေး၏။

ဆွေဆက်က မြွက်သည် တိုက်ပွဲအကြောင်း၊ ဓားခုတ်လှံထိုးအကြောင်း
အတော်ချည်း အရည်ဝနေပြီဟု မှတ်ချက်ချလိုက်၏။ ထို့နောက်
မြွက်ကိုနှုတ်ဆက်လျက် ပုခွန်တောင်ရွာငယ်မှ ထွက်လာခဲ့သည်။

ကောင်းကင်၌ ကြယ်ရောင်မျှရှိသည်။ လဆန်းရက်ဖြစ်သော ကြောင့်
လဝင်နှင့်ပြီးဖြစ်၏။
သစ်တောကြီးအတွင်းသို့ဝင်သွားသောမြေဖြူလမ်းကြောင်းကလေးကို မြင်းပေါ်မှ
ရေးရေးမြင်ရသည်။ တစ်ဖုံသိည် ဤလမ်းကိုသိသည်။ ဘာမှပူရန်မလို . . .

အုပ်အုပ်ဆိုင်းဆိုင်းရှိနေသော မြင့်မားလှသည့် သစ်ပင်အိုကြီးတို့၏အောက်၌
အလင်းရောင် လုံးဝကင်းမဲ့နေ၏။ မြင့်မားသောသစ်တောကြီး၏ အပြင်ဘေးရှိ
ချုံပြတ်ပေါင်းတန်းတစ်လျှောက်တွင် ပိုးစုန်းကြူးတို့သည် ဝင်းကနဲလက်ကနဲ
တစ်ချိန်တည်းတစ်ညီတည်း မှန်မှန်လင်းနေ၏။
ထိုပိုးစုန်းကြူးအလင်းရောင်တို့ရှေ့မှ မဲမဲအရာဝတ္ထုများ ဖြတ်လာနေကြသည်။
မျိုးမင်း၏တပည့်များ ဖြစ်ဟန်တူ၏။

ကြိုတင်ရှောင်ရှားလိုသည့်သဘောနှင့် ဆွေဆက်က မြင်းကို ခပ်သုတ်သုတ်နှင်၏။
တစ်ဘက်မှမဲမဲများက ဆွေဆက်ရှိရာသို့ ဒုန်းစိုင်းလာကြ၏။
ရန်သူတွေဖြစ်ကြောင်း သေချာသည်နှင့် ဆွေဆက်သည် မြင်းကိုဒုန်းစိုင်း၏။
သစ်တောအုပ်အပြင်သို့ ထွက်သောအစပ်၌ မြင်းချင်း မန်းမဝေးလာဆိုကြ၏။

ရန်သူတို့၏မြင်းသည် ရှစ်ကောင်ရှိ၏။ ဆွေဆက်သည်
မြင်းရှစ်ကောင်တို့ဝန်းရံသည်ကို ရွှေ့မှကြံ၍ပြေးလိုက်၊
နောက်သို့လှည့်၍ပြေးလိုက်၊ ယာသို့ပတ်၍ပြေးလိုက်၊ ဝဲသို့ပတ်၍ပြေးလိုက်၊
ပူးချေချေချေပြုလိုက် စသည်ဖြင့် မြင်းရှစ်ကောင်တို့ ဖမ်းမမီနိုင်အောင်ပြု၏။
ကြိုလိုက် ဖြတ်လိုက် ပန်းလိုက်ကြသော မြင်းတို့နှင့် မြင်းချင်းဆုံတိုင်း
အသင့်ထုတ်ယူထားသောစားလွယ်မှုစားဖြင့်စားချင်းဆုံ၍ ခုတ်၏။
စားစားချင်းလည်း ခုတ်ရ၏။ စားနှင့်လှံနှင့်လည်း ခုတ်ရ၏။

စားနှင့်ဆောက်ပုတ်နှင့်လည်း ခုတ်ရ၏။ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်ချင်းလည်း
ခုတ်ရတိုက်ရ၏။ တစ်ယောက်နှင့်နှစ်ယောက်လည်း ခုတ်ရတိုက်ရ၏။
ဤသို့ခုတ်ကြတိုက်ကြရင်း ရန်ပြုသူတို့ ဒဏ်ရာရလျက်မြင်းထက်မှကျကြ၏။ ဝ
နောက်ဆုံး ရန်သူဘက်မှ သုံးယောက်သာကျန်တော့၏။ ရန်သူသုံးယောက်တို့သည်
သုံးယောက်သားလုံးထွေးလျက် ဆွေဆက်ကိုလိုက်ကြ၏။ ဆွေဆက်က
သုံးယောက်လုံးကို လွတ်အောင်ပြေးရ၏။

သို့သော် တိမ်ပျံသည် မောလှပြီဖြစ်ရကား ကောင်းစွာ လွတ်အောင်မပြေးနိုင်တော့။
ရင်ဆိုင်မိလျှင် ဆွေဆက်က သုံးယောက်နှင့်တစ်ယောက် ခုခံတိုက်ခိုက်ရင်း
နောက်သို့တုံ့ပြေးခြင်း၊ ဘေးသို့ဖြတ်ပြေးခြင်း စသည်တို့ကို ပြုနေ၏။

ရောင်နီလာခဲ့လေပြီ။ လိုက်လံတိုက်ခိုက်နေသည့် မြင်းသုံးစီးကိုခုခံရင်း
ရန်သူမြင်းတစ်စီးပေါ်မှတိုက်ခိုက်သူ မြင်းပေါ်မှအကျ ဆွေဆက်က မြင်းကို
နောက်သို့တုံ့ပြေး၏။ ထိုစဉ် ဆွေဆက်မျက်နှာမူရာအရပ်မှ
မြင်းလေးကောင်ထွက်လာကြ၏။ ဆွေဆက်သည် မြင်းကိုတန်ရပ်လျက်
ဘေးသို့လှည့်ဖြတ်ပြေးမည်ပြု၏။

ထိုစဉ် ဆွေဆက်နောက်မှလိုက်လာသည့် ရန်သူမြင်းနှစ်ကောင်တို့က
ဆက်မလိုက်ကြတော့ပဲ ရပ်ကြည့်၏။ ထို့နောက် နောက်သို့တုံ့ပြေး၏။ ဤတွင်
ဆွေဆက်က ပြေးမည်ပြုပြီးမှ မိမိမြင်းကိုတုံ့ရပ်လိုက်ပြီး မိမိရှိရာသို့လာနေကြသော
မြင်းလေးစီးကို စောင့်ရပ် ကြည့်၏။

မြရွက်နှင့် ယောက်ျားကြီးသုံးယောက်တို့ဖြစ်နေကြ၏။

“အစ်ကို့ဆက်ကို ရန်သူတို့ ဝိုင်းပန်းတိုက်ခိုက်နေကြသည်ဟု အိပ်မက်မြင်မက်ဆဲ
ဘကြီးဆိုမှုလူများ ရောက်လာကြသောကြောင့်ခေါ်ဆောင်လိုက်လာခဲ့သည် . . .”
ဟု မြရွက်ကပြော၏။

ဆွေဆက်သည် ရှေးရှေးမျှင်နေရသော မြွှက်၏မျက်နှာကို
စိမ်းစိမ်းလဲ့လဲ့ကြည့်၏။

“မြွှက်လိုက်လာတော့ မြန်မြန်သက်သာတာပေါ့လေ . . . မြွှက်လိုက်မလာလဲ့
သူတို့ကတော့ နိုင်အောင်တိုက်နိုင်မှာပါပဲ . . . မြွှက်ပေးလိုက်တဲ့ဓား ပါပေလို့ပေါ့ .
. . ဓားကလဲ မြွှက်ပြောသလိုတကယ်ကောင်းပါတယ် . . .”

မြွှက်တို့က ဘာမှမပြောကြပဲ ဆွေဆက်ကိုလိုက်ပို့ကြ၏။ ဟံသာဝတီရန်ကုန်သို့
ဝင်တော့မည်ပြုမှ မြွှက်တို့ ရပ်နေခဲ့ကြသည်။ ဆွေဆက်သည် မြင်းကိုရပ်လျက်
ဓားလွယ်ကိုချွတ်ပေးသည်။ မြွှက်က ဆွေဆက်ကို ရှုန်းရှုန်းလဲ့လဲ့ကြည့်၏။

“သည်ဓား အစ်ကိုယူတော့ . . .”

ဆွေဆက်သည်ဓားကိုပွေ့ပိုက်လျက် မြွှက်ကိုတုံ့ကြည့်သည်။ ထို့နောက်
တရိတသေလွယ်လိုက်၏။ အရှေ့ဘက်မှ နေလုံးကြီးထွက်လာလေပြီ . . .

“အစ်ကိုဆက် . . . ကျွန်မတို့ပြန်မယ် . . . အစ်ကိုဆက် စောစောလာပါလေ့ . . .”

မြွှက်တို့သည် ဆွေဆက်ကြည့်နေစဉ်၌ပင် နောက်သို့လှည့်ပြန်သွားကြ၏။
နေလုံးကြီးကိုနောက်ခံပြုလျက် မြင်းနှင်ခိုင်းသွားကြသောမြွှက်တို့ကို
မျက်စိတဆုံးကြည့်နေ၏။ မြွှက်တို့က အဝေးမှရပ် လျက်
လက်မြှောက်ပြကြသေးသည်။ ဆွေဆက်ကလည်း မြင်းထက်မှခါးဆန့်၍
ဓားကိုချွတ်လျက် ဝမ်းပန်းတသာ ဓားကိုမြှောက်ပြ၏။

ရွှေရည်လူးသော တက်သစ်စနေရောင်ခြည်အောက်၌
ကြေးဖြင့်သွန်းလောင်းပြီးစရပ်တူကဲ့သို့
မြှောက်ထားသောဓားနှင့်လိုက်ဖက်လှသည့် ယောက်ျားပီသလှသည့်
ဆွေဆက်၏ရုပ်သွင်ကို မြင်တွေ့နေကြရသောအခါ မြွှက်သည်
နှလုံးသားထဲကနွေးလာအောင် ကြည့်နှုန်းနှစ်သိမ့်နေ၏။ ထို့နောက်
ကျေနပ်သောအပြုံးဖြင့် ပေါ့ပါးရွှင်မြူးစွာ မြင်းကို ဆက်လက်နှင်သည်။

ဆွေဆက် မြို့ဝန်မင်းအိမ်တော်သို့ရောက်သောအခါ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကြီး
အိပ်ရာမှထနှင့်လေပြီ။ မြို့ဝန်ကြီးသည် ဆွေဆက်ကို လှမ်းခေါ်လိုက်၏။ ထို့နောက် .

“အိမ်တော်အတွင်းသို့ ကုလားဖြူများ
မြင်းစီးဝင်လာကြစဉ်ကဆွေဆက်ကမောင်းထုတ်လိုက်သည်ကို
ရန်ကုန်မြို့သားတို့အားလုံး သိနေကြသည် . . . သူညီနောက်
ကုလားဖြူတို့ကျေနပ်အောင် ဆွေဆက်အား အိမ်မှတစ်ပါးတည်း
အပြစ်ပေးနိုင်ထုတ်လိုက်သည့်အဟန် ပြုလုပ်ရသည်ကိုလည်း
ရန်ကုန်မြို့သားတို့အားလုံး သိနေကြသည် . . .

သို့ကြောင့် ဆွေဆက်သည် အိမ်တော်၌ရှိနေမုန်း ရန်ကုန်မြို့သားတို့သိကြလျှင်
ကုလားဖြူတို့၏လူများလည်း ရန်ကုန်၌ရှိနေကြသောကြောင့်
ကုလားဖြူတို့ပါသိကြမည် . . .

သည်သို့သိလျှင် ကုလားဖြူများက ဗမာများ လိမ်လည်ကွေ့ကောက်၍
သင်းတို့ကိုဆက်ဆံသည်ဟု စွပ်စွဲကြချိမ့်မည် . . .

သဟာကြောင့် အမောင်သည် လက်ဝှေ့တော်ကြီးနှင့်အတူ
အမိန့်အညွှန်းခန့်အပ်လာကိုပါ ယူလျက်
အောက်ဘက်တစ်ခွင်တစ်ပြင်သို့လူသူလက်နက်စုဆောင်းရန် သွားလေ . . .
အမောင် စုဆောင်းရသော လူသူလက်နက်အားလုံးတို့အပေါ်၌
ရသည့်လူသူလက်နက်အလိုက် အမောင်က အအုပ်အချုပ်ဗိုလ်ပြု၍
လက်ဝှေ့တော်ကြီးကို တပ်ရေးတပ်ထောက်ပြုလုပ်ရန်
တစ်ပါတည်းခန့်အပ်လိုက်မည် . . . အမောင်သွားလေလော့ . . .” ဟု ဆို၏။

ဆွေဆက်သည် လက်ဝှေ့တော်ကြီးနှင့်အတူ ထိုနေ့နံနက်၌ပင်
ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးအိမ်မှ ထွက်ခဲ့ရ၏။ ထို့နောက် မြရွက်တို့
ဆွမ်းသွပ်ကစဉ်းသည်နှင့် မြရွက်နှင့်အတူ မြရွက်ဘကြီးရှိရာသို့ ရောက်ခဲ့ကြ၏။

မြရွက်၏ဘကြီး ဦးမြတ်ထွန်းသည် ဒလရွာတောင်ဘက် တံတေးတောတန်းနှင့်
ကွမ်းခြံကုန်းအစပ်တွင် လူ ၇၀၀၀ ကို အုပ်ချုပ်၍ အသင့်ရှိနေသော
အမှူးအအုပ်ဖြစ်သည်။ ဦးမြတ်ထွန်းကို ကနောင်မင်းသားကြီး၏လူယုံတော်ဟုသာ
သာမန်မျှသိရသော်လည်း ဘွဲ့ကြောင့်

ဤကဲ့သို့ လက်နက်လူသူနှင့် ဤနေရာတွင် တိတ်တုဆိတ်လာ
ရောက်နေထိုင်သည်ဟု ဦးမြတ်ထွန်းက ထုတ်မပြော။

ဦးမြတ်ထွန်းအပြင် ဦးမြတ်ထွန်း၏ငယ်ပေါင်းရောင်းရင်း ဦးရွှေပန်းလည်းပါ၏။
ဦးရွှေပန်းသည် တံတေးတောနက်စမ်းရေတွင်း၌ လူ ၂၀၀၀ နှင့် အသင့်ရှိ၏။
မြွှေကုကိုအကြောင်းပြု၍ ဦးမြတ်ထွန်းနှင့်ဆွေဆက်တို့ တွေ့ကြုံရသောအခါ
ဦးမြတ်ထွန်းကဆို၏။

“မောင် အပင်ပန်းပြု၍ လက်နက်လူသူအသစ် စုဆောင်းမနေလေနှင့် . . .
ကျုပ်ဆီက လူ ၁၀၀၀ ကို ခွဲယူ . . . မောင်သဘောအတိုင်းသုံးသန့်တပ်ဖွဲ့ပြီး
တည့်လေတော့ . . . မောင်၌ မြွေဝန်မင်းကြီး၏ တရားဝင်အမိန့်ရှိသည် . . .
ကျုပ်တို့ကဲ့သို့ ပုန်းလှိုးနေရန်မလို . . .

ဦးမြတ်ထွန်းသည် ပြောသည့်အတိုင်း အားကောင်းမောင်းသန် လူငယ်
လက်နက်ကိုင်လူ ၁၀၀၀ ကို ဆွေဆက်သို့ပေး၏။ ဆွေဆက်

သည် ထိုလူ ၁၀၀၀ နှင့် ကျောက်တန်း၌ တပ်ချရပ်တည်၏။

မြွှေကုသည် မိမိဘကြီးဦးမြတ်ထွန်းနှင့်အတူ ကျန်ရစ်၏။
ဆွေဆက်တပ်တည်ရာသို့ မြွှေကုပါမလာတော့ . . . ။

ဆွေဆက်တို့အဖို့ တပ်သစ်ထူထောင်ခဲ့သည်မှာ လွယ်သည်မဟုတ်။
ပို၍ခက်ခဲသည်ကား မိမိသဘောအတိုင်း စည်းရုံး၍ရသောတပ်ဆိုလျှင်
တော်သေး၏။ ယခုကား မိမိသခင်နှင့်
မိမိရှိပြီးသောတပ်ကိုဆွဲယူလာရသောကြောင့် ထိန်းသိမ်းစည်းကြပ်ရန် ခက်ခဲ၏။

တပ်တစ်ခုလုံး အမြဲ ရုတ်ရုတ်သဲသဲဆူညံ၏။ ထိန်း၍သိမ်း၍အော်ဟစ်၍မရ။
ယခင် ဦးမြတ်ထွန်းလက်အောက်၌ရှိစဉ်က ယင်းတို့ဆိုင်ရာဆိုင်ရာတို့ကို
ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် လေးခန့်၏။
ယခုယင်းသူကြောက်ရွံ့ကြရသောသူတို့လည်း ပါမလာ။ ရွယ်တူတန်းတူမျှဖြစ်သော
မိမိတို့ထက်ပင်ငယ်သေးသော ဆွေဆက်တို့လည်း မကြောက်ရွံ့
ထိုထက်ဆိုးသည်ကား တပ်သားတို့သည် မိမိတို့စခန်းချရာ၌ငြိမ်ဝပ်ပင်မနေ၊
အနီးနားရွာငယ်ကလေးများကို သွားရောက်မွေ့နှောကြ၏။ တလင်းမကလေး၊
ကရင်မကလေးများနှင့်တကွ ဗမာမကလေးတို့ကိုလည်း ချမ်းသာမပေးပဲ အတင်း
သွားရောက်ဆွဲလွှဲကြ၏။

တပ်သားတို့ ဤသို့ရမ်းကားနေသည်ကို ရွာသားတို့ကလည်း
ငြိမ်သက်ခံနေကြသည်မဟုတ် . . . သင်းတို့တတွေကို ဓား၊ လှံ၊ တုတ်၊ လေး၊ ဝါးချွန်
စသည်တို့ဖြင့် ခုခံရိုက်ပုတ်ထိုးခုတ်ပစ်လွတ်ကြသည်။ ထိုအခါ သင်းတို့က
လူစုလူဝေးဖြင့်သွား၍ ရွာလုံးချေပစ်ကြ၏။ ကလေးမိန်းမမကျန်
တုပ်နှောင်သတ်ဖြတ်လျက် ရွာလုံးမီးတိုက်ပစ်ကြ၏။

မိမိတို့ပြောင်းလာကြ၍ တစ်ပတ်မှမပြည့်သေးမီ ရွာငယ်နှစ်ရွာ မီးတိုက်ပြီးနေ၏။
ထိုအပြုအမူကို ခေါင်းဆောင်ပြုလုပ်သူကား မိမိကိုယ်မိမိ ဗွလ်ဖားဟုခေါ်သော ငဖား
ဖြစ်လေသည်။ ငဖားသည် သာယာဝတီနယ် နတ်တလင်းမြို့အနောက်
တာပွန်ရွာသားဖြစ်၏။ အရပ်ငါးတောင်နှီးပါးရှိ၏။ အရပ်ရှည်သလောက်
လူကောင်လည်းကြီးထွား၏။ အရပ်ရှည်လူကောင်ကြီးရုံမျှမဟုတ်။ တုတ်ဓား၊
မီးပေါက်ပြီးသည်ဟုလည်း တစ်တပ်လုံး၌ကျော်ကြား၏။

ငဖားတို့စိတ်ထလာပြီဆိုလျှင် . . . “မီးပေါ်သိကြား၊ လူပြည့်ငဖားတဲ့ကွ . . .
ငဖားတို့ကွ . . .” ဟု ကြမ်းဝါးအော်ဟစ်လျက် ဝါးပိုးလုံးကိုပင် ကွဲကျေကုန်အောင်
လက်သီးဆုပ်ကြီးဖြင့် ထုချေပစ်တတ်သည်ဟု ဆို၏။

ဆွေဆက်သည် ငဖားနှင့်တကွ မိမိတပ်တစ်တပ်လုံးကို စုရုံးစေလျက်

မိမိတို့ကျေးရွာများကို မိမိတို့က ပြန်၍မပျက်ဆီးကြဖို့ နားဝင်အောင်တားမြစ်၏။
မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ဤကဲ့သို့သောကျေးရွာများမှ ယခုကဲ့သို့
စွပ်ငင်းရောက်ရှိနေကြသူများဖြစ်ရာ မိမိတို့က ယခုကဲ့သို့မစွပ်
မိမိတို့ကျေးရွာတို့၌နေထိုင်တုန်း အခြားသူတို့က ယခု မိမိတို့ကဲ့သို့
လာရောက်ဖျက်ဆီးကြမည်ဆိုလျှင် မိမိတို့စိတ်၌ ဘယ်လိုနေကြမလဲဟု မေး၏။

ထို့ပြင် မည်သူ့ကိုမဆို ကြောက်ရွံ့နေရသော
ဆင်းရဲရိုးသား၍သနားချစ်ခင်ဖွယ်ကောင်းသည့် မိမိတို့အမျိုးသားအချင်းချင်း
မိမိတို့ကပြန်၍ ဇော်ကားပြကြဦးမည်ဆိုလျှင် အခြားသောတိုင်းတပါးသားတို့သည်
မိမိတို့ထက်ပင် ပို၍ဇော်ကားပြကြလိမ့်မည် . . .

မိမိတို့ ယခုကဲ့သို့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်လာအောင်
ဖွဲ့စည်းထားကြသည့်မူလရည်ရွယ်ချက်သည် သနားခင်မင်ဖွယ်ကောင်းသော
မိမိတို့ကျေးရွာသားများကို ဇော်ကားညှဉ်းဆဲရန်မဟုတ်။
မိမိတို့ကျေးရွာသားများကို ဇော်ကားညှဉ်းဆဲရန် ရောက်လာကြမည့်
တိုင်းတပါးသားတို့ကို တိုက်ခိုက်နှင်ထုတ်ပစ်ရန် စုစည်းထားကြသည့်အဖွဲ့ဖြစ်၏။
ယခု ကုလားဖြူတို့သည် ဗမာကျေးရွာသားများနှင့်တကွ ဗမာနိုင်ငံကိုပါ
ကျူးကျော်ရန်စီစဉ်နေကြောင်း အားလုံးအသိဖြစ်၏။

သည်လိုအချိန်မျိုးတွင် အနိုင်မခံအရှုံးမပေးပဲ ကုလားဖြူတွေကိုတိုက်ခိုက်ရန်
ဖွဲ့စည်းထားသည့် ဗမာတပ်တွေက
ကုလားဖြူတွေကိုမတိုက်ပဲလုပ်တိုင်းခံနေရမည့်ဗမာတွေကို
အချင်းချင်းအနိုင်ကျင့်နှိပ်စက်နေကြသည်ဆိုသည်မှာ ရှက်စရာကောင်းလှ၏။
ထို့ကြောင့် နောက်တစ်ကြိမ်

ဤသို့ပြုလျှင် လုံးဝသည်းမခံတော့ဟု ဆွေဆက်ကပြောထား၏။

ဤသို့ပြောထားပြီး၍မှမကြာသေးမီ ငမားတို့လူစုသည် ကုန်းရိုးတန်းပေါ်ရှိ
ရွာတစ်ရွာကို မီးတိုက်နေကြပြီဟူသောသတင်း ရောက်လာ၏။ ဆွေဆက်သည်
စိတ်လည်းပျက်၏။ ဒေါသလည်းထွက်၏။ သည်လူတွေနှင့်
ဖြစ်ပါတော့မလားဟုလည်း တွေး၏။

“ကဲ . . . အဘရေ . . . ဒီနေ့ ကျနော်တို့တော့ ကိုယ့်အချင်းချင်းတစ်ပွဲတစ်လမ်း
အကဲစမ်းကြရတော့မှာပဲ . . .”

လက်ဝှေ့တော်ကြီးက မထီတရီ ပြီးယောင်ယောင်ဖြစ်လာရာမှပါးစပ်ထဲရှိ
ဆေးရွက်ဖတ်ကြီးကို တစ်ချက်နှစ်ချက်လှိမ့်ဝါးရင်း ဆေးရည်ကို “ဗျစ်”ခနဲ
ထွေးထုတ်လိုက်၏။

“အပျင်းပြေသပ လူလေးရာ . . . ဒါမှလဲ နောက်ကို ဒို့ပြောရင်အလွယ်တကူနဲ့
နားထောင်လာကြမပ . . .”

လက်ဝှေ့တော်ကြီးနှင့်ဆွေဆက်တို့ အချိန်မီပင် အချင်းဖြစ်ပွားရာရွာထဲသို့
မြင်းကွယ်စီဖြင့်ရောက်လာ၏။ ရွာထဲက
ငဖားတို့ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ထားသူများမှတစ်ပါး အခြားရပ်သူရွာသားများ မရှိကြ
တော့။

အိမ်တွေအတွင်းမှ ဆွဲယူမေ့နောက်ယူထားသော ပစ္စည်းတို့သည်ရွာလမ်းမပေါ်၌
ဖွရဲဖွရဲပြန်ကျနေ၏။ အချို့နေရာများ၌ ပြာပုံများ၊ မီးလောင်တိုင်ငုတ်များမှ
မီးခိုးတွေများ တလူလူထွက်နေ၏။ အချို့နေရာရှိ
အိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းတို့သည်မီးဟုန်းဟုန်းတောက်လျက်
ဖြန်းဖြန်းဖြောင်းဖြောင်းမြည်နေ၏။ ရွာ၏အထက်၌
မီးခိုးလုံးကြီးများမှောင်လျက် ထိုမီးခိုးလုံးကြီးများအကြားတွင်
ငှက်စွန်တို့ကလည်း ဝဲနေကြ၏။

လူသူကင်းသော အိမ်ပေါ်အိမ်အောက်တို့၌ ငဖား၏အပေါင်းအသင်းတို့သည်
အထုပ်အပိုးကြီးများလွယ်၍လည်းကောင်း၊
ကြက်များဘဲများကိုဆွဲ၍လည်းကောင်း၊ ကွဲများနွားများကိုဆွဲ၍လည်းကောင်း၊
ဝက်များကိုတုပ်၍ထမ်း၍၊ ဆိတ်များကိုဆွဲ၍လည်းကောင်း
တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ ကူးသန်းသွားလာနေကြ၏။ ကွမ်းစားလိုသောသူသည်
ကွမ်းသီးတစ်လုံးလွှဲကာမျှဖြင့်လည်း ကွမ်းသီးပင်ကိုခုတ်လှဲချ၍
မိမိလိုသောကွမ်းသီးကို ဆွတ်၏။ အရက်နှင့်စားသောက်ရန်
အမြည်းစားလိုသူကလည်း ချည်ထားသောနွား၏ပေါင်သားကို
အရှင်လတ်လတ်လုံးယူလျက်
ထင်းမီးရစ်စေရန်အတွက်အိမ်တစ်ဆောင်လုံးကိုမီးတင်ရှို့၍ ထိုမီးဖြင့်
အသားကိုဖုတ်၏။

ငဖားနှင့် အကျော်အမော်မိုက်ဖက်တို့သည် ရွာလယ်၌ ပျော်ပွဲကြီးကျင်းပနေကြ၏။
သူတို့သည် သစ်ပင်ကြီးများအုပ်ဆင်းနေသော
ကျယ်ဝန်းလှသည့်မြေကြွက်လပ်ကြီးပေါ်၌ ဖြဲဖြဲကားကား
ခြေဆင်းလလူထိုင်နေကြ၏။

သူတို့လက်ထဲ၌ အရက်ခွက်များ ကိုယ်စီရှိကြ၏။
သူတို့၏ရှေ့၌စမဲဟင်းလျာများကို ဖျပ်ကြီးဖြင့်ထည့်၍
သုံးချောင်းထောက်ပေါ်၌တင်ထား၏။

ငယ်နုမိန်းမပျိုလေးများသည် ငမားတို့၏
ဖွဲကားထားသောခြေထောက်ကြီးများကို တုန်လှုပ်သောလက်ကလေးများဖြင့်
ဆုပ်နယ်ပေးနေကြ၏။ မည်သူမျှ မျက်လွှာမပင့်ဝံ့။ ထိတ်သောရင်
တုန်လှုပ်သောကိုယ်လက်မျက်နှာတို့ဖြင့် အမြဲတမ်း မျက်လွှာချထားကြ၏။
ငမားသည် ဖျတ်ထဲရှိ စမဲဟင်းလျာတုံးကို လှံဖြင့်ထိုးယူလိုက်၏။

ထို့နောက် အရက်တစ်ကျိုက်၊ အသားတစ်ကိုက် ကိုက်နေရာမှ
မိမိခြေထောက်ကိုနှိပ်ပေးနေသည့် မိန်းမပျို၏မျက်နှာကို ငဲ့ကြည့်၏။
လှံသွား၌ရှိသောအသားတုံးကို
မိန်းကလေး၏ပါးစပ်နားသို့ရောက်အောင်ဖြန်းခနဲထိုးပေး၏။ မိန်းကလေးက
အထိတ်တလန့်မျက်နှာဖြင့် နောက်သို့တွန်း၏။ ငမားက သွားတစ်ပြုံလုံးပေါ်အောင်
ပါးစပ်ကြီးဖြဲ၍ ရယ်၏။

“ရော . . . စား . . . ”

မိန်းကလေးက ခေါင်းယမ်းလျက် အလွန်ကြောက်ရွံ့စွာ နောက်သို့တွန်း၏။
မူးသော ငမား၏မျက်နှာသည် တင်းမာလာ၏။

“ဟဲ့ . . . စားစမ်း . . . ”

မိန်းမပျိုက မိမိပါးစပ်အနီးသို့ရောက်လာသည့် လှံဖျားကိုကြည့်လျက်
လန့်အော်မိတော့မည်ကဲ့သို့ ပါးစပ်ကိုဟလိုက်၏။

“ကဲဟာ . . . ”

အသားတုံးနှင့်တကွ လှံသွားကိုပါ မိန်းမပျို၏ပါးစပ်ထဲသို့ ထိုးသွင်းလိုက်၏။
ထို့နောက် မျက်နှာကို ခြေထောက်ဖြင့်ကန်လျက် လှံသွားကိုနှုတ်၏။

“ဟေး . . . ပြေးမယ့်အထဲကို ဒီကောင်မပါ ဆွဲထည့်လိုက်စမ်း. . .”

ငမား၏အဖော်တစ်ယောက်က ပါးစပ်မှ သွေးများစီးကျနေသည့်မိန်းမပျိုကို ရုပ်သေးရုပ်ကိုဆွဲယူသွားဘိသို့ လက်တစ်ဖက်ကိုကိုင် လျက် တရွတ်တိုက်ဆွဲသွား၏။

ငမားက ထိုင်ရာမှထလျက် ယစ်သောမျက်လုံးဖြင့် တစ်ဖက်သို့လှမ်းကြည့်၏။

“ဘယ်သူ့အလှည့်လဲဟေ့ . . .”

“ငကျား . . .”

“အား . . . ငကျားလား . . . ငကျားဆိုရင် ဘယ်နှစ်ကောင်လဲဟေ့ . . .”

“မင်းဆီကကောင်မပါရင် ခြောက်ယောက်ကွာ . . .”

“ခြောက်ယောက်နည်းတယ်ဟေ့ . . . ခုနစ်ယောက် . . .”

“ရရင် မင်းဘာပေးမလဲ . . .”

“ရသာရပါစေကွာ . . . ငါ့ကိုယ်တိုင် အရက်တစ်ခွက်ငဲ့ပြီး မင်းဆီကို ရှိရှိသေသေလာပေးမယ် . . .”

“တကယ်နော် . . . မင်းစကား မင်းမှတ်ထား . . .”

“မှတ်တယ်ကွာ . . .”

“စိမ်လိုက် . . .”

“အေး . . . စိမ်တယ် . . . မင်းသာ ရပါစေ . . . ”

ငမားနှင့် ငကျားတို့ပြုလုပ်နေကြသည့်
အလောင်းအစကားကားဆယ်လပ်တို့လည်ခန့်ရှိသော ကွက်လပ်၏အလယ်သို့
ဖမ်းဆီးထားသည့် ရွာထဲကလူတွေကိုခေါ်လာ၏။

ထိုနောက် “ပြေးကြ” ဟုအော်၍ အပြေးခိုင်း၏။ ထိုစဉ်
အပြင်မှမိမိအလှည့်ကျရောက်သူက ကွက်လပ်အတွင်းသို့ မြင်းကို
ဒုန်းစိုင်းဝင်လာလျက် ကွက်လပ်အတွင်း၌ရှိနေသေးသည့်
ပြေးလွှားနေကြသူများကို တစ်ယောက်မှမလွတ်အောင် ထိုးခုတ်ရ၏။
ကွက်လပ်အပြင်သို့ရောက်အောင် ပြေးနိုင်သူကို မထိုးရ၊ မခုတ်ရ၊ လွှတ်၏။

မခုတ်နိုင်မထိုးနိုင်၍ တစ်ယောက်နှစ်ယောက်လွတ်ထွက်သွား လျှင် ထိုးခုတ်သူ
အရှက်ရှိ၏။ တစ်ယောက်မကျန် ထိုးခုတ်သတ်ဖြတ် နိုင်လျှင် လူတော်ဖြစ်၏။
တစ်ကြိမ်လျှင် လူအများဆုံး သေကြေပျက်စီးအောင် ခုတ်နိုင်ထိုးနိုင်လေ
ဝုဏ်ရှိလေ . . .

လောင်းကြေးကား လူတစ်ယောက်ပိုခုတ်နိုင်လျှင် ရှုံးသူက
အရက်တစ်ခွက်ငွေပေးရခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ယခုလည်း ငကျားသည် လူခုနစ်ယောက်ကို မလွတ်အောင်ခုတ်မည်ဟု ဆို၏။
အထူးအခုတ်ခံရမည့်ရွာသားများကို ကွက်လပ်အလယ်သို့ ဆွဲယူသွား၏။ ငကျားက
ကွက်လပ်ဘေးတွင်မြင်းစီးလျက် လှံမကိုက်ငါးလျက် အသင့်စောင့်၏။

“လွတ်ပဟေ့ . . . ”

ကြီးငြိမ့်ပေးထားသူများကို ကွက်လပ်အလယ်တွင်
တစ်ပြိုင်နက်လွှတ်ပေးလိုက်ကြပြီး လွှတ်သူတို့က ဘေးသို့ စုရပ်နေလိုက်ကြ၏။

ကျားက မြင်းကို ဒုန်းစိုင်းဝင်လာ၏။ အသက်လူပြေးနေကြရသည့်
လက်နက်မဲ့လူများကို ငကျားက အတင်း မြင်းနှင့်တိုက်၍ လိုက်လံထိုးခုတ်၏။

အချို့သောပြေးရသူများသည် ကွက်လပ်အပြင်သို့ရောက်အောင်
တန်းတန်းမတ်မတ်မပြေးပဲတို့ကာပြန်ကာ ဝေ့ကာဝိုက်ကာဖြင့် ကွင်းကြီးထဲတွင်
လှည့်ပတ်ပြေးနေကြ၏။

ငကျားသည် လူငါးယောက်မျှသာလျှင် မလွတ်အောင်ထိုးခုတ်နိုင်သူဖြစ်၏။
ငါးယောက်ကပိုလျှင် အမြဲလွတ်၏။ ယခုမူ မပြေးနိုင်သောဒဏ်ရာဖြင့်
မိန်းကလေးပါသောကြောင့် ခြောက်ယောက်ပြေးစေ၏။ ဒါကသိသော ငဖားက
ခုနစ်ယောက်ဟု အလောင်းအစားပြုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ငကျား
မြင်းကိုဒုန်းစိုင်းဝင်လာကတည်းက အဖောအချို့က “ငကျား”ကွဟု အသံကုန်
အော်ဟစ်အားပေး၏။

“ပြေးပါတော့လား . . . လွတ်အောင်ပြေး . . . သေလိမ့်မယ်နော် . . . လာပြီ . . .
လာပြီ . . . အနောက်ဘက်ကို ကွေ့ပြေး . . . ဟိုမဝ သာ ဘာလုပ်နေတာလဲ . . .
အခုနေ ဖြတ်ထွက်ပါလား . . . ဟိုတိပြီ . . . ဟုတ်ပြီ . . . လွတ်တော့မယ် . . . ငကျား
လိုက်လေကွာ . . . ဟော . . . လွတ်ပြီ တစ်ယောက် . . . ငနွားကွ . . . ငနွား . . .
.အလကား ငနွား . . .”

ကွက်လပ်ထဲ၌ လေးယောက်ခန့်မိလိုက်သည့် ငကျားသည် မိမိညံ့ဖျင်းသည်ကို
လိုက်နက်မဲ့ပြေးသူတို့အပေါ်၌ အငြိုးထားကာ မပြေးနိုင်မည့်သူကို
ရက်ရက်စက်စက်ပြုကျင့်၏။ မျက်နှာတစ်ခုလုံး သွေးအလုံးလုံးနှင့်
မပြေးနိုင်ရှာသောမိန်းကလေးသည် လဲပြိုလိုက် ထလိုက်ဖြစ်နေ၏။

ငကျားသည် ထိုမိန်းမငယ်၏ရင်ညွန့်ဆီသို့ လုံ့မဖြင့်ချိန်လျက်မြင်းကို
ဒုန်းစိုင်းဝင်၏။

ထိုစဉ် မြင်းတစ်စီးသည် ကွက်လပ်ထဲသို့ပြေးဝင်လာကာ ငကျား၏လှံရိုးကို
မားဖြင့်ဖြတ်ချ၏။ ငကျားလည်း အရှိန်လွန်လျက် မြင်းပေါ်မှ
ကျွမ်းပြန်ကျသွားရသည်။ အားလုံး ရုတ်ရုတ်သသဖြစ်လျက်
လိုက်နက်ကုယစီအသင့်ပြင်ပြီးနေရာမှထရပ်ကြ၏။

“ကဲ . . . ကျွန်တော် ရှည်ရှည်ဝေးဝေးမမေးဘူး . . . အခု
ခင်ဗျားတို့လာကြတဲ့အထဲမှာ ဘယ်သူခေါင်းဆောင်လဲ . . .”

အားလုံးက ရုတ်ချည်းရောက်လာ မေးနေသော ဆွေဆက်ကိုကြည့်နေရာမှ

ငမား၏မျက်နှာဘက်သို့ လှည့်ကြည့်လိုက်၏။ ငမားသည် မူးယစ်သော ရဲဝေဝေမျက်လုံးဖြင့် ရန်လုပ်တော့မည်ကဲ့သို့ ဆွေဆက်ကိုကြည့်၏။ ဆွေဆက်က မြင်းပေါ်မှခန့်ဆင်းလိုက်ပြီး ငမားရှိရာသို့ ရှေးရှုသွား၏။

“ကြာတယ်ဗျာ ကိုဖား . . . ခင်ဗျား ခေါင်းဆောင်ပဲမှုတ်လား . . . ခင်ဗျားတို့ကို ကျုပ်တာပြောထားလဲ . . . ”

ငမားသည် ဆွေဆက်ကို မခိုးမခန့်ကြည့်လျက် ပြီး၏။

“နေပါအုံး ဗိုလ်မှူးကလေးရဲ့ . . .
နို့အုပ်စော်မှမပျောက်သေးတဲ့ဗိုလ်မှူးကလေးပြောတာကို နားထောင်ပါ့မယ်လို့ ဘယ်တုန်းက ဝန်ခံထားလို့လဲ . . . မှုတ်ဘူးလားကွာ သူငယ်ချင်းတို့ရာ . . . ”

ငမားသည် ခပ်သောသောလေးပြောလျက် ဘေးပတ်လည့်ရှိ မိမိအဖော်များဘက်သို့ ပြောင်ပျက်ပျက်လှည့်မေး၏။ ထို့နောက် တဟားဟားရယ်၏။ ငမား၏အဖော်များကလည်း ဝိုင်းရယ်ကြ၏။ အဲဒါပဲဟူသော အမူအရာဖြင့် ဆွေဆက်ကို မျက်လုံးပြူးပြဲ၏။

“ဒီမှာ . . . ဗိုလ်မှူးလေးက ကလေးရှိပါသေးတယ် . . . ကျုပ်က ကျုပ်ဆရာက လိုက်သွားဆိုလို့ လိုက်လာခဲ့တာ . . . ဗိုလ်မှူးကလေး သိကောင်းလောက်တယ် . . . ကျုပ်လို တိုက်ပွဲပေါင်းစုံတွေ့လာတဲ့ ဝါရင့်ယောက်ျားကြီးတစ်ယောက်က ရှင်လူထွက်ကလေးတစ်ယောက်ကို ဆရာတင်နေရမယ်ဆိုရင် . . . သူငယ်ချင်းတို့ရေ . . . ကြည့်လုပ်ကြပါဦးဟရီရဲ့ . . . ”

“ဟုတ်တယ် ဗိုလ်ဖား . . . ဟုတ်တာပဲ . . . အားလုံး ကလဲသည်အတိုင်းပဲပဲ . . . ”

“အေး . . . ဟုတ်တယ် . . . သူငယ်ချင်းတို့တော်တယ် . . . ဒီမှာ . . . မိုးပေါ်သိကြား လူ့ပြည်ငမားတဲ့ . . . လောကမှာ ဗိုလ်ဖားကို ဩဇာပေးနိုင်တဲ့သူဟာ ဆရာဦးမြတ်ထွန်းတစ်ယောက်ပဲ ရှိတယ် . . . အဲဒီတော့ နားမလည်ရင် အေးအေး ဘေးကထိုင်ကြည့်နေ . . . ဗိုလ်ဖားတို့ပေးတာ အသာယူထား . . . ဟောဟိုမှာ အရက်သောက်ချင်သွားသောက် . . . ရော့ . . . ခွက် . . . ”

“ဒီမှာ ကိုဖား . . . ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော်နဲ့ ဘယ်သူစကား

ဘယ်သူ့နားထောင်ရမယ်ဆိုတာ အခုသိအောင် လုပ်ရမှာပဲ . . . ခင်ဗျားဟာ အသက်ကြီးနေပေမယ့် ခင်ဗျားလုပ်တဲ့အလုပ်တွေဟာ ဆင်ခြင်မှုမပါပဲ စာနာမှုကင်းတယ် . . . ကိုယ်ကစောင့်ရှောက်ပေးရမယ့် ကိုယ့်တိုင်းပြည်သားတွေကို လက်နက်အားကိုးနဲ့ ကိုယ်က အရင်ဦးအောင်နှိပ်စက်ပြီနော်တယ် . . . ကလေး . . . ဒါတွေ ဖယ်လိုက်ပါ . . . ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော် ဘယ်သူကဆရာဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ အခုရွေးကြတာပေါ့ . . . ခင်ဗျားလဲ သဘောကျမှာပါပဲ . . . ဒီလိုလုပ် . . . ဒီကွက်လပ်ကြီးအလယ်မှာ ကျွန်တော်က လက်နက်မပါပဲ လူချည်း သွားရပ်နေမယ် . . .

အဲဒီတော့ စောစောက ရွာသားတွေကိုလုပ်တဲ့အတိုင်း ခင်ဗျားကမြင်းစီးပြီး ကြိုက်ရာဓားတို့လုံတို့နဲ့ ကျွန်တော့်ကိုတိုက်ပေါ့ . . .

အဲဒီအခါ ကျွန်တော်က ကွက်လပ်အပြင်ရောက်အောင် လွှတ်အောင်ပြေးနိုင်ရင် နောက်တစ်လူညီ ခင်ဗျားလွှတ်အောင်ပြေးကြည့်ပေါ့ . . . ခင်ဗျားလဲ ကျွန်တော့်လုပ် လွှတ်အောင်ပြေးနိုင်မယ်ဆိုရင်ခင်ဗျားဟာ ကျွန်တော့်ဆရာပဲ . . . ဟုတ်လား . . . ”

ငမားသည် ဆွေဆက်၏ မယုံကြည်နိုင်စရာကောင်းသော ယှဉ်ပြိုင်မှုကို ဝမ်းထဲ၌ တအံ့တဩဖြစ်နေ၏။ သည်ကောင်လေး သူပြောတာကိုမှ သူသိရဲ့လားဟု မျက်မှောင်ကြုတ်ကြည့်၏။

“ဘယ်လို . . . ဗိုလ်မှူးကလေးက ဟိုကွက်လပ်ကြီးထဲမှာ ရပ်မယ် . . . ကျုပ်က မြင်းနဲ့လိုက်ရမယ် . . . ဟုတ်လား . . . ဗိုလ်မှူးကလေးက လွှတ်အောင်ထွက်သွားနိုင်ရင် ကျုပ်ကလဲ ဗိုလ်မှူးလေး လို့ပဲ ကွက်လပ်ကြီးထဲမှာ သွားရပ်ရမယ် . . . ဗိုလ်မှူးကလေး လွှတ်အောင်ပြေးနိုင်သလို ကျုပ်ကလဲ လွှတ်အောင်ပြေးနိုင်တယ်ဆိုရင် ကျုပ်ကို ဆရာတင်အုံးမယ် . . . ဟုတ်လား . . . ”

“ဟုတ်တယ် . . . အဲဒီအတိုင်းပဲ . . . ”

ငမားက အားပါးတရ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်ရယ်၏။ ထို့နောက် မိမိအဖော်များကိုရှင်းပြရင်း ထပ်ရယ်၏။

“သည်မှာ ခင်းစားပါအုံးလေ . . . ကျုပ်လို တိုက်ရည့်ဝနေတဲ့ လူကြီးတစ်ယောက်က နို့အပ်စော်မှမပျောက်သေးတဲ့ ဗိုလ်မှူးကလေးကိုမြင်းနဲ့လိုက်တိုက်ပြီးတဲ့နောက်

ကျုပ်ကတစ်လှည့် ကွင်းထဲမှာရပ်ပေးတော့ ဘယ်သူက ကျုပ်ကို လာတိုက်မလဲ . . . ကျုပ်ရပ်ပေးဖို့အလှည့်ကို မရှိနိုင်တော့ဘူး . . . ပြန်စဉ်းစားစမ်းပါအုံး . . . ”

ဆွေဆက်သည် ငမား၏မျက်နှာကို စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်၏။

“ကိုဖား . . . ခင်ဗျား စကားမပြောနဲ့ . . . လက်တွေ့လုပ်ပြစမ်းပါ . . . ”

ဆွေဆက်ကမိမိကိုယ်၌လွယ်ထားသည့် ဓားလွယ်ကိုဖြတ်၍ လက်ဝှေ့တော်ကြီးဘက်သို့ ပစ်ပေး၏။ ထို့နောက် ကွက်လပ်၏အလယ်ဆီသို့ ဖြေးဖြေးလျှောက်သွား၏။

“ခက်တာပဲ . . . တော်တော်ကြာ ငါ့ဆရာက အပြစ်တင်စရာဖြစ်ကုန်တော့မှာပဲ . . . ဒါပေမယ့် မတတ်နိုင်ပါဘူးလေ . . . က . . . ဝါးရင်းတုတ်တစ်ချောင်းလောက် ပေးကြစမ်းပါကွာ . . . ဓားတွေလုံတွေနဲ့ဆိုရင် မတော် ပွဲချင်းပြီးသေသွားမှဖြင့် . . . ”

ငမားက ညည်းညည်းညူညူပြောလိုက်ရာ ငမား၏အဖော်များကပွဲကျသွား၏။ ထို့နောက် ချက်ချင်းပင် ငမားရှိရာသို့ ဝါးရင်းတုတ်တစ်ချောင်း ရောက်လာ၏။ ဝါးရင်းတုတ်သည် ခပ်တုတ်တုတ် ခပ်လေးလေးဖြစ်၏။

ကွက်လပ်ကြီးဘေး၌ လူတွေ တဖြည်းဖြည်းများလာ၏။ အချို့ကဤသို့ပြုလုပ်ပြိုင်ဆိုင်ကြမည့်ကို မသိသောကြောင့် အမှတ်မထင်နေကြသူတို့အား အပြေးအလွှား သွားခေါ်လိုက်ကြသေး၏။ “ငါ့ချည်းပဲကြည့်ရပြီး မင်းတို့ မမြင်လိုက်ရမှာစိုးလို့ဟ . . . တကယ့်ပွဲကြီးပွဲကောင်းပဲဟေ့ . . . ” ဟု အမောတကောပြောကြ၏။

ငမားသည် ဝါးရင်းတုတ်ကို လက်ထဲ၌ ဆကြည့်ပြီးနောက် မနီးမဝေး စားခွက်တွင်ချည့်ထားသော နွားကြီးရှိရာသို့ ဟန်ပွန်တကျလျှောက်သွား၏။ ထို့နောက် နွားကြီး၏ငယ်ထိပ်ကို တစ်ချက်တည်းရိုက်ချလိုက်ရာ နွားကြီး “တုံး”ခနဲ လဲလေ၏။

ငမားက ဆွေဆက်ရှိရာသို့ လှည့်ကြည့်ပြီးပြ၏။ ငမား၏လူများရယ်လိုက်သံ ထွက်ပေါ်လာ၏။ နွားကြီးသည် တစ်ချက်တည်းနှင့်ပင်ထမလာတော့ပဲ

ဆန့်ငင်ဆန့်ငင်ဖြစ်လျက် သေ၏။

“မတတ်နိုင်ဘူးလေ . . . ဓားနဲ့လုံနဲ့ ခုတ်ရထိုးရမယ်ဆိုရင် မတော်
သေသွားမှာစိုးရတော့ တုတ်နဲ့ပဲ ရိုက်ရတော့မှာပဲ . . .”

ငမား၏လူများက ငမား၏ပျက်လှံကို သဘောကျရယ်မောကြ၏။ ငမားသည်
မိမိစိုးရန်ယူလာသော မြင်းပေါ်သို့ ဖြည်းဖြည်းဆေး ဆေးတက်ရင်း
ကြိတ်ကြိတ်တိုးဝိုင်းအုံ့နေသည့် မိမိလူများဘက်သို့လှည့်ပတ်လှမ်းမျှော်ကြည့်၏။

“ဟေ့ . . . ဘယ်သူလောင်းကြဦးမလဲ . . . ဒီရဲ့ဗိုလ်မှူးပေါက်စလေးကို
ဟောဒီမြင်းနဲ့ ငါလိုက်လို့ မိမိ လောင်းကြအုံးမလား . . .”

“လောင်းမယ် . . . လောင်းမယ် . . . လောင်းမယ် . . .”

အသံတွေ ဆင်ကာဆင်ကာ ဟိန်းထွက်လာ၏။
မြင်းကြီးပေါ်သို့ရောက်နေပြီးသောငမားက အလွန်ကျေနပ်နှစ်သိမ့်စွာ
လက်ကာပြလိုက်မှ အသံတွေရပ်သွား၏။

“လောင်းကြမယ့်လူတွေက တယ်များတာကိုး . . . ကွ . . . ဒီလိုဆိုရင်
ကြေးသိပ်ရတော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး . . . မင်းတို့လောင်းမှာမိတဲ့ဘက်ကလား . . .
မမိတဲ့ဘက်ကလား . . .”

“သေမယ့်ဘက်က . . . သေမယ့်ဘက်က . . .” မိမိလူများနှင့်မိမိ
အပေးအယူသိပ်ညီနေကြသောကြောင့်
ငမားကတဟားဟားရယ်မောသဘောကျ၏။

ထို့နောက် “ဘယ်နဲ့လဲကွ” ဟူသောမျက်နှာမျိုးဖြင့် ဆွေဆက်ကိုလှမ်းကြည့်၏။
ဆွေဆက်၏မျက်နှာသည် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နှင့် ငမားကို ခူးခိုက်ကြည့်နေ၏။
ငမားက မိမိကိုယ်ကို ပြင်ထိုင်၏။ ဝါးရင်းတုတ်ကို ပြင်ကိုင်၏။

“ကဲ . . . ပြေးတော့ဟေ့ . . .”

ငမား၏လူများက “ဝေးပေးပေး” ဟု လက်ခုပ်လက်ဝါးတီးလျက် ညာသံဝိုင်းပေး၏။ ငမား ရှေ့သို့ ထွက်လာပြီးမှ ငမား၏မြင်းသည် ခုန်ဆွခုန်ဆွနှင့် တန်ရပ်သွား၏။ ဆွေဆက်က မညာသံမျှမလှုပ်ရှားပဲ နေရာ၌ ငြိမ်နေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ငမားသည် မိမိနေရာသို့ မိမိမြင်းကို နေရာပြန်ယူ၏။

“ဘယ့်နှယ် . . . ကျုပ်တို့ဗိုလ်မှူးလေး . . . ပြေးလေ . . . မပြေးဝံ့ဘူးလား . . . ”

“ခင်ဗျား မြင်းမစီးတတ်ဘူးလား . . . ခင်ဗျားအလုပ်ကို ခင်ဗျားလုပ်ပါ . . . ကျွန်တော့်အလုပ် ကျွန်တော် သိတယ် . . . ”

“အေး . . . ဟုတ်တယ် . . . အခုသိမှာပဲ . . . ကဲ . . . ပြေး . . . ”

ငမားက အော်အော်ဟစ်ဟစ် ဆွေဆက်ရှိရာသို့ မြင်းကိုဒုန်းစိုင်း၏။ ဝိုင်းဝန်းညာသံပေးလိုက်ကြသော ငမား၏အပေါင်းအဖော်များထံမှ အသံတို့သည် ဆူညံလာပြန်၏။ ဆွေဆက်ကမူ နေရာမှမရွေ့။ ငမားက ဝါးရင်းတုတ်ကို အားနှင့်လှလိုက်၏။ ဆွေဆက်သည်တယ်ခြေတစ်ကွက်မျှဆုတ်ပြီး ခါးနှံလိုက်၏။ ဝိုင်းအော်နေကြသည့်ညာသံများ ရုတ်ချည်းရပ်လျက် “ဟယ်” ဟူသော အံ့အားသင့်သံတို့ပေါ်လာ၏။ ဝါးရင်းတုတ်ကော မြင်းပါ ဆွေဆက်ကို မထိမတိုက်မိပဲ အနီးသို့ကပ်၍လွတ်သွား၏။ ဝါးရင်းတုတ်ကြီး လေထဲမှဖြတ်သွားသည့်အသံကို ဘေးမှဝိုင်းရံကြည့်နေသူတို့ပင် ကြားကြ၏။

ဆွေဆက်သည် ကုန်ဆုံးမပျက်၊ လှုပ်ရှားမှုမရှိ၊ ငမားရှိရာသို့မျက်နှာမူလျက် အသင့်ရပ်မြဲရပ်နေ၏။ ငမား၏စိတ်၌ ဇဝေဇဝါဖြစ်သွား၏။ ငါ သိပ်မူးနေလို့များလားဟုတွေး၏။ ယက်ကန်ယက်ကန်နှင့် ဇက်မငြိမ်သေးသည့်မြင်းကို အသေအချာ တာရှလိုက်၏။ ကြည့်နေသော ငမား၏လူများသည် ညာသံမပေးနိုင်တော့ပဲ တစ်ယောက်တစ်ပေါက် ဆူညံပြောဆို ထင်မြင်ချက်ပေးနေကြရာမှ တိတ်သွား၏။ ငမားသည် ဝါးရင်းတုတ်ကို အသင့်ချန်၍ မြောက်ကိုင်ထား၏။ မြင်းကို ဆွေဆက်ရှိရာသို့ တည့်တည့်ဦးတည်၏။ မြင်းကိုဖနောင့်ဖြင့်တုံ့လိုက်ပြီး အားသွန်ဒုန်းစိုင်းပြေးစေ၏။

ဆွေဆက်က နေရာမှမရွေ့၊ ရပ်မြဲရပ်နေ၏။ ကြည့်နေသည့်လက်ဝှေ့တော်ကြီးသည် ဆေးဖတ်ဝါးခြင်းကို ရပ်လိုက်၏။ ငမား၏အဖော်များလည်း အသက်ရှူရပ်သွား၏။ ဝါးရင်းတုတ်သည် ဆွေဆက်

ခေါင်းထက်မှ သိသိကလေးလွတ်လျက် မြင်းနှင့်ဆွေဆက်တို့ ထွေးခနဲဖြစ်သွား၏။
မြေကြီးပေါ်၌ ဆွေဆက်မရှိတော့။ မြင်းအပြေးမပျက်သေးမီ ချွက်ချင်း ဖုန်းခနဲ
လူတစ်ယောက်လိမ့်ကျသွား၏။ ထိုသူ မည်သူမှန်းမသိရသေးမီပင် မြင်းသည်
ကွက်လပ်အပြင်သို့ရောက်သွား၏။ မြင်းပေါ်က အသံထွက်လာ၏။

“ကဲ . . . ကိုဖား . . . ဒီတစ်ခါ ခင်ဗျားပြေးဖို့အလှည့် . . . ”

ဝိုင်းကြည့်နေကြသော ငမား၏အဖော်များသည် အံ့သြလွန်းသောကြောင့်
ပွင့်သောဝါးစပ်၊ ပြူးသောမျက်လုံးဖြင့် မြင်းပေါ်ရှိ ဆွေဆက်ကို
တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် ငေးကြည့်နေကြ၏။ အားလုံး
ထိတ်လန့်မျက်နှာပျက်နေကြ၏။ ထို့နောက် ကုန်းပြောင်ပြောင်တွင်
ယခုအထိထမရှိနိုင်သေးသော ငမားရှိရာသို့ မျက်စိရောက်သွားကြသည်။
လက်ဝှေ့တော်ကြီးသည် ထိတ်လန့်မျက်နှာပျက်နေကြသော
ငမား၏အပေါင်းအဖော်များရှေ့မှ ဖြတ်လျက် ဆွေဆက်ရှိရာသို့
တိမ်ပျံ့ကိုဆွဲယူသွား၏။ ဆွေဆက်သည် မိမိစီးထားသောမြင်းပေါ်၌ ထရပ်လျက်
တိမ်ပျံ့ပေါ်သို့ လှမ်းကူးလွှတ်၏။ ထို့နောက် လက်ဝှေ့တော်ကြီးပစ်ပေးသည့်
ဓားလွယ်ကို မတ်ရပ်အတိုင်းပင်ဖမ်းယူလျက် ကိုယ်၌ ခလွယ်လွယ်လိုက်၏။

“ကဲ . . . ယောက်ျားကြီးပဲဗျာ . . . ဒါလောက်နဲ့ ဘာမှမဖြစ်နိုင်ပါဘူး . . .
ထလိုက်စမ်းပါ . . . ”

ငမားသည် ပုပ်ပုပ်ညိုညိုမျက်နှာဖြင့် တဖြည်းဖြည်းထရပ်နေရင်းတစ်ခုခု
မရိုးမသားပြုတော့မည့်ကဲ့သို့ မြင်နေရ၏။ ဆွေဆက်က တိမ်ပျံ့ကို
ခြေဖျားဖြင့်တုံ့လွှတ်ပြီး တိမ်ပျံ့ထွက်သွားနေသည့်ကိုပင် မသိသကဲ့သို့
ဓားလွယ်မှဓားကိုထုတ်လျက် ဂရုတစိုက်ကြည့်၏။
ထို့နောက်ဓားကိုဓားအိမ်တွင်းသို့ပြန်သွင်းပြီး တိမ်ပျံ့ပေါ်၌ထိုင်ချရင်း
မိမိရှိရာဘက်သို့ အမြဲမျက်နှာမူလျက်ရှိနေသည့် ငမားဘက်သို့လှည့်လိုက်၏။
တိမ်ပျံ့သည် ငမားကို ဆီဆိုလှည့်သကဲ့သို့အလှမ်းခပ်ကွာကွာမှ ဖြည်းဖြည်းစွာ
ဝိုင်းပတ်သွားနေ၏။

ဆွေဆက်က ငမားကိုကြည့်ရင်း ပြုံးလာ၏။

“ကိုဖား . . . ခင်ဗျား ထားတဲ့ကတိမတည်ချင်ဘူး . . . ခင်ဗျားမျက်နှာမှာ
ညစ်ချင်ကောက်ချင်တာတွေ ပေါ်နေတယ် . . . ယောက်ျားဆိုတာ ဒီလိုမလုပ်ရဘူး . . . ”

ငမားက မည်သို့မျှမပြောပဲ ဝါးရင်းတုတ်ကို ကျစ်ကျစ်ပါအောင်ဆုပ်ရင်း
ဆွေဆက်ရှိနေရာသို့သာ လူတစ်ကိုယ်လုံး လှည့်ပတ်မျက်နှာမူထား၏။ ဆွေဆက်က
မြင်းကို အနည်းငယ် အမြန်သွားစေ၏။

ငမားသည် လူပါလှည့်၍ ဆွေဆက်ကို မျက်ခြေမပြတ် ရင်ဆိုင်မကြည့်နိုင်တော့ပဲ
မျက်နှာနှင့်လည်ပင်းသာလျှင် လှည့်ပတ်လိုက်ကြည့်နိုင်၏။ ငမား၏မျက်နှာ၌
ချွေးပေါက်ကြီးများစွဲလာ၏။ ငမား၏လှုပ်ရှားဟန်သည် ထိတ်လန့်ဟန်ပေါ်နေ၏။
ဆွေဆက်က ငမား၏အဖြစ်ကိုကြည့်လျက် ပြုံး၏။

“အခု ခင်ဗျားလက်ထဲကတုတ်ကြီးကို လက်ကမချင်တော့ဘူးမှတ်လား . . .
ယောက်ျားဆိုတာ သူများကိုလုပ်ရန်ချည်း မပြည့်စုံသေးဘူး . . .
ကိုယ်ခံရမယ့်အလှည့်မှာလဲ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် သတ္တိရှိခံရရတယ် . . . အဲဒါအပြင်
ကိုယ်ကနိုင်ရရင်လဲ နိုင်တိုင်းမပြုပဲ ခွင့်လွှတ်နိုင်ရရတယ် . . . အခု
ခင်ဗျားလက်ထဲကတုတ်ကြီးဟာ ခင်ဗျားအတွက်
ဘယ်လိုမှအသုံးမဝင်တော့ဘူးဆိုတာ သိရဲ့လား . . . အခုခင်ဗျား
ကျွန်တော်လုပ်တိုင်း ခံရတော့မယ် . . . ခင်ဗျား ကျွန်တော်ရှေ့က
ဝါးလှမ်းပြည့်အောင် မသွားနိုင်တော့ဘူး . . . ခင်ဗျား ယုံရဲ့လား . . . ”

ထိုစဉ် တိမ်ဖုံသည် သခင်လိုအပ်သလို အမှတ်မဲ့ ငမားဘေးမှဖြတ်ပြေးရင်း
ငမားကိုယ်လုံးကြီးကို တင်ပါးဖြင့်ရိုက်၏။ ငမားသည်နှစ်လံမျှမြောက်တက်ပြီး
ဝါးရင်းတုတ်တခြား၊ လူတခြား ပြုလဲသွား၏။

ဆွေဆက်သည် မြင်းကိုရပ်လျက် လဲကျနေသောငမားကို ငြိမ်သက်ကြည့်၏။
ငမားထိုင်မိသည်နှင့်တပြိုင်နက် ကွင်း၏တစ်ဖက်သို့မြင်းကို
အသားကျပြေးစေလျက် မြင်းပေါ်မှဆင်းပဲ ငမားလွတ်ကျပ
ထားသည့်ဝါးရင်းတုတ်ကို ခပ်ပေါ့ပေါ့ကောက်ယူသွား၏။ ထို့နောက်

ငမား၏ရှေ့ မနီးမဝေးတွင် မြင်းကို ရပ်မြဲရပ်ပြန်၏။ ငမားသည်
ဆွေဆက်မျက်နှာကို အထိတ်တလန့်မော့ကြည့်ရင်းအကူအညီရလိုရငြား
မိမိအဖော်များရှိရာသို့ အားကိုးတကြီးကြည့်၏။

မိမိအဖော်များသည် မျက်လှည့်ဆရာကို ကြည့်နေရသည်သို့ ဆွေဆက်ကို
ငေးစိုက်ကြည့်နေကြ၏။

ဆွေဆက်သည် ငမားကိုမကြည့်ပဲ မိမိ၏စားလွယ်မှစားကိုထုတ်ယူပြန်၏။
ထို့နောက် မိမိလက်ထဲရှိ ဝါးရင်းတုတ်ကြိုးကို သွားသီးလွှီးချသလို
အကွင်းလိုက်အကွင်းလိုက် လှီးချပစ်ရင်း တစ်စုံတစ်ခုကိုစဉ်းစားနေသကဲ့သို့
ငေးစိုက်ငြိမ်သက်၏။ ခဏအတွင်း လက်ထဲရှိဝါးရင်းတုတ်အတွက်
အဝေးသို့ပစ်လိုက်၏။ စားကိုစားအိမ်သို့ပြန်သွင်း၏။ မြင်းပေါ်၌ကျနေသော
ဝါးချပ်ကလေးများကို စုကောက်လိုက်ပြီးနောက် လက်ချပ်ထဲသို့ထည့်လျက်
ငမား၏မျက်နှာကို ပစ်ဝ ပေါက်လိုက်၏။ အထိတ်တလန့်မော့ကြည့်လိုက်သော
ငမား၏မျက်နှာကို မျက်လုံးချင်းဆိုင်လျက် ဆွေဆက်က စူးစိုက်ကြည့်၏။

“ကဲ . . . ကိုဖား . . . ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော် ဘယ်သူဆရာလဲ . . . ”

ငမားသည် ဘာမှပြန်မပြောပဲ ငြိမ်နေ၏။ ဆွေဆက်သည် တိမ်ပျံ၏ဇက်ကြိုးကို
တုံ့မြှောက်ဆွဲလိုက်၏။

တိမ်ပျံက မြည်ဟီးသံပြုလျက် ပတပ်ရပ်လိုက်၏။
ထို့နောက်ရှေ့လက်နှစ်ဘက်တို့သည် ငမားကို ပေါက်မည်နင်းမည်ကဲ့သို့
ငမား၏ဘယ်ဘက်ဘေးသို့လည်းကောင်း၊
ငမား၏ယာဘက်ဘေးသို့လည်းကောင်း မြေကြီးများ
တဖားဖားလွှင့်စင်ကုန်အောင် ပေါက်၏။ ထို့နောက် ရပ်သည်နှင့်
ငမား၏ရင်ဘတ်ကို တိမ်ပျံက လက်တစ်ဘက်ဖြင့် တွန်းဖို့လို၏။
တိမ်ပျံ၏လက်အောက်၌ လဲကျနေသော ငမား၏နဖူးတွင် ချွေးပေါက်ကြီးများ
စို့ထွက်နေ၏။

“ကိုဖား . . . ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော် ဘယ်သူဆရာလဲ . . . ”

“ဆ . . . ဆ . . . ဆရာလေးက ဆရာပါ . . . ”

ဆွေဆက်သည် တိမ်ပျံကို နောက်သို့ဆုတ်စေ၏။

“ထ . . . ခင်ဗျားလူတွေအားလုံး စုလိုက် . . . ”

ဆွေဆက်သည် ငမားတို့လူစုကို ကွက်လပ်ကြီးထဲ၌ အားလုံးစုစေ၏။
လူတွေများသောကြောင့် မီးလောင်ပြီး ပြာကျစအိမ်မြေနေရာအစပ်အထိ

တိုးချဲ့နေရာယူကြရ၏။ ထို့နောက် ယူထားသမျှပစ္စည်းအားလုံးကို တစ်နေရာတည်း၌ စုပုံချထားစေပြီး ဆုံးမစကားပြော၏။ မိမိနှင့်အတူနေကြလျှင် မိမိပေးသောစည်းကမ်းကို တစ်သဝေမတိမ်း လိုက်နာကြရမည်ဟု ဆို၏။

“ဓားကောင်းတစ်လက်ရပြီး မြင်းစီးကောင်းရုံနဲ့တော့ ဆရာမတင်နိုင်သေးဘူးကွ . . .”

တိတ်နေသောလူတွေကြားမှ ပေါ်လာသည့်အသံဖြစ်၏။ အသံရှင်သည် မူးနေဟန်တူ၏။ ဆွေဆက်က အသံရှင်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်၏။

“ရှေ့ကိုကြွခဲ့ပါလားခင်ဗျာ . . .”

တုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင် ဂင်တိုတို ကိုယ်လုံးပျက်ကျယ်ကျယ် လူတစ်ယောက် အင်္ကျီမပါ။ ဘောင်းဘီအနက်နှင့် ဖြစ်၏။ ဘောင်းဘီကို တစ်ဖက်က ပေါင်ရင်းအထိလိပ်တင်ထားသောကြောင့် အသားဖြူဖြူတွင်စိမ်းနေသည့်ထိုးကွင်းများ အကွင်းလိုက်ပေါ်နေ၏။ နှုတ်ခမ်းတစ်စုံလုံးပေရေနှိကျလျက် သွားများမည်း၏။ နီကြောင်ကြောင်နှုတ်ခမ်းမွေးကရှည်သော်လည်း ပါး၏။ တစ်ကိုယ်လုံး ဆေးနီဆေးနက်အပြည့်နှင့်ရှမ်းဓားလွယ်တစ်ခု လွယ်ထားသည့်အပြင် ဓားမြှောင်ကိုလည်း ခါး၌ထိုးထားသေး၏။ ထိုလူသည် ဆွေဆက်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင်လက်ဝှေ့သတ်တော့မည့်အသွင်ဖြင့် လာရပ်၏။ မိုးနဲသား ရှမ်းကြီးဦးနန္ဒဖြစ်၏။

ဦးနန္ဒသည် ဦးမြတ်ထွန်း၏တပ်ဖွဲ့ကြီးတစ်ခုလုံးတွင် နှုတ်အနည်းဆုံး အကျော်ကြားဆုံးလူတစ်ယောက် ဖြစ်၏။ ဦးနန္ဒနှင့်တွေ့လျှင်ဖားလိုလူမျိုးတွေက ရှောင်သွားရသည်ချည်းဖြစ်၏။

နှုတ်နည်းသလောက် စကားကလည်း တဲ့တိုးကျလှ၏။ တစ်လုံးထွက်လျှင် တစ်လုံးနှင့်ခနဲနေ၏။ ပေလည်းပေ၏။ ရွတ်လည်းရွတ်၏။ အလွန်ပြီးစီးသည်။ ဓားဖြင့်ကြိတ်လှီး၍ပင်မရဟု ပြောကြ၏။

ဦးနန္ဒကိုယ်တိုင်ကလည်း အပြီးအစီး အဟန့်အဆောင် ဝါသနာပါ၏။ တစ်ခါမျှမတွေ့ဖူးသူဖြစ်စေ အပြီးအစီး အဟန့်အဆောင်ကောင်းလျှင်ဦးနန္ဒက ချက်ချင်းတပ်၌ခံတတ်၏။ ဦးမြတ်ထွန်းကိုလည်း

အဟန့်အတားကောင်းလှသည်ဟု ယုံသောကြောင့် ဆရာတင်ထားခြင်းဖြစ်၏။ သို့မဟုတ်က မရလေ။ ဆွေဆက်သည် ဦးနန္ဒ၏သွင်ပြင်ကို ခိုမီးခိုမီးကြည့်၏။

“ကျွန်တော် ဦးတို့ကို ဆရာမလုပ်ဘူး . . . ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်နဲ့အတူနေရင် ကျွန်တော့်စကား နားထောင်ရမယ် . . .”

“အေး . . . မင်းလိုကောင်ငယ်ငယ်ကလေးကပြောလို့ ငါ ဘယ်နားထောင်မလဲကွ . . . ငါ့အဖေပြောတာမှ ငါနားမထောင်လို့ ဒီရောက်လာတာပေါ့ . . .”

“ဒါဖြင့် နားမထောင်ချင်ရင် ဒီမှာမနေနဲ့ပေါ့ဗျာ . . . ပြန်သွားပေါ့ . . .”

“ဒီမှာမနေလို့ ဘယ်ဖြစ်မလဲဟ . . . ဦးမြတ်ထွန်းက ဒီမှာသွားနေဖို့ ထည့်လိုက်တာပဲ . . .”

“ဒါဖြင့် ခင်ဗျား ကျွန်တော့်စကားနားမထောင်လို့ ဘယ်ဖြစ်မလဲ . . .”

“မင်းစကား ဘယ်နဲ့နားထောင်မတုံး . . . မင်းက ငါထက်လဲမပြီး . . . မင်းက ငါထက်လဲမမိုက် . . . မင်းက လူလိမ္မာပဲ . . . ဒို့လိုလူမိုက်တွေကြားမှာ မင်းထွက်သွားဖို့ကောင်းတာ . . .”

ဆွေဆက်သည် အကြံရကြပ်နေ၏။ သည်လူကြီးကို ဘယ်နဲ့လုပ်ရမလဲဟု တွေးတောရင်း အကြံအိုက်အိုက်ဖြင့် ဟိုဟိုသည်သည်ကြည့်၏။ မီးလောင်ပြင်ထဲ၌ရနေသေးသည့် အလျားတစ်တောင်တစ်

မိုက်ခန့် အလုံးသုံးမတ်ခန့်ရှိသော သံတုရွင်းကြီးတစ်ချောင်းကို တွေ့၏။ ဆွေဆက်က ဦးနန္ဒ၏မျက်နှာကို လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။

“ဟုတ်တယ် . . . ကျွန်တော့်အသားတွေက သမန်းရွက်ရှရင်တောင် သွေးထွက်တယ် . . .”

“အေးပ . . . ဟုတ်မှာပ . . . ”

ဦးနန္ဒသည် ပါးစပ်ထဲမှကွမ်းသွေးများ ထွက်ကျမည်စိုးသော ကြောင့် အောက်နှုတ်ခမ်းကို အတွင်းသို့ကုပ်လျက် ခပ်ပြုံးပြုံးရယ်၏။

ဆွေဆက်က ဦးနန္ဒရယ်ပြီးသည့်အထိ စောင့်နေ၏။

“ဒါပေမယ့် ခင်ဗျားကို ကျွန်တော်ပြမယ် . . . လာ . . . ”

ဦးနန္ဒသည် ဆွေဆက်ခေါ်ရာသို့လိုက်သွားလျက် ဆွေဆက်အနီး၌ရပ်၏။

“ဟောဟိုမှာ မီးလောင်ထားတဲ့မယ်နကြီး . . . တွေ့လား . . . အဲဒီမယ်နကြီးနဲ့ ကျွန်တော့်ခေါင်းကိုရိုက်ခမ်းပါ . . . ”

ဦးနန္ဒက ဆွေဆက်ပြရာသို့လှမ်းကြည့်ပြီး ရယ်ပြန်၏။

“အေး . . . အဲဒီမယ်နကြီးနဲ့ ယူရိုက်ကြည့်လိုက်ရင် မင်းခေါင်းကြီး ကွဲသွားမှာပ . . . အခုတော့ ဘယ်ကိုင်လို့ရမလဲ . . . မီးတွေရဲနေတာပဲ . . . ”

“ဒါဖြင့် ကျွန်တော် ဦးကြီးခေါင်းကိုရိုက်ကြည့်မယ် . . . ”

ဆွေဆက်သည် ပြောပြောဆိုဆို သံချောင်းကြီးကို ဘယ်လက်ဖြင့်ဆွပ်ကိုင်လိုက်ပြီး ဦးနန္ဒ၏ခေါင်းကို ခပ်ပြင်းပြင်းရိုက်လိုက်၏။ ဦးနန္ဒလဲသွားသည်ကို ကြည့်ပြီးမှ သံချောင်းကြီးကို မီးလောင်ပြင်ထဲသို့ပြန်ပစ်ချလိုက်သည်။

ဆံပင်မီးလောင်နံ့များ ညော်လျက် ဦးနန္ဒ၏ဦးခေါင်း တစ်လက်မခန့်ကွဲပြီး သွေးများစီးကျလာ၏။

ဦးနန္ဒသည် ခေါင်းကို လက်ဝါးဖြင့်အုပ်ရင်း မြေကြီးပေါ်မှထရပ်၏။ ထို့နောက်

မိမိလက်ဖြင့် စီးကျလာသောသွေးများကိုသုတ်ရင်းကြည့်၏။

“သိပ်များမှာ မဟုတ်ပါဘူး . . . ဦးကြီးပြီးတယ်ဆိုလို့ ကျွန်တော်နည်းနည်းကလေး
ပိုပြင်းအောင် ရိုက်လိုက်တာပဲ . . .”

ဆွေဆက်၏စကားကြောင့် ဆွေဆက်မျက်နှာကို လှမ်းကြည့်၏။

“ပြခမ်း မင်းလက် . . .”

ဆွေဆက်က ဘယ်ဘက်လက်ကို ဖြန့်ပြလိုက်၏။ ရိုးရိုးလောင်ရုံမျှမဟုတ်၊
အရေခွံများကျွမ်းလျက် အသားကျက်နေ၏။ ဦးနှုတ်က ဆွေဆက်၏မျက်နှာကို
ထူးထူးဆန်းဆန်းထပ်ကြည့်၏။

“မောင်က ဘယ်သန်လား . . .”

“မဟုတ်ဘူး . . . ညာသန်ပါ . . .”

ဦးနှုတ်သည် ဆွေဆက်မျက်နှာကို ထူးထူးဆန်းဆန်းထပ်ကြည့်ရင်း
ငိုသလားရယ်သလားမသိရသောမျက်နှာမျိုးဖြင့် ရယ်၏။

“ဟုတ်တယ် . . . ဟုတ်တယ် . . . မောင်ရင် ကျုပ်ဆရာဖြစ်ပြီ . . .”

ရှမ်းကြီးဦးနှုတ်သည် မိမိအဖော်များဘက်သို့ လှည့်လိုက်၏။

“သူငယ်ချင်းတို့ . . . ဒို့ဆရာဦးမြတ်ထွန်းက ဒို့နဲ့တော်တွဲဆရာလေးကို
ပေးလိုက်တာပဲ . . . ငဒို့ထကညဏ်ရှိပြီး ငဒို့ထကမိုက်တာပလေ . . . အို . . . ရီး . . .”

ဤသည်မှစ၍ သင်းပင်းဖိုလ်ထု ညီညာစုလျက် ပြည်ကြီးအတွင်းလူခပင်းကို

အတင်းပြု ခိုးလုတိုက်ခိုက်နေကြသော လူ ၁၀၀၀ တို့ဆွေဆက်ကို
ကြောက်ရွံ့လေးခန့်လာကြကုန်၏။

ဆွေဆက်သည် ထိုလူတို့လုယက်ထားကြသော ပစ္စည်းများကို
ထိုလူတို့၏အဖမ်းခံနေရသော ရွာသားတို့အား ပြန်အပ်ထားခဲ့၍
ထိုလူအားလုံးတို့ကို ခုရိုးခေါင်သွား၏။

မိမိစခန်းသို့ရောက်သည့်နှင့် အထက်အောက် အမိန့်နာခံရသောဗမာတပ်မတော်
ဖွဲ့ရိုးဖွဲ့စဉ်အတိုင်း . . . ငါးယောက်ကို တစ်အိုးစားဖွဲ့စေ၏။ တစ်အိုးစားလျှင်
တင်းတစ်စောင်ကြီး ထည်၊ သံစွဲ ချောင်း၊ ကြေးအိုးကြီး လုံး၊ ဓားမချောင်း၊ ပုဆိန်
လက်၊ တူးရွင်း လက်၊ ဆောက်ခုံး၊ ဆောက်ပြား၊ စုး၊ လွန်း၊ လက်ရိုက် ခုစီ
ပါရှိစေ၏။ နှစ်အိုးစားတစ်စဉ် အကြပ်တစ်ယောက် ခန့်အပ်ထား၏။ အကြပ်ကို
စစ်အဆောင်အယောင်အဖြစ် အောင်းလွှဲနှင့် မောင်းတစ်လုံး ကိုင် ခဲ့စေ၏။
ငါးကြပ်၏အထက်တွင် သွေးသောက်ကြီးတစ်ယောက်ကို အုပ်ချုပ်စေ၏။

သွေးသောက်နှစ်ယောက်အထက်က တပ်မှူးတစ်ယောက်ကို အုပ်ချုပ်စေ၏။
တပ်မှူးငါးယောက်ကို ဗိုလ်တစ်ယောက်က အုပ်ချုပ်စေ၏။
ဗိုလ်နှစ်ယောက်အပေါ်ကမှ စစ်နာခံ၊ တပ်ရေး၊ တပ်ထောက်တို့နှင့်တွဲလျက်
ဆွေဆက်ကအုပ်ချုပ်၏။

တပ်သား၊ အကြပ်၊ သွေးသောက်၊ တပ်မှူး၊
တပ်ဗိုလ်တို့နှင့်တကွဆွေဆက်အပါအဝင် တပ်သားအားလုံး လူတစ်ကိုယ်လျှင်
နှစ်ပြည့်ဝင်ဆန်စလွယ်အိတ်ရှည် ခု၊ ဆားကျည်တောင့်ငယ် ဝါးဘူးနှင့် ဘူ၊
ဆူးထွင်အုပ် ချောင်း၊ သောက်ရေဘူးခါး ဘူး၊ လှာဖိနပ် ရံ၊ ခါးချပ်စားမြှောင် လက်၊
သက်ဆိုင်ရာတပ်ဖွဲ့ကိုင်လက်နက်တို့ပါရှိစေရ၏။

သေနတ်ကိုင်ရဲမက်တစ်ယောက်လျှင် အရှည်ခုနစ်တောင်ရှိ ကျင်ပြွန်ဘွေးကြီး
သုံးလွန်း၊ နားခွက်ဆေးချိန် တစ်ဆယ်သာ၊ ယမ်းတစ်ပိာ၊ ခဲသီးကျည်
လုံးရေတစ်ရာ၊ မီးကျောက်ပြား ပြား၊ ဒုံးကုလားကျောက်ထပ်ပြား ပြားနှင့်
အုန်းဆံခွံထုထောင်းသင်ပြီးသားများပါစေ၏။

ဆွေဆက်သည် မိမိတပ်အလုံးကို ဤသို့အုပ်စီးကွပ်အုပ်ခန့်ထားပြီး . . .

တပ်နှင့်သက်ဆိုင်သည့်ပစ္စည်းများကို စုဆောင်းစေ၏။ တပ်ပါရဲမက်အားလုံးကို

အခုန်အလွှား၊ ဓားရှေးလွှဲရွေး၊ အဖမ်းအရုန်း၊ အရှောင်အတိုက်၊
လက်ဝှေ့လက်ကျင်မျိုးတို့ကို ဆရာအဆင့်ဆင့် ခန့်အပ်လေ့ကျင့်စေ၏။

သို့သော် ရဲမက်သားတို့ လွယ်ကူတိုက်ခိုက်ခြင်း မပြုကြရသောကြောင့် အနေအစား
ဆင်းရဲပင်ပန်းကြ၏။ ထိုအထဲ တပ်အပြည့်ဖြစ်စေလိုသောကြောင့်
တပ်စုရာအရပ်ရှိ စိတ်ကြိုက်သည့် ကရင်ရဲမက် များ၊ တလိုင်းရဲမက်များကို
ထပ်ဖြည့်ထားသဖြင့် ဗိုလ်အကြပ်ရဲမက်အားလုံး ၁၁၃၆ ယောက်ရှိနေ၏။

ဆွေဆက်သည် မိမိတို့တပ်သား၊ ရဲမက်အားလုံးတို့အတွက်
အနေအစားဆင်းရဲပင်ပန်းမှုမှ ကင်းလွတ်ရန် တပ်မှူးဆယ်ယောက်၊
တပ်ဗိုလ်နှစ်ယောက်၊ နာခံတပ်ရေး၊ တပ်ထောက်တို့နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီးလျှင်
လက်ဝှေ့တော်တပ်ထောက်ကြီးနှင့်တကွ တပ်မှူးသုံးယောက်တို့ကိုခေါ်၍
ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သို့ တက်ခဲ့၏။

ရန်ကုန်မြို့သို့သွားတိုင်း ကုလားဖြူတို့က အကောက်ဆိပ်တစ်ခုလုံးကို
အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခတ်ဖျက်ဆီးခဲ့သည်မှာ ရက်အတော်ကြာသွားပြီဖြစ်သောကြောင့်
အားလုံးမေ့မေ့ပျောက်ပျောက်ဖြစ်ကုန်ကြလျက် ယခင်အတိုင်း
ရောင်းရေးဝယ်တာ ကောင်းမွန်စည်ကား တပျော်တပါးဖြစ်နေကြပြန်၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန် သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းခေါင်ကျော်သည်
 ဆွေဆက်တိုရောက်လာသောကြောင့် သားငယ်ပြန်လာဘိသို့ ဝမ်းသာ၏။
 ဆွေဆက်၌ လူထောင်တစ်ရာကျော်ပါဝင်သော
 တပ်ကြီးဖွဲ့စည်းပြီးနှင့်ပြီဆိုသောကြောင့်အားရဝမ်းမြောက်၏။

“အိမ်း . . . မောင့်ဆီကသတင်းကတော့ ဝမ်းမြောက်အားရစရာပေပ . . .
 ငါ့ဆီကသတင်းက မလှပေဘူး . . .”

ကုလားဖြူတို့သည် ဗမာတို့က စစ်မဖြစ်ခင်၊ စစ်မဖြစ်လိုကြ၍ အစစ
 လိုက်လျောပေးနေသည်ဟု ယုံကြည်သိရှိလာကြသောအခါ နောက်တစ်ကြိမ်
 ကွေ့လည်ဆန်းပြားစကားပိုလာကြပြန်သည်ဆို၏။ ကုလားဖြူရေတပ်ဖိုလ်
 လင်းဘတ်က . . .

၁။ ယခု မိမိတို့ချီတက်လာခဲ့သဖြင့် ကုန်ကျရသည့်စရိတ်ငွေတစ်သန်းကို
 မိမိသဘောရှိရာသို့အရောက် ရန်ကုန်မြို့ဝန်က လာပို့ရမည်။

၂။ မိမိဗိုလ်ငယ်များ ရန်ကုန်မြို့ဝန်အိမ်သွားရာ၌ မြို့ဝန်က
 အတွေ့မခံလိုက်သောကြောင့် အရှက်ရခဲ့သည်မှာ မပြေလည်သေး။ ထို့ကြောင့်
 ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကိုယ်တိုင်
 အင်္ဂလိပ်စစ်သဘောရှိရာသို့လာ၍အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ်လေးများ ကျေနပ်လေအောင်
 တောင်းပန်ဝန်ချရမည်။

ဤအချက်နှစ်ချက်ကိုလိုက်လျောမှ မိမိတို့က ဗမာတို့၏ရှေ့နန်းယဉ်သာသဘောကို
 ဗမာတို့အားပြန်ပေး၍ မိမိတို့ရေတပ်ကိုလည်းရပ်သိမ်း၍ပြန်သွားမည်ဟု
 တစ်ဆင့်တက်၍တောင်းလာသည် ဆို၏။ ကုလားဖြူတို့က ဤသို့
 ကျူးကျူးလွန်လွန် ထပ်ဆင့်တောင်းဆိုလာသောကြောင့် အမိန့်တော်မြတ်နာခံရန်
 ရွှေကုန်းတော်ကြီးသို့ မြင်းစေခြေမြန် စေလွှတ်လိုက်ရသည်။ ဤအရေး ဤကိစ္စ၌
 မိမိထင်မြင်ချက်ကို ပြောရသော . . .

ရွှေကုန်းတော်ကြီး၌ နန်းတွင်းရေး မည်မျှရှုပ်ထွေးနေကြစေဦး . . .

ဗမာတို့ လက်နက်ရဲမက်မရှိသောကြောင့် ကုလားဖြူတို့နှင့် ဖက်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ရန် မည်မျှ မပြုလို မပြုဝံ့ပဲဖြစ်နေကြစေဦး . . . ဗမာတို့၏မျိုးရိုးဇာတိဂုဏ်ကို ထိပါးအောင် ဤမျှကျူးကျူးလွန်လွန်စော်ကားလာလျှင် ရှုံးကာမှရှုံးကြစေ . . . ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးက တိုက်လိမ့်မည်ထင်သည် . . .

ထို့ကြောင့် မိမိက ကူညီမပျက်စေပဲ ရန်ကုန်မြစ်ဆိပ်ကို မသိမသာပိတ်ထားနိုင်ရသည်။ ဤအရေးအခင်းကို ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူတို့မှတစ်ပါး အရပ်သူအရပ်သားများကို အသိမပေးဝံ့သေးဟု ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကြီးက ပြော၏။

ကုလားဖြူတွေကလည်း မိမိတွေ့ထင်ထားသကဲ့သို့ ဗမာမင်းကသင်းတို့ကိုတိုက်လိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်တွက်ဆထားပုံရသည်။ သင်းတို့ဝယ်ထားသည့်ကုန်တွေကို သဘောပေါ်သို့မတင်ပဲ ကုလားဖြူရပ် ကွက်ရှိ ကုန်လှောင်ရုံသို့ ထားသည်။ သင်းတို့ ခဲယမ်းလက်နက်သဘောကို ယခင်က ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း၌ ထားပစ်ခဲ့ရာမှ ယခု သင်းတို့သဘောအုပ်စုရှိရာသို့ ပြန်ယူသွားသည်။

ထို့ပြင် နန်းတော်ကြီးမှအမိန့်တော်ကို မသိရသေးမီ ကုလားဖြူတွေကို မထိပါးကြနှင့်ဦး၊ မိမိတွေ့ထင်သလိုမဟုတ်ပဲ ပြီးပြေအောင်ပြုရမည်ဟု အမိန့်တော်ရှိလျှင် ပြီးပြေအောင်ပြုရန်ခက်ချိမ့်မည်ဟု ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးက အမိန့်ရှိ၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးက ဤသို့အမိန့်ရှိလိုက်သဖြင့် ဆွေဆက်တို့အဖို့ အခက်တွေ့ရသည်။ ဆွေဆက်တို့ ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ပေါ်သို့ တက်လာကြသည့် အရေးကြီးဆုံးသောအကြောင်းရင်းကား မိမိတို့ရဲမက်တပ်ဖွဲ့အတွက် စားဝတ်ရေကွာ၊ လက်နက်ခဲယမ်းစုဆောင်းနိုင်ရန် ကုလားဖြူတို့၏ကုန်လှောင်ရုံများနှင့် ကုလားဖြူတို့၏သဘောကို စီးနင်းကြရန် အစီအစဉ်ပြုလုပ်ဖို့ ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်၏။

ယခုမှ ရွှေနန်းတော်ကြီးမှ သတင်းမရမီ ဤအပြုအမူမျိုးကို ပြုလုပ်နှင့်ချီမဖြစ်ဟု သိထားရသဖြင့် မိမိတို့ကြံစည်လာခဲ့သမျှ အချည်းနှီးဖြစ်သွားရ၏။ ထို့ကြောင့် ဆွေဆက်တို့သည် ရွှေနန်းတော်ကြီးမှသတင်းကို ဦးစွာရနိုင်ရန်နှင့် ဦးမြတ်ထွန်းတို့ကိုတွေ့နိုင်ရန် မြင်းစေခြေမြန်များ စေလွှတ်လိုက်ကြ၏။

အအားမနေလိုသည့်အတိုင်း ဆွေဆက်ခေါင်း၌ အသိတစ်ခုဝင်လာသည်။ မိမိတို့အချင်းချင်း အမြဲဆက်သွယ်နေနိုင်ဖို့ လိုသည်။ လိုအပ်သည့်နေရာကို အရေးရှိသည်ဖြစ်စေ၊ အရေးမရှိသည်ဖြစ်စေ အလွယ်ပေါက်ရောက်အောင်

သွားနိုင်၊ သွားတတ်ကြဖို့လိုသည်ဟု တွေး၏။ ဤသို့သွားတတ်လျှင် ဤသို့သွားလမ်းလာလမ်းသိလျှင် မြေခွက်ရှိရာသို့ အားလပ်တိုင်း ဆွေဆက်ရောက်နေမည်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် “တိုင်း”ဥပုန်းအောင်းနေသောသတ္တဝါသည် မိမိပတ်ဝန်းကျင်နေရာအရပ်ရပ် သို့ ဝင်ထွက်သွားလာနိုင်ရန် မလွယ်ဂယ်ပေါက်ထားသကဲ့သို့ မိမိတို့လည်း မလွယ်ဂယ်ပေါက်နှင့်တူသော သွားရိုးသွားစဉ်မဟုတ်သည့်ဖြတ်လမ်းများကို သိထား၊ ဖောက်ထားရန်လိုအပ်၏။

ဆွေဆက်သည် ဟံသာဝတီရန်ကုန်၌ လက်ဝှေ့တော်ကြီးကို ထားပစ်ခဲ့ပြီးနောက် ဤကိစ္စအရပ်ရပ်ကို မိမိကိုယ်တိုင်စိမ့်၏။

ဒလသိုကူးလျက် အနောက်ဖက်သို့ဖြတ်၊ တွံတေးဘက်ချိုး၊ တောင်သို့ဖြတ်၊ “ငှက်အော်စမ်း” ဦးရွှေပန်း၏တပ်သို့ရောက်၊ ဦးရွှေပန်းစခန်းမှ အရှေ့တောင်ယွန်းယွန်းဖြတ်ဆင်း၊ ကွမ်းခြံကုန်းအနီးတွင်စွဲထားသည့် ဦးမြတ်ထွန်းစခန်းရောက်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် အရှေ့မြောက်သို့ အရှေ့ဘက်ယွန်းယွန်းပြန်တက်၊ သုံးခွဆိုင်ရန်ကုန်မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းကူး၊ ကျောက်တန်း မိမိတို့စခန်းသို့ရောက် . . . ဤအတိုင်း လမ်းထွင်စေ၏။ ထို့ပြင် ကျောက်တန်းစခန်းမှ သုံးခွဆိုင်ရန်ကုန်မြစ်ကို တည့်တည့်ကူးလျက် အနောက်စူးစူးဖြတ်လျှင် ငှက်အော်စမ်း၊ အနောက်တောင်ကိုဖြတ်လျှင် ဦးမြတ်ထွန်းစခန်း၊ အနောက်ဘက်သို့ မြောက်ယွန်းယွန်းဖြတ်လျှင် ရန်ကုန်တစ်ဖက်ကမ်း ဒလမြို့။ ဤသို့လည်းလမ်းထွင်ထားစေ၏။ ထို့ပြင် ကျောက်တန်းမှ သံလျှင်ကိုကျော်လျက်မြောက်စူးစူးသို့တက်၊ ပဲခူးချောင်းကူးပြီး အနောက်တောင်ဘက်ရှိရန်ကုန်မြို့သို့ဖြတ်ဆင်း . . . ဤအတိုင်းလည်း လမ်းရှာထားစေ၏။

ဤသို့လမ်းအသီးသီးကို ရှာထားသိထားပြီးနောက် ကုလားဖြူတို့ အားကိုးတစ်ခုပြုလာသော ရွှေလမ်းခရီးတို့ကိုလည်း လှည့်ပတ်ကြည့်ရှု၏။ ကုလားဖြူသဘောများ ဝင်နိုင်သောချောင်း၊ မဝင်နိုင်သောချောင်း၊ ရေတိမ်ရေနက် ရေတက်ရေကျတို့ကိုလည်း စုစမ်း၏။ ထိုသို့စူးစမ်းကြည့်ဆဲ ပင်လယ်ကမ်းခြေတဝါဒ္ဒာသားတို့ ပြောပြချက်အရ အရှေ့ဘက်ကမ်းတစ်ခွင်၌ ကုလားဖြူသဘောများ အများအပြားရှိနေသည်ဟု ကြားရသောကြောင့် မိမိတို့မည့်သည့်အရပ်သို့ ထွက်သွားကြကြောင်းကို လက်ဝှေ့တော်ကြီးတို့အား အကြောင်းကြားစေပြီးလျှင် အကြံပေးဆယ်၊ သွေးသောက်ကြီးဆယ်ယောက်၊ တပ်မှူးငါးယောက်၊ တပ်ဗိုလ်တစ်ယောက်ပါသည့် ရှိမက်ငါးရာတို့နှင့် ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးခန့်အပ်သော အမိန့်စာချွန်ကိုပါယူ၍ ခွက်နှစ်လက် တပ် ငါးမန်းလက်တံငါးလှေ နှစ်ဆယ့်ရှစ်စင်းတို့ဖြင့် ရန်ကုန်မြစ်ဝမှအရှေ့စူးစူးသို့ကူး၏။ မုတ္တမသို့ နေ့ချင်းဆိုက်ကပ်၏။

မုတ္တမတွင် လကျာ်ဝင်းမှူး သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှရာဇသူကိုတွေ့၏။

လကျာ်ဝင်းမှူးကြီးက မိမိသည် တပို့တွဲလဆန်း ၁၄ ရက်၊ ၁၈၅၂ ခုနှစ်
ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့ကမှ နေပြည်တော်ကထွက်လာသည်။
တပို့တွဲလကွယ်နေ့ကျမှ မုတ္တမသို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်သည်ဟုဆို၏။

လကျာ်ဝင်းမှူးကြီး မုတ္တမသို့ဆိုက်ရောက်သောအခါ
ကုလားဖြူသဘောအမြောက်အမြား မြတ်ကျန်းစွာ
စခန်းချရပ်နေနှင့်ပြီးသည်ဟုသိရှိရသဖြင့် အဆိုင်းအရပ်ရှိ မုတ္တမမြို့ကို အခိုင်အခံ
ပြုလုပ်တည်ဆောက်ရသည်။ ဆန်စပါးရေကွာ၊ ရေ၊ မိုးမြို့တွင်းသို့
ထည့်သွင်းစုဆောင်းရသည်။ ဆင်ခလုတ် မြင်းခလုတ်၊ ငရဲသစ်ငှက်
စိုက်ထူရသည်။ ဤသို့ မနားမနေပြုခဲ့ရာ ယနေ့ တပေါင်းလဆုတ် ၁၀ ရက်နေ့မှ
လုံးဝပြီးစီးစိတ်ချရသည်။ သင်းတုကုလားဖြူသဘောတွေလည်းတက်လာကြပြီဟု
ယနေ့နက်ကပင် သတင်းရသောကြောင့် မြို့တွင်း မြို့ပိုင်ဆိပ်ကမ်းတို့ကို
အစောင့်အကြပ် အသင့်ထားနှင့်သည်။ မောင်တို့ကပင် အမြောက်နှင့်ပစ်မည်ပြုဆဲ
ဒေါင်းလံတော်ကြီးကိုတွေ့သောကြောင့် မပစ်ပဲ ဆိုင်းလိုက်ရသည်ဟု
လကျာ်ဝင်းမှူးကြီးက ပြော၏။

ဆွေဆက်သည် မိမိတို့တပ်စွဲသည့်နေရာကို ပြောပြ၏။
ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်ဆင်းကြီးနှင့် ကုလားဖြူသဘော ရေတပ်ဗိုလ်လင်းဘတ်တို့
မပြေမလည်ရှိသောကြောင့် ရွှေနန်းတော်ကြီးသို့ အမိန့်တော်မြတ်နာခံရန်
အကြောင်းကြားထားရကြောင်းတို့ကို ပြော၏။ လကျာ်ဝင်းမှူးကြီး၏
မိန့်ကြားချက်အရ မိမိတို့မုတ္တမဘက်၌ ကုလားဖြူတို့သည်
ရေတပ်ချည်းသက်သက်မဟုတ်ပဲ ကုန်းတပ်တွေကိုပါ
သယ်ယူချထားနှင့်ပြီးဖြစ်သည်ဟု သိရကြောင်း၊
မဒရပ်မြင်းဆွဲအမြောက်ကြီးများပါသော ကုန်းတပ်တို့ကို ကုလားဖြူဗိုလ်
ဂျင်နရယ်ဂေါ်ဒင်က အုပ်ချုပ်သည်ဟု သိရကြောင်း၊ ကုလားဖြူတို့သည်
မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို ဗမာတို့ကို တိုက်ခိုက်ကြလိမ့်မည်ထင်ကြောင်း...

မိမိတို့လူယုံအထောက်တော်များထံမှ ကြားသိရသည်မှာ ကုလားဖြူတို့သည် ၁၂၁၃
ခုနှစ် တပေါင်းလဆုတ် ၉ ရက် ၁၈၅၂ ခုနှစ်မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့၌ပင်
ဗမာဘုရင်မင်းတရားကြီးထံမှောက်သို့ အင်္ဂလိပ်-ဗမာ
မပြေမလည်ဖြစ်နေရသည့်အရေး၌ ဗမာတို့က ပြေလည်အောင်မပြုလျှင်
သင်းတုကုလားဖြူ၊ သက္ကရာဇ် ၁၈၅၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့၊ ဗမာသက္ကရာဇ် ၁၂၁၄
ခုနှစ်သို့အဝင် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၁ ရက်နေ့၌
စတင်တိုက်ခိုက်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်း စာအပို့လွှတ်သည်ဟု
သတင်းကြားရကြောင်း မိန့်ကြား၏။

လကျာ်ဝင်းမှူးကြီးနှင့် ဆွေဆက်တို့သည် ကုလားဖြူတို့က
အတင်းတိုက်ခိုက်လာကြတော့မည်ဆိုသော မိမိတို့သည် ရှုံးမည်ကိုသိလျက်
အရှင်ကျွန်များပင် ဗမာတို့၏မျိုးရိုးဂုဏ်ကို စောင့်သောအားဖြင့် အသေခံအရှုံးခံ၍

မဆုတ်မနစ် တိုက်ကြရတော့မည်ဟု ပြောကြ၏။ ထို့နောက် တိုက်ရေးခိုက်ရေး လုပ်ရည်ကြီးမားတိုက် ဆွေးနွေးနေကြရသောကြောင့် အတော်ညဉ့်နက်မှ လူချင်းခွဲကြ၏။

ဆွေဆက်သည် ဆိပ်ကမ်း၌ဆိုက်ကပ်ထားသည့် မိမိတို့တံငါလှေကြီးများကို ရန်သူသင်္ဘောတို့ ရောက်လာပိတ်ညှပ်ခဲ့သည်ရှိသော် သံလွင်မြစ်ဝ၌ အဆီးအဆို့မခံရစေရန် ပင်လယ်ကွေ့သို့ ညတွင်းချင်းပြန်ထွက်၏။ ထို့နောက် သံလွင်မြစ်ဝမြောက်ဘက် အထက်သုံးလေးတိုင်အကာရှိ လှိုင်းလေအတိုက်အခိုက်လုံရှိသော ချောင်းကွေ့၌ ဖုံးကွယ်ဆိုက်ကပ်၏။ မိမိရဲမက်စစ်သည်တို့ကို နေသားတကျ စခန်းချစွဲရပ်စေပြီး ခြေလျင်ခရီးဖြင့် ချက်ချင်းပြန်၏။ ဆွေဆက် မုတ္တမသို့ ပြန်ရောက်လာသောအခါ နံနက် အာရုဏ်တက်နေလေပြီ။ လကျာဝင်းမှူးကြီးလည်း ယခုထက်တိုင် မအိပ်သေး။ ဆွေဆက်ကိုမြင်သော် မိမိကဲ့သို့ လုံ့လဝီရိယရှိသူဟု ထင်မြင်သောကြောင့် နှစ်သက်သဘောကျ၏။ လက်ဖက်ရည်ဖြင့်လည်း ဧည့်ခံစေ၏။ ဆွေဆက်တို့ရဲမက်များချရပ်တပ်စွဲနေသည့် နေရာကိုမေး၍ မုတ္တမမြို့သို့ အကူးအသန်းတွင်

အသုံးပြုရန်အတွက် မြင်းဆယ့်ငါးကောင်ကို အထိန်းအကျောင်းအပြည့်အစုံဖြင့် ခေတ္တပေးထား၏။

“ကဲ . . . မောင်တို့လဲ ပင်ပန်းလှပြီ . . . ကျုပ်လဲ တစ်ရေးတော့မှေးဦးမပ . . . ”

အဆောင်စောင့်တို့သည် ဆွေဆက်တို့တည်းခိုအိပ်စက်မည့်အိမ် သို့ လိုက်ပို့ကြ၏။ အသတ္တိပြင်ထားသောအိပ်ရာထက်သို့ လှဲလိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မြေကုန်မှ သတိမရနိုင်တော့ပဲ အိပ်ပျော်၏။

အမြောက်သံတွေ ဆူညံလာတော့မှ ခိုး၏။

နီးသည်နှင့် ဓားအဆင့်သင့်လွယ်လျက် မြင်းပေါ်သို့တက်ပြီး လကျာဝင်းမှူးကြီးအိမ်ဆီသို့ အပြင်းခိုင်း၏။ ဝင်းမှူးကြီးက လှေကားထိပ်၌ ရပ်နေနှင့်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ဝင်းမှူးကြီးက ဆီးကြိုရယ်မော၏။

“ဘယ်နှလဲ မောင်တို့ . . . သည်ကုလားဖြူတွေက သင်းတို့အလိုအတိုင်းမလိုက်လျောရင် လာမယ့် တန်ခူးလဆန်း ၁၁ ရက်နေ့မှာ

စတိုက်မယ်လို့ တပေါင်းလဆုတ် ၉ ရက်နေ့ကမှ ခွေဖဝါးတောင့်အောက်ကို
စာပို့တယ် . . . သည်နေ့ တပေါင်းလဆုတ် ၁၀ ရက်နေ့မှာ စတိုက်ပြီ . . .

ဘယ်လို့လဲကဲ့ . . . လက်နက်အင်အားကောင်းတဲ့ကုလားဖြူတွေက
သင်းတို့ကပဲနိုင်အောင် ဘာမှမရှိတဲ့ ငါတို့တတွေ ပြင်ဆင်ခွင့်မရအောင်
ကောက်ကောက်ကျစ်ကျစ်ပြုသဟာ . . . ငါတို့စစ်ရှုံးရမှာကကိစ္စမရှိ၊
သည်လောက်သူရဲဘောကြောင်တဲ့ကောင်တွေနဲ့ ဖက်ပြိုင်တိုက်ရမှာ ငါတို့ သိပ်ရှက်ဖို့
ကောင်းသဟ . . . မဟုတ်ဘူးလားမောင်တို့ . . . ”

ဆွေဆက်က ပြီးရယ်နေ၏။ ထို့နောက်
အတွေ့အကြုံရှိခဲ့ဖူးသပိလကွပ်ဝင်းမှူးကြီးနှင့် အတူလိုက်လျက်
ကတုတ်သစ်တပ်တို့ကို ကျောက်များ မြေများ ဆင့်ဖို့စေ၏။

ဆွေဆက်က ကုလားဖြူအမြောက်များ၏ ပြင်းထန်ပုံ၊ အမြန်ပစ်ခတ်နိုင်ပုံတို့ကို
ပြောပြ၏။ မလွယ်တခါးမှထွက်လျက် မိမိတို့စခန်းချရာသို့လည်း
မကြာမကြာသွား၏။ အပြင်ဥချရပ်နေကြသည့် ကုလားဖြူခြေလျှင်တပ်သားတို့၏
အင်အားလက်နက်ကို သိနိုင်စေရန် မိမိ၏ ရဲမက်အချို့အား ကြက်ရောင်း၊
ဘဲရောင်း၊ အသီးအရွက်ရောင်းသူကျေးလက်တောသား
ကျေးတော်မျိုးတို့အသွင်နှင့် သွားရောက်စုံစမ်းခိုင်း၏။ ကုန်းပေါ်တွင်ချည်း
ကုလားဖြူရဲမက်များ ၈၀၀၀ ကျော်ခန့်ရှိသည်ဟု သိရ၏။

ဆွေဆက်က လကွပ်ဝင်းမှူးကြီးအား ကုလားဖြူတို့နှင့်ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ရာ၌
အဝေးပစ်သေနတ်မီးပေါက်ချင်း ယှဉ်ပြိုင်မပစ်ပဲ သင်းတို့ပစ်သည်ကို
ရဲမက်တို့အထိအခိုက်မရှိစေလေအောင် အခိုင်အခန့်အကာအကွယ်ပြု၍
တိတ်တဆိတ်နေရန်သာ သင့်ကြောင်း . . .

ထို့နောက် မိမိတို့ရဲမက်များအား အသံမပြုစေပဲ သင်းတို့ အနီးရောက်သည့်အထိ
ပုန်းလျှိုးချင်းကပ်ပြီးနောက် ဖြုတ်ချည်း ဝင်ရောက်ထိုးခုတ်ကြလျှင်
သင်းတို့ကုလားဖြူတွေ လူကောင်ကြီးသော်လည်း မထိုးမခုတ် မတိုက်ရဲပဲ
ပြေးကြသည်ချည်းဖြစ်ကြောင်းကို လျှောက်၏။

ထို့ပြင် မိမိတို့သည် ကုလားဖြူတို့၏တပ်အချို့ကို ရုတ်တရက်ဝင်ရောက်စီးနင်းပြီး
ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်ကြတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း၊
ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်ကြီးကို အကြောင်းကြားရဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြော၏။

လကျာ်ဝင်းမှူးကြီးက အတင်းတားဆီးသောကြောင့် ဝင်းမှူးကြီးနှင့်အတူ ကုတုတ်မြို့စောင့်တို့ကို ကူညီကွပ်ညှပ် တိုက်ခိုက်ပေးရသေး၏။ နှစ်ရက်သုံးရက် တိုက်ခိုက်မိသည်နှင့် ကုလားဖြူတို့၏ တိုက်ခိုက်ပုံတိုက်ခိုက်နည်းကို ကုယံတွေ့သိလာကြရ၏။ မုတ္တမမြို့လုံးကိုဝင်းရံလျက် အားကောင်းသည့် အမြောက်စိန်ပြောင်းတို့ဖြင့် မိုးရွာဘဲသို့ ပြောပြောသန်ပစ်၍ တစ်ဖက်၌ အိုးအမဲလှသူ၊ ကုတုတ်မြို့ရိုးထောင်းထောင်းကြေပျက်ပြီးမှ ခရုသံနှင့်အတူ ရဲရန်သော သေနတ်ကိုင်စစ်သားများ တစ်လှမ်းချင်း တည်တည်း အတန်းလိုက်တက်၏။

တစ်ဖက်ရန်သူကို မျက်နှာမူလျက် တညီတည်းထိုင်၏။ တညီတည်းသေနတ်မောင်းတင်၏။ တညီတည်းပစ်၏။ ဤအတိုင်း ထိုင်လိုက်၊ ပစ်လိုက်၊ တက်လာလိုက်ပြု၍ တဖက်ရန်သူတို့နှင့် အလွန်နီးကပ်ကြမှ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်မှတ်လိုက်သည့် ခရာသံ၊ အမြန်တိုး လိုက်သည့် သင်းတို့ကုလားဖြူစည်သံနှင့်အတူ အပြေးတက်၍ ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ကြ၏။

သင်းတို့ သည်လို တညီတည်း တစ်ချိန်တည်းတိုက်ခိုက်ရန်အော်ဟစ်အမိန့်ပေးသူလည်း သင်းတို့နှင့် အတူပါ၏။ အမိန့်ပေးသူသည် သင်းတို့ဗိုလ်နှင့်အတူ နောက်မှချီတက်လိုက်လာသော သင်းတို့စစ်စည်သီက နားထောင်အမိန့်ပေးနေခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့နောက် တိတ်တိတ်ခိုးပွန်းနေသည့် ဗမာရဲမက်တို့က သင်းတို့စစ်စည်တီးသူနှင့် ခရာတုတ်သူတို့ကို ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်လျှင်သော်လည်းကောင်း . . .

သင်းတို့အတန်းလိုက်ချီတက်လာစဉ် ဗမာရဲမက်အနည်းငယ်စီ ဘေးနှင့်ဘက်နှင့်ရှေ့တို့မှ ဖြိုးခနဲ အနီးကပ်ပေါ်လာပြီး အတင်းဝင်ရောက်ထိုးခုတ်ကြလျှင်လည်းကောင်း . . . သင်းတို့စစ်သည်များ အထွေးထွေးရှုပ်လျက် ဘာမှမပြုလုပ်တတ်ကြတော့ပဲ ဆွတ်ပြေးတတ်သည်ဟု သိလာကြ၏။ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် မည်သို့ တိုက်တတ်ခိုက်တတ်ကြသည်ဟု အကဲခတ်မိလာကြ၏။

“ကဲ . . . သည်မှာလဲ အသားကျပြီး ခု သင်းတို့ကုလားဖြူတွေလက်နက်ကောင်းတွေနဲ့ မုတ္တမကို ဝန်းရံတိုက်ခိုက်လာတာ သန်ဘက်ခါဆိုရင် သိတင်းတစ်ပတ်ရှိတော့မည် . . . မောင်တို့လဲ ပင်ပန်းကြ၊ ပြန်ချင်လှပြီ . . . ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့တွင်လည်း မည်သို့အကြောင်းပေါ်နေသည်ဟု မကြားမသိရ . . . မောင်တို့ ပြန်လိုကပြန်ကြလေ . . .”

လကျာ်ဝင်းမှူးကြီးက အမိန့်ပေးသဖြင့် ဆွေဆက်တို့ ပြန်ဖို့အစီအစဉ်ပြုလျက်

၁၂၁၃ ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၂ ရက်နေ့၊ ၁၈၅၂ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်ည၌
ပြန်လာကြ၏။

ဆွေဆက်တို့ရဲမက်တစ်စု ပြန်လာကြသည်ဆိုရာ၌
ရိုးရိုးအေးအေးပြန်လာကြသည်မဟုတ်၊ မိမိတို့ မိတ္တမကိုလာရကျိုးနပ်လေအောင်
စခန်းချရပ်ထားသည့် ကုလားဖြူဖျင်တို့ကို တိုက်ခိုက်စီးနင်း၍
ပြန်လာကြခြင်းဖြစ်၏။

တိုက်ခိုက်စီးနင်းသည်ဆိုရာတွင်လည်း ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ခဲခဲယဉ်းယဉ်းမဟုတ်။
ဆွေဆက်၏ တပည့်ရဲမက်တို့သည်
ဆွေဆက်၏ခိုင်းစေချက်အရစခန်းချရပ်ထားသည့် ကုလားဖြူတို့အထံသို့
အနီးအပါးကျေးရွာသားများအသွင်ဖြင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ ကြက်ညီများ
သွားရောက်ရောင်းချတတ်၏။ မြွေပေါက်ခြင်း၊ ထင်းများဖြတ်တောက်ခြင်း
စသည်တို့ကိုပြုလျက် အမြဲတစေလှလို ကုလားဖြူစခန်း၌နေပြီး
မိုးချုပ်အချိန်ကမှ ပြန်လာတတ်ကြ၏။

ဤနည်းဖြင့် ကုလားဖြူတို့၏အနေအစား၊ ကုလားဖြူတို့၏စိုက်အားလုံးတို့ကို
သိထားကြသည့် ဆွေဆက်၏ရဲမက်တို့သည် ကုလားဖြူစခန်းတစ်ခုတစ်ခု၌
တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင် နှစ်ကျိပ်နီးပါးခန့် အလုပ်သားလုပ်လေ့ရှိကြ၏။
ကုလားဖြူစခန်းတစ်ခုတစ်ခု၌ ဖျင်တပေါင်းအလုံးရှစ်ဆယ်ခန့်ရှိ၏။
တဲတန်းတစ်တန်းလျှင် တဲအလုံးပေါင်း နှစ်ဆယ်ရှိလျက် တဲတန်းပေါင်း လေးတန်း
အညီအညွတ်စီလျက် ရှိ၏။ ထိုတဲတန်းကြီးလေးတန်း၏ ယာဘက်ထိပ်၌
ရဲမက်တို့ကိုအုပ်ချုပ်သည့် ကုလားဖြူဗိုလ်များနေကြသော တဲကြီးတစ်လုံးရှိ၍
ထိုတဲကြီးနှင့်တည့်တည့် တဲတန်းကြီးလေးတန်း၏တစ်ဖက်၌ ကုလားဖြူရဲမက်များ
အစာစားကြသည့် ကြီးမားသောဖျင်ဖြူတဲရုံကြီးတစ်ခု ရှိ၏။

ထိုတဲကြီးတစ်ခုလုံးကို ဆွေဆက်၏လူများက
သစ်ဝါးတို့ဖြင့်ဝင်းခတ်ပေးထားရ၏။ ဝင်း၏အပြင်လေးဖက်တို့၌
ခေါက်တုံခေါက်ပြန်ပြု၍ စောင့်နေရသော လက်နက်ကိုင်ကုလားဖြူရဲမက်ဆယ်
ယောက် ရှိ၏။

ကုလားဖြူရဲမက်တို့သည် မိမိတို့စခန်းအတွင်း ဝင်သည်နှင့်
အေးအေးလူလူနေကြလေ့ရှိ၏။ လက်နက်ကို ဖျင်တ၌ထားခဲ့ကြလျက်
မိမိတို့အချင်းချင်း သင့်ရာသင့်ရာ ခုရုံးနေတတ်ကြ၏။
ခရာတတ်သဖြင့်အစာစားရန်အချိန်ကျသောကြောင့် အစာစားသည့်ဖျင်ရုံကြီးသို့
သွားကြသောအခါ၌လည်း မိမိတို့လက်နက်များကို
မိမိတို့ဖျင်ရုံထဲ၌ထားပစ်ခဲ့ကြကာ လူချည်းသက်သက် သွားတတ်ကြ၏။

စခန်းတစ်ခုတစ်ခု၌ ဤကဲ့သို့သောဖျင်ရံအစုများ နှစ်စုသုံးစုအထိရှိ၏။
တစ်ခုနှင့်တစ်ခုသည် တစ်ပြဿာသာလောက်ကွာဝေး၏။ မုတ္တမမြို့၌
ဤသို့သောစခန်းမျိုးသုံးခု ဝန်းရံတပ်စွဲထား၏။ မြို့၏တောင်ဘက်မျက်နှာ၌ တစ်ခု၊
အရှေ့ဘက်မျက်နှာ၌ တစ်ခု၊ နောက်ဘက်မျက်နှာတွင်မူ
မြစ်ဆိပ်ဖြစ်သောကြောင့် ကုလားဖြူတို့၏သင်္ဘောတပ်ရှိ၏။

ဆွေဆက်၏လူများသည် မြို့၏အရှေ့ဘက်မျက်နှာ၌ရှိသော စခန်းတွင်
အလုပ်လုပ်ကြခြင်းဖြစ်၏။ ထိုစခန်း၌ တစ်ခုစီရှိ၏။
တစ်ခုတစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြားတွင် ကိုင်းမြက်ပင်ရှည်ကြီးများ ပေါက်နေ၏။

ဆွေဆက်တို့ စီးနင်းကြသည့်နေ့က
ကုလားဖြူတို့၏တစ်စခန်း၌အလုပ်လုပ်နေကြသော ဆွေဆက်၏တပ်၌အချို့သည်
ကုလားဖြူများ ညဘက်အစာစားချိန်၌ ထို့အစာစားသည့်ဖျင်ရံကြီးဘက်ရှိ
လေအထက်မှ အစွန်ဆုံးဖျင်တစ်ခုလုံးကို မီးတင်ရှို့လိုက်ကြ၏။

ထို့နောက် မီးတင်ရှို့သူတို့ကပင် အော်ဟစ်ငြိမ်းသတ်ကြရင်း
လေအောက်ရှိဖျင်တစ်ခုလုံးကိုပါ မီးစွဲအောင်ပြုကြ၏။ ယင်းကဲ့သို့သောအချိန်၌
ညစာစားနေကြသည့် ကုလားဖြူတို့က အပြေးအလွှား
လာရောက်ဝိုင်းဝန်းငြိမ်းသတ်ကြ၏။

ထိုစဉ် အသင့်စောင့်နေကြသော ဆွေဆက်နှင့်ရဲမက်တို့က အစွဲလျက် အချို့က
အပြင်မှ အစောင့်ရဲမက်ဆယ်ယောက်ကို တစ်ပြိုင်နက် တိုက်ခိုက်သတ်ပုတ်ကြ၏။
အချို့က မီးငြိမ်းသတ်နေသည့် ကုလားဖြူများကို ထမင်းစားရုံကြီး၏
ဤမှာဘက်ရှိ ဖျင်တစ်ခုလုံးဆီသို့ မလာရောက်နိုင်ကြစေရန်
ဆီးဆိပ်တစ်ခုတင်ကြ၏။ အချို့က တစ်စုကြီးနှစ်ခုကြားရှိ
ကိုင်းမြက်ခြောက်တောကြီးကို လေအထက်မှနေ၍ ခြောက်နေရာခန့်ဖြန့်လျက်
တစ်ပြိုင်နက်မီးရှို့၏။ အချို့က လူမရှိသောဖျင်တစ်ခုလုံးအတွင်းမှ
သေနတ်လက်နက်တို့ကို သိမ်းယူ၏။

“လက်နက်မဲ့ငါတို့ကျေးရွာတွေကို တိုက်ခိုက်မယ့်အစား ဒီလိုတိုက်ပွဲမျိုးကိုတိုက်ရဲမှ
ယောကျ်ားကောင်းကွ . . . ကိုယ့်လူတို့ မီးရှို့ဝါသနာပါလှတာ . . .
မင်းတို့လိုတာရရင် မီးတိုက်ပဲမိခဲ့ . . .”

ဆွေဆက်၏ အော်ဟစ်ပြောဆိုနေသံ ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်၌

နေလွှဲပျောက်ပြီးခဲ့လေပြီ . . လမ်းပန်းရှာဖွေ ကျွမ်းကျင်ပြီးသည့်အလျောက်
မိမိတို့လေ့ဆဲပုံရိပ်ရှာသို့ အေးအေးလူလူပြန်လာနိုင်ကြ၏။ လေ့ဆဲပုံ၌
မိမိမှာထားခဲ့သဖြင့် လိုက်ပါလာကြသော လကျာဝင်းမှူးကြီး၏ ရဲမက်တို့အား
မိမိတို့တိုက်ခိုက်အောင်မြင်ခဲ့သည့်သတင်းစုံကွဲ လျှောက်ထားရန်
ပြောဆိုမှာကြားလျက် မြင်းဆယ့်ငါးကောင်ကို ပြန်ပေးခဲ့၏။

မိမိတို့ဘက်မှ ကျဆုံးသဖြင့် သယံဇာတသော ရဲမက်နှစ်ယောက်ကို ကမ်းထိပ်၌ပင်
ထင်းမီးရှာဖွေ သဂြိုဟ်ကြ၏။ ထို့နောက် ပင်လယ်ဝှံမှောင်မှောင်တွင်
ခွက်စုံဖွင့်လျက် ကမ်းမှခွာကြ၏။ လွေထက်ရှိ ရဲမက်တို့သည်
ကမ်းထိပ်၌လောင်မြိုက်ရင်း တဖြည်းဖြည်းဝေးကျန်ခဲ့သော မီးတောက်ကို
ငေးကြည့်နေကြ၏။

ပင်လယ်လေပြေသည့် ထိုသူတို့၏ အဆီပြန်နေသောမျက်နှာများကို
ဖက်လှဲတကင်း တိုက်ခိုက်တိုးဝှေ့သည် . . .

နံနက်လင်းသည်နှင့် ရန်ကုန်မြို့စင်္ကြံသို့ ပြန်ရောက်ကြ၏။ တံငါရွာသို့ဆိုက်မိလျှင် လက်ပို့ပေးသည့် တံငါလှေရှင်တို့အား ကုလားဖြူ တို့ထံမှရလာသည့် စားနပ်ရိက္ခာအချို့ကို ပေးပစ္စည်းကြလျက် ဦးမြတ် ထွန်းစခန်းမှတစ်ဆင့် မိမိ၏နောက်ပါရမက်အချို့ကို ကျောက်တန်းသို့ ပြန်စေ၏။ အချို့ကို မိမိနှင့်အတူ ရန်ကုန်သို့ခေါ်၏။

ဦးမြတ်ထွန်းစခန်း၌ ဦးမြတ်ထွန်း ပြန်မရောက်သေး . . . ဆွေဆက်သည် မုတ္တမတွင် ကုလားဖြူတို့က ဗမာတို့ကို စတိုက် နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးမြတ်ထွန်း၏ ရမက်ဗိုလ်စုတို့ကို အကြောင်း ကြား၏။ ဦးရွှေပန်း၏စခန်းကိုလည်း တစ်ဆင့်အကြောင်းကြားပေးစေ ၏။

ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့သို့ အနားမရှိသွား၏။ ညနေ နေမချိမီ ရန်ကုန်သို့ရောက်သည်။ ဟံသာဝတီရန်ကုန်သူရန်ကုန်သားတို့ကား သွားမြဲလာမြဲ အရောင်းအဝယ်မပျက် ခည်ကားမြဲ . . .

“ကဲ . . . အရေးတော်တော့ စပကော အဘရေ . . . ကျွန်တော် တို့စီမံခန့်ခွဲထားတဲ့အလုပ်တွေကို ခုညပဲ စကြစို့ရဲ့ . . . ကျွန်တော် တို့ရဲ့မက်တွေ မိုးချုပ်တာနဲ့ တစ်ချို့ ရောက်လာကြလိမ့်မယ် . . . တစ်ချို့ သံလျက်စွန်းကို သွားလိမ့်မယ် . . . ကျွန်တော်က ဒလကူး ပြီး သံလျက်စွန်းက စောင့်နေရမယ် . . . အရေးကိစ္စပြီးမှ ပြန်တွေ့ကြစို့ရဲ့ . . . အရေးအကြောင်းရှိရင် ဒလဘက်ကိုလွတ် . . . ဒလနဲ့ သံလျက် ကျွန်တော်တို့ခြေမြန်တွေ ကူးချေသန်းချေ လူးလာတုံခတ်ရှိ လိမ့်မယ် . . .”

လက်ဝှေ့တော်ကြီးသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ပန်းပေါက် ခတ်လိုက်၏။ ထို့နောက် သံလုံလုနီးလှသဖြင့် မည်သို့ အရေးတော် စပြုလဲဟု မေး၏။ ဆွေဆက်က မုတ္တမတွင် ကုလားဖြူတို့က စတိုက် လာပြီဖြစ်ပုံ၊ မိမိတို့ ကူညီတိုက်ခိုက်နေရပုံ၊ အပြန်၌ ကုလားဖြူတပ် ကိုဝင်စား၍ ပြန်လာခဲ့ကြပုံ၊ ကုလားဖြူတို့ သေနတ်ဝင် ကျော်နှင့် အခြားရိက္ခာ ရေဖူးစသည်တို့ ရလာခဲ့ကြပုံတို့ကို အားပါးတရပြော၏။

ထို့နောက် ဤအကြောင်းတို့ကို ဦးမြတ်ထွန်းနှင့် ဦးရွှေပန်းတို့စခန်း များကို အကြောင်းကြားခဲ့သော်လည်း ဦးမြတ်ထွန်းရော ဦးရွှေပန်းပါ ပြန်ရောက်မလာကြသေးသောကြောင့် ဦးမြတ်ထွန်းနှင့် ဦးရွှေပန်း၏ရဲ မက်များက

သင်းတို့သခင်များထံမှ အမိန့်မရသဖြင့် သည့်အတိုင်း မ
လှုပ်မရှားနေကြလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း . . . မိမိကမူ မိမိတို့စခန်းရှိ ရဲ မက်အားလုံး
သံလျက်စွန်းသို့ ယခုည လာရောက်ကြရန် နာထားခဲ့ပြီ ဖြစ်ကြောင်း . . . နံနက်က
အသုံးပြုခဲ့သော တံငါလှေများကိုပါ ပြန်ယူလာကြမည်ဖြစ်၍ ယခုည ရေအတက်၌
ကုန်းရေအားလုံးစုံကာ သံ လျက်စွန်းမှ မိမိအား
စောင့်နေကြလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ပြော၏။

ဆွေဆက်သည် လက်ဝှေ့တော်ကြီးနားထောင်နေ၍ အားမရသေး မီ
စကားအဆုံးသတ်လျက် ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးရှိရာသို့ သွား၏။ မုတ္တမ၌
တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့်အခြေအနေအားလုံးတို့ကို လျှောက်ထားပြီး နောက်
မိမိတို့ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မည့် အကြောင်းရပ်တို့ကို မပြောပဲ
တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်ပြန်၏။ ထိုနေ့ည ကုလားစက်နာရီ နှာရီကျော်ကျော်တွင်
ကုလား ဖြူတို့ရပ်ကွက်ရှိ ကုန်လှောင်သောတိုက်တစ်ခုကို မီးလောင်သည်။
မီးကြီးလှသဖြင့် ရပ်ကွက်တွင်းရှိ ကုလားဖြူအားလုံး ဝိုင်းဝန်း ငြိမ်းသတ်ရ၏။
ရဲဗိုလ်မောင်ပုံနှင့်အဖွဲ့တို့လည်း ရောက်လာကြ၏။

ကုလားဖြူတို့နှင့် ထွက်ဝင်ပေါင်းသင်း ဖက်လှဲတကင်းရောင်းဝယ်နေ
သူအားလုံးတို့လည်း လာရောက်ကူညီ ငြိမ်းသတ်ကြ၏။ ရန်ကုန်၌
မီးရောင်မြင်သောကြောင့် ကုလားဖြူရပ်ကွက်ဆီကဟု မှန်းထားရ သည်နှင့်
သံလျက်စွန်း ရေခုနစ်လံဝ၌ ကျောက်ချထားသည့် ကွန်မင်ဒို
လင်းဘတ်တိုသင်္ဘောအများလည်း ဆန်တက်လာခဲ့၏။ ထိုစဉ်
တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်လိုက်သည်ကား ကုလားဖြူရပ်ကွက်သို့
သွားရောက်ကူညီနေကြသည့် လူကြီးမိဘများ၊ ယောကျ်ားသားများကို
စောင့်မျှော်နေကြသော အမိအားလုံးတို့ ဝင်ရောက်အစီးနင်းခံကြရ သည်။

ကုလားဖြူတို့၏ အခြားကုန်လှောင်ရုံတစ်ခုကို လူတစ်စုတို့က
ခပ်ပြောင်ပြောင်ဖွင့်လှက် ကုန်အားလုံးလိုလိုကို လှေကြီးများပေါ်သို့
သယ်ချဆန်တက်သွားကြ၏။ နောက်ဆုံးလှေတစ်စင်းပေါ်သို့ ကုန်
များသယ်ချနေစဉ်မှ ကုလားဖြူတို့သိကြ၏။ ထိုစဉ် သယ်ယူနေသူတို့ က
သေနတ်လက်နက်ကောင်းတို့ဖြင့် ခုခံတိုက်ခိုက်ပြီး ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ခွာလျက်
တစ်ဖက်ကမ်းသို့ကူး၍ ဆန်တက်၏။ ကုလားဖြူတို့ က လင်းဘတ်၏သင်္ဘောနှင့်
လိုက်လံပစ်ခတ်၏။ စီးနင်းတိုက်ခိုက် သွားကြသည့် လူဆိုးတို့သည်
မပြေးသာကြသောကြောင့် လှေကို မြစ် ကမ်း၌ထိုးဆိုက်၏။

အချို့က ခုခံပစ်ခတ်၏။ အချို့က ကောင်းနိုးရှာရာကုန်ပစ္စည်းတို့ကို သယ်ချပြီး
ကုန်းထက်သို့ တက်ပြေးကြ၏။ လင်းဘတ်တိုသင်္ဘောသည် ထိုလှေကို
ကွန်အချို့နှင့် ပြန်ရကြ၏။ ထို့နောက် အထက်သို့ဆက်တက်၍ အခြားလှေများကို
လိုက်ရှာ၏။ ကွန်ပစ္စည်းတစ်ခုတစ်လေမျှ မပါတော့ပဲ လှေခိုက်ချည်းမျောလာသည့်
လှေကြီးများကို ဟုနားတစ်စင်း သည်နားတစ်စင်း တွေ့ကြရ၏။

လင်းဘတ်တိုသဘောက ဤသို့ လှေကြီးများကို လွှဲကလံပစ် ခတ်နေစဉ်
သံလျက်စွန်း၌ ကျန်ခဲ့သော သဘောငယ်တစ်စင်းကို ဗမာ တို့က
စီးနင်းတိုက်ခိုက်ကြသည်။

မည်သည့်အချိန်က သဘောပေါ်သို့ တက်ရောက်လာကြမုန်းမသိ သော
ဗမာသုံးဆယ်ကျော်တို့က ဖြန်းခနဲ ပြေးလွှားခုတ်ထစ်ကြသည်။ ဗမာတို့က
ရေထဲမှ ကူးလာကြလျက် သဘောပေါ်သို့ တိတ်တ ဆိတ်တက်ရောက်လာကြခြင်း
ဖြစ်၏။ ထိုသို့ တက်ရောက်ခုတ်ထစ် နေကြစဉ် ဗမာတံငါလှေ အစင်းနှစ်ဆယ်ခန့်
ရုတ်တရက် သဘောကို ကပ်ခါ ကူညီတိုက်ခိုက်ကြ၏။
သဘောသားကုလားဖြူအများ သေ ကျေပျက်စီးကြသည်။ အချို့
လူလွတ်သက်သက် ရေထဲသို့ ခုန်ဆင်း ပြေးကြရသည်။

အနည်းအကျဉ်းမျှသာ သေနတ်ဖြင့် ခုခံတိုက်ခိုက် နိုင်ကြသည်။ ဗမာတို့သည်
သဘောကို ကျောတွင် နှုတ်လျက် ကမ်းသို့ ဆွဲယူသွားကြ၏။ သဘောပေါ်ရှိ
ကုန်ပစ္စည်းအချို့ကို လှေကြီးများနှင့်ကွဲ၍ ကုန်း ပေါ်သို့ သယ်ယူကြ၏။ အချို့ကို
လှေပါအတိုင်း လှော်ခတ်သွားကြ ၏။ ဗမာတို့သည် ကုလားဖြူတို့၏သဘောကိုပါ
လှေလွှတ်များဖြင့် ဆွဲသွားကြသေးသည်။ ရွက်ရောစက်ပါ အသုံးပြုသည့်
သဘောဖြစ် သောကြောင့် ရွက်များကိုဖြင့်ကြ၏။ ထို့နောက် စက်တို့ကိုလည်း ဟို
လူညံသည်လူညံပြုကြသည်။ မည်သို့မျှ ပြုလုပ်၍မရ၊ ဘာမှ မလုပ် တတ်မကိုင်တတ်
ဖြစ်နေကြ၏။

ထိုစဉ် အဝေးမှ ကုလားဖြူသဘောများ လိုက်လာကြသည့်မီး ရောင်ကို
တွေ့ကြရ၏။ ဗမာတို့သည် သဘောကို ကမ်းသို့ အတင်းဆွဲယူလျက်
သဘောပေါ်မှအမြောက်များကို ကြိုးဆွဲငါး၍ မြင်းဖြင့်ဆွဲ တင်ကြသည်။ လူအချို့
အမြောက်များကို ချက်ချင်း ကမ်းထပ်နေရာကောင်းသို့
အရောက်ဆွဲယူသွားကြလျက် လိုက်လာသည့် ကုလားဖြူသဘောတို့ကို
ချိန်ရှယ်ထားကြ၏။ ကျည်ထိုးအမြောက်များလည်းဖြစ်၊ အရွယ် ချင်းလည်း
မတူညီသောကြောင့် သူ့အမြောက်နှင့် သူ့ကျည်ဆံမှန် ကန်အောင် စမ်းတဝါးဝါး
ရွေးချယ်ကြရ၏။

ကုလားဖြူတို့သဘော နီးလာသောအခါ မပစ်တတ်ပဲ ဟိုလူညံ သည်လူညံ
ဟိုဟာဆူသည်ဟာဆူ ဖြစ်နေ၏။ အမြောက်နောက်ပိုက် ကို မီးဖြင့်ပုံရုံ ၏။
ရှေ့ကပြောင်းဘက် ငုံ့ကြည့်သူကကြည့်နေဆဲ နောက်မှကြိုးတန်းလန်းကို
မျက်စေ့နောက်သည်ဟု ဆောင့်ဆွဲသူက ဆွဲ၏။ ဤတွင်
အမြောက်ကျည်ထွက်သွားလျက် ရှေ့မှငုံ့ကြည့်နေ သော မိမိတို့လူကို ထိမှန်ရ၏။
အမြောက်ပစ်သူတို့က မိမိတို့လူတစ်ယောက်လုံး ထိမှန်သေဆုံးရ သည်ကို ကိစ္စမရှိ၊
အမြောက်ပစ်၍ခြင်းနှင့် ကျည်ခွံ အလိုလိုပြန် ထွက်ကျလာသည်ကိုပင်
သဘောကျနေကြ၏။

ထို့နောက် ကျည်ဆံများ တစ်ဆံပြီးတစ်ဆံထည့်လျက် လိုက်လာ သည် ကုလားဖြူသဘောတို့ကို ပစ်ခတ်ကြတော့၏။ ထိုသူတို့အထဲ၌ ခေါင်းဆောင်သည် ဆွေဆက်ဖြစ်၏။ သဘော ပေါ်ရှိ အမြောက်များ၊ ကျည်ဆံခယမ်းများကို မြင်းများဖြင့် အတင်း ဆွဲခိုင်း တင်ခိုင်းနေသူမှာလည်း ဆွေဆက်ပင်ဖြစ်၏။ အနီး၌ရပ်နေသော ရှမ်းတပ်မှူးဦးနန္ဒက ကုလားဖြူသဘောများ နီးလာပြီဖြစ်ကြောင်းကို ဆွေဆက်အား သတိပေးသည်။

ဆွေဆက်သည် ကုန်းထက်သို့ရောက်ပြီဖြစ်သော အမြောက်နှင့် ကျည်ဆံကုန်စည်များကို သယ်ယူသွားစေ၏။ ထို့နောက် သဘောကို မြစ်လယ်သို့ တွန်းထုတ်၍ ရေစုန်သို့မျောစေလျက် လှေကြီးများ ဝိုင်းရံ လိုက်ပါစေ၏။ ထို့နောက် သဘောပေါ်၌ရှိသေးသော အမြောက်ကျည်၅၀ ရန်ကုန်ဘဆွေ ဆံများကို သေသော်မှတည့်ဪကောင်း၏ လှေများပေါ်သို့သယ်ချစေပြီး လှေတစ်စင်းပြီးတစ်စင်း ထွက်ခွာစေ၏။ အချို့ ကုန်းထက်မှရဲမက်တို့ကို နှောင့်မှလှိုက်လာသည့် ကုလား ဖြူသဘောတို့အား ဝါးဘလောက်သောက်မှ ဆီးဆို့တိုက်ခိုက်ရန် အမိန့်ပေး၏။

ထိုအတွင်း မိမိတို့သဘောသည် ဝါးဘလောက်သောက်ကို ကျော် လွန်မျောပါလာလျက် ချောင်းကျဉ်းတစ်နေရာ၌ ဆက်မမျောပဲ ကန် လန်ခံ၏။ ကုလားဖြူသဘောတို့သည် ဝါးဘလောက်သောက်မှ ဆီးဆို့ပစ် ခတ်သည်ကို တုံ့ပြန်ပစ်ခတ်ရင်း အတင်းကျော်လွန်လိုက်လာ၏။ မျောတင်နေသော ဆွေဆက်တို့သဘောသည် ရေစီးကြောင်း၌ စောင်းတင်၏။ ဆွေဆက်သည် လှေများကို ဆုတ်ခွာစေ၏။ ထို့နောက် ကျန်နေသေးသည့် အမြောက်ကျည်ဆံတို့ကို ပုံလျက် မိမိသေ နတ်ကိုင်ရဲမက်အထံမှ ဗမာယမ်းမှုန့်များကို သွန်ချ၏။

ထို့နောက် ထိုသူ၏ ပြန်ဖွေကြီးကိုဆွဲဖြတ်ပြီးနောက် အစတစ်ဖက်ကို ယမ်းမှုန့်ထဲ သို့မြုပ်လျက် အစတစ်ဖက်ကို မီးညှစ်၏။ ပြီးသည်နှင့် မိမိရဲမက် နှင့်အတူ နှစ်ယောက်သား သဘောပေါ်မှ ကုန်းထက်သို့ ခုန်ဆင်းကြ ၏။ ထို့နောက် ကမ်းပေါ်မှ အသင့်စောင့်၍ လိုက်ပါလာခဲ့သော မိမိရဲ မက်အချို့ ဆွဲယူလာခဲ့သည့်မြင်းပေါ်သို့ တက်၏။ မြင်းပေါ်သို့ရောက်သည့်နှင့် သဘောတို့လှမ်းကြည့်၏။ မည်သို့မျှ အကြောင်းမထူး၊ အရုဏ်ဦး၌ သဘောကြီးသည် ခပ်မဲမဲကြီး ငြိမ်မြဲ ငြိမ်လျက် . . .

ထိုစဉ် ကုန်းထက်ရွာစပ်မှ သေနတ်သံများ တစ်ညီတည်းတစ်ညာ တည်း ဖြောင်းခနဲဖြောင်းခနဲ ထွက်လာ၏။ ခရာသံနှင့် ကုလားဖြူတို့ ၏စစ်စည်တို(ဘင်)သံကိုလည်း ကြားလာကြရ၏။ ဆွေဆက်သည် မိမိအားစောင့်၍ လိုက်လာခဲ့ကြသည့် မိမိရဲမက် မြင်းသည်တော်တို့ကို

မြားဦးသဏ္ဌာန် ရပ်တည်စေပြီးနောက် မိမိကိုယ်တိုင်ရှေ့ဆောင်လျက် ရန်ကုန်ဘုဆွေ တန်းစိတ်ကွဲလာကြသည့် သေသော်မှတစ်ဆင့် ဩဇာကြောင်း၏ ကုလားဖြူတပ်သားများကို အပြင်းနင်း ဖောက်ထွက်၏။ ကုလားဖြူတို့က အစုလိုက်အပြုံလိုက် သေနတ် ချက်မျှသာ ပစ်ဖောက်နိုင်ကြပြီးနောက် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြ၏။ ပြင်းထန်သောပေါက်ကွဲသံကြီးကို ကြားရသောကြောင့် မြင်းတို့ ကုရပ်၍ နောက်သို့လှည့်ကြည့်သောအခါ ကြီးမားသောမီးတောက်ကြီး ကို တွေ့ကြရ၏။ သင်္ဘောကြီး ပေါက်ကွဲလောင်ကျွမ်းသွားခြင်းဖြစ် ၏။

“သင်္ဘောကြီးကိုပြန်ဆွဲယူဖို့ အနားကပ်လာတဲ့သင်္ဘောနဲ့ သင်္ဘော ထဲကကုလားဖြူတွေပါ ပါသွားကြရောဟ . . . မှတ်ထား . . . ”

ဆွေဆက်၏စကားသံမဆုံးမီပင် နောက်ထပ်ပေါက်ကွဲသံကို ဆင့် ချီကြားကြရသည်။ ဆွေဆက်သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မိမိဘေးသို့ လှည့်ကြည့်၏။ မိမိတို့နှင့်အတူပါလာသော မြင်းနှစ်ကောင်ပေါ်၌ လူ မရှိတော့ . . .

ပြီးနေသော ဆွေဆက်၏မျက်နှာသည် တည်သွား၏။ ထို့နောက် အခြားမြင်းတစ်ကောင်ပေါ်၌ ခေါင်းငိုက်စိုက်ဖြင့်ကုန်းနေသည့် မိမိနှင့် အတူ သင်္ဘောပေါ်မှဆင်းလာသော မိမိ၏ရဲမက်ကို တွေ့ရ၏။ ဆွေ ဆက်က မြင်းချင်းကပ်လျက် ဖေးမလိုက်၏။ ထိုသူက ခေါင်းငိုက် စိုက်ရှိနေရင်း နှုတ်မှရေရွတ်လိုက်၏။ တိုးလွန်းသောကြောင့် နားမ လည်။ ဆွေဆက်က ခေါင်းချင်းကပ်၍ နားထောင်၏။

“ကုလားဖြူတွေ . . . သင်းတို့သင်္ဘော . . . ပေါက် . . . ကွဲ . . . ”

ဆွေဆက်သည် ထိုလူကိုပွေ့၍ မျက်နှာကိုမော့စေလျက် မီး လောင်နေရာသို့ ညှန်ပြ၏။

“ကွဲတာပေါ့ . . . ဟိုမှာကြည့်လေ . . . အဲဒါ မင်းရဲ့ယမ်းမှုန့် တွေကြောင့် တောက်နေတဲ့မီး . . . ”

ထိုသူ၏မျက်နှာသည် ပြီးနေ၏။ ထိုသူ၏ ခပ်မွေးမွေးပွင့်သော မျက်လုံးသည် ပိတ်၏။ ထိုသူ၏လည်တိုင်သည် ခွေကျ၏။ သို့သော် . . . ထိုသူ၏နှုတ်ခမ်းကား ပြီးနေဆဲ . . . ။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးသည် ဤကိစ္စများအတွက် ရှင်းမပြီးနိုင် အောင်ဖြစ်နေ၏။ ကုလားဖြူတို့က ရန်ကုန်မြို့ဝန် သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော် ဦးမှိုကို လူဆိုးသူခိုးတို့နှင့် ပေါင်းသင်း တိုက်ခိုက်နေသူဖြစ်သည်။ လူဆိုးသူခိုးများ မွေးစားနေသည်။ ဤလူ ဆိုးတို့ကိုလည်း ဖမ်းဆီးပေးအပ်ရမည်။ ဤလူဆိုးတို့ တိုက်ခိုက်ယူ ငင်သွားသည့် ပစ္စည်းများကိုလည်း ပြန်ပေးရမည်။ ဤလူဆိုးတို့ မီးရှို့ဖျက်ဆီးသွားသောကြောင့် လုံးဝကြွေမပျက်စီးသွားရသော သဘော တစ်စင်းနှင့် လုံးဝသုံးမရအောင် မီးလောင်ကျွမ်းခြင်းခံရသော သဘော တစ်စင်း၊ ပေါင်း သဘောနှစ်စင်းတို့၏တန်ဖိုးကိုလည်း ပေးလျော်ရ မည်။

ရန်ကုန်မြို့ပေါ်တွင် မီးအလောင်ခံရသည့် အင်္ဂလိပ်တို့၏ကုန် လှောင်တိုက်နှင့် တံခါးကို ဖျက်ဆီးလုယူသွားခြင်းခံရသည့် ကုန် တိုက်များ၏ တန်ဖိုးကိုလည်းကောင်း၊ ကုန်စည်တို့၏တန်ဖိုးကိုလည်း ကောင်း ပေးလျော်ရမည်ဟု ကုလားဖြူရေတပ်ဗိုလ်မှူးလင်းဘတ်က စွပ်စွဲတောင်းဆို၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးအဖို့ ဤဖြစ်ရပ်တို့ကို လုံးဝပြန်ကြားခြင်း စိတ်ထိခိုက်ခြင်း ဖြစ်မနေအားပဲ ရန်ကုန်မြို့စံကို ပိတ်ဆို့ထားရန်နှင့် ကုလားဖြူတို့တက်လာလျှင် မည်သူ့ခုခံရမည်တို့ကိုသာ လျာထားစီ စဉ်နေရ၏။ ရွှေနန်းတော်ကြီးဆီသို့ အမန်တော်မြတ်နာခံရန် စေလွှတ်လိုက်သူ တို့ဘာကြောင့် ယခုအခေါက် ဤမျှကြာနေရသည်ကိုလည်း တွေးမရ အောင် ဖြစ်နေရ၏။ ဆီးဆိုတိုက်ခိုက်ရန် လူသူလက်နက် စုဆောင်း ပြင်ဆင်နေသည့် ကြံခင်းသူကြီး ငမြတ်သာထွန်းလည်း ပေါ်မလာ။

ဒလမြို့ဝန် မဟာမင်းခေါင်ရာဇာလည်း နေ့မအားညမအားပဲ ရန်ကုန် မြစ်ဝကို ဆီးဆိုနှင့်ရန် သင်းတစ်ယောက်တည်း တာဝန်ယူနေရ၏။ ယခု အရေးတကြီးလိုအပ်သည်ကား ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့အနီး ကျေးရွာတို့ကို ဖြန့်ချထားသော မိမိနှင့်အတူပါလာသည့် . . .

နတ်စုလကဲဝဲဗိုလ် မင်းလှမင်းခေါင်၏ ထောင်တပ် . . .

နတ်စုလကျပ်ဗိုလ် မင်းလှမင်းခေါင်၏ ငါးရာတပ် . . .

ရွေးလကျပ်ဗိုလ် မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ရာဇာ၏ ထောင်တပ် ...

ရွှေပြည်မှန်ကင်းဗိုလ် မဟာမင်းထင်ရာဇာ၏ ထောင်တပ်

တို့ကို ပြန်ခေါ်စုစည်းထားမှဖြစ်မည်ဟု ကွေး၏။

သို့သော် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့သို့ အတိအလင်းခေါ်ယူထား၍မ ဖြစ်သေး၊ ကုလားဖြူတို့မြင်လျှင် သိခြင်းမည်။ ထို့ကြောင့် ဟံသာဝတီရန်ကုန်နှင့် မနီးမဝေးတော့တောင်အတွင်း၌ တိတ်တဆိတ်တပ်စွဲချ ထားစေလျှင် သင့်လျော်မည်ဟု ဤအတိုင်းစီရင်၏။

ဤသို့ စီရင်ချမှတ်စေပြီးမှ ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးအဖို့ ပို၍ဆိုးရွားသော အကြောင်းသတင်းတစ်ခု ကြားလာရ၏။ မြို့ဝန်မင်းကြီးသည် လူဆိုးဆိုးပြတို့ကို မွေးမြူ၍ အင်္ဂလိပ်ကုန်သည်များနှင့်တကွ ဗမာကုန်သည်တို့ကို လှိုက်ဖျက်ဆီးစေသည်ဟု လင်းဘတ်ခေါင်းဆောင်သော ကုလားဖြူတို့က စွပ်စွဲရာ၌ ဟံသာဝတီ ရန်ကုန်မြို့တော်ရှိ ကုလားဖြူတို့နှင့်ပေါင်းသင်း အရောင်းအဝယ်ပြုနေ ကြသည့် ဗမာကုန်သည်တို့က ဟုတ်ပေသည် မှန်ပေသည်ဟု ကုလားဖြူတို့စွပ်စွဲခြင်းကို ချီးကျူးထောက်ခံခဲ့ကြ၏။ ယင်းသို့ ဗမာကုန်သည်အချို့ကုလားဖြူတို့ထောက်ခံခြင်း ကြောင့် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး၏ အမြောက်သေနတ်တပ်အမှုထမ်းတို့ က ပေါက်ဖွားသော ဗမာပြည်ပေါက် ဟာရှင်၊ ဓာမကရုစွတ်၊ မူလာ အိဗြာဟင်တို့ မခံမရှပ်နိုင်၍ကြသဖြင့် ဟံသာဝတီရန်ကုန် ပွဲစားလည်း တန်းရပ်၌ အချင်းများကြ၊ ရိုက်ကြနက်ကြ၏။ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားလျက် လွှတ်ရိုးသို့ရောက်ခဲ့ရ၏။

ယင်းသည့်ကိစ္စ၌လည်း ဗမာကုန်သည်တို့က မောက်မောက်မာမာ ရှိုင်းပျစွာ ပြောဆိုအစစ်ခံ၏။ လွတ်ရိုးကို မလေးမစားပြု၏။ ဗမာဖြစ် လျက် မိမိတစ်အိုးတစ်အိမ်ထောင် စီးပွားချမ်းသာရေးကိုရှေးရှုလျက် ကုလားဖြူတို့ကို အထင်ကြီးစွာ ကုလားဖြူတို့၏ကျေးကျွန်လုပ်လို သော အသုံးအနှုန်း အပြုအမူတို့ကို တွေ့ရသောကြောင့် လွတ်ရိုးက ယင်းတို့ကို ဒဏ်ထားလျက် တရားစီရင်ခဲ့၏။ ဤသည်တို့ကို မကျေမနပ်ရှိနေကြသော ဗမာကုန်သည်ကြေးရ တတ်တို့က ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ဝန်၏ ဗမာရဲမက်တို့သည် ယခု ဟံသာဝတီရန်ကုန်ဝန်းကျင်၌ တိတ်တဆိတ် ချရပ်တပ်စွဲလာကြပြီဟု သိ ရသောအခါ ထိုဗမာရဲမက်တို့သည် မိမိတို့အား လှိုက်ဖျက်ဆီးရန် ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်ဟန်ရှိသည်ဟု ကုလားဖြူသင်္ဘောကုန်သည် ရှက်ပတ်နှင့် လူဝစ်တို့က အားကိုးတစ်ခုပြုကြလျက် သွားရောက်အ ကြောင်းကြားကြ၏။ အရပ်ထဲသို့လည်း သတင်းများ ဖြန့်ချိပြောဆို ကြ၏။

“ဗမာမြို့ဝန်သည် ရန်ကုန်တစ်မြို့လုံးကိုပိတ်ဆို့လျက် ကုလားဖြူတို့ကို တိုက်ခိုက်မောင်းထုတ်တော့မည် . . . ကုလားဖြူတို့၏ကုန် စည်များနှင့်တကွ မိမိတို့ကုန်စည်များကိုလည်း အတင်းတိုက်ခိုက် သိမ်းယူပြီး ကုလားဖြူတို့ကို အပြီးအပိုင် တစ်ခါတည်း မောင်းနှင် ထုတ်တော့မည်ဖြစ်သောကြောင့်

နောက်နောင်တွင် မိမိတို့သည် ကုလားဖြူတိုင်းဖြစ်ကုန်ပစ္စည်းတို့ကို
ရောနှောဖောက်ကားနိုင်ခြင်း၊ သုံးစွဲ နိုင်ခြင်း ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်တော့ . . . ”

ဤသတင်းမျိုးဖြစ်လာသောကြောင့် ကုလားဖြူကုန်စည်များ ချက်
ချိုင်းချေးတက်သွားကြရ၏။ ယခင်က ကုလားဖြူဖျင်ချောနှစ်တောင် ကို
ပဲတစ်တင်းမျှရရှိရာ ယခု ကုလားဖြူဖျင်ချောနှစ်တောင်ကို ပဲရှစ် တင်းနှင့်လဲမှ
ရ၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖို့ ဤသို့ဘေးကျပ်နံကျပ်ဖြစ်နေဆဲ ဆွေဆက်
ရောက်လာပြန်သည်။

ဆွေဆက်သည် မိမိရလာသည့်သတင်းဆိုးကို လျှောက်၏။

ထိုသတင်းကား ၁၂၁၄ ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁ ရက်၊ ကုလားဖြူသက္ကရာဇ်
၁၈၅၂ ခုနှစ် မေလ ၅ ရက်နေ့က မုတ္တမကျဆုံးရှုံးခဲ့ သည်ဟူသော သတင်းဖြစ်၏။
ထို့ကြောင့် ဂျင်နရယ်ဂေါ်ဒင်၏ ခြေ လျင်မြင်းစီးတပ်များနှင့်တကွ ပရိုစာပိုင်း
Proserpine ၊ မိုဇူးဖား Mozuffer ၊ ဖရိုဇ် Feroze ၊ ဆေးဆော့ထရစ် Sesostris ၊
ဖလေဂု သို့ Phlegethon ၊ မဟာနဒီ Mahanuddy အမည်ရှိသော အ
မြောက်တင်တိုက်သင်္ဘောကြီးများနှင့်တကွ သင်္ဘောအများအပြားတို့
ချိတ်ကလာကြပြီဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထား၏။

“မောင် . . . ငဒို့တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူတို့အဖို့ ရွှေနန်းတော်
ကြီးကကျလာမည့်အမိန့်ကို မစောင့်ပဲ ယခုကဲ့သို့ တိုင်းပြည်တစ်ခုနှင့် တစ်ခု
ဆက်ဆံကြရသည့်အရေးတွင် ကိုယ့်သဘောအလျောက် ပြု
လုပ်ဆောင်ရွက်၍မဖြစ်၊ သင်းတို့ကစမတိုက်ပဲ ငါတို့က ဘာမျှမပြင် ဆင်သာလေ . .
.”

ဆွေဆက်သည် စိတ်မချမ်းမြေ့စွာဖြင့် မြို့ဝန်မင်းအပါးမှ ခွာခဲ့၏။ ဆွေဆက်အဖို့
ခက်နေသည်ကား ဦးမြတ်ထွန်းနှင့် ဦးရွှေပန်းတို့၏ တပ်ဖွဲ့များကို
တိုက်တွန်းစေခိုင်း၍မရခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဦးမြတ်ထွန်းနှင့် ဦးရွှေပန်းတို့၏
အမိန့်မရပဲ မိမိတို့သည် ဤနေ့ ရာမှ ဘယ်မှမရွှေ့နိုင်၊ ဘယ်သူ့ကိုမှလည်း မတိုက်ဟု
တွင်တွင်သာ ငြင်းဆန်နေကြ၏။

ထိုသူတို့သည် ယင်းတို့ခေါင်းဆောင်များထံမှ အ မိန့်မရလျှင် သည်နေရာမှ
ကုတ်ဖြင့်ကော်ထုတ်၍ ရမည်မထင် . . . ဦးမြတ်ထွန်း၊ ဦးရွှေပန်းတို့နှင့်တကွ
မြွေကတို့သည် နေပြည်တော်သို့ တက်သွားကြ၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး၏
မြင်းစေကျော် တို့ကလည်း နေပြည်တော်သို့ အမိန့်တော်မြတ်ခရန် တက်သွားကြ
၏။

ဆွေဆက်တို့၏ခြေမြှန်ခဲ့မကအချိလည်း ရွှေနန်းတော်ကြီးမှချ မှတ်သည့် အမိန့်တော်မြတ်ကိုသိရှိနိုင်ရန် နေပြည်တော်ဖက်သို့ လိုက် သွားကြ၏။ ဤသို့ ထွက်သွားလေသမျှသောသူတို့သည် စုဋ္ဌလိပ်ကို ရေထဲလွှတ်လိုက်ဘိသို့ တစ်ယောက်တလေမျှ ပေါ့မလော။ သတင်းအစ အန မကြားရ... ဤသို့ဆိုသော် ယခု အရေးတော်နီးလာချိန်၌ နေပြည်တော်မှပြန် လာကြမည့်သူများကို စောင့်နေချိမဖြစ်။

အနေအရပ်စခန်းသာသော၊ မြင်းစာ၊ ရေတို့ ကောင်းမွန်သောနေရာကို ရွေးချယ်လျက် တပ်စခန်းချရပ်မှ သင့်မည်ဟု ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့တော်မှ အနောက်ဖက်သို့အ နည်းငယ်ယွန်းသည့် ထန်းတပင်အရပ်ကို သစ်တပ်အိုင်အခံ ဆောက် လုပ်တပ်စွဲ၏။ တပ်ပတ်ဝန်းကျင်၌ မြင်းခလုတ်၊ ဆင်ခလုတ်၊ ငရဲသစ်ငုတ်တို့ အထူအပူစိုက်၏။ မိမိတို့ဝင်လမ်းထွက်လမ်းကို အဖုံးအကွယ်ဖြင့် သွင်းသန့်ထား၏။ အနီးပတ်ဝန်းကျင်သို့ ဆက်သွယ်သွားလာနိုင်သည့် ဆုတ်လမ်းတက်လမ်းကို ရှာဖွေခုတ်ထွင်ထား၏။

ဟံသာဝတီရန်ကုန် မြို့သို့လည်းကောင်း၊ လည်းကူးမှတစ်ဆင့် ပဲခူးသို့လည်းကောင်း ခရီး လမ်းအမြာမြာ ရှာဖွေခုတ်ထွင်၏။

ထိုစဉ် ဟံသာဝတီရန်ကုန်မြို့ကို ကုလားဖြူတို့စတိုက်ကြပြီဆို သည့် သတင်းကို ကြားရ၏။ ၁၂၁၄ ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလပြည့် ကျော် ၇ ရက် သင်္ကြန်အကြိုနေ့၊ ကုလားဖြူသက္ကရာဇ် ၁၈၅၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့ဖြစ်၏။ ကုလားဖြူအမြောက်တင် စစ်မီးသဘောကြီးများဖြစ်သော ဆေး ဆော့ထရစ်၊ မိုဇူးဖား၊ ဖရိုဇ်တီရှေ့ဆောင်၍ နောက်ပါတိုက်သဘောအ များအပြားနှင့် ကုလားဖြူရေတပ်မှူးလ ကွန်မင်ဒိုလင်းဘတ်ကိုယ်တိုင် ကွပ်ကဲလျက် မီးပြသီလဝါဆပ်နှင့် ကင်းတပ်များကို ပစ်ခတ်တိုက် ခိုက်၏။ ဤတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကြီးသည် အနီးအပါး၌ အသင့်စောင့်ရံ ထားခဲ့သော တပ်များကို ချက်ချင်း မြို့တွင်းသို့ခေါ်သွင်း၏။ အရေး ပေါ်လာပြီဖြစ်သောကြောင့် ဆွေဆက်လည်းရောက်သွား၏။ မြို့ဝန်မင်းကြီးက အလွန်တည်ငြိမ်စွာဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးလိုက် သည်။

“ငါ့ဒို့မနိုင်၊ ရုံးကြမည်သာဖြစ်၏... သို့သော် ဗမာတိုင်းရင်း သားတို့သည် သူတစ်ပါးက အနိုင်အထက် လာရောက်နှိပ်စက်သော နှလုံးခိုင်စွာ အသေခံကြ၏... ကွဲသောဦးထိပ်သည် ညွတ်မကျ၊ ပြတ်သောဦးခေါင်း၌ မျက်လုံးသည် နှိပ်စက်သူတို့ကို စူးစူးကြည့်၏။

မည်သူမှမမှိတ်ဟု သင်းတို့ကုလားဖြူများကို ငဒိုအစွမ်းကုန်တိုက်ခိုက် ရင်း

အသေခံပြုကြရမည် . . . ငါ့ရန်ကုန်က အစွမ်းကုန်ခံမည် . . . ငါ့ကို
အသေသတ်၍ သင်းတို့ အထက်ကိုလွန်လာခဲ့သော မောင်တာဝန်ရှိပေ . . . မောင်
ကုန်းဘက်က တာဝန်ယူတော့ . . . ရေလမ်းက ကြမ်းပြာကြီးကို
ဆီးကြိုတိုက်ခိုက်ရန် စောင့်စေမည် . . . မောင် ပန်းအနီးတဝိုက်က
စောင့်လျှင်တန်သင့်ပြီ . . . ”

ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကြီးအိမ်အတွင်း ဆွေဆက်သည် အခိုင်အမာထား သည့်စခန်းကို
စွန့်ပစ်ခဲ့လျက် ပဲခူးအနီးတဝိုက်၌ တပ်စွဲသည်။ ပဲခူး ချောင်းမှတက်လာမည့်
သင်္ဘောတို့ကို ဆီးကြိုတိုက်ခိုက်ရန် နေရာ ယူ၍ သစ်တပ်ဆောက်၏။
ချောင်းအတွင်း၌လည်း ငရဲသစ်ငှက်များ အပြည့်ခိုက်ထောင်၏။
တက်လမ်းမှန်သမျှကိုလည်း ညောင်ကျင်းများ၊ ကျားလန်သုတ်တိုင်းများ၊
ဂျမ်းများ နေရာအကွက်ချ၍ ထောင်၏။

ထိုအတွင်း ရန်ကုန်သတင်းကို ကြားရသည်။ ဗမာရဲမက်တို့သည်
ရှေ့ဆောင်တက်လာသည့် ကုလားဖြူသင်္ဘောသုံးစင်းကို ဗမာအ
မြောက်ကြီးသုံးလက်တို့ဖြင့် ဆီးကြို ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ကြ၏။ ဗမာအ
မြောက်တစ်ချက်ပစ်လျှင် ကုလားဖြူတို့က အချက်ငါးဆယ်ခန့် စက်
အမြောက်တို့ဖြင့် သင်္ဘောသုံးစင်းဆိုင်၍ ပစ်ကြ၏။ ဗမာတို့ အစု
လိုက်အပြုံလိုက်သေသော်လည်း မမူကြပဲ မဆုတ်မရွေ့တိုက်၏။ ဗမာ
အမြောက်ကြီးသုံးလုံး ကွဲကုန်မှ အပစ်ရပ်၏။

၁၂၁၄ ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလပြည့်ကျော် ၈ ရက် သင်္ကြန်အကျ နေ့၊
ကုလားဖြူသင်္ဘော ၁၈၅၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ရန် ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့
တက်၏။ ၁၂၁၄ ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလပြည့်ကျော် ၉ ရက် သင်္ကြန်အကြတ်နေ့၊
ကုလားဖြူသင်္ဘော ၁၈၅၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၄ ရက်နေ့တွင်
ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကြီးအိမ်တော်နှင့်တကွ ရန် ကုန်တစ်မြို့လုံးကို
ကုလားဖြူတို့သိမ်း၏။

၁၂၁၄ ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလပြည့်ကျော် ၁၂ ရက်၊ ကုလားဖြူသင်္ဘော ၁၈၅၂
၁၄ ရက်နေ့ တွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကြီးအိမ်ကို ပြန်ကြံနေသော လူသူလက်
နှက်တို့ကိုစုစည်း၍ ရွှေတိဂုံတော်ရကျောင်းမှ ရပ်တန့်သည့်ဟူသော သတင်းတို့ကို
ကြားလာရ၏။

ထို့နောက် တပ်အခိုင်အမာရှိသည့်နေရာတို့၌ တိုက်ပွဲမဖြစ်ပွား၊
ပတ်ဝန်းကျင်အနီးအနားသို့ ကုလားဖြူတို့ထွက်ကြသည့်နှင့် ဗမာ တိုင်းက
လစ်လျှင်လစ်သလို ထိုးခုတ်တိုက်ခိုက်၏။ ကုလားဖြူတို့နှင့်
ကူးလူးဆက်ဆံနေကြသော မြို့တော်သားကုန်သည်ကြီးရတတ်တို့မှ အပ

ဗမာတိုင်းရင်းသားအားလုံးက ကုလားဖြူတို့သည် ငါတို့ဗမာပြည်ကို
လာရောက်စောင့်ကြည့်သည်ဟု မည်သူမျှ မသွန်သင်မညွှန်ကြားပဲ
အလိုလိုသိကြ၏။

ထို့နောက် ကုလားဖြူတို့ လေးငါးဆယ်ယောက်ခန့် အစုငယ်မျိုး နှင့်
ထွက်လာကြသည်နှင့် ဗမာကျေးတောသားတို့က ရရာလက်နက် များဖြင့်
ထိုးခုတ်ရိုက်ပွတ် သတ်ဖြတ်ပစ်ကြသောကြောင့် ကုလားဖြူတို့သည်
ဗမာတို့၏တပ်များကို ထောင်းထောင်းကျေအောင် အမြောက်စီန့်ပြောင်းတို့ဖြင့်
တိုက်ဖျက်နိုင်သော်လည်း တပ်၏ဝန်းကျင်အပြင် ဘက်သို့ မထွက်နိုင် မထွက်ရကြ
... ယင်းသို့ စစ်နိုင်နေသည့်ကုလားဖြူတို့ နောင်နှေးလျက်ရှိစဉ် ဟံ
သာဝတီရန်ကုန်မြို့ကို ဆုတ်ပေးပြီး ရွှေတိဂုံတော်ရကျောင်း၌ တပ်စွဲ နေရကြောင်း
၁၂၁၄ ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁ ရက်၊ ၁၈၅၂ ခုနှစ် မေလ ၅ ရက်နေ့၌
နေပြည်တော်သို့ သတင်းပို့၏။

ထို့ကြောင့် နေပြည်တော်မှ တပယင်းမြို့ဝန် သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းခေါင်သီဟသူ
တစ်တပ် ...

အဝမြို့ဝန် မဟာမင်းခေါင်ရာဇာ တစ်တပ် ...

စစ်ကိုင်းမြို့ဝန် မဟာမင်းခေါင်မင်းထင် တစ်တပ် ...

ရဲဘက်မြင်းတပ်ဗိုလ် တုရင်မင်းလှမင်းခေါင်ကျော် တစ်တပ် ...

ကသည်းမြင်းတပ်ဗိုလ် မဟာသီဟဓမ္မရတ်အုပ်စုနှင့် မြင်းတစ် တပ် ...

ရွှေလှံအစုနှင့် ရွှေလှံဗိုလ် တစ်တပ် ...

ဆင်ဝန်ထောက် မင်းလှဥဒိန်ရာဇာ တစ်တပ် ...

မြင်းစုကြီးအမှုထမ်းတို့နှင့် မြင်းစာရေးကြီး မဟာမင်းလှမင်းထင် ကျော် တစ်တပ်
...

ဒိုင်းစာရေး နေမျိုးသီဟရန်နိုင်နှင့် စိုလေးဆယ်ဒိုင်းအမှုထမ်းတို့ က တစ်တပ် . . .

ယွန်းစုစာရေး နေမျိုးစည်သူရာဇာ တစ်တပ် . . .

ကောင်းဟန်စာရေး နေမျိုးသီဟရန်အောင် တစ်တပ် . . .

အလုံဝန်ကြီး အမှုထမ်းအဆောင်မြဲနှင့် သူရဲလူတစ်ရာကျော် ခုစု ပေါင်း ၁၁ တပ်၊

တပ်ပါအမှုထမ်း ၄၈၀၀ ကျော်၊ တိုက်ဆင် ၅၀၊ မြင်း ၁၀၀၀၊ အမြောက် ၁၀၀၊
စိန်ပြောင်း ၅၀၀၊ ဆေး၊ ခဲယမ်းမီးကျောက် တပ် ကိရိယာအစုံ . . .

ထိုသည်တို့ကို သုံးဆယ်မြို့စားဝန်ကြီး သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်း ခေါင်ရာဇာကို
ဗိုလ်မှူးအဖြစ်ခန့်အပ်လျက် ချီတက်စေ၏။ အထက်ဟံသာဝတီကြောင်းချီ
လက်ရှိရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်နှင့်
ရွေးလက်ျာဗိုလ် မဟာ မင်းလှမင်းကျော်ရာဇာတို့ကို စစ်ကဲခန့်၊
မဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင်နှင့် မဟာမင်းခေါင်ကျော်တို့ကို နာခဲခန့်၊ စာရေးကြီး
မဟာမင်းလှမင်းထင် ကျော်နှင့် မဟာမင်းလှကျော်ထင်တို့ကို တပ်ရေးခန့်ဟု
အမိန့်စာချွန် နှင့်တကွ စေလွှတ်၏။

ထိုတပ်သည် ၁၂၁၄ ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ရက်၊ ကုလားဖြူ သက္ကရာဇ် ၁၈၅၂ ခုနှစ်
မေလ ၅ ရက်နေ့မှစ၍ နေပြည်တော်က ထွက်ခွာလာခဲ့ကြသော်လည်း
ဟံသာဝတီရန်ကုန်နယ်အတွင်းသို့ ချဉ်း နင်းဝင်ရောက်မိသောအခါ
ကုလားဖြူတို့က ပဲခူးအနီးသို့ အလုံးအ ရင်းဖြင့် ရောက်နှင့်နေကြလေပြီ . . .

ထို့တပ်မတော်ကြီးနှင့်အတူ ဦးမြတ်ထွန်း၊ ဦးရွှေပန်း၊ ဆွေဆက်
တို့လွတ်လိုက်သော မြင်းစေ့ကျော်များ ပါလာကြ၏။ မြေခွက်ကိုမူ မ တွေ့ရတော့ . .
. ဦးမြတ်ထွန်း၏ပြောကြားချက်အရ နေပြည်တော်တွင်လည်း နန်း
တွင်းအရေးရှုပ်ထွေးလှသည်။ ရွှေနန်းရှင် ညီတော်နှောင်တော်တို့အ ကြား၌
တစ်ယောက်ချမ်းသာ ကုယကျိုးရှာနေကြသည့် မင်းမြှောင် ကပ်ပါးများဖြစ်သော
တောင်ထားဝယ်ဗိုလ် ငတုတ်နှင့် ပုဏ္ဏားဝန် င ကုလားတို့အသိုက်အဝန်းကြောင့်
ရွှေနန်းတော်ကြီးအတွင်း အစိတ် စိတ်ကွဲရန်မြင်သည်။

နောက်ထပ် တစ်တော်စေလွှတ်နိုင်ရန် မမြင်။ ထို့ကြောင့် ကုလားဖြူတို့တက်လာမည့်လမ်းကို ဆီးဆွဲတိုက်ခိုက် ရန် မိမိတို့ နေရာရွေးချယ်ရမည်။ ကတုတ်ခံတပ် အခိုင်အဖြိုးပြုရ မည်ဟု ဆို၏။ ဆွေဆက်သည် ဦးမြတ်ထွန်းနှင့်လိုက်ပါသွားလိုသော်လည်း မုတ္တမမှ ဆုတ်ခွာလာရသည့် လကျာဝင်းမှူးကြီးနှင့် ပဲခူး၌တွေ့နေသော ဧကရာဇ် လကျာဝင်းမှူးကြီးက မိမိတို့အားကူညီပါရန် အတင်းဆွဲထား ၏။

ရွှေဖဝါးတော်အောက်မှ မုတ္တမသို့ချီရန်ပါလာသည့် တောင်တွင်း ကြီးမြို့စား ဗိုလ်မှူးမင်းရဲမင်းခေါင်ကျော်တို့ကလည်း လကျာဝင်းမှူး ကြီးမြော်ပြချက်အရ ဆွေဆက်ကို ဝိုင်းတား၏။ ထို့ကြောင့် ကုလား ဖြူစက်အမြောက်ရှစ်လက်၊ ကုလားဖြူကျည်ထိုးသေနတ် ၅၀၀ ကျော် ပိုင်ဆိုင်ထားသော ဆွေဆက်သည် ဦးမြတ်ထွန်းတို့နှင့်အတူ မလိုက် ပါနိုင်ခဲ့ . . . ဦးမြတ်ထွန်းနှင့်ဆွေဆက်တို့ လူချင်းခွဲလိုက်ကြရသော်လည်း ဆွေဆက်သည် ဘဝင်မကျနိုင်ဖြစ်နေရ၏။ မြွှက် ဘယ်မှာကျန်ရစ် ခဲ့သည်ကို မေးလို၏။

သို့သော် မြွှက်၏ဘကြီးတော်တစ်ယောက် လုံးဖြစ်သောကြောင့် မလေးခန့်ရာရှောက်မည့်စိုးသဖြင့် မေးလိုပါ လျက် အောင်နေရ၏။ ဤသို့ဖြင့် ဘာမှမမေးလိုက် မသလိုက်ရပဲ တ အုံနှေးနှေး မျှီသိပ်နေရ၏။ ပို့ရွှံ့ မကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းသည်ကား မိမိ အထံမှ လိုက်ပါသွားသူတို့ကိုပါ မေးမရခြင်းဖြစ်၏။

“အကျွန်ုပ်တို့လည်း မေးမကြည့်မိပါ . . . နေပြည်တော်သို့ ရောက်မှ တစ်ခါမှလည်း မတွေ့ရပါ . . .”

ဟူသည့် အဖြေတစ်မျိုး တည်းကိုသာ ဖြေဆိုနေကြ၏။

“အေးကယ် . . . မောင်တို့ နေစိမ့်ကြရန်ကော . . . ဘကြီးဦး မြတ်ထွန်းတို့နှင့်တွေ့ကာမှ တစ်နည်းနည်းသိရန် လုပ်ရမည်ပ . . .”

ဆွေဆက်က ဝမ်းထဲမှကြိမ်းဝါးရင်း မိမိတို့ မြန်မြန်တိုက်ပွဲပြီး လျှင် မြန်မြန်ပင် ဦးမြတ်ထွန်းရှိရာသို့ကူးနိုင်ရန်သာ စိတ်စောနေ၏။ ဦးမြတ်ထွန်းတို့တပ်စခန်းချမည့်နေရာကို သိရန်လည်း ရဲမက်ခြေမြန် ၂၀ ကျော် ထည့်လိုက်သေး၏။ ထို့နောက် စစ်ကလကျာဝင်းမှူးနှင့် ဗိုလ်မှူးမင်းရဲမင်းခေါင်ကျော် တို့ တိုင်ပင်လျက် ပဲခူးပတ်ပတ်လည်၌ရှိသော ကျေးရွာသားတလိုင်း များကို ကြိုတင်စည်းကြပ်ထားသည်။

ရိက္ခာ၊ ရေ၊ သွားလမ်းလာလမ်း တို့ကိုမပြပဲ ကုလားဖြူတို့တက်လာလျှင် အတွေ့မခံ
တိမ်းရှောင်နေကြ ရန် ပြောကြား၏။ ကျေးရွာသားတို့က ဆွေဆက်တို့နှင့်
သဘောကြိုက်ညီကြ၏။ တစ်မြေတည်းတစ်ရေတည်းသားချင်း
တစ်လှေတည်းစီး၍ ခရီးသွား ကြရသကဲ့သို့ ငါတို့လှေ ငါတို့ဖာမည်။
မည်သူ့နေရာကပေါက်ပေါက် ငါတို့ဝိုင်းထေးရမည်။

တလိုင်းနေရာကပေါက်၍ ကြည့်နေလျှင်လည်း သည်လှေစုံးစုံးနစ်မည်။
ဗမာနေရာကပေါက်၍ ကြည့်နေလျှင်လည်း သည်လှေစုံးစုံးနစ်မည်ဟု
အားပါတရပြောကြ၏။ သို့သော် ပဲခူးမြို့ နေတလိုင်းတို့ကမူ ထိုသို့ အားပါးတရမရှိ။

ယင်းသို့ လူသူစုရုံးသွေးညီဆဲ ၁၂၁၄ ခုနှစ် နယုန်လပြည့်နေ့၊ ကုလားဖြူသက္ကရာဇ်
၁၈၅၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့၌ ပဲခူးကို ကု လားဖြူတို့ လာတိုက်သည်။

ကုလားဖြူတို့ အမြောက်ဆွဲမြင်းကြီးများ ပျောက်ကျင်းထဲသို့ကျ ၏။
သုတ်ကုင်းများ ဂျမ်းများထိသောကြောင့် ကုလားဖြူအများသေ ၏။ ရှေ့သို့
မတိုးဝံ့မတက်ဝံ့အောင် ကြောက်ရွံ့ကြကုန်၏။

အတန်း လိုက် အတန်းလိုက်စီ၍ တက်လာသော ကုလားဖြူတို့အတွက်
အဆင့်ဆင့်ပြုလုပ်ထားသော ထောင်ချောက်များ၊ ဂျမ်းများ၊ ပျောက်ကျင်းများ
သည် အလွန်ခရီးရောက်၏။ စစ်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးတော့မည်ကဲ့သို့ ပင်
ဖြစ်လာ၏။ ကျားများဆင်များကိုပင် လဲနှင်စွမ်း၊ ဖမ်းနိုင်စွမ်းရှိသော ဤဂျမ်းများ
ထောင်ချောက်များသည် ကုလားဖြူတို့ကိုလည်း ဒုက္ခပေးနိုင်စွမ်း၏။

ထိုမျှမကသေး . . . ပဲခူးချောင်းအတွင်းဝင်လာ သော ကုလားဖြူသင်္ဘောဖရိဒီကို
ဆွေဆက်၏ရဲမက်များနှင့် ဗိုလ်မှူး မင်းရဲမင်းခေါင်ကျော်၏ သွေးသောက်ကြီး
မင်းထင်ရဲခေါင်တို့အစုက လက်ရဖမ်းမိလိုက်ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုနေ့က ကုလားဖြူတို့ဆုတ် ခွာသွားကြသည့် သင်္ဘောပါအမြောက်တို့ကို
သွေးသောက်ကြီးမင်း ထင်ရဲခေါင်တို့က ယူ၏။
သေနတ်လက်နက်အနည်းငယ်ကိုသာ ဆွေ ဆက်တို့က ရလိုက်ကြသည်။
ဆွေဆက်အနေဖြင့် မိမိဦးစီးတိုက်ခိုက်သည်ကို မိမိ၏အစီအမံ အောက်မှ
လာရောက်ကူညီပြီး ယခုကဲ့သို့ ယူဆောင်သွားခြင်းကို မကျေနပ်။
မိမိ၏သင်္ဘောအတိုင်းသာ ဗိုလ်မှူးမင်းရဲမင်းခေါင်ကျော်ထံသို့ ပေးဆက်လို၏။

သို့သော် သွေးသောက်ကြီးနှင့် မိမိ မတူ . . . သွေးသောက်ကြီးကား
ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး၏ အိမ်နံ့တော်မြတ် အတိုင်း ဖွဲ့စည်းအပ်သောတပ်မတော်မှ
သွေးသောက်ကြီးဖြစ်၏။ မိမိ ကား ကုလားဖြူတို့ရွှေ့ရွှေ့မှောက်၌
အပြစ်ပေးခံရပြီးနောက် မိမိကို ရန် ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးအိမ်၌ နောက်တစ်ကြိမ်
ကုလားဖြူတို့က မတွေ့မ မြင်စေရန် လူသူလှည့်လည်စုရုံးစေခဲ့ရာ ထိုလူသူတို့ကို
မြို့ဝန်မင်း ကြီးက တပ်ဖွဲ့ရန်အတွက် အခြားတပ်ဖွဲ့လတ်ပတ်မှုတို့လက်သို့လည်း
အပ်နှံပေးရန် အချိန်မရလိုက်သောကြောင့် မိမိကအုပ်ချုပ်နေရသည့် တပ်ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့်လည်း သွေးသောက်ကြီးက မိမိအား အနိုင်ကျင့်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။
ဆွေဆက်သည် မပြောသာတော့ပဲ မကျေမချမ်း ငြိမ်သက်နေ ရ၏။
ထိုမျှမကသေး။ သွေးသောက်ကြီးသည် ဤပဲခူးချောင်းဖက်မှ မိမိ တို့သည်သာ
ဦးဆောင်တိုက်ခိုက်မည်ဟု နေရာယူလာ၏။

ထို့ပြင် ရန်ကုန်ဘုဆွေ ဗိုလ်မှူးမင်းရဲမင်းခေါင်ကျော်၏
သေသော်မှတ်ညွှန်းပြောကောင်း၏ သဘောတူညီချက်ကိုတောင်းယူ လျက်
မိမိတို့သည် ကုလားဖြူသဘောကိုပင် ဖမ်းဆီးရယူနိုင်ကြောင်း
ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးရှိရာသို့ပင် သွားရောက်လျှောက်ထားလိုက်သေး ၏။
ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးက ပေးသနားလိုက်သည့် ဆုလာဘ်တွေ
ယူလာလိုက်သေး၏။

ဆွေဆက်သည်ရန်သူတို့ကို အတူတန်းလှန်နေကြရာ၌ စိတ်ဝမ်းမ
ကွဲလိုသောကြောင့် မိမိတပ်အားလုံးကိုရွှေ့လျက် ရွှေ့မော်စောဘုရားရင်
ပြင်ဝန်းကျင်၌ တပ်စွဲချရပြန်၏။ ကတုတ်၊ ရင်တား၊ ဆင်ခလုတ်၊ မြင်း ခလုတ်
အတူအပြောစိုက်၏။ ထိုအချိန် သွေးသောက်ကြီးတို့၏အောင်ပွဲရတပ်များသည်
ပဲခူး ချောင်းအနီးတဝိုက်သို့ တလွှားလွှားသွားကြ၏။

အနီးအပါးရှိ ကျေး ရွာလူသူတို့ကိုလည်း မောက်မာရိုင်းပျစွာ ဆက်ဆံ၏။
ရန်သူအတွက် ဆွေဆက်တို့ထောင်ထားခဲ့သည့် ညောင်ကျင်း၊ ဂျမ်း စသည်တို့၌
လည်း မကြာမကြာ ထိပါးမိကြ၏။ ထိုအခါ အနီးအပါးကျေးရွာတို့မှ
တလင်းမဆုံးတို့ကိုခေါ်ယူ၍ မိမိရဲမက်တို့အား မကြာခဏထိပါးသေ ကျေသည့်
ညောင်ကျင်းများ၊ ထောင်ချောက်များကို တစ်ခုမကျန် ဖြုတ်ခိုင်း၏။

ယင်းသည့်နောက် ကုလားဖြူဗိုလ် ဂျင်နရယ်ဂေါ်ဒွင်၏ တပ်သား ၈၀၀၀
ပါဝင်သော မြင်းစီးခြေလျင်တပ်များ၊ ရေတပ်ဗိုလ် ကွန်မင်ဒို လင်းဘတ်၏ ၂၅၀၀
ပါသော ကမ်းတက်တပ်သားများသည် အားလုံး လိုလိုစုပေါင်းလျက်
စစ်သုံးကြောင်းဖြန့်လျက် ပဲခူးသို့ ချီတက်တိုက် ခိုက်၏။

မြန်မာများဘက်မှ ရှေးဦးစွာ ပဲခူးချောင်းနှင့်အနီးကပ်ဆုံးသော
သွေးသောက်ကြီးတို့ကပ်များပြုလျက် နောက်သို့ဆုတ်လာရ၏။

နောက်ဆုံး ဆွေဆက်တို့ရှိသော ရွှေမော်ဇော၌ အားလုံးပေါင်းလျက်
ခံတပ်အကြီးအကျယ်ဆောက်လုပ်၍ ခုခံတိုက်ခိုက်ကြရ၏။ ဗမာတို့က
အားလုံးစုစည်းမိကြလျက် အပြိုင်အဆိုင်ထွက်၍ တိုက်ကြသောကြောင့်
ကုလားဖြူတို့ အနီးမကပ်နိုင်ပဲရှိကြ၏။ ချစ်ပိထားသည့်တွင် တို့ကို ဗမာရဲမက်များ
အတင်းဝင်ရောက်ခုတ်ထစ်ကြသောကြောင့် ကုလားဖြူတို့ အထွေးအထွေးကျ၏။

ထိုအတွင်း ကျေးရွာသား ပဲခူး တလိုင်းတို့ကလည်း ကုလားဖြူတပ်တို့ကို
လစ်လျင်လစ်သလို ဓားစာ ကျွေးကြ၏။ ကုလားဖြူတို့
ဤသို့အကျပ်အတည်းတွေ့နေခိုက် ကုလားဖြူကုန်းတပ်မိုလ်ချုပ်
ဂျင်နရယ်ဂေါဒင်က ဗမာတွေကိုတိုက်၍နိုင်လျှင် ပဲခူးအား
တလိုင်းတို့လက်သို့အပ်မည်ဟု ပြော၏။ ထိုအခါ မှူးမတ်မျိုးရိုးတလိုင်းတို့နှင့်
ကြေးရွာတိုက်နိသည်တ လိုင်းတို့က ဗမာတွေသည် ယခင်ကလည်း အချင်းချင်း
ငါတို့ကို အနိုင်ကျင့်ကြတိုက်ခိုက်ကြသည်။

ယခုလည်း သွင်းတိုနိုင်လျှင် ဘာမျှ အကြောင်းထူးမည်မဟုတ်၊ ငါတို့ကို
တိုက်ခိုက်အနိုင်ကျင့်ကြမည့်သာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုလျက်
ကုလားဖြူတို့နှင့်ပူးတွဲတိုက်ခိုက်ကြ၏။ ကုလားဖြူတို့ အနီးမကပ်နိုင်အောင်
စိုက်ထူထားသည့် ဆင်ခလုတ်၊ မြင်းခ လုတ်၊ ငရဲသစ်ငုတ်၊ ရင်တား စသည်တို့ကို
နှုတ်ပယ်ပေးကြ၏။

ထို့ကြောင့် အမြောက်များကို အနီးသို့ဆွဲယူလာပြီး ပစ်ခတ်နိုင်သောကြောင့်
ရွှေမော်ဇောခံတပ် ကျခဲရ၏။ ကုလားဖြူတို့က ပြောသည့်အတိုင်း ပဲခူးကို
တလိုင်းတို့လက်သို့အပ်လျက် တလိုင်းတို့ကို အုပ်ချုပ် ခိုင်း၏။

ဆွေဆက်သည် ရွှေဖဝါးတော်အောက်ရှိတပ်များနှင့် တွဲဖက်တိုက် ခိုက်ရန်
စိတ်မပါသောကြောင့် ဦးမြတ်ထွန်းတို့ရှိရာသို့ ထွက်ခွာလာခဲ့ သည်။

ထိုစဉ် မိုးနဲလွယ်လင်ဘက်မှလည်း ရှမ်းဇော်ဘွားများလှုပ်ရှားလာ သောကြောင့်
ရွှေဖဝါးတော်အောက်မှ တပ်တော်များကို ပို့ပေးနေရ၏။

ပုသိမ်ဖက်၌လည်း ဗမာတို့က စီးစီးနင်းနင်းတိုက်ခိုက်ခုခံနိုင်ပါ လျက်

ကုလားဖြူတို့က မြို့ဝန်ခန့်အပ်ပေးမည်ဆိုသောကြောင့် စပယ် ရုံးခန်း ဦးရွှေပိုက်
လူသုံးရာကျော်နှင့်ထွက်သွား၍ ကုလားဖြူဘက် သို့ဝင်၏။

ကုလားဖြူတို့က မြို့ဝန်ခန့်လွှဲပြောင်းပြီးနောက် ကုလားဖြူခန့်ထား သော မြို့ဝန်အဖြစ်နှင့်
ဗမာပြည်ကို ကုလားဖြူတို့ပိုင်လေအောင် ကုလားဖြူဘက်မှ
ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ပေးရန် ကုလားဖြူတပ်နှင့်အတူ ရဲမက်လူသူ
လှည့်လည်စုရုံးပေး၏။

ဗမာနှင့် ကရင်ကျေးရွာသားတို့က ကုလားဖြူခန့်မြို့ဝန် ဦးရွှေပို နှင့်တကွ
ကုလားဖြူတပ်ကိုပါ ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက် ခုတ်ထစ်ပစ်လိုက် ကြသောကြောင့်
ဦးရွှေပိုနှင့်တကွ ကုလားဖြူမှီလံတစ်ယောက်၊ ရဲမက် အမှုထမ်းသုံးရာခန့်
ကျဆုံးကြ၏။ သို့သော် နောက်ဆုံး၌ ပုသိမ် ကုလားဖြူလက်သို့ကျ၏။

ဤသည့်နောက်ပိုင်း၌ ဗမာတို့ ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် ခုခံတိုက် ခိုက်နိုင်ခြင်းမရှိ၊
အပစ်အခတ်မရှိပဲ ကုလားဖြူတပ်များ ပြည်အထိ အ လွယ်တကူ
တက်လာနိုင်ခဲ့၏။

ကုလားဖြူတို့သည် ပြည်ကို အခိုင်အမာ တပ်စွဲထားနိုင်ကြပြီး နောက် ၁၂၁၄ ခုနှစ်
နတ်တော်လဆန်း ၉ ရက်၊ ကုလားဖြူသက္ကရာဇ် ၁၈၅၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁
ရက်နေ့၌ တလှိုင်းတွေလက်ထဲသို့ အုပ်ချုပ်ရန်အပ်ထားသည့် ပဲခူးမြို့ကို
ကုလားဖြူတို့က အလွယ်တကူ ပြန် သိမ်းယူလိုက်၏။

ဤတွင် ပဲခူးရှိတလှိုင်းများ စိတ်ဝမ်းကွဲကြရသည်။ ငါတို့ ကုလားဖြူကျွန်ဖြစ်ရန်
ကုလားဖြူဘက်က ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ပေးကြရ သည်ဟု အချို့ရှိကြပြီးတင်
ငိုယိုကြ၏။ အချို့က မိမိတို့အား လာ ရောက်သွေးဆောင်သည့်
တလှိုင်းအကြီးအကဲတို့ကို ရန်မူကြ၏။

ထို အခါ ကုလားဖြူတို့က တလှိုင်းအကြီးအကဲတို့ကို ရာထူးအာဏာပေး လျက်
တလှိုင်းကျေးရွာသားတို့ကို အနိမ့်ခိုင်း၏။ ကုလားဖြူကျွန်အ ဖြစ်
တည်တံ့ခိုင်မာစေရန် တလှိုင်းမှူးမတ်တို့ကိုပင် ပြန်၍စေခိုင်း လိုက်ကြ၏။

ဤသို့ တိုင်းတပါးသားများ လာရောက်ကျူးကျော်စော်ကားနေ သည့်
စစ်မီးတောက်ကြီးအထဲ၌ပင် ၁၂၁၄ ခုနှစ် ပြာသိုလဆန်း ၈ ရက်၊
ကုလားဖြူသက္ကရာဇ် ၁၈၅၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့၌

ညီတော်မင်းတုန်းမင်းသားနှင့် ကနောင်မင်းသားတို့ ကုန်းဘောင်မင်း ကို
ထောင်ထားထကြွရန် နန်းတွင်းမှ ထွက်သွားကြသည်။

တောင်ထားဝယ်ဗိုလ် ငတုတ်နှင့် ပုဏ္ဏားဝန် ငကုလားတို့က လက်နက်လူသူစုရုံး၍
ထပ်ချပ်လိုက်ကြရသည်။ ဤအတိုင်း ကုလား ဖြူတို့၏ရန်မီးကို ပစ်ထားခဲ့ကာ
ညီတော်နောင်တော်အချင်းချင်း တိုက်ကြပြီးနောက် ညီတော်မင်းတုန်းမင်းသားက
နန်းရံပြီးလျှင် ကျူး ကျော်လာသည့် တပြည်သားကုလားဖြူတို့ကို
ဆက်မတိုက်နိုင်ကြ တော့ပဲ ကုလားဖြူတို့ တောင်းဆိုလာသည့်အတိုင်း . . .

ရခိုင် တိုးဦးတောင်အရှေ့မှတည့်တည့် မျဉ်းကြောင်းပြု၍ မေဂျာ အာလံ Major
Allan တပ်စိုက်ရာဌာနေဖြစ်သော မြေထဲမြို့ရှိ အာလံ ၏တပ် အလံတိုင်မြောက်ဖက်
ကုလားမိုင် မိုင်ကွာနေရာအထိ ဗမာပြည်၏
တောင်ဖက်အပိုင်းကြီးတစ်ခွင်တစ်ပြင်လုံးကို ကုလားဖြူတို့ အား
ပေးအပ်လိုက်ကြရသည်။

ဗမာပြည်၏ သုံးပုံနှစ်ပုံကို ကုလား ဖြူတို့က တိုက်ခိုက်ယူငင်လိုက်ကြခြင်း
ဖြစ်သတည်း . . .။

ဗမာဘုရင်က လွယ်လွယ်ပေးလိုက်သော်လည်း ဗမာတိုင်းရင်း သားတို့က
ဤမျှလွယ်လွယ်မပေးလိုကြ။

“တောက် . . . ဒီကုလားတွေကွာ . . . ”

ဟု ငိုသံပါကြီးနှင့် မ ကျေမချမ်း

“တောက်” ခေါက်ကြ၏။ ယောက်ျားကြီးတန်မဲ့ မျက်ရည် ဝိုင်းလာကြ၏။

“သင်းတို့ကုလားဖြူတွေ ဘယ် သည်လိုနဲ့ ပြီးကြရမတုံး . . . ”

ဟု လက်သီးကို ကျစ်ကျစ်ဆုပ်လိုက်ကြ၏။ စိမ်းစိုထူထဲသော ဗမာသစ်တော
ဗမာ့ရေမြေတို့သည် ထိုယောက်ျားကြီးတို့၏ မျက်ရည်ဝဲသောမျက်လုံးရှေ့၌
လေဝေ့တိုင်း ယိမ်း ယိုင်မြူးကြွလျက် . . . ။

လူတွေကိုကြည့်ရသည်မှာ မုန့်ထသောဆင်ကဲ့သို့ မြင့်မြင့်သမျှ
ချော့ဖျတ်ပစ်ကြမည့်အသွင်ကဲ့ဆောင်နေ၏။ မြင်းကိုယ်စီစီးထားသော
သင်းတို့မျက်နှာသည် ယင်းတို့၏မြင်းများကဲ့သို့ “ဟူးဟူးရှူးရှူး” အသံ
မြည်နေသကဲ့သို့ရှိ၏။ မြက်ခင်းရောင်နှင့်တူသော တဆင်တည်းတသွေး တည်း
ဝတ်စုံစမ်းကိုဝတ်ထား၏။

ကုလားဖြူတို့ထံ၌သာရှိသည့် ကျည်ထိုးသေနတ်ကိုယ်စီလွယ်ထား၏။
လူမျိုးအလိုက်ကွဲကွဲသော ဓား ကိုယ်စီနှင့်ဖြစ်၏။ လူမျိုးကလည်း ခုံလှ၏။
ယင်းသည့်သူတို့ကား ယခင်ရောက်နှင့်နေကြသော ဦးမြတ်ထွန်း
၏လူများနှင့်မတူကြ။ ပို၍လက်နက်ကောင်း၏။ ပို၍ အဝတ်အဆင်
တောက်ပြောင်၏။ ပို၍ငယ်ရွယ်သူများ၏။ ပို၍ဒေါသကြီး၏။

သူ တို့သည် လေပြင်းကျသလို ရွာထဲသို့ မြင်းတွေနှင့်ဒန်းခိုင်းဝင်လာကြ ပြီးနောက်
ရွာသားအားလုံးကို ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသို့ဆင့်ခေါ်၏။
ထို့နောက်ဗမာပြည်၏တစ်ဝက်ကျော်ကျော်ကို ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး က
ကုလားဖြူတို့လက်သို့ပေးအပ်လိုက်ရပြီဖြစ်ကြောင်း ဝိသံပါကြီး နှင့်ပြော၏။

ဤသို့ပြောလိုက်ပြီးနောက် ပါးစပ်အဟောင်းသားနှင့် ငေးဝိုင်နေ
ကြသည့်ရွာသားများကို အားမလိုအားမရပြန်ကြသွား၏။ မိမိတို့စကား
ကိုကြားကြပါလျက်နှင့် ဤရွာသားတို့သည် မလုပ်မရဲနားနေနိုင်ကြရန် ကောဟု
မကျေမနပ်ဖြစ်ကြ၏။ ခေါင်းဆောင်နှင့်တူသူသည်မြင့်ကို ရှေ့သို့
အနည်းငယ်တိုးလိုက်၏။

“ဒီမှာ . . . နားထောင်ကြစမ်း . . . ကျုပ်တို့ရဲ့မွေးဖွားရာ၊ ကျုပ်
တို့ရဲ့ထွန်ယက်လုပ်စားရာ၊ ကျုပ်တို့ရဲ့နားနေရာ၊ ကျုပ်တို့ရဲ့အပ်စက် ရာဖြစ်တဲ့
ဟောဒီမြေနဲ့ ဟောဒီရွှေကိုကျုပ်တို့ဘုရင်က စစ်ရှုံးလို့ ကု
လားဖြူတွေလက်ထဲကိုပေးပစ်လိုက်ရပြီ . . . အဲဒီပေးပစ်လိုက်တဲ့မြေ
ကြီးတွေထဲမှာ ကျုပ်တို့ရဲ့သွေးကြောကြီးနဲ့တူတဲ့ ဟောဒီမြေကြီးနဲ့
ဟောဒီကမ်းတစ်လျှောက်က ရွာတွေအကုန်လုံးပါတယ်ဆိုတာ သိကြ ရဲ့လား . . .”

ရွာသားတို့ကမည်သို့မှမလုပ်၊ ငြိမ်ငြိမ်နေကြ၏။ စကားပြောသူ က
ရွာသားတွေကိုကျော်၍ အဝေးသို့မျှော်ကြည့်လိုက်၏။ သူ၏ ငေး
ငြိမ်သောမျက်နှာဦးနားထင်ကြောမေးကြောကြီးများ တင်းခနဲတင်းခနဲ

လှုပ်ရှားထောင်ကြွ၏။

သူသည် ရွာသားများကို မေ့သွားသလိုငြိမ် သက်နေရာမှ
ရွှေရောင်ဝင်းသောလယ်ကင်းပြင်၊ သွင်သွင်စီးနေသော ဧရာဝတီမြစ်ရေရှိရာသို့
နှမြောစိုမက်သည့်မျက်လုံးကြီးနှင့်ကြည့်၏။

သူ၏မျက်နှာ၌ဒေါသဖြစ်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်းတို့ လွှမ်းမိုးနေ၏။ သူ သည်
အပ်ရာမှနုန်းလာဘဲသို့ ဆတ်ခနဲ ကျေးရွာသားများဘက်သို့ လှည့်ကြည့်၏။

“သင်းတို့ကလားဖြူတွေကျုပ်တို့မြေကြီးကိုမရပါဘူး . . . ကျုပ်
တို့ဘုရင်ကတယ်လှုပ်ပေးပေမယ့်ကျုပ်တို့တတွေကအပေး ခမ့်သင်းတို့ ရကြမှာ . .
အဲဒီတော့ကျုပ်တို့အပေးခံကြမလား . . . မျိုးမတူတိုင်း
ခြားတဲ့ကလားဖြူတွေရဲ့ကျွန်အဖြစ်ခံကြမလား . . .

ယောကျ်ားကြီးတွေဖြစ်ပြီး အရှက်ကင်းမဲ့တဲ့မျက်နှာနဲ့ သင်းတို့ လက်အောက်မှာ
ကျွန်အဖြစ်ခနဲကြွရခြင်းထက် ကျုပ်တို့ သင်းတို့က လားဖြူတွေကို
တိုက်ရင်းသေမယ် . . .

အဲဒီလိုတိုက်တဲ့အခါ ဟောဒီမြစ်ကမ်းဘေးကရွာတွေဟာ ကျုပ်တို့ ကို
စော်ကားမော်ကားလာလုပ်ကြတဲ့ ကလားဖြူတွေရဲ့ နားနေရာ၊ အ
ကာအကွယ်ပြုရာ၊ လမ်းပြမယ့်လူတွေရှိရာစခန်းမျိုး အဖြစ်မခံနိုင်ဘူး ...

ဒီမြစ်ကမ်းကကျေးရွာတွေ ကလားဖြူစခန်းဖြစ်တာနဲ့ ကလားဖြူ ကိုတိုက်နေတဲ့
ကျုပ်တို့တတွေဟာ အတိုက်ရခက်ခဲသွားနိုင်တယ် ...

အဲဒီတော့ ကျုပ်တို့ကိုညှာတာတဲ့အနေနဲ့ ကျုပ်တို့ကိုကူညီ တဲ့အ နေနဲ့
ကျုပ်တို့ရွာသားတွေက ဟောဒီအိမ်တွေနဲ့တကွ ရွာကိုပါဖြုတ်ပြီး ဒီမြစ်ကမ်းဘေးက
အခုချက်ခြင်းပြောင်းရွှေ့ ပေးကြပါ . . . ပြောင်း ရွှေ့ကြဖို့ အချိန်ငါးရက်ပေးမယ် .
. .

အဲဒီလိုမှမဟုတ်ပဲ ကျုပ်တို့ကိုမညှာဘူး၊ တိုင်းပြည်ကိုလဲမကြည့်
ကိုယ့်လူမျိုးတွေကိုလည်းမကြည့် ကိုယ့်အိုးကိုယ်အိမ်ကိုသာကြည့်ပြီး
ရန်သူအားပေးအဖြစ်နဲ့ ဇွတ်ပေနေကြမယ်ဆိုရင် ကျုပ်တို့ကလဲ မညှာ ဘူး . . . ဒါပဲ

သူတို့သည် ကျေးရွာသားများ အံ့အားသင့်နေချိန်၌ပင် လေတိုက် သကဲ့သို့ ရွာမှထွက်သွားကြ၏။ ဤအတိုင်းပင် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းတစ် ဖက်တစ်ချက်ရှိ ကျေးရွာဟူသမျှကို မအူပင်မှ အထက်လွန်အထိ တစ်ရွာဝင်တစ်ရွာထွက်ဖြင့် လှည့်လည်ပြော၏။

ရွာသိမ်ရွာငယ်အများစုတို့က မိမိတို့အိုးအိမ်ကို ဖျက်ယူပြောင်း ရွှေ့ကြသော်လည်း အချို့ရွာကြီးများ၌ မဖျက်မပြောင်းသူများရှိကြ၏။ မပြောင်းမရွှေ့ရသမဟုတ်၊ လယ်ကြီးချောင်းကြီးနှင့် အိမ်ကြီးရင့် ခိုင်နှင့် အစေအပေးအခြွေအရံနှင့် ရှိနေကြသူတို့က တိုင်းတပါးသား ကုလားဖြူတို့ရှိရာသို့ သွားရောက်တိုင်တန်းကြသေး၏။

ဤသတင်းကိုကြားသိရသောကြောင့် ပြောင်းရွှေ့ရန်အချိန်ပေး ထားသည့် ငါးရက်စေ့သည့်နေ့၌ပင် ယခင်လာခဲ့ဖူးသောမြင်းတပ်ကြီး သည် မွေပြောင်းမရွှေ့ နေမြဲနေကြသည့် ကျေးရွာဟူသမျှနှင့် နေဖြူမြို့ တစ်မြို့လုံးကိုပါ မီးတိုက်ဖျက်ဆီးပစ်ကြ၏။

ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းတစ်လျှောက် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေသည့် ကျေးရွာများကို ငေးစိုက်ကြည့်ရင်း ဆွေဆက်သည် နှုတ်ခမ်းကိုတင်း တင်းကိုက်၏။

နေရီရီတွင် ပုစွန်ဆီအသွေးများဖျန်းပွတ်ထားသည့် ကောင်းကင် ပြင်၌ ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းတစ်လျှောက်မှတက်လာသည့် မီးခိုးလုံးကြီး များက မြေပြင်နှင့်တစ်သားတည်းဖြစ်အောင် မှုန်းခြယ်ရေးစပ်ပေး၏။

မြင်းသည်တော်တို့သည် လယ်ကွင်းပြန့်ကြီးအလယ်မှရပ်လျက် မှုန်ရီဆိုင်းဆိုသည့် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းမှ လွှမ်းချင့်စဖွယ်ရှုခင်းကို ငေး မောကြည့်ကြ၏။ ဆွေဆက်သည် ရှိုက်ငင်မိသောပင့်သက်ကို ပါးစပ် မှ “ဟူး” ခနဲမှုတ်ထုတ်လိုက်၏။

“ငါဒို့အမျိုးသားအချင်းချင်းတော့နှိပ်စက်ပြီးကြပြီ... နှိပ်စက်ရ ကျိုးနွပ်အောင်ကုလားဖြူတွေလာရင် ဝံ့ဝံ့စားစားတိုက်နိုင်ကြမှဟေ့ ... ကဲ ... သွားစို့...”

မီးခိုးငွေများဖြင့်မှန်စွာနေသော မြစ်ကမ်းကို ကျောခိုင်းလျက် ဆွေ
ဆက်ကမြင်းကုန်ခင်းစိုင်းထွက်လိုက်သည်။ ကျန်မြင်းသည်တော်တို့ သည်
ပဒုအိမ်ထွက်လိုက်သောပဒုကောင်ကဲ့သို့ ဆွေဆက်၏နောက်ကို
စုပုံဝိုင်းဝန်းပါသွားကြ၏။

ဆွေဆက်သည် မြစ်ကမ်းဘေးရှိရွာများကို ပြောင်းရွှေ့စေပြီး မီး တိုက်ပြီးနောက်
ကုန်းပိုင်း၌ရှိသောရွာများကိုလည်း ပြောင်းရွှေ့ခိုင်း ၏။
ထိုနေရာတစ်ခုတွင်တစ်ပြင်လုံးကို ကုန်းပြင်ဟင်းလင်းဖြစ်စေ၏။

“သင်းတို့လက်အောက်မှာမနေလေနှင့် . . . ငါဒို့မမာဘုရင်ပိုင်ရာ ကိုသွားကြ . . .”

ဟု မြန်မာတိုင်းရင်းသားအားလုံးကိုနှင်လွှတ်၏။ ထို့နောက်နေဖြူမြို့နေရာ၏
အနောက်ဘက်ခပ်လှမ်းလှမ်းရှိ ကျိုက္ကစင်းရွာပတ်ပတ်လည်ကိုလည်း
သိသိကျေအောင်မွေ့နှော၏။

သည်နေရာကား တောင်ကုန်း၊ သည်နေရာကား ချောင်းရိုး၊ ဥည် နေရာကား
ကျွန်းကျက်၊ သည်နေရာကား အင်း၊ သည်နေရာကား လယ်၊ သည်နေရာ၌
ရွှံ့ညွန့်ထူထပ်သည်၊ သည်နေရာ၌မြေမာသည်၊
ရှေ့အနောက်တောင်မြောက်အရပ်တို့၌ မည်သည့်မြို့နယ်ရွာနယ်ပယ်ရှိ သည်၊
မည်မျှဝေးသည်၊ လမ်းပန်းအဆက်အသွယ် မည်သို့ရှိသည် စ
သည်တို့ကိုမိမိကိုယ်တိုင်လည်း သိအောင်ပြု၏။

တပ်ဖိုလ်တပ်သားရဲ့ မက်တို့ကိုလည်း သိစေ၏။

ကျိုက္ကစင်းရွာသစ်တပ်ကိုလည်း ပေါက်လွယ်ကြီးလွယ်သောသစ် ပင်၊
ပြန့်ပွားလွယ်ဖုံးအပ်လွယ်သောနွယ်ပင်တို့ကိုစိုက်လျက် သစ်တပ် ဟု
မသိအောင်ပြု၏။ ထို့နောက် ကျိုက္ကစင်းရွာအနီးသို့ ပေါက်ရောက်လာနိုင်သော ပန်း
တုနော်ချောင်း၊ ကွင်းကစင်းချောင်းတို့ကိုလည်း သင်္ဘောမဝင်လာနိုင် စေရန်
လိုသလိုပတ်ဆို့စေ၏။

လှေအိုကြီးများကို ကျောက်သဲအပြည့် ထည့်၍မြှုပ်၏။
စွဲများပြောင့်များကိုစိုက်၏။ ကမ်းတစ်လျှောက်ရှိ ကျဉ်းမြောင်းရာအရပ်တို့၌
ကုန်းပင်ချုံ့ပုံတို့အကြားတွင် ခံကတုတ် ငွယ်များ ဆောက်လုပ်၏။
သင်္ဘောဆိုက်ကပ်ရန် ကောင်းသောနေရာတို့၌ ကျောက်ဆောင်ချ ၏။

သဘောမူအတက် သွားလမ်းလာလမ်းကောင်းသည့် ကုန်းပြောင်
မြေမာတို့တွင်လည်း ဂျမ်းများ၊ ထောင်ချောက်များ၊ ညောင့်ကျင်းများ ပြုလုပ်၏။

လူကြီးများဖြစ်ကြသည့် ဦးမြတ်ထွန်းနှင့် ဦးရွှေပန်းတို့ကမူ ဆွေ
ဆက်လုပ်သမျှကုတာမှမပြောကြ။ မိမိတို့ရဲမက်များကိုပင် ဆွေဆက် အလိုရှိက
ကူညီကြရမည်ဟု အမိန့်ပေးထား၏။ ထိုမျှမက ဦးမြတ် ထွန်းသည်
မိမိ၏သားနှစ်ယောက်ကိုပါ ဆွေဆက်၏တပ်ထဲသို့ ပို့ ထား၏။

ထို့ပြင် အခြားသောမိမိတို့တပ်သားများကိုလည်း အအားမ ထားကြပဲ ဘူး၊ ဖရုံ၊
ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ခရမ်း၊ ငရုတ်၊ ချဉ်ပေါင်၊ ရိုး ပုတ်၊ ကြက်သွန်၊ ပြောင်း၊ ပဲ၊
ကန်စွန်း၊ ပိန်းဥ၊ မြောက်ဥ၊ စပါး စသည်တို့ကို သင့်ရာသင့်ရာမြေတို့၌
စုရုံးစိုက်ပျိုးစေ၏။

အောက်သားအများအပြားပါဝင်သည့် ဦးရွှေပန်း၏တပ်ကမူ မိမိ
တို့ရဲမက်အားလုံးအား ချောင်းကြီးချောင်းကလေး၊ ရွှံ့ကလေးရှိသမျှ တစ်ခုမကျန်
အင်းများဖောင်များဖြင့် ငါးပုစွန်ဖမ်းသည့်လုပ်ငန်းတို့ကို လုပ်စေ၏။
ငါးပိငါးခြောက်၊ ပုစွန်ခြောက်များကို ရသလောက်ပြုလုပ် စေ၏။

ထို့ပြင် သုံးပွင့်ဆိုင်တည်ဆောက်ထားကြသော သစ်တပ်သုံးခု လုံးသို့လည်း ရေ၊
ထင်း၊ ရိက္ခာအလိုအလောက် သိုလှောင်သိမ်းဆည်း ပေး၏။ ဤသို့အသီးသီး
မိမိတို့ရဲမက်များနှင့် နေ့မအားညမအား ကြိုးစား တည်ဆောက်နေကြ၏။

ရောင်နီလာစ တစ်ခုသောအရုဏ်ဦး၏နံနက်၌ အနောက်တောင် အရပ်ရှိ
အမှောင်လှသောတောခြေမှ မြင်းစီးယောက်ျားတစ်ယောက် သည် ငှက်ပျံသကဲ့သို့
တောချုံပုတ်တို့ကို လွှားခနဲလွှားခနဲဖြတ်ကျော် လာ၏။

ကုလားဖြူသဘောအချို့ချီတက်လာနေပြီဖြစ်ကြောင်းကို သ
တင်းလာပို့ခြင်းဖြစ်၏။

ထိုနေ့သည် ၁၂၁၄ ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၉ ရက်၊ ကုလားဖြူသက္ကရာဇ် ၁၈၅၃
ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့ဖြစ်၏။ ချောင်းဘက်မှအယောင်ပြု၍
ကုန်းဘက်မှချီတက်လာကြမည် စိုးသောကြောင့် ခနဲဖြူမြို့ဘက်သို့လည်း
တပ်ပုန်းများ ဟိုတစ်ခုသည်တစ်ခုချ၏။

အထောက်မြေလျှင်မြင်းသည်တို့ကိုလည်း ဧရာဝတီမြစ် ကွမ်းတစ်လျှောက်သို့ လွှတ်ထား၏။ ပန်းတနော်ချောင်း၊ ကင်းကစင်း ချောင်းတို့ကိုလည်း တပ်ပုန်းများခွဲပို့၏။ ချက်ချင်းပင် ဦးမြတ်ထွန်း၊ ဦးရွှေပန်းနှင့် ဆွေဆက်တို့ ခေါင်းချင်းရက်ကြ၏။ ဗမာပြည်၏သုံးပုံနှစ်ပုံကို ဗမာဘုရင်က အင်္ဂလိပ် လက်ထဲသို့ထိုးပေးလိုက်ပြီပေသည့်နောက် ထိုးအပေးခံကြရသည့် အင်္ဂလိပ်ပိုင်ဗမာနယ်မြေထဲမှ ပထမဆုံး ဗမာသွေးကို အင်္ဂလိပ်တို့ နဖူးတွေဒူးတွေမြည်းစမ်းကြည့်ရန် အကြောင်းပြုရမည့်ပွဲဖြစ်သောကြောင့် ခေါင်းဆောင်သုံးဦးစလုံး စိတ်အားတက်ကြနေကြ၏။

စစ်ဦးဖြစ်သော ကြင်လည်း အနိုင်ရရန်ကြိုးစားလိုကြ၏။ မည်သို့တိုက်ရမည်ကို သုံးယောက်သား ခေါင်းချင်းဆိုင်ဆုံးဖြတ်၏။ ရေကြောင်းအားကိုးသော အင်္ဂလိပ်တို့လာလမ်း၌ တပ်ပုန်းတို့သည် တိုက်သာသည့်နေရာမှစ၍ ဝင်လာကြသည့်သင်္ဘောတို့ကို ဆီး ကြိုတိုက်ခိုက်ရမည်ဖြစ်၏။

ထိုနေရာမှ သင်္ဘောတို့က ကျော်လွန်တက်သွားကြသည့်နှင့် ယင်း တပ်ပုန်းသည် နောက်တစ်နေရာ၌အသင့်စောင့်နေကြသော မိမိတို့၏ အခြားတပ်ပုန်းရှိရာသို့ သင်္ဘောတွေထက် ဦးစွာရောက်အောင် ကုန်း လမ်းမှ ဖြတ်သွားကြရမည်ဖြစ်၏။

ထို့နောက် မိမိတို့သိခဲ့ရသော တိုက်ပွဲအတွေ့အကြုံတို့ကို ပြောပြပြင်ဆင်၍ ပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်ကြရ မည်ဖြစ်၏။ ဤအတိုင်း ဝင်လာသည့်ကုလားဖြူသင်္ဘောတို့ကို အနှောင့်အယှက်ပေးရင်း တစ်ဆင့်စီတစ်ဆင့်စီ ဆုတ်လာခဲ့ကြလေ မိမိတို့ဘက်မှ အင်အားလည်း တစ်စထက်တစ်စ အချင်းချင်းပူးပေါင်းမိလျက် များ များလာလေဖြစ်အောင် အစီအမံပြု၏။

ဤသို့ ဖြည်းဖြည်းချင်း ကုလားဖြူတို့၏တိုက်အားကို လျှော့နည်းပင်ပန်းလာအောင်ပြုရင်း သင်္ဘောမလှည့်သာလောက်သည့် ချောင်းကျဉ်းတွင် ကျောက်သစ်အပြည့်တင်၍ နှစ်မြပ်ထားသောလှေကြီး များနှင့် ပိတ်ဆို့တားဆီးထားသည့်နေရာသို့ ရန်သူများရောက်ရှိလာရ မည်ဖြစ်၏။

ထိုနေရာ၌ မိမိတို့ကလည်း အမြောက်၊ သေနတ်၊ လက်နက်မျိုးစုံဖြင့်စောင့်နေကြမည်ဖြစ်ရာ ယင်းသို့စောင့်နေသော မိမိတို့ တပ်မရှိရာသို့ နောက်ဆုံးအချိန်၌ တိုက်ရင်း တမင်ဆုတ်ဆုတ်လာကြ သည့် မိမိတို့တပ်စုကလေးများအားလုံး စုပြုံရောက်လာကြရမည်ဖြစ် ၏။ ရောက်သည်နှင့် တိုက်ပွဲအခြေအနေ၊ ကုလားဖြူတို့၏တိုက်ပုံ တိုက်နည်း၊ လူအင်အား လက်နက်အင်အားတို့ကို တပ်မသို့အစီရင်ခံ ပြီးနောက် တပ်မကအမိန့်ပေးသည့်အတိုင်း ဆက်လက်တိုက်ပွဲဝင်ကြ ရမည် ဖြစ်၏။

ထိုအချိန်နှင့်မရှေးမနှောင်း နောက်မှလိုက်လာသည့် ကုလားဖြူသ ဘော်တို့သည်
ချောင်းကျဉ်း၌တင်နေကြတော့မည်ဖြစ်ရာ ချက်ချင်းလိုပင်
အသင့်ပြုလုပ်ထားသော မီးဖောင်ကြီးတို့က ပြင်းစွာလောင်မြိုက် သည့်
မီးတောက်မီးလျှံကြီးများနှင့် ချောင်းလုံးပိတ်၍မျောလာကြတော့ မည် ဖြစ်၏။

မီးဖောင်တို့မှမီးသည် တင်နေသည့်ကုလားဖြူသဘော် တို့အား
ဝိုင်းပတ်စွဲလောင်သည်နှင့် သဘော်မှထွက်လာသည့် ကုလား ဖြူတို့ကို
မမာရမက်တို့က တိုက်ကြရမည်။

ကွင်းမီးလောင်ရာ၌ ထွက် ပြေးလာကြသော ကြက်ငယ်၊ ဖားငယ်တို့ကို
သိန်းစွန်ရဲသည် ကောင်း ကင်မှစောင့်၍ ထိုးသုတ်ယူဘိသို့ ...

ကုန်းပြန့်၌ဖြစ်စေ၊ ချောင်းဘေး၌ဖြစ်စေ ဤနည်းနှင့်နှင်တိုက်ကြ ရမည်ဖြစ်ရာ
သစ်တပဲနှင့်ကုန်းဘက်တစ်ခွင်တစ်ပြင်၌ ဦးမြတ်ထွန်း ၏ရဲမက်များက
နေရာအသေထား၍ အင်အားကြီးစွာဖြင့် တာဝန်ယူ ...

ချောင်းအကျဉ်းဆုံး၊ ရေအတိမ်ဆုံး၊ မီးရှို့ရန်အသင့်ပြုလုပ်ထား သော
မီးစာဖောင်များနှင့် နှစ်မြှုပ်ထားသည့် လှေကြီးများရှိရာ၌ ဦးရွှေ
ပန်း၏ရဲမက်များက နေရာအသေရပ်၍ တာဝန်ယူ ...

ကုန်းတစ်ခွင်တစ်ပြင်၌လည်းကောင်း၊ ချောင်းရိုးတစ်လျှောက်၌ လည်းကောင်း
တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ ရွှေ့လျားတိုက်ခိုက်ရမည့် တာဝန်မှန်သမျှကို
ဆွေဆက်၏မြင်းမီးရဲမက်များက တာဝန်ယူ ...

ခေါင်းဆောင်သုံးယောက်တို့သည် ဤအတိုင်း အစီအစဉ်ပြုလုပ် ၍
တာဝန်ခံယူကြ၏။ အစီအမံနှင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ချက်တို့ သည်
ဆွေဆက်၏ရဲမက်များအဖို့ နာရီအခြားမရှိ၊ ယင်းနေ့ ကုလား ဖြူစက်နာရီ ၉
နာရီခန့်ကပင်စတင်တိုက်ခိုက်ကြရ၏။

ကုလားဖြူသဘော်ရှစ်စင်းတို့သည် ပန်းတနော်ချောင်းအတွင်းမှ တက်လာခဲ့ကြ၏။
ချောင်းကျယ်ရာ၌သဘော်တစ်စင်းနှင့်တစ်စင်း တာဝန်ကူ၍
ခုတ်မောင်းလာကြသော်လည်း တဖြည်းဖြည်း ချောင်း ကျဉ်းသို့ရောက်သောအခါ
သဘော်တစ်စင်းနှင့်တစ်စင်း ရှစ်တာဝန် သာကွာ၏။

သို့ပါလျက် ရှေ့ဆုံးမှသင်္ဘောနှင့် နောက်ဆုံးမှသင်္ဘော ၏ အကွာအဝေးသည်
သုံးဥသဘကျော်ကျော် အကွာအဝေးရှိနေရာ ကုလားဖြူတို့၏
စစ်မျက်နှာနှင့်စစ်ထုထည်သည့် အတော်ကြီးထူထဲ သည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ သို့သော်
ကုလားဖြူတို့သည် မိမိတို့မျှော်လင့်မထားသည့်တိုက်ပွဲ နှင့် ရင်ဆိုင်တိုးနေရ၏။

ချောင်းကမ်းဘေးတစ်လျှောက်လုံး၌ သစ်ပင်ချုံ့ပွတ်များထူထပ် လျက်
ချောင်းကလည်း တဖြည်းဖြည်း ကျဉ်းချဉ်းကျဉ်းလာ၏။ ကုလားဖြူစစ်ဗိုလ်
ကပို့တန်လောက်ဒ်အုပ်ချုပ်လာသော စစ်သင်္ဘောတပ်၌ ဆွေဆက်တို့၏
မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းကို ခံလိုက်ကြရသည့် ခွာတို့မှ မြန်မာတွေ
အများအပြားပါဝင်လာကြ၏။

ထို့ပြင်မှာတို့သည် ကုလားဖြူများကို မျက်နှာချိုသွေးနိုင်ကြသော ကြောင့်
ထိုအရပ်ရှိ လူမနေတော့သည့် အဖျက်အဆီးခကျွေးခွာတို့အတွက်
ပူပူနွေးနွေးသူကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်ထားခြင်းကိုလည်း ခံကြရ၏။

ထို့ပြင် ယင်း သူကြီးအသစ်တို့ ဆန္ဒရှိနေကြသည့်အတိုင်း ဧရာ
ဝတီမြစ်ရိုးတစ်လျှောက်ကို မီးတိုက်သွားကြသည့် ဆွေဆက်တို့အား
ကွယ်တိုင်ကွယ်ကျ လက်စားချေရန်အတွက်လည်း ကုလားဖြူစစ်တပ် နှင့်အတူ
လိုက်ပါခွင့်ရလာကြ၏။ သင်းတို့သည် ဦးမြတ်ထွန်း၏ သစ်တပ်စခန်းရှိရာ
ကျွန်းကြောင်းခွာ နှင့် ထိုအရပ်ထိုနယ်မြေ ရေလမ်းကုန်းလမ်းတို့ကို ကျွမ်းကျင်စွာ
သိဝံ့ ကြ၏။

ထို့ကြောင့်လည်း နေဖြူဆိပ်ကမ်းဘက်သို့ အာရုံစိုက်နေကြ ဟန်ရှိသော
ဦးမြတ်ထွန်းတို့အား နေဖြူဆိပ်ကမ်းဘက်မှ တက်မ လိုက်စေပဲ
အမှတ်တမဲ့ခပ်ပေါ်ပေါ်ထားလိမ့်မည်ဖြစ်သော ပန်းတနော် ချောင်းရိုးထဲမှ အနီးကပ်
တက်ရောက်တိုက်ခိုက်နိုင်ရန် ကုလားဖြူတို့ ကို လမ်းပြခေါ်ဆောင်လာနိုင်ကြခြင်း
ဖြစ်၏။

ကုလားဖြူတို့အဖို့ သူတို့အားပြုလာသော ဤသင်္ဘောများဖြင့် ဦး မြတ်ထွန်းတို့ကို
တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် ယခုထက်ကောင်းသောလမ်း သည် မည်သည့်ဘက်ကမှ
မရှိလေတော့ . . .။

သို့ပါလျက် ကပို့တန်လောက်ဒ်သည် ပန်းတနော်ချောင်းအတွင်း သို့ သင်္ဘောများ
အတော်ကလေးဝင်လာမိသည်နှင့် မိမိခန့်အပ်ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သော

မြန်မာသူကြီးလတ်လတ်ဆတ်ဆတ်တွေကို မယုံသ ကံဖြစ်လာ၏။

ဒီမြန်မာတွေဟာ သူပုန်မြတ်ထွန်းရဲ့ လူတွေများ ဖြစ် နေလေမလားဟု တွေး၏။ မိမိတို့ကို ချောင်ပိတ်တိုက်ရန် တမင်လှည့်ပတ်ခေါ်ဆောင်လာကြခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်ဟု ထင်မှတ်လာ ၏။ ဤသူတို့သည် ဆွေဆက်နှင့် ဦးမြတ်ထွန်းတို့ကို အစိမ်းစားချင် ကြသည်။ မိမိတို့ရွာများအိမ်များကို သင်းတိုင်းတိုက်ကြသလို သင်း တိုက်လည်း အရှင်လတ်လတ် ဓမ္မမီးတိုက်ချင်လှပါသည်။ သင်းတို့ ကိုသာ အရှင်လတ်လတ်ဖမ်းမိစမ်းပါစေဟု ပြော၏။

ကပ္ပိတိန် လောက်ဒိက . . .

“သည်သူပုန်တွေရှိရာသို့ အလွယ်ရောက်နိုင်အောင် လမ်းသာပြပေးပါတော့ . . . တောဝက်တစ်ကောင်ကို အရှင်မိအောင် မပစ်ဖမ်းနိုင်သော်လည်း သူပုန်တွေကို အရှင်မိအောင်ဖမ်းပြမည် . . .”

ဟု ဆိုသည်။

သို့ဖြင့် အရှင်လတ်လတ် သူပုန်တွေကို မီးတိုက် သတ်ပြမည့် မြန်မာသူကြီးများနှင့် သူပုန်တွေကို အရှင်လတ်လတ် လက်ရဖမ်းပြမည့် ကပ္ပိတိန်လောက်ဒိတို့ အတူလာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။ မိမိကိုယ်တိုင် တိုက်သင်္ဘောရှိစခင်းနှင့် လိုက်လာခဲ့သောအခါ ချောင်း၏တစ်ဖက်တစ်ချက်၌ ထူထပ်သည့်သစ်ပင်ချုံပုတ်တွေကိုသာတွေ့ရ၏။

ချောင်းကလည်း ကျဉ်းလှသည်။ လူနေအိမ်ခြေကိုလည်း မတွေ့ ရ။ လူသံသူသံကိုလည်း မကြားရ။ တောအလုံး တိတ်ဆိတ်နေ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ အဝေးမှအော်မြည်လိုက်သော ရေကြက်ကတော်သံ၊ တောကြက်တွန်သံနှင့် ဘုတ်အသံတို့ကို ခပ်သွဲ့သွဲ့ကြားရ၏။ ချောင်းကမ်းပါးတစ်လျှောက်လုံး သစ်ပင်ကြီးများကဆီးကြူ၏။

စိမ်းစိုထူပိတ်သောချုံပုတ်များ ဆင်းမိလျှင် လူတစ်ကိုယ်လုံးမြုပ် အောင်နစ်ကျုံ့မည့် လတာပြင်ကြီးများက ပျက်ရယ်ပြု၏။ လတာစပ်၌ မိုးမိုးမတ်မတ်ပေါက်နေကြသော “ငဒန်ပြိန်း”ပင်တို့က အံတုဟန်ရပ်နေ ကြ၏။

ကပ္ပိတိန္ဒလောက်ဒ်သည် သက်ရှိသတ္တဝါ ကင်းမဲ့နေဟန်ရှိသော
ကမ်းတစ်ဖက်တစ်ချက်ကိုကြည့်လျက် အလွန်ငြီးငွေ့စွာ လိုက် ပါလာ ခဉ်
ချောင်းကျဉ်း၏ ကွေ့တစ်နေရာသို့ရောက်သည်နှင့် ကမ်းနှစ်ဖက်ရှိ
ထူထဲသောသစ်ပင်ချုံပုတ်တို့အထဲမှ သေနတ်သံတွေ တစ်ပြိုင်တည်းထွက်လာ၏။

သေနတ်သံတွေကြားလိုက်ရသည်နှင့် ရှေ့ဆုံးကခုတ် မောင်းသွားသည့်
သင်္ဘောသုံးစင်းမှ စစ်ဗိုလ်စစ်သားအများအပြား ကျ ကုန်ရသည်။ မမျှော်လင့်ပဲ
အတိုက်ခံလိုက်ကြရခြင်း ဖြစ်သည်။ ခပ်နာနာကလေး တို့ပြန်လိုက်မှဖြစ်မည်ဟု
ကပ္ပိတိန္ဒလောက်ဒ်က ထိုနေရာတစ်ဝိုက်ကို အစွန်အဆန်ပြုလျက်
ကမ်းနှစ်ဖက်စလုံးကြေမဲ့ အောင် အမြောက်ဖြင့်ပစ်၏။ ကမ်းပေါ်ရှိ
သစ်ပင်အားလုံး အရိုးပြိုင်း ပြိုင်းကျစေပြီးမှ . . .

“သည်နေရာပဲလား . . . မောင်မင်းတို့ဘာကြောင့် သည်မှာ ရန် သူရှိနေသည်ကို
မပြောသလဲ . . .”

ဟု မိမိသင်္ဘော၌ပါလာသည့် မိ မိခန့်ထားသောမြန်မာသူကြီးတို့ကိုကြိမ်း၏။
သူကြီးတို့က . . .

“သည်နေရာမဟုတ်ပါ . . . မြတ်ထွန်းတို့နေ ရာသည် အဝေးကြီးလိုပါသေးသည် . .
. ညနေလောက်မှ ရောက်နိုင် ပါလိမ့်မည် . . .”

ဟု ပြောကြ၏။

ကပ္ပိတိန္ဒလောက်ဒ်က မယုံ၊ မိမိ၏ကမ်းတက် တပ်သားများကို ကမ်းပေါ်သို့
တက်၍ကြည့်စေ၏။ ဣလားဖြူကမ်းတက်တပ်သားတို့သည် လေ့ထက်မှ
လတာပေါ်သို့ တက်လိုက်ကြသည်နှင့် လတာပြင်ထဲသို့ ပေါင်လယ်ပေါင်ရင်း
နစ်မြုပ်ကုန်ကြ၏။

ရှုံ့ညှန်အလူးလူးဖြင့် လတာမှလတ်၍ ကမ်းထက် ချုံစပ်သို့ ဝင်လိုက်မိသည်နှင့်
အရှိန်ပြင်းစွာ စုပြုံပစ်ထိုးလိုက်ကြသော လှံများ၏စူးဝင်ခြင်းကို ခံကြရ၏။
ရန်သူသည် မည်သည့်နေရာမှ စောင့်၍ပစ်ခတ်လိုက်သည်ဟု မ သိမြင်လိုက်ရ။

မိမိတို့အဖော်များ၏ အဖြစ်ဆိုးကို မြင်လိုက်ကြရ သော

ကုလားဖြူစစ်သားတို့သည် မိမိတို့၏ ရှေ့နောက်ဝဲယာ သစ်ပင်
ချုံ့ပုတ်များအတွင်းသို့ သွေ့နက်များဖြင့် မိုးသီးမိုးပေါက်ရွာသလို ပစ်ခတ်ကြ၏။
ထို့နောက် အစုလိုက်အစုလိုက် လူချင်းမခွဲပဲ တောတွင်းသို့ ပြေးဝင်စီးနင်း၏။
အချို့သော ကုလားဖြူအုပ်စုရှိရာသို့ ရန်သူကိုမမြင်လိုက်ရပါပဲ လျက်
ပစ်ခတ်လိုက်သောဆိပ်လွှားများတို့သည် သဖြင့်ဆိပ်ပက်ခြင်း ခံ ရတိသကဲ့သို့
အပြိုလိုက် လာရောက်ထိမိနက်ကြ၏။ ကုလားဖြူစစ်သားတို့အဖို့
သရဲခြောက်လှန့်ခြင်း ခံရသကဲ့သို့ ထိတ်လန့်၍ ကြောက်၏။

သစ်ပင်ချုံ့ပုတ်တိုက်လည်း တကယ်ထူထဲ လှသည်မဟုတ်၊ ချောင်းကမ်းပါး၌သာ
ပိတ်ဆို့ပေါက်နေကြခြင်း ဖြစ် ၏။ ကုန်းဘက်သို့တက်လိုက်လျှင်
ပြန်ပြန်ကျယ်သော လယ်ကွင်း ပြင်ကိုသာတွေ့ရ၏။ လူသူဟူ၍
အရိပ်အယောင်မျှမမြင်ရ။ အားလုံး တိတ်ဆိတ်နေ၏။ လေတိုက်သဖြင့်
လှုပ်ရှားသော သစ်ရွက်ခတ်သံ၊ တောချုံ့ပုတ်အတွင်း၌သာ နေလေ့ရှိသည့်
အဝေးမှအော်မြည်လိုက် သော ငှက်ငယ်တို့၏အသံကသာ ခပ်သွဲ့သွဲ့ကြားရ၏။

ကုလားဖြူစစ်သားတို့သည် နေရာမရွေ့ဘဲ၊ မလှုပ်ရှားဝံ့ကြ၊ ရန်သူ ဟုမမြင်ရသည့်
နေရာမှန်သမျှ၊ ရန်သူ၏လှုပ်ရှားသံမျိုး မကြားရသည့် နေရာမှန်သမျှ
ရန်သူပေါ်လာနိုင်သည့်နေရာတွေချည်း ဖြစ်၏။ မမြင်ဝံ့ ရလေ
ကြောက်ဖွယ်ကောင်းလေ၊ တိတ်ဆိတ်လေ ကြောက်ဖွယ် ကောင်းလေ ဖြစ်နေ၏။
အရှေ့အနောက် တောင်မြောက်ဝဲယာတို့ရှိ သက်ရှိသတ္တဝါဟူ၍
ဘာမှမမြင်ရသည့်နေရာဟူသမျှကို မျက်လုံးဝိုင်း အောင် ကြည့်နေရ၏။
သက်ရှိအကောင် တစ်ကောင်တစ်လေကိုမျှ မ မြင်မကြားရသည့်နေရာတိုင်း
ရန်သူရှိနေသောနေရာတွေချည်း ဖြစ်နေ ၏။

လေနင့်ဖက်ပြိုင် စစ်တိုက်နေရသလိုဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် အ
ထက်လူကြီးရဲရာသဘောသို့ ချက်ချင်းသတင်းပို့၏။ ကပ္ပိတိန်
လောက်ဒီ၏အမိန့်အရ မိမိတို့နှင့်အတူပါလာသည့် မြန်မာသူကြီးများ ချက်ချင်း
ကုန်းပေါ်သို့ရောက်လာကြ၏။ ဘာအကြောင်းဟူ၍မသိပဲ
ကုလားဖြူတို့လမ်းညွှန်ရာကို ကုလား ဖြူခန့်မြန်မာသူကြီးတို့က ရှေ့ကသွားကြ၏။

ကုလားဖြူစစ်သားတို့ သည် မြန်မာသူကြီးတို့နောက်မှ ကိုက်ဝံ့ ခန့်ဆွဲလျက် မျက်လုံး
အဝိုင်းသားနှင့် မျက်ခြည်မပြတ် တထိတ်ထိတ်လိုက်ကြ၏။ မကြာမီ ပင်
စူးဝါးနက်ကျယ်သော အောသိနှင့်အတူ မြောက်ခန့် လွင့်တက်သွားသော
မြန်မာသူကြီးတစ်ယောက်သည် သစ်ပင်တို့ထိပ်ဖျား လေ ထဲ၌
ဇောက်ထိုးယမ်းခါနေ၏။

တစ်ပြိုင်နက်တည်းပင် မြေပြင်မှလှံပျံအချို့လည်း ထပ်ကြပ်မကွာ

ထွက်လာကြလျက် ဇောက်ထိုးလှုပ်ယမ်းနေသည့် လူကောင်ကြီးကို အရှိန်ပြင်းစွာ အစုအပြုံလိုက် စူးဝင်ကုန်ကြ၏။ အလုံးစုံမြင်တွေ့ကြရသော ကုလားဖြူစစ်သားတို့သည် နောက်သို့ဝင်၍ ဘေးသို့ဝင်၍ ထိတ်လန့်တကြား အော်ဟစ်ဆုတ်ပြေး ကြ၏။

ထိုစဉ် ကုလားဖြူငါးယောက် လွင့်မြောက်တက်သွားကြပြန် လျက် မြန်မာသူကြီး၏ လမ်းစဉ်အတိုင်း သစ်ပင်ထိပ်ဖျား၌ ဇောက် ထိုးလှုပ်ယမ်းနေ၏။ အစုလိုက်အပြုံလိုက် စူးဝင်နေကြသောလှံတို့မှ သွေးပေါက်တို့ တစက်စက်ယိုကျ၏။

ယင်းသည်တို့ကိုကြည့်လျက် မျက်စိမျက်နှာပျက်၍ နောက်သို့ ဆုတ်မှန်းမသိ ဆုတ်နေကြဆဲ . . . မြေပြင်သလ္လံ ဝေါက်နဲ့မြည်လျက် ရုတ်ချည်း ကျင်းကြီးတစ်ခုပေါ် လာကာ ကုလားဖြူရှစ်ယောက် ကျင်းကြီးထဲသို့ကျ၏။ တစ်ပြိုင်နက် တည်း သစ်သီးများ ဝေကြွကျသကဲ့သို့ လှတွေ့တစ်ပြိုင်ကြီး ကောင်းကင်မှ အရှိန်ဖြင့်စိုက်ကျ၏။

နွတ်ကျောကျောအော်သံကြီးများ ချက်ချင်းတိတ် လျက် ကျင်းဝ၌ ဖုံမှုန်များ မီးခိုးဝေ့သလို ဝေ့နေ၏။ ဖုံမှုန်များရှင်းသွားသည်နှင့် အထက်အောက် တံစုံနှင့်ထိုးထား တသို့ မရှုမလာကျဆုံးနေကြပြီဖြစ်သော ကုလားဖြူရှစ်ယောက်တို့ကို တွေ့ရ၏။ ကုလားဖြူတို့သည် သွေးပျက်မတတ် ထိတ်လန့်ကြောက် ရွံ့ကုန်ကြ၏။ မိမိရပ်နေရာမှ မရွေ့ဝံ့မလှုပ်ဝံ့ဖြစ်ကုန်ကြ၏။

“သခင် . . . ကျွန်တော်မျိုးကြီးများခြေရာကို တည့်တည့်နှင်းပြီး လိုက်ခဲ့ပါ . . . ဒီမှာ သုတ်ကိုင်းတွေ၊ ဂျမ်းတွေ၊ ကျင်းတွေ အများ ကြီးထောင်ထားတယ် . . .”

ကုလားဖြူခန့်သောသူကြီးတို့သည် ကုလားဖြူတို့ကို မျက်နှာချို သွေးလျက် သဘောပေါ်သို့ပြန်တက်ရန် လမ်းပြခေါ်ဆောင်၏။ ကုလားဖြူစစ်သားတို့ကား သူကြီးတို့ကိုပင် ဆဲရေးကြမ်းမောင်းလျက် နောက်မလိုက်ပါလာကြ၏။ ကပ္ပိတန်လောက်ဒီလည်း ရန်သူတို့၏အင်အားအခြေအနေကို မသိပဲ ဤနေရာမှ တစ်လက်မမှမရွေ့လို။ ထို့ကြောင့် ဗမာသူကြီးတို့ကို ကြိမ်း၏။

ဘုကြောင့် ဤနေရာ၌ ရန်သူရှိသည်ကို မပြောသတုံး၊ ဘယ်လောက်ရှိသတုံးဟု မေး၏။

သူကြီးများက မသိပါဟုပြောချိန်လည်း ခွင့်မလွှတ်၊ ယခု ရန်သူ တွေ
ဘယ်သို့သွားသည်၊ ဘယ်လောက်ရှိသည်ကို သူကြီးတွေကယ် တိုင်
ဆင်းပြီးရှာရမည့်၊ စုံစမ်းရမည်။ မသိလျှင်၊ မရလျှင်၊ ထွက် ပြေးလျှင်
အားလုံးပစ်သတ်မည်။

သေကုန်ပြီးသော မိမိစစ်သားအ လောင်းတွေကိုလည်း
အားလုံးပြန်ယူပေးရမည်ဟု ပြော၏။ ထို့ နောက် ဤကိစ္စတို့ကို
ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လက်ရွေးစင်စစ်သား သုံးဆယ် ထည့်ပေးလိုက်၏။
မဆောင်ရွက်လျှင် ပစ်သတ်ကြဟု အ မိန့်ပေးလိုက်သေး၏။

ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်နှင့် လိုက်ပါလာကြသော ကုလားဖြူခန့်သူ ကြီး
ခြောက်ဆယ်ကျော်တို့သည် ကမ်းတစ်ဖက်တစ်ချက်သို့ နှစ်စုခွဲ၍ ရှေ့မှတက်ရ၏။
ရှေ့မှသွားရ၏။ မြန်မာစစ်သားများထောင်ထားသော ကျင်းများ၊ ဂျမ်းများ၊
သုတ်ကုင်းများကို ဖြေးဖြေးသကသာ ရှာခွင့်မရ။ ကုလားဖြူစစ်သားတို့က
နောက်မှ သေနတ်များဖြင့်ချန်လျက် အ တိုင်း တွန်းတွန်းထိုးထိုးပြုကြ၏။
အမြန်သွားခိုင်း၏။ အကျိုးသင့်အ ကြောင်းသင့် ပြောပြချိမ့်ရ။
ရှင်းပြခြင်းကိုလက်မခံ။ ပြန်ပြောသည်နှင့် ပါးနားရိုက်၏။ လက်သီးဖြင့်ထိုး၏။

လူမျိုးခြားကို သခင်လုပ်လိုသောကြောင့် ငဒို အခုလိုခံရသည်ဟု
ကုလားဖြူခန့်သူကြီးအချို့က နောင်တရလာကြသည်။ သို့သော် နောက်ကျခဲ့လေပြီ
... ကုလားဖြူတို့နှိပ်စက်မှုကိုခံလျက် မထူးပြီ၊ ငါတို့ ကုလားဖြူ
ကျွန်အဖြစ်ခံနေချိခြင်းထက် သေသည်မှကောင်းသေး၏ဟု ကုလားဖြူ
တို့ခိုင်းသည့်အတိုင်း သေမင်းစောင့်နေရာသို့ ဇွတ်တိုးဝင်ကြ၏။
ကုလားဖြူတို့ကလည်း နောက်မှ ထပ်ကြိပ်မကွာလိုက်၏။

အတူတကွ ညောင်၊ ကျင်းတို့သို့ ကျချီသေကုန်ကြမှ ကုလားဖြူတို့ ထိတ်လန့်
ကုန်ကြသည်။ ဝှုတစိုက် သတ်နှင့်ရာဇေသွားလာခွင့်ပြုကြသည်။
အချိန်အတော်ကြီးဖင်ပြီးမှ ဘေးရန်မရှိပဲ သွားလာနိုင်သော မြန်
မာစစ်သားတို့အသုံးပြုသည့် အမှတ်အသားပြထားသောလမ်းကြောင်း ကို တွေ့၏။

သစ်မြေခံကတုတ်ငယ်များပြုလုပ်လျက် ကုလားဖြူသင်္ဘောများ ကို
ပစ်ခတ်ကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရ၏။ မြင်းချေးများ၊ ထမင်း
ထုပ်အစအနများကို တွေ့ကြရသောကြောင့် မြစ်ကမ်းတစ်ဖက်လျှင် အ ကြပ် ၂
ယောက်ခန့် အုပ်ချုပ်သည့် မြန်မာရဲမက ၂၀ ခန့်လောက်က
ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သွားကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရ၏။

ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်သည် အချိန်အဖွင့်ခံပြီးနောက် ကျဆုံးကုန် သော
မိမိစစ်သားတို့ကို မြှုပ်နှံပြီးမှ သဘောတပ်ကို ရှေ့သို့ ဆက် လက်ချီတက်စေ၏။

နောက်ထပ်တစ်နာရီခန့်အကြာ၌ ထပ်၍အတိုက်ခံကြရပြန်၏။
နောက်ဆုံးသဘောကို စတင်ပစ်ခတ်ခြင်း ခံရ၏။ ထို့နောက် ချက် ချင်းလှုပ်
သဘောရှိစစ်လုံးကို ကမ်းနှစ်ဖက်မှ ညှပ်၍ပစ်၏။ သ ဘောတိုင်းလိုလို၌
အကျအဆုံး အထိအခိုက်ရှိ၏။

ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်က ကမ်းနှစ်ဖက်လုံးကို အမြောက်ဖြင့်ထု၏။ သစ်ပင်ချုံပုတ်တို့
လုံးလုံးကျိုးပြတ်ကျကုန်မှ အပစ်ရပ်၏။ မိမိသ ဘော၌ပါသည့် မြန်မာတို့ကို
ရှေ့မှသွားစေလျက် ကမ်းထက်သို့တက် ကြည့်ခိုင်း၏။ မြန်မာသုံးလေးယောက်ခန့်
ထောင်ချောက်သုတ်ကိုင်း မိ၍ သေ၏။

ယခင်ထက် ရန်သူဦးရေများသော်လည်း ကမ်းတွစ်ဖက်တစ်ချက် ၌ မြန်မာရဲမက်
၄၀ ခန့်မျှသာရှိသည်။ အားလုံး ခေတ်မီကျည် ထိုးသေနတ်များ ကိုင်ကြသည်။
မြင်းကိုယစီနှင့်ဖြစ်သည်။ လူကိုသာ မက မြင်းတွေထားရန်အတွက်ပါ
အမြောက်ကျည်ဆံများ မထမှန်နိုင် အောင် မြေကတုတ်ကြီးများ
ပြုလုပ်ထားကြသည်ဟု သိရ၏။

မြင်းစိုင်းထွက်သွားကြဟန်ရှိသော လမ်းကြောင်းကြီးကိုတွေ့ရသော်လည်း
တပ်ကိုမခွဲဝေနိုင်သောကြောင့် မလိုက်ပဲ လွတ်ထားလိုက်ရ၏။ မြန်မာ သူကြီးများ
ပြောပြချက်အရ ထိုလမ်းသည် ပန်းတနော်ချောင်းဖျား ဘက်သို့
တက်သွားဟန်ရှိသော လမ်းဖြစ်သည်ဟု သိရ၏။ ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်သည်
သဘောများကို ရှေ့သို့ခတ်မောင်းစေ ၏။

အချို့နေရာတို့၌ မြန်မာတို့က နေရာခပ်စိပ်စိပ်မှ ပစ်ခတ်တိုက် ခိုက်ကြ၏။
အချို့နေရာတွင် နေရာခပ်ကျကျ ဖြစ်လာပြန်သည်။ သို့သော်
သဘောပါကုလားဖြူစစ်သားအားလုံး အမြဲ သတိဖြင့် နေရ၏။
ချောင်းကမ်းနှစ်ဖက်ဘေးရှိ စိမ်းစိမ်းစိုစိုမြင်နေရသော သစ် ပင်ချုံပုတ်မှန်သမျှကို
မျက်လုံးဝိုင်းအောင် မျက်ခြေမပြတ်ကြည့်နေရ ၏။

ဤသို့ မလှုပ်မရှား ပျင်းရိပြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းသော စိမ်းမြမြသစ်
ပင်ချုံပုတ်တွေအကြားမှ နေရာမရွေး သေနတ်ကျည်ဆံတွေ ထွက်လာ တတ်ကြ၏။
ထိုကျည်ဆံတို့သည် တစ်နေရာထက်တစ်နေရာ ပို၍ အင်အားများများလာ၏။

သင်္ဘောက အမြောက်နှင့် ပြန်မပစ်သမျှ ရပ်သည်မရှိ။ သင်္ဘောမှ ကုန်းထက်သို့တက်လိုက်လျှင်လည်း တစ်ခါတစ်လေမျှ အရိပ်အ ယောင်ကို မမြင်ကြရ။ ကုန်းထက်သို့တက်သူများသာ ထောင်ချောက် များ၊ ဂျမ်းများ၊ သုတ်ကိုင်များ၊ ညောင်ကျင်းများ၌မကြ၍ ခြောက် ယောက်မှဆယ်ယောက်ခန့်အထိ ကျဆုံးကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်ချည်း ဖြစ် ဧါ။

ကုန်းထက်သို့မတက်ပဲ အမြောက်များဖြင့် ကမ်းပါးတစ်လျှောက် ထုချေမပစ်လိုက်လျှင်လည်း မြန်မာတို့၏သေနတ်ကျည်ဆံတွေက သင်္ဘောသားရှာနောက်သို့ တဖြောက်ဖြောက်လိုက်လာတတ်ကြ၏။ ကပ္ပိ တိန်လောက်ဒီသည် သင်္ဘော၌ပါလာသော မြန်မာသူကြီးများကို သူ ပုန်တိုနေရာရောက်ဖို့ ဘယ်မျှလောက်ဝေးသေးသနည်းဟု အမြဲတစေ မေးမြန်း၏။ ထို့နောက် မိမိတို့သင်္ဘောကို ရှေ့ဆုံးမှတက်၍ သွားစေ ဧါ။

အကာအကွယ်အတွင်းမှနေ၍ ဘေးပတ်ပတ်လည်သို့ ကိုယ်တိုင် မှန်ပြောင်းဖြင့် အမြဲကြည့်၏။

တစ်ခွက်နေသည်ကား ကမ္ဘာတွင် စည်းကမ်းအသေဝပ်ဆုံးဖြစ် သော မိမိတို့တပ်သားများသည် အမြဲဂရုစိုက် အကာအကွယ်ယူနေရ မည်ဟု အမိန့်ပေးထားသော်လည်း မလုပ်မရှား တိတ်ဆိတ်အေးချမ်း နေသော စိမ်းမြဲမြသစ်ရိပ်ကို အချိန်အတော်ကြာ တွေ့မြင်နေရသည် နှင့် အမှတ်မထင် အလေးမမူဖြစ်လာ၏။

ထိုစဉ် သစ်ပင်ချုံပုတ်တွေ အထဲမှ သေနတ်ကျည်ဆံများထွက်လာကြကာ သုံးလေးယောက်ဆိုသ လို အမြဲကျဆုံးကုန်ကြရခြင်းဖြစ်၏။ သို့နှင့် ပြန်လှန်တိုက်ခိုက်ရင်း မ သင်္ဘောဖွယ်ရာသောနေရာတို့၌ ကမ်းပေါ်သို့တက်၍ရှာဖွေခြင်းများကို ပြုလုပ်ကြသောကြောင့် ခရီးမတွင်ပဲ မိုးချုပ်ခဲ့ရ၏။ ဝိရိယရှိသော ကပ္ပိတိန်လောက်ဒီသည် မိမိ၏သင်္ဘောအုပ်စုကို ရပ်နားခြင်းမပြုပဲ သတိရှိသော ကူလားဖြူစစ်အရာရှိတစ်ဦးပီပီ အစာ စားရာ၌ပင်လျှင် အစောင့်ချလျက် အလှည့်ကျစားစေ၏။

ညဘက်တွင် ကိုယ်နှင့်လက်နက်မကွာစေပဲ သင်္ဘောအားလုံး အစောင့်ချ၍ အလှည့် နှင့်အိပ်စေ၏။ ဤသို့ဖြင့် တညဉ့်လုံး ဆက်လက်ခုတ်မောင်း၏။

ကမ်းထက်မှ အပတ်အခတ်အတိုက်အခိုက်များသည့်နေရာတို့၌ သင်္ဘောရှစ်စင်းလုံး နေရာယူစေလျက် ကမ်းနှစ်ဖက်လုံး ညက်ညက်ကျေ အောင် အမြောက်ဖြင့်ထုချေပြီးမှ ရှေ့သို့ ဆက်လက်ခုတ်မောင်းစေ ဧါ။ ကုန်းပေါ်သို့

တက်ရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်းကို လုံးဝမပြုတော့။

၁၂၁၄ ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၀ ရက်နေ့၊ နံနက် ၄ နာရီအချိန်ခန့်၌ ကပ္ပိတိန်
လောက်ဒ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးလားသောအခါ ပန်းတနော် ချောင်းရေပြင်သည် မှန်သားကဲ့သို့
ငြိမ်သက်ကြည်လင်၏။ ရေပြည့် နေဟန် ရှိသောကြောင့်
တစ်နေ့လုံးမြင်လာခဲ့ရသည့် လတာပြင်တို့ကို မတွေ့ရတော့ . . .

တစ်ညလုံး လတာပြင်ပေါ်၌ကျရောက်သော ကြယ်ရောင်လဲ့လဲ့ ကို မှတ်မိလာခဲ့ရာ
ယခု မတွေ့ရသောအခါ ရှုခင်းသည် တစ်မျိုး ပြောင်းသွားသည်ဟု ထင်မိ၏။
ချောင်းကျဉ်းလာသော်လည်း ငြိမ် သက်တတ်ဆတ်လျက်
ကမ်းပါးတစ်လျှောက်တွင် ပေါက်လေ့ရှိသော လမုပင်၊ လဖျော်ပင်၊ သံသတ်ပင်၊
စစ်ပင်၊ ကျူပင်၊ ကိုင်းပင်စသည်များ ပိုမိုထူထပ်လျက် အဆင့်ဆင့်ရှိနေသည်ဟု
ထင်ရ၏။

ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်၏စိတ်ထဲ၌ ရွာကြီးတွေများလားဟု တွေးထင် လျက် သင်္ဘောကို
ကမ်းသို့ ကပ်မောင်းစေ၍ မီးဖွင့်ထိုးကြည့်၏။ မြန်မာသူကြီးတို့ကို ခေါ်မေး၏။
မည်သည့်ရွာမှမရှိ၊ ကုန်းထက်၌ လည်း လယ်ကွင်းမရှိ၊
မြိုက်တောကြီးသာဖြစ်သည်။ မိမိတို့သည် ရန် သူရှိရာနှင့်နီးလာပြီး ဤနန်းအတိုင်း
အနှောင့်အယှက်မရှိ ခုတ်မောင်း သွားကြလျှင် နောက် ကုလားနာရီ ၄
နာရီခန့်ခုတ်မောင်းက ရန် သူရှိရာသို့ရောက်မည်ဟု ပြော၏။

ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်သည် မိမိသိလိုသမျှကို ခေါ်မေးပြီးနောက် သူ ကြီးတို့ကို
မောင်းထုတ်၏။ ထို့နောက် သင်္ဘောရှစ်စင်းလုံး၌ရှိသည့် စစ်သားအားလုံးကို
အုပ်ချုပ်ထ၍ လက်နက်အသင့်စွဲကိုင်နေကြရန် ဆော်၍စေ၏။ မိမိကိုယ်တိုင်
စစ်ဝတ်စုံအသင့် လက်နက်အသင့်ဖြစ် စေပြီးနောက် အရှက်စာကို စား၏။
ပြီးလျှင် မှန်ပြောင်းတစ်လက်ဖြင့် သင်္ဘောဦးမှနေ၍ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုကြည့်၏။

ကောင်းကင်မှယိုကျသော ပုစွန်ဆီရောင်နီစွေးစွေးသည့် ပန်းတ
နော်ချောင်းရိုးရေပြင်တစ်ခုလုံးကို လှပစွာပေလုံးနေ၏။ ကမ်းတစ်ဖက်
တစ်ချက်ရှိ မှောင်ညိုညိုသစ်အုပ်များကို မိုးကြိုးရောင်ကွပ်ပေးထား တိသို့
မြင်နေရ၏။

ပုစွန်ဆီရောင်ဆိုးခြယ်ထားသော ရွှံ့ခင်းထဲမှ အေး မြမြလေသည့်
ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်၏မျက်နှာကို တတ်ဆိတ်စွာ ပွတ် သီးပွတ်သပ်တိုးဝှေ့၏။
ညဉ့်နံနက်အချိန်မှအပလျက် ၄ နာရီ၌ အုပ်ချုပ်ထခဲ့ရာသော
ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်သည် ထိုရှုခင်းသာ၏ဆီးကြိုမှုကြောင့် လတ်ဆတ် ရှင်လန်းရ၏။

အားသစ်သော ကိုယ်စိတ်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အတွင်းသို့ အခွိန်အတန်နှစ်မြောရ၏။
သို့သော် အရည်အချင်းပြည့်ဝသော တပဲ မှူးတစ်ယောက်ပဲသစ္စာ
ချက်ချင်းသတ်ဝင်လာ၏။

မိမိတို့သဘောသည် ချောင်းဖျားချောင်းကျဉ်းသို့ တက်လာသည် ဖြစ်လျက်
ရေစုန်ညှစ်ခတ်မောင်းနေ၏။ စင်စစ် ရေသည် ချောင်းဝသို့ စီး နေရမည်ဖြစ်လျက်
ဘာကြောင့် ချောင်းဝသို့မစီးပဲ အထက်သို့ ပြန်စီးနေရသနည်း။

ထို့ပြင် ထသောလှိုင်းကိုကြည့်လျက် ချောင်းကျဉ်းရုံမျှ မဟုတ်၊
ရေလည်းတိမ်လာသည်ဟု သိ၏။ ကမ်းထက်လည်း ချောင်း ဖျားဖြစ်လျက်
ကွန်းမြင့်သက်သက်မဟုတ်။ အင်းအိုင်များ၊ နွယ်များ၊ ဖြိုက်တောကြီးများရှိကြောင်း
သိရ၏။

ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ် ထိုသို့စုံစမ်းလေ့လာဆဲ စည်းကမ်းရှိသော စစ် တပ်ပီပီ
မိမိတို့ ညီလက်ကျန်ရှိသော ခဲယမ်းကျည်တောင့်စာရင်း၊ ကျ ဆုံးသော
စစ်ဗိုလ်စစ်သား၊ လက်ကျန် စစ်ဗိုလ်စစ်သားတို့စာရင်းများ ရောက်လာ၏။

အိပ်ရာမှထစကတည်းက ကြည်နူးရှင်လန်းလာသည့် ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်သည်
စိတ်မချမ်းမမြေ့ဖြစ်သွား၏။ နောက်ထပ် မိမိ အမိန့်မရပဲ မညီသည့်သဘောကမှ
အမြောက်မပစ္စရိတ် အိမ်နဲ့ပေး လိုက်၏။ မိမိတို့ တပ်ချုပ်တပ်ထောက်များ
ထွက်သွားကြပြီးနောက် မြန်မာ သူကြီးများကို ခေါ်၏။

“ဘာကြောင့် သဘောရေစုန်သွားနေရသလဲ . . . ရန်သူ့နေရာ
ဘယ်လောက်ဝေးသေးသလဲ . . .”

ဟု မေး၏။

“ဤချောင်းသည် ခန့်ဖြူမြစ်သို့ပေါက်သောကြောင့် ချောင်းဖျား
သို့ရောက်လာသဖြင့် ပို၍ကျယ်သော ခန့်ဖြူမြစ်မှ ချောင်းရွေ့ဆွဲ၍ သ
ဘောများရွေ့စန့်နေရပါသည် . . . ယခု ရန်သူနှင့် အတော်နီးနေပါပြီ . . .
နောက်မကြာမီ ရန်သူစခန်းသို့ တက်ရမည့်နေရာကို ရောက်ပါ မည် . . .”

ဟု ပြောကြ၏။

“မောင်မင်းတို့ပြောတယ် . . . ရန်သူနဲ့နီးပြီ . . . အခု ရန်သူအ တိုက်မခံရသေးဘူး . . . ရန်သူနဲ့ဝေးတုန်းက အတိုက်ခံရတယ် . . . မောင်မင်းတို့ရန်သူ ဘယ်သွားလဲ . . .”

ဟု ပြောလျက် ကပ္ပိတိန် လောက်ဒိက မြန်မာသူကြီးတို့ကို ကြိမ်းမောင်းလွှတ်၏။ ကပ္ပိတိန်လောက်ဒိ ပြောသည့်အတိုင်း အတော်ခပ်စောစောက တည်းက အတိုက်အခိုက်မခံရပဲ အတော်ကြာကြာ အေးဆေးငြိမ် သက်လာ၏။

ကုလားဖြူရဲမက်အားလုံးလိုလိုတို့သည် သာယာသော နံနက်၊ သာယာသောရှုခင်းကိုကြည့်လျက် အေးမြသောလေကို ရှူ ရှိုက်ကာ ဤသို့ လွမ်းဖွယ်နံနက်တွင် အင်လန်ကျွန်း၌ကျန်ရစ်သည့် မိမိတို့အိမ်သူအိမ်သားများကို သတိရနေကြ၏။

ထို့စဉ် ရှေ့ဆုံးကခုတ်မောင်းနေသော ကပ္ပိတိန်လောက်ဒိ၏သ တော်သည် သိမ်ခန့်လှုပ်ရှားသွားကာ တစ်စုံတစ်ခုပေါ်သို့ ထိုးတင်ပြီး သားဖြစ်လာ၏။ မြောက်ခန့်ကြွလာပြီး သဘောတစ်ခုလုံး စောင်းသွား ၏။

တစ်ချိန်ထဲလိုလိုပင် ကမ်းနှစ်ဖက်တို့မှ ဝိုင်းညှပ်ပစ်ခတ်ခြင်းကို ခံရ၏။ ကပ္ပိတိန်လောက်ဒိသည် နောက်ဘက်ရှိသဘောများကို မိမိဘက် သို့ လှန်မလာစေရန် အမိန့်ပေး၏။ ဤနေရာသည် ရန်သူများက မိမိ တို့ကိုတိုက်ရန် ပြုလုပ်ထားသောထောင်ချောက်ဟု ချက်ချင်းရိပ်မိလာ ၏။ ကမ်းနှစ်ဖက်သို့ အမြောက်များဖြင့် ထူချေပြီးနောက် ကမ်းပေါ်သို့ တက်၍ နေရာယူကြရန် အမိန့်ပေး၏။ ကပ္ပိတိန်၏သဘောတို့သည် ကမ်းဖက်သို့ကပ်၍မရွံ့၊ အချို့သောသဘောတို့သည် ငုတ်များစို့များ စူးလျက် သဘောထဲသို့ ရေဝင်ကုန်ကြ၏။

ကမ်းတက်ခပ်ဘောက်တူများပင် ကပ်၍မရပဲ ကမ်းဘေးတစ်လျှောက်၌ စိုက်ထောင်ထားသည့် ငရဲသစ်ငုတ်ကြီးများပေါ်တင်လျက် ရှေ့တိုးမရ၊ နောက်ဆုတ်မရ ဖြစ်နေကြ၏။ ထို့စဉ် ကမ်းထက်ရှိမြန်မာတို့က ထိုခပ်ဘောက်တူပေါ်ရှိ ကုလား ဖြူတို့ကို သစ်တောအတွင်းမှနေ၍ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်၏။

ကုလားဖြူ တို့အတွက် တစ်ဖက်သတ်ဆုံးရှုံးနေရသည့်အချက်ကား မိမိတို့အဖို့ အကူအညီလုံးဝမရှိပဲ ထင်းထင်းကြီးအမြင်ခံနေရ၍ မိမိတို့က တစ် ဖက်ရန်သူကို လုံးဝမမြင်ကြခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ကပ္ပိတိနီလောက်ဒီက

“ကမ်းပေါ်သို့ရအောင်တက်၍နေရာယူ . . .” ဟု အမိန့်ထပ်ပေး၏။ သင်္ဘောအသီးသီးမှ စည်းကမ်းသေဝပ်လှ သော ကုလားဖြူစစ်သားတို့သည် ကမ်းတပ်ခပ်ဘောက်တူတို့ဖြင့် ကမ်းရှိရာသို့ တစ်ဟုန်ထိုးချဉ်းကပ်ကြ၏။ ဘောက်တူအားလုံး မြန် မာတုံ့စိုက်ထောင်ထားသည့် သစ်ချွန်သစ်ငုတ်များအကြား၌ တင်ညှပ် ၏။

ကုလားဖြူအချို့က ရေထဲသို့ဆင်းလျက် မိမိတို့ဘောက်တူများကို ကမ်းသို့ ဆွဲယူရန် ကြိုးစား၏။ သို့သော် မရ၊ ရေကလည်း နက်လှ၏။ သစ်ငုတ်တို့ကလည်း ခြံစည်းရိုးကာဘဲသို့ ကမ်းရိုးအပြည့်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အစီအစဉ်တစ်မျိုးပြောင်းလျက် ခပ်ဘောက်တူပေါ် ရှိ ကုလားဖြူစစ်သားတို့က ကမ်းထက်သို့ပစ်ပေး၏။

ရေထဲရှိ ကုလားဖြူစစ်သားတို့က ကမ်းရှိရာသို့ကူးခတ်၏။ သို့သော် တစ်ယောက်တစ်လေမျှ ကမ်းပေါ်သို့မရောက်။ ကမ်း တစ်လျှောက်လုံး စူးညှောင့်ထောင်ချောက်များ အပြည့်ချထား၏။ ကမ်းခြေ၌ ချွန်များအတွင်း၌ အသွားထက်သော မီးသင်းဝါးချွန်များ၊ ရှားသစ်ငုတ်ကြီးများ ရှိ၏။

ထို့သစ်ငုတ်၊ ဝါးချွန်တို့သည် ကုလားဖြူ တို့၏ သားရေဖိနပ်များကို ထိုးဖောက်စူးရှကြ၏။ ထို့ပြင် တစ်စုံတစ် ယောက်သည် ရှည်အတွင်းသို့ လကျသည်နှင့် နိကြား၌ သပ်လျှို့ဝှက် သားဖြစ်၏။

ရန်သူကိုမမြင်ရသော ကမ်းပါးသစ်ပင်အုပ်တို့အကြားမှ အပတ်အ ခတ်တို့ကလည်း ထူပြောလှ၏။ သင်္ဘောပေါ်မှပစ်သော အမြောက် ကျည်ဆန်သည် မြန်မာတို့ အကာအကွယ်ပြုလုပ်ထားသည့် ခံက တုတ်ကို တိုက်ရိုက်မထိမှန်လေသမျှ မြန်မာတို့က မည်သို့မျှမဖို့၊ ဥစ် ပင်ချုံပုတ်တို့နှင့် ဖုံးလွှမ်းနေသော မြန်မာတို့၏ခံကတုတ်ကိုလည်း သ ဘောပေါ်မှ မည်သို့မျှမမြင်ကြရ။

ရေအောက်၌ရှိသောဝါးကို ရေပေါ်မှ မှိန်းဖြင့်ထိုးသကဲ့သို့ ထိလိုထိငြား အရမ်းပစ်နေကြရ၏။ ထိုအထဲ၌ပင် ကုလားဖြူစစ်သားတို့သည် ဝါးငုတ်ရှားငုတ်များ၌ မသေမရှင် စူးဝင်ရုန်းကန်နေကြသော မိမိတို့အပေါင်းအဖော်များအ ကြားမှ ကမ်းပေါ်သို့ အရောက်တက်ကြသေး၏။ သို့သော် ထိုသို့ အ ရောက်တက်နိုင်ကြသူတိုင်း တစ်ယောက်တစ်လေမျှမလွတ်ပဲ

သုတ် ကိုင်းတွင်မိကြလျက် တန်းလန်းစူးဝင်သောလုံများဖြင့် သွေးအလူးလူး တန်ဆာဆင့်ကြ၍ ကလေးငယ်၏လက်ဝယ်ရှိသော ရုပ်သေးရုပ်ကဲ့သို့ လေထဲ၌ လှုပ်ယမ်းယမ်းထိုးနေကြ၏။

ထိုမြင်ကွင်းသည် နောက်မှတက်လာကြမည့် ကုလားဖြူစစ်သား တို့အား ချောက်လှန်ပြဘသို့ရှိ၏။ ထိုစဉ် ချောင်းလုံးပြည့်မျှ လောင် မြိုက်လျက်မျောလာနေသော မီးဖောင်ကြီးကိုတွေ့ကြရ၏။ တဟီးဟီး မြည်လျက် အဝေးကပင် မီးရှိန်ကြောင့် ပူနွေးလာကြ၏။ ဒုဒိယကြီး မားသော မီးတောက်မီးလျှံတို့သည် ကမ်းဘေးရှိ အချို့သောသစ်ပင် တို့ကို လောင်မြိုက်၏။

ချောင်းရိုးတစ်ခုလုံးကို အဆင့်ဆင့်ပိတ်လျက် သင်္ဘောတွေရှိရာသို့ ရေစီးအတိုင်းမျောလာကြခြင်းဖြစ်၏။ ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်၏သင်္ဘောသည် ရှေ့ဆုံးမှ ချောင်းကုတ် လျက် တစ်စင်းလုံးပေါ်အောင်တင်နေ၏။ နောက်မှ မီးဖောင်ကြီးက ပိတ်မျောလာ၏။

သင်္ဘောအားလုံး ရှေ့တိုးမရ နောက်ဆုတ်မရ၊ ကမ်း ထက်သို့လည်း မတက်နိုင်ပဲ ငွတ်တုတ် မီးလောင်တိုက်အသွင်းခံရ မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်သည် မိမိသင်္ဘော၌ပါသော မြန်မာသူကြီးများ အားလုံးကို ကြိုးဖြင့်တုတ်နှောင်စေ၏။

“မောင်မင်းတို့ သေသော်မှတည့်ဪကောင်း၏ ကျုပ်တို့ကိုခေါ်လာပြီး မောင်မင်းတို့ထောင် ချောက်ထဲမှာ ချတယ် . . . ကျုပ်တို့က မောင်မင်းတို့ကိုသတ်ပြီး တိုက်ရင်းသေမယ် . . .”

ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်သည် မိမိစစ်သားအချို့ကိုခေါ်လျက် သင်္ဘော ၌ပါလာသည့် မြန်မာအားလုံးတို့ကို သတ်စေ၏။ မြန်မာတို့က အ တန်တန်တောင်းပန်သော်လည်း မရ။ သို့သော် တစ်ပြည်သားကုလား ဖြူတို့ကို သခင်ခေါ်လိုသောကြောင့် မိမိတို့ ဤသို့အသတ်ခံကြရ သည်ဟု နောင်တမရပဲ မြန်မာသူပုန်တွေ ယခုကဲ့သို့တိုက်ခိုက်သော ကြောင့်သာ မိမိတို့အား ကုလားဖြူတွေသတ်သည်ဟု မြန်မာအချင်း ချင်း ရေရွတ်ကျန်ဆဲရင်း ကုလားတို့အသတ်ကို ခံသွားကြ၏။

ကပ္ပိတိန်လောက်ဒ်သည် စစ်သားအားလုံး မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာသ ဘောကို ပြန်တက်ကြဟု အမိန့်ပေး၏။ ထိုနောက် မျောလာနေသည့် မီးဖောင်ကြီးကို သင်္ဘောအားလုံး၌ရှိသည့်အမြောက်များဖြင့် တစ်ပြိုင် နက်တည်းပစ်ခတ်ကြဟု အမိန့်ပေး၏။

အမြောက်တို့၏ဒဏ်ကြောင့် မီးဖောင်ကြီး ပျက်စီးသွား၏။ အစိတ်စိတ်ပြိုကွဲလျက်
မီးတောက်မီးလျှံ အပိုင်းအစငယ်များအဖြစ်နှင့် သာသတော်တွေရှိရာသို့
မျောလာကြတော့၏။ ချောင်းရေပြင်တစ်ခုလုံး မီးကျိုးများ မီးတောက်ငယ်များ
မီးသွေးများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသွား၏။ ကပ္ပိတိန်လောက်ဒီက
ထိုမီးတောက်များအကြားမှ သဘောအားလုံး ခုတ်မောင်းသွားကြဟု အမိန့်ပေး၏။

ကုလားဖြူသဘောတို့သည် မီးလျှံချောင်းကြီးကဲ့သို့ ရဲရဲတောက် လောင်နေသော
မီးပြင်ကြီးအကြားမှ ခုန်စားခုတ်ထွက်ကြ၏။ သ
ဘောသို့ကူးစက်ကျွမ်းလောင်သည့် မီးတောက်များကိုလည်း အင်နှင့် အားနှင့်
ဝိုင်းဝန်းငြိမ်းသတ်ကြ၏။ ပေါက်ကွဲစေတတ်သည့် အမြောက် ကျည်ဆံများ၊
ယမ်းများ စသည်တို့ကိုလည်း ချောင်းထဲသို့ ပစ်ချကြ၏။

ဤအတိုင်း တစ်စင်းပြီးတစ်စင်း ဒုဒယ်ထူထပ်သော မီးတောက်
မီးကျိုးတို့အကြားမှ သဘောခုန်စင်းစလုံး ခဲယဉ်းစွာ လွတ်မြောက် ကြရ၏။

ထိုအချိန်၌ ရေလယ်တွင် တစ်စင်းလုံးတင်နေသောကြောင့် လုံးဝ
လှုပ်ရှားခုတ်မောင်းမရှိသော မိမိတို့တပ်မှူး ကပ္ပိတိန်လောက်ဒီ၏သဘောမှ
အမြောက်သံလည်း တတ်သွားလေပြီ။ သဘောကိုလည်း မီးစွဲ လောင်နေလေပြီ။
ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သံများကို ကြားနေကြရသောကြောင့် မြန်မာသူ ပုန်တို့
တက်ရောက်တိုက်ခိုက်နေကြလေပြီဟုလည်း မှန်းဆယူရ၏။

မကြာမီ သဘောဝန်းကျင်မှ မြန်မာလေကြီးလေငယ်တို့ ခွာထွက်သွား
ကြသည်ကိုလည်း တွေ့လိုက်ကြရ၏။ မရှေးမနှောင်းပင် သဘောတစ်
စင်းလုံးပေါက်ကွဲလျက် ကြီးစွာသော မီးတောက်ကြီးဖြစ်လာ၏။
ကုလားဖြူသဘောခုန်စင်းသည့် မိမိတို့သဘော၌ လွင်ထူထား သည့်အလံတို့ကို
ထက်ဝက်ချလျက် လာလမ်းအတိုင်း အမြန်ဆုတ်ခွာ ခဲ့ကြ၏။

ဤတိုက်ပွဲ၌ ကုလားဖြူတပ်မှူး ကပ္ပိတိန်လောက်ဒီနှင့်အတူ ကုလားဖြူစစ်သား
၃၀၀ ခန့် ကျဆုံး၏။ သဘောတစ်စင်း မီးလောင် ပျက်စီး၏။
အမြောက်ရှိစလက်ဆုံးပါး၏။ သဘောမီးလောင်နေဆဲ၌ပင် မြန်မာတို့က
ကုလားဖြူအမြောက် အကြီးဆုံးနှစ်လက်ကို သဘောပေါ်မှ
ရအောင်သယ်ယူသွားနိုင်ကြ၏။

အင်္ဂလိပ်-ဗမာ ဒုတိယစစ်ပွဲအပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်ကို
ကုလားဖြူလက်သို့ မြန်မာဘုရင်မင်းတုန်းမင်းက ပေးလိုက်ပြီးသည့် နောက်
ကုလားဖြူများအုပ်ချုပ်၍ သုံးလမျှမပြည့်သေးမီအတွင်းမှာပင် ပထမဆုံးအကြိမ်

ကုလားဖြူတပ်ကို ခုခံတိုက်ခိုက်လိုက်သော ကျွန် မလုပ်လိုကြသည်
မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့၏ ဆန္ဒပြတိုက်ပွဲဖြစ်၏။ ထိုတိုက်ပွဲကို မြန်မာတို့က
အနိုင်ကြီးနိုင်လက်ကြ၏။ ရှမ်း၊ ကရင်၊ ကချင်၊ ဗမာ၊ တလင်း လူမျိုးစုံပါဝင်သော
တပ်မှူးကြီးဆွေ ဆက်၏ မြင်းစီးရဲမက်တို့ကား ပျော်လိုက်ကြသည်ဖြစ်ခြင်း . . . ။

ဤတိုက်ပွဲသည် ဆွေဆက်တို့မြင်းတပ်သားများ၏ တိုက်ပွဲတို့လို ချည်း ဖြစ်၏။ သို့သော် ဦးရွှေပန်း၏ရဲမက်တို့ ပြုလုပ်ပေးကြသော ဂျမ်းများ၊ ထောင်ချောက်များ၊ သွတ်ကိုင်များ၊ ညောင်ကျင်းများ ကြောင့် နိုင်သည်ဟုဆိုလျှင်လည်း မမှား။ ဦးမြတ်ထွန်းကမူ . . .

“အမောင်တို့ သိပ်ပေါင်မနေကြနှင့်ဦး . . . ကုလားဖြူတို့သည် ပုရွက်တိုက်သို့ နောက်တစ်ကြိမ် လာကြလိမ့်မည် မည် . . . မနိုင်မချင်း ကြိုးပမ်းကြလိမ့်မည် . . . စစ်တို့မည်သည် အမြဲနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ် . . . ရှုံးသည့်အကြိမ်လဲ ကြံကြရတတ်၏။ စစ်သားဟူသည် အနိုင်ရသည့်အခါ ရှုံးသူကဲ့သို့ လိုက်ရတတ်ရသည့် ထက် အရှုံးနှင့်ကြုံသောအခါ အစွအအုပ်မပျက် တည်ငြိမ်သောစစ် သားစိတ်ဖြင့် ဣန္ဒြေရရ ဆုတ်သွားနိုင်ဖို့ ပို၍လိုအပ်၏ . . .

ဟု သွန်သင်၏။ ထို့နောက် လိုအပ်လျှင်အသုံးပြုရန်ဟု ဝိုင်းထားသည့်ရန်သူတို့အ ကြားမှ ရန်သူကိုအရူးလုပ်လျက် ဆုတ်သွားကြရမည့်လမ်းကြောင်းတို့ ကိုလည်း အသင့်ရှာထားစေ၏။ ထို့လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် တစ် ရက်စခန်းချရာ ညဉ့်အိပ်ရာအရပ်တိုင်းတို့၌ စားနပ်ရိက္ခာတို့ကိုလည်း အသင့်စုဆောင်းထားစေ၏။

ဖျတ်လတ်သည့်လူငယ်တွေချည်းလိုလို ဖြစ်သော ဆွေဆက်၏မြင်းတပ်သည် ဤလုပ်ငန်းဟူသမျှကို တာဝန် ယူရ၏။ သို့သော် ချက်ချင်းလိုလိုပင် ဆွေဆက်တို့ ပြန်လာကြရ သည်။ ကုလားဖြူတို့၏ စစ်ဌာနချုပ်ဖြစ်သော ပြည်မြို့မှ ဆာဥန်ချိပ်အ မည်ရှိသော ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးတစ်ယောက်အုပ်ချုပ်သည့် စစ်တပ် တစ်တပ်ဆင်းလာကြသည်ဟု ကြားရသောကြောင့်ဖြစ်၏။

ဆွေဆက်သည် မော်လမြိုင်သားနှင့် ရန်ကုန်သားများဖြစ်ကြသော မိမိ၏ရဲမက်ငါးယောက်ကို ပန်းတောင်းအထိ ကြိုတင်စေလွှတ်လိုက် ၏။ ထိုရဲမက်တို့ကား မုတ္တမ၌ ကုလားဖြူတပ်တွင်းသို့ ဝင်ထွက်သွား လာကြဖူးပြီဖြစ်သော ကုလားဖြူစကားတတ်သည့် ရဲမက်များဖြစ်ကြ သည်။ ဤကျိန္တစင်းသစ်တပ်သို့ ဆွေဆက်တို့ရောက်ကြပြီး နှစ်ရက်အ တွင်း စေလွှတ်ထားသောရဲမက်ငါးယောက်အနက် နှစ်ယောက်ပြန်လာ ၏။

မိမိတို့သည် ပန်းတောင်း၌ ကုလားတပ်ကို မမှီလိုက်ကြ၊ အောက် သို့ပြန်လှည့်လာ၍ မြန်အောင်ကစောင့်ကြရသည်။ မြန်အောင်၌ ကု လားဖြူတပ်နှင့်တွေ့၏။ ကုလားဖြူတပ်၌ နှစ်ယောက်သာလျှင် ကုလ် အဖြစ် အလုပ်လုပ်ကြရ၏။

မဒရပ်မြင်းဆွဲ အမြောက်တပ်သားတို့နှင့် အတူ ပါသားကြ၏။ ကျန်တစ်ယောက်က မြင်းသုံးကောင်နှင့် အဝေး မှလိုက်သွားပြီး အလုပ်ရသူနှစ်ယောက်နှင့် နေ့စဉ်သွားတွေ့၏။

ကု လားဖြူတို့သည် ကုန်းတပ်ရော ရေတပ်ပါ ချီတက်လာကြခြင်းဖြစ်၏။ ကုလားဖြူတပ်၌ အမှတ် (၁၈) အရစ်တပ်မှ ကုလားဖြူ ၂၀၀၊ အမှတ် (၅၁) တပ်မှ ဂေါရာ ၂၀၀၊ အမှတ် (၆၇) တပ်မှ ကုလားနက် ၂၀၀၊ ဆဗ္ဗမင်းနားတပ်မှ ကုလားဖြူအုပ်ချုပ်သည့် ကုလားနက် ၇၀၊ မော်ဝိဇ္ဇာခေါ်သည့် မြင်းဆွဲအမြောက်အကြီးစား တစ်လက်၊ အမြောက်လက် တစ်လက်၊ အမြောက်ငယ် ခုနစ်လက်၊ အမြောက်ဆွဲမဒရပ်မြင်း ကြီး ကောင်ရေ လေးဆယ်ကျော်၊ ကုလားဖြူကုလားနက်အမြောက် တပ်သား ခြောက်ဆယ်၊ အားလုံးပေါင်း လက်နက်ကိုင်စစ်သားချည်း ၇၃၀ ကျော် ပါဝင်သည်ဟု ဆို၏။

၁၂၁၄ ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၃ ရက်နေ့၌ ကျန်သော ဆွေ ဆက်၏မြင်းသည်ကျော်သုံးယောက်တို့ ပြန်လာကြ၏။

ကုလားဖြူမြို့လုံးမှကြီး ဆာဂျန်ချုပ်သည် ဟင်္သာတ၌တပ်စွဲလျက် မြန်မာသူပုန်တို့ရှိသည့်နေရာကို စစ်မေး၏။ မည်သူ့ကိုမျှ မေး၍မရ သောအခါ၌ မိမိတပ်သားအချို့ကိုလွှတ်၍ စစ်မေးစေ၏။ ဂေါရာစစ်ဗိုလ်နှစ်ယောက်အုပ်ချုပ်သော ကုလားနက်စစ်သား ၃၀ ခန့်တို့သည် ကရင်ရွာငယ်တစ်ရွာကို မြန်မာသူပုန်များ မည်သည့်နေရာ၌ရှိသလဲဟု မေး၏။

ကရင်ရွာငယ်က မပြောသောအခါ သူပုန်နှင့် အတူတူဖြစ်သည်ဟု တစ်ရွာလုံးကဲ့မီးတိုက်၏။ ရွာသားများကို ပစ် သတ်လျက် ကရင်အမျိုးသမီးများကို မုဒိမ်းကျင့်၏။ ပြေးနိုင်သူများ သာ လွတ်ကြ၏။ ထိုအဖို့သည် နောက်ထပ်မြန်မာရွာငယ်တစ်ရွာကိုလည်း ဤအ တိုင်းပြုကျင့်၏။

နောက်ဆုံး မြန်မာရွာကြီးတစ်ရွာသို့ ရောက်လာ၏။ ထိုရွာကြီးက ရွာငယ်ကလေးများ ဤသို့မီးတိုက်ခံရသောသတင်းကို ကြားပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုရွာကြီးရှိ အိမ်ကြီးရေငုံဖြစ်နေကြသော မြန်မာတို့က ကျိတ်စင်းသစ်တပ် တည်ရှိသည့်နေရာကို ညွှန်ပြကြ၏။

သုံးရက်ခန့်သွားလျှင်ရောက်နိုင်သည်ဟု ပြောလွှတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သတင်းအစုံရပြီးဖြစ်သော ကုလားဖြူမြို့လုံးမှကြီး ဆာ ဂျန်ချုပ်သည် သုံးရက်ခန့်အတွက် စားနပ်ရိက္ခာ ရှိစေရန်စာတို့ နွား လှည်းများဖြင့်တင်ဆောင်လျက် နက်ဖြန်မှစ၍ ထွက်ကြလိမ့်မည်ဟု ဆွေဆက်ကို

ပြောပြ၏။

ဆွေဆက်သည် ဦးမြတ်ထွန်း၊ ဦးရွှေပန်းတို့နှင့် တိုင်ပင်၏။ ထို့နောက်
ယခင်အတိုင်း မြစ်ချောင်းတို့၌ အစောင့်အနည်းအကျဉ်းချ ထား၊
ရန်သူချီတက်လာရာသို့ စုပေါင်းခံခံ၊ ကျိုက္ခစင်းခံတပ်ကို အခိုင်အမာ
အလုံးအရင်းနှင့်ရှိစေ ၊ မိမိတို့ကမူ ချီတက်လာသော ကုလားဖြူတို့ကို
နှောင့်နှေးအောင် တိုက်ခိုက်မည်။

လမ်း၌ ရွာဟူ၍မရှိသောကြောင့် ရိက္ခာမနိုင်၊ ရိက္ခာမ ရှိလျှင် သင်းတို့ပြန်ကြရမည်။
ဤအတိုင်း သုံးယောက်သားတို့ သဘောတူကြ၏။ ထိုသို့သဘောတူပြီးသည်နှင့်
ထိုညနေ၌ပင် ဆွေဆက် တို့ ခရီးထွက်ကြ၏။

ယခုတစ်ကြိမ်ခရီး၌ ဆွေဆက်သည် လက် ဝှေ့တော်အဘကို တပ်၌ထားခဲ့၏။
ရွှမ်းကြီးဦးနန္ဒနှင့် ငဖားတို့အပါအဝင် မြင်းစီးရဲမက် ၁၀၀ ကို၎င်း၊
ဦးရွှေပန်းတပ်မှ လှမ်းကပ်တွတ်သူ၊ ညောင်ကျင်းထောင်ချောက်ပြုလုပ်တတ်သူ
မုဆိုး ၅၀ ကို၎င်း၊ မြင်း ကိုယ်စီပေး၍ လိုအပ်သောပစ္စည်းတို့ဖြင့်
ခေါ်ဆောင်သွား၏။

ထို့နောက် ရှောင်ကွင်းပတ်ကွေ့သွားရန် ခက်ခဲသည့်နေရာတိုင်း တို့၌
ညောင်ကျင်းများ၊ လှည်း၊ နွား၊ ဆင်၊ မြင်းခလုတ်များ ပြုလုပ်စေ၏။ ဘေးမှ
ကွေ့ပတ်လမ်းရှာသူတို့အတွက် ကပ်ရဲမီးများ၊ ထောင့် ချောက်များ
ပြုလုပ်ထားစေ၏။ ဤသို့ပြုလုပ်ထားပြီးနောက် မိမိတို့မြင်းများသွားရန်၊ ဆုတ်ရန်၊
တက်ရန်အတွက် လမ်းကြောင်းအမှတ်အသားကိုလည်း ပြုလုပ်စေ၏။

ဆွေဆက်သည် မိမိ၏ရဲမက်များကို သုံးစုခွဲလျက် မိမိကတစ်စု၊ ရှမ်း
ကြီးဦးနန္ဒကတစ်စု၊ ငဖားကတစ်စု ခေါင်းဆောင်ကြ၍ တစ်စုချင်း သော်၎င်း၊
သုံးစုဆို၍၎င်း၊ ကြက်ကောင်းကို တညင်ခပ်ဘိသို့ မကြာ မကြာ
ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လိုက် ရှောင်ထွက်ပြေးလိုက် ပြုလုပ်ရမည် ဟု စီမံ၏။

ဤအစီအမံအတိုင်း အနားအအိပ်မရှိ ပြေးလွှားပြုလုပ်နေကြဆဲ ၁၂၁၄ ခုနှစ်
တပေါင်းလဆန်း ၁၄ ရက်၊ ကုလားဖြူသက္ကရာဇ် ၁၈၅၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂
ရက်နေ့ညနေ ၅ နာရီ ခန့်တွင် ကုလားဖြူဖြူလမ်းကြီး
ဆာဥန်ချပ်အုပ်ချုပ်လာသော ကုလားဖြူတပ်ဖွဲ့နှင့် ဆွေဆက်တို့လူစု
စတင်တွေ့ကြ၏။

ဟင်္သာတအနောက်တောင်ဘက် ကွင်းချောင်းရွာနေရာ
ကုန်းတန်းကလေးတစ်လျှောက်၌ ဖြစ်၏။

ထိုနေရာသည် မြန်မာတို့ဖျက်သွားကြသော ကွင်းချောင်းရွာနေရာ ဖြစ်သောကြောင့်
ကုန်းတန်းကလေး မောက်မောက်မိမ့်မိမ့်ရှိလျက် သွား လမ်းလာလမ်းကောင်း၏။
သစ်ပင်အုပ်စုကလေးများ ဟိုနားသည်နား တစ်အုပ်စီ စိမ်းစိမ်းညိုညိုရှိ၏။

မြင့်မားစွာဖို့ထားသော တာလမ်း ကြီးရှိ၏။ ညနေကလေးရှိ၌
သာယာသောကုန်းချောကလေးပေါ်သို့ ကု လားဖြူစစ်သားများ အေးအေးလူလူ
တက်လာနေကြ၏။ ထိုစဉ် ကု လားဖြူတို့၏ ရှေ့ပြေးတပ်ဦးကို ဆွေဆက်တို့က
တောစပ်အကွယ်မှ အနီးကပ်၍ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်၏။

အမှတ်မဲ့အတိုက်ခံလိုက်ကြရသော ကုလားဖြူတို့သည် ကုန်းချော ကလေးမှ
ဘေးဖက်သို့ပြေးဆင်းအကာအကွယ်ယူကြ၏။ ဤတွင် ကုန်းချောကလေး၏
ဘေးနှစ်ဖက်၌ရှိနေကြသော ညောင်ကျင်းထဲသို့ ကုလားဖြူစစ်သားတွေ
အစုလိုက်အပြုံလိုက် ကျကျန်ကြ၏။ ကုလားဖြူတို့သည် နှစ်လျှောက်၊
ကုလားဖြူတပ်ဦးပိုင်းတစ်ဦးသည် ကစဉ့်ကရဲဖြစ်နေသည့်
မိမိစစ်သားများကိုစုစည်းလျက် တာရိုးအတိုင်းဘင်ခရာသံစုံတီး၍ ရှေ့သို့
အတင်းတက်လာ၏။

သစ်တောစပ်အတွင်းမှ သေနတ်ကျည်ဆံတို့သည် သဲဖြင့်ဆုပ် ပက်လိုက်ဘိသို့
အပြုံလိုက်အပြုံလိုက် ထွက်လာ၏။ အကာအကွယ် ကင်းသောတာရိုးပေါ်၌
ကုလားဖြူစစ်သားတို့ လူချင်းအထွေးထွေး လ ပြိုကျဆုံး၏။ ကုလားဖြူဖို့လ်သည်
နောက်ဆုံး၌ပါသော အမြောက်တပ်ရုံရာသို့ မိမိတို့တပ်ဦးရှိ သစ်အုပ်ညိုညိုကို
အမြောက်ဖြင့်ပစ်ပေးပါရန် သတင်းပို့၏။

သို့သော် ထိုအချိန်၌ပင်လျှင် ကုလားဖြူတပ်၏ နောက်ဆုံးအ ပိုင်းရှိ
အမြောက်တပ်ကို၎င်း၊ အမြောက်တပ်၏ရှေ့ရှိ ရိက္ခာလှည်းတပ် ကြီးကို၎င်း၊
မိမိတို့ အမှတ်မဲ့ကျော်လွန်လာခဲ့ကြသည့် အနီးဆုံးတော ပြတ်ကလေးအတွင်းမှ
မြန်မာတို့က အပြင်းအထန် ပစ်ခတ်လာကြ ပြန်၏။

ရှေ့ပိုင်းတပ်ဦး ပြိုပျက်ရသကဲ့သို့ပင် ကုလားဖြူတပ်နောက်ပိုင်း လည်း
ရုတ်တရက်ပြိုပျက်ရ၏။ တာရိုးကြီးပေါ်မှဆင်းမိကြသော လူ များ၊ လှည်းများ၊
မြင်းများ၊ နွားများအားလုံး မြန်မာတို့ထောင်ထား သည့် ညောင်ကျင်းများ၊
ထူးကျင်းများ၌ ကျရောက် သေကျေပျက်စီး ကြ၏။

ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးချုပ်သည် မိမိတပ်သားအားလုံးတို့ကို လမ်း ပေါ်၌ ကြွကြွခံစေ၏။ ရန်သူတို့၏ သေနတ်ကျည်ဆံလာရာအရပ်သို့ ပြန်လွန်ပစ်ခတ်စေ၏။ ထို့နောက် မိမိတို့၏အမြောက်များကို လာ လမ်းအတိုင်း ရှေ့သို့ဝင်းဝင်း၊ နောက်သို့ဝင်းဝင်း၊ ဆွဲယူနေရာချစေလျက် မြန်မာတို့ခိုအောင်းနေသည့် တောတန်းများကို ပစ်ခတ်စေ၏။

သို့သော် ထိုသို့မပစ်ခတ်မီ အမြောက်တွေကို နေရာချထားရွှေ့ပြောင်းနေကတည်းက တောတန်းနှစ်ခုအတွင်းမှ မြန်မာအချို့ မြင်း ကိုယ်စီဖြင့် ဒုန်းခိုင်းထွက်ခွာသွားကြ၏။ တစ်ခုလျှင် မြန်မာသုံးဆယ် ကျော်ခန့် နှစ်ခုဖြစ်၏။

ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးချုပ်က တောတန်းများအတွင်း၌ မြန်မာတို့ ကျန်ရှိနေသေးအံ့ဟု ထင်၏။ ထို့ကြောင့် ရှိလိုရှိကြီး အဆိုပါတောတန်းနှစ်ခုနှင့်တကွ အနီးအပါးရှိ တောတန်းတွေကိုပါ အမြောက်ဖြင့် အတော်အတန် ပစ်ချေပေးလိုက်၏။ ရိက္ခာတင်သည့်လှည်းမှ နွားအ များ ထိတ်လန့်ရုန်းကန်လျက် အချို့တာဝေးသို့ဆင်းပြေးသဖြင့် ညောင့်ကျင်းတွင်ကျကုန်သောကြောင့် အမြောက်ပစ်ခြင်းကို ရပ်လိုက် ရ၏။

တုံ့ပြန်သည့်သေနတ်သံကို လုံးဝမကြားရသောကြောင့် မိမိ၏ အ ခုမှူးများ၊ အကြပ်မှူးများကို သွားရောက်ကြည့်စေ၏။ တောတန်းရှိ ရာသို့ သွားရောက်ကြည့်ကြသော် ကုလားဖြူတို့သည် သစ်တုံးများ၊ မြေများဖြင့်ပြုလုပ်ထားသည့် ခံကတ္တင်ငယ်များကိုလည်း တွေ့ကြရ ၏။ မြန်မာတို့ထောင်ထားသည့် သူတို့ကိုင်းထောက်ချောက်တို့၌ မိ လျက်လည်း အချို့ သစ်ပင်ပေါ်၌ ဇောက်ထိုးကျန်ရစ်ခဲ့၏။

မှောင်စပျိုးသောဤအချိန်၌ ဤသို့ မရှုမလှ အသေခံလိုက်ကြရ သည့် ဤအဖြစ်ဆိုးများသည် ကုလားဖြူစစ်သားတို့အတွက် ကြောက်ရွံ့မှု၊ နှလုံးမသာယာမှုတို့ လွှမ်းမိုးလာစေသော ဖြစ်ရပ်ဖြစ်၏။ သို့ သော် တိုက်ရည်ဝသော ဗိုလ်မှူးကြီးချုပ်သည် မိမိတပ်ကို ဤတာရိုး ပေါ်၌ပင် စခန်းချရပ်နားစေ၏။

တပ်စုအချို့ကို လာလမ်းအတိုင်း အ မြောက်တပ်ဖွဲ့၏နောက်သို့ ရွှေ့ စေ၏။ ထို့နောက် တာရိုးကြီးပေါ်မှ တစ်ပါး ရွှေ့နောက်ဝယ်ာကို မဆင်းရ၊ မသွားရဟု အမိန့်ထုတ်၏။ ညဘက်တွင် ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးချုပ် မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်း တညဉ့်လုံး မြန်မာတို့က တဖျောက်ဖျောက်ပစ်ခတ်နေကြ၏။

ကုလားဖြူတပ်သားများ မည်သူမှမအိပ်ရ၊ မည်သည့်အချိန်၌ အလုံး အရင်းနှင့်
စီးနင်းကြမလဲဟု တထိတ်ထိတ်စောင့်နေရ၏။ နှစ်ကြိမ် တိုင်တိုင်လည်း
အတင်းဝင်ရောက်စီးနင်းခြင်းကို ခံကြရ၏။ အရုဏ်ဦးမတိုင်မီ
အမှောင်လူနေသည့်အချိန်၌ မြန်မာတို့လာ ရောက်စီးစဉ်က
ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင် စိုးရိမ်လှုပ်ရှား သွားရ၏။

ကုလားဖြူတပ်အားလုံး သိမ့်သိမ့်လှုပ်ရ၏။ အမြောက် တစ်လက်
မြန်မာတို့လက်သို့ပါသွား၏။ လွှတ်အောင်မသယ်ယူသွား နိုင်သောကြောင့်
ကျဆုံးနေသည့် မြန်မာတစ်ဦးနှင့်အတူ ထိုအမြောက်ကျန်ရစ်ခဲ့ရသည်။
အမြောက်ဆွဲသည့် မဒရပ်စစ်မြင်းကြီးများ တစ် ဝက်ကျော်ကျော် မြန်မာတို့လက်သို့
ပါသွား၏။

ဗိုလ်မှူးကြီးချုပ်သည် နေအတော်မြင့်ပြီးမှ ဤစခန်းကထွက်၏။
တွေးသင်ထားသည့်အတိုင်း တာရီးပေါ်မှ တည့်တည့်ဆက်သွား၍မရ။
မြန်မာတို့သည် အတော်ခပ်လှမ်းလှမ်းနေရာတစ်ခုခု၌ တာရီးပေါ်၌ ထူးကျင်းများ
ထောင်ချောက်များ ပြုလုပ်ထားကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဗိုလ်မှူးကြီးချုပ်သည် ညက
ခရီးမဆက်ခြင်းဖြစ်၏။

ယခုပင်လျှင် အ လွန်သတိကြီးစွာထားလျက် ခရီးဆက်လာရ၏။
ခဏအကြာ၌ပင်လျှင် မြန်မာမြင်းတပ်သည် မမှော်လင်သောနေ ရာက
ရုတ်တရက်ပေါ်လာပြီး ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်သွားပြန်၏။ အ
မြောက်ဆွဲသောမြင်းများ၊ ရိက္ခာသယ်ဆောင်လာသည့်လှည်းမှ နွား
များကိုဒုက္ခပေးလျက် လျက်တိပြက်ထွက်ခွာသွားကြခြင်း ဖြစ်၏။

နေ့ ဝက်မှမကျိုးမီ ခုနစ်ကြိမ်ခန့် ဝင်ရောက်အတိုက်ခံရ၏။
ခံကတုတ်များပြုလုပ်ထားသည့် တောတန်းအကွယ်လေးများမှ
စောင့်ကြိုပစ်ခတ်ခြင်း၊ အကာအကွယ်ရှိသည့်နေရာတစ်ချို့မှ ရုတ်တ
ရက်ပေါ်ထွက်လာပြီး တပ်တစ်ခုလုံး အထိတ်တလန့်ဖြစ်ရုံမျှ အတင်း
ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်၍ ထိထိရောက်ရောက်မှုတို့ ပြန်လိုက်နိုင်မိ မြင်း ဒုန်းခိုင်းလျက်
တောစပ်၌ပျောက်ကွယ်သွားခြင်း၊ သွားကြပြီဟု ခပ် အေးအေးခပ်ပေါ့ပေါ့
စိတ်အေးလက်အေးဖြစ်လာကြဆဲ ချက်ချင်း နောက်တစ်ကြိမ် အမှတ်မဲ့
လာရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်းစသော အမှုများ ကို ပြုကြ၏။

ကုလားဖြူစစ်သားတို့သည် မြန်မာများကဲ့သို့ အတင့်ရဲစွာ မသွား နိုင်မလာနိုင်၊
မပြေးနိုင်ကြ။ သွားလိုကမိသည့်နှင့် ကျင်းများ ထောင် ချောက်များ၌
အကျခံကြရသည့်ချည်း ဖြစ်၏။ ဤအတိုင်း လူသူလုံးဝမရှိပဲ ရန်သူနှင့်
ထောင်ချောက်ကြီးများ၊ ထူးကျင်းကြီးများတို့က အဖက်ဖက်မှ

အချိန်ပြည့်စွာစောင့်နေကြသည့် ဝရဲသားရှာလမ်းကြောင်းကြီးနှင့်တူသော
ဤခရီးရှည်ကြီးကို ကုလားဖြူဖိုလ်မှူးကြီးချပ်သည် သုံးရက်လုံးလုံး
ကိုယ်စိတ်ပင်ဝန်းစွာ ဖြတ်သန်းလာခဲ့၏။

သို့သော် မြန်မာသူပုန်တို့ နေထိုင်သည့်ဆိုသောနေရာ ကိုမူ အရိပ်အပောင်မျှ
မတွေ့ကြရသေး။ ပတ်ဝန်းကျင်ရှုခင်းသည် ကုလားဖြူဖိုလ်မှူးကြီးကို
လှောင်ပြောင် သရော်နေ၏။ မိမိ၏စစ်သားတို့သည်လည်း ပင်ဝန်းနှမ်းနယ်လျက်
အလွန်စိတ်ဓာတ်ပျက်ပြားနေကြ၏။ သူတို့သည် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ညမှ
အခုအချိန်အထိ လုံးဝမအပ်ကြရသေးပေ။

သုံးရက်ခရီးသာ ရှိသည့်ဆိုသဖြင့် ရှစ်ရက်စာယူလာခဲ့သော ရိက္ခာလည်းတိုလည်း
ထားပစ်ခဲ့ရမူ၊ ပျက်စီးယိုယွင်းမှုတို့ကြောင့် နှစ် ရက်စာမျှသာ ကျန်ရှိတော့၏။
ထို့ကြောင့် ကုလားဖြူဖိုလ်မှူးကြီးသည် မိမိတို့ချီတက်လာခဲ့ကြ သည့်
လမ်းကြောင်းအတိုင်း ခရီးပြင်းပြန်ဆုတ်၏။ သို့သော် ဟင်္သာ တကို
ယခုအတိုင်းပြန်ရမည့်အတွက် ကြီးစွာအရှက်ရနေ၏။

ထို့ကြောင့် ဟင်္သာတရှိသင်္ဘောများကို ဇလွန်သို့လိုက်ခဲ့ကြရန် စေလွှတ်
ပြောကြားစေ၍ ရော့ဝတီမြစ်ကမ်းကိုမြင်ကြသည်နှင့် ဇလွန်ဘက်သို့ တပ်တစ်ခုလုံး
ဖြတ်ဆင်းလာကြ၏။ ၁၈၅၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ကုန်သောနေ့၌
ကုလားဖြူဖိုလ်မှူးကြီး သည် ဇလွန်သို့ရောက်လာ၏။

ဟင်္သာတမှစုန်လာသော မိမိ၏သင်္ဘောများ ရောက်နှင့်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။
ပြည်မှ အကူစစ်သင်္ဘောများ ထပ်လိုက်လာကြလိမ့်မည်ဟု ကြားသိရသဖြင့်
နောက်တစ် နေ့ ဆက်၍စောင့်၏။ ကုလားဖြူဖိုလ်မှူးကြီးသည် မိမိဆုတ်ခဲ့ရသည့်
အတွေ့အကြုံကို ပြန်လည်စစ်ဆေး၏။

မိမိတို့အမြောက်ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ယူ သွားရင်း ကျဆုံးကျန်ရစ်ခဲ့သည့်
မြန်မာသူပုန်၏လက်ထဲမှ ရရှိထား သောသေနတ်ကို တောင်းယူကြည့်၏။
ထိုသေနတ်သည် မြန်မာတို့ကိုင်သော ယမ်းမှုန်ထိုးသေနတ်မ ဟုတ်။
ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီး၏ ရေတပ်မတော်မှ အကောင်းဆုံးတပ်မ တော်သားများသာ
ကိုင်ဆောင်ကြရသည့် အမျိုးကောင်းသော ကျည် ထိုးသေနတ်ဖြစ်၏။

ထူးဆန်းသည့်ကား မိမိတို့ အခုရင်ဆိုင်နေကြရ သည့် သူပုန်အားလုံး
ဤသေနတ်မျိုးတွေချည်း ကိုင်နေကြခြင်း ဖြစ် ၏။ ကုလားဖြူဖိုလ်မှူးကြီးသည်
တစ်နေ့လုံး စကားမပြောနိုင်၊ အနား မယူနိုင်ပဲ သင်္ဘောပေါ်၌
ခေါက်တုနဲ့ခေါက်ပြန်လျှောက်ရင်း ကုလား ဖြူတိုင်းရင်းဖြစ်အရက်ကိုချည်း

သောက်နေ၏။

ပြည်မှ စစ်ကုသဘောများ ရောက်လာကြသည့်နှင့် ရန်ကုန်မှစစ် ကုသဘောများ ရောက်လာကြလိမ့်မည်ဟု သတင်းကြားသိရပြန်၏။ ဗိုလ်မှူးကြီးသည် အမြောက်များ၊ အမြောက်ဆွဲမြင်းများ၊ လှည်းလွတ် များအားလုံးတို့ကို ကုလားနက်တပ်သား ၂၀၀၊ အုပ်ချုပ်သူ ဂေါ်ရာ စစ်ဗိုလ် ၁၁ ယောက်တို့နှင့်အတူ ကုန်းလမ်းအတိုင်း ခနုဖြူမြို့သို့ သယ်ယူလာရန် စေခိုင်း၏။

ထို့အပြင် တွေ့သမျှမြင်သမျှ သန့်သန့် မာမာ မြန်မာယောက်ျားမိန်းမတို့ကိုလည်း မိမိတို့စစ်ချီတက်ရာ၌ အ သုံးချနိုင်စေရန် ရသမျှအားလုံးခေါ်သွားကြရမည်ဟု အမိန့်ပေးလိုက် ၏။ ကျန်သော ကုလားဖြူတပ်က၊ တပ်ထောက်၊ တပ်သားအားလုံး တို့ကို သဘောတွင်တင်၍ ခနုဖြူမြို့သို့ စုန်ဆင်း၏။

ထိုအချိန်က ခနုဖြူမြို့သည် မီးလောင်ကွက်မျှသာ ဖြစ်၏။ လူသူ အရပ်အယောင်ဟူ၍ တစ်ယောက်တစ်လေမျှမမြင်ရ၊ ကမ်းထက်၌ သီတင်းသုံးသည့်ပုဂ္ဂိုလ်မရှိသော ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းအချို့သာလျှင် ထီးထီးကျန်ရစ်၏။

ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးသည် ရန်ကုန်မှတွက်လာကြမည့် စစ်ကူ များကိုစောင့်ရင်း ကုလားဖြူတပ်သားတပ်ဗိုလ်အားလုံးတို့ကို ရေလယ် ရှိသဘောများပေါ်တွင် နေစေ၏။ အနွယ်တိုင်းသား ကုလားနက်စစ် သားများကိုမူ အတင်းအကြပ်ခေါ်ဆောင်လာကြသည့် မြန်မာများနှင့် အတူ ကုန်းပေါ် ရှိဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ၌ နေရာချထား၏။

နေ့လည်နေ့ခင်းအချိန်တို့၌ ဗိုလ်မှူးကြီးကိုယ်တိုင် ကုန်းပေါ်သို့ တွက်လာလျက် ကုလားနက်တို့ကိုအုပ်ချုပ်သည့် ဂေါ်ရာအကြပ်တပ် ဗိုလ်တို့နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၍ သဘောသို့ ပြန်သွားလေ့ရှိ၏။ ကုလားနက်တို့က အတင်းအဓမ္မ ခြိမ်းခြောက်ခေါ်ဆောင်လာကြ သဖြင့် တွေ့ရာနေရာမှ လိုက်ပါလာခဲ့ကြရရှာသော မြန်မာတို့သည် မ ကြာမီအတိုင်း မိမိတို့သည် ကုလားဖြူတပ်များချီတက်ရာသို့ လိုက်ပါ သွားကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း သိလာကြရ၏။

ထပ်၍သိရသည်ကား မြန်မာတို့သည် ကုလားဖြူတို့တက်လာရာ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး၌ ထောင်ချောက်များ၊ ထူးကျင်းများ ထောင် ထားလေ့ရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် ယခု ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်လာသည့် မြန် မာယောက်ျားမိန်းမအားလုံးတို့ကို ကုလားတို့၏ရှေ့မှ သွားစေမည်။

မြန်မာတို့ထောင်ထားသည့် ထောင်ချောက်များအတွင်းသို့ မြန်မာများ ကိုပင် ကျစေရမည်ဟု စီစဉ်ကြခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသတင်းကို ကြားသိ လာကြသောအခါ ကုလားဖြူတို့လက်ထဲ၌ ရောက်နေကြသည့် မြန်မာ အားလုံးတို့ ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်နေကြ၏။

သို့သော် ထိုသတင်းရှိပြီး ၂ ရက်အကြာ၌ အဖမ်းအဆီးခံနေရ သော မြန်မာအုပ်စုထဲမှ မြန်မာယောက်ျားကြီးများက ကုလားဖြူတို့၏ စစ်မြင်းကြီးများကို ယူလျက် ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားကြ၏။ နောက်တစ်နေ့တွင် ကုလားဖြူလက်နက်ကိုင်တပ်ကို လာရောက်စီး နင်းကြ၏။ မြန်မာတို့သည် ရေလွယ်သဘောမှကုလားဖြူများ ကမ်း ပေါ်သို့မတက်ရောက်နိုင်စေရန် ကမ်းခြေ၌ အစောင့်ချတိုက်ခိုက်၏။

ထို့နောက် ကုလားနက်တို့၏ အဖမ်းအဆီးခံနေရသည့် မြန်မာတို့ကိုခွဲခြားတိုက်ယူ၏။ ကုလားနက်တို့ကား အမြောက်များနှင့် အမြောက် ဆွဲမြင်းများကို ကာကွယ်စောင့်ကြပ်နေကြရသောကြောင့် ဖမ်းဆီးခေါ် ဆောင်လာသည့် မြန်မာတို့ကို လက်လွှတ်လိုက်ကြရ၏။

သို့သော် လာရောက်တိုက်ခိုက်သည့် မြန်မာတို့အဖို့ အောင်မြင် သင်သလောက် မအောင်မြင်ကြ။ ကုလားဖြူတို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင် လာကြသည့် မြန်မာများအနက် အများစုဖြစ်သော မြန်မာမိန်းမနှင့် ယောက်ျားအချို့တို့သည် မြန်မာအချင်းချင်း၏ ခေါ်ဆောင်ရာနောက် သို့ မလိုက်ဝံ့အောင် ဖြစ်နေကြ၏။ လာရောက်စီးနင်းကြသည့် မြန်မာ သူပုန်တို့သည် အလွန်စိတ်မချမ်းမြေ့စွာဖြင့် ပြန်လည်ဆုတ်ခွာခဲ့ကြရ သည်။

ကုလားဖြူမြို့လုံးမှူးကြီးချုပ်သည် ကုလားဖြူလက်ရွေးစင်တပ်သား ၅၀၀၊ ကုလားမညးတပ်သား ၅၀၀၊ စစ်မြေပြင် ဝန်ပေါ်အမြောက် ၂ လက်၊ ဒုန်းပျံအမြောက် ၂ လက်၊ စိန်ပြောင်း ၂ လက်၊ တံတား ဆောက်လုပ် လမ်းဖောက်လုပ်ရေး ဆွဲပွားမိုင်းနားတပ်သား ၇၀၊ တပ် ဦး မှ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြချီတက်ရန် ဖမ်းလာသော မြန်မာယောက်ျား မိန်းမ ၃၀၀၊ လှည်းအစီး ၅၀၀ နှင့် လှည်းမောင်းသူ ၅၀၀၊ ထို သူအားလုံးတို့အတွက် ရိက္ခာခုနစ်ရက်စာတို့ကို သယ်ဆောင်လျက် ၁၈၅၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၇ ရက်၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၁၄ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁၂ ရက်နေ့များ၌ နေပြီ။ မြို့ဆိပ်ကမ်းမှ မြန်မာသူ ပုန်တို့ရှိရာသို့ ချီတက်၏။

တပ်ချီရာ၌ မြန်မာအမျိုးသမီးများ၊ မြန်မာယောက်ျားများက ကု လားဖြူတို့၏အထုပ်အပိုး၊ အလေးအပင်တို့ကို ထမ်းကြရွက်ကြလျက် ရှေ့ဆုံးမှသွားကြရ၏။

ထိုသူတို့၏နောက်မှ ကုလားမည်းတပ်သား များ၊
ကုလားမည်းတပ်သားများ၏နောက်မှ ကုလားဖြူတပ်နှင့် အ မြောက်တပ်၊
ထိုနောက်မှ ရိက္ခာလွှည်း၊ ထိုနောက်မှ ဂေါ်ရာအစောင့် တပ် . . .
ဤအစီအစဉ်အတိုင်း တက်ကြရ၏။

မြန်မာတို့သည် ထူးကျွင်းများ၊ ထောင်ချောက်များကို လုံးဝမပြု လုပ်တော့ပဲ
အကာအကွယ်ကောင်းရာအရပ်၊ ဆီးဆို့တိုက်ခိုက်ရန် သင့်ရာအရပ်တို့မှ
စောင့်ကြိုတိုက်ကြ၏။

ထို့နောက် ကျုံ့တနော်မုဆွေဆက်ကိုယ်တိုင်ဦးစီးလျက် သစ်တပ်ထူထောင်ကာ
အလုံးအရင်း ဖြည့်ခံ၏။ ကျုံ့တနော်မုဆွေဆက်ရလျှင် ကျိုက္ကစင်းရွာမရှိ
ဦးရွှေပန်းရှိရာသို့ အ တူရောနှောပူးပေါင်းခံမည်၊ ထိုကမုဆွေဆက်ရလျှင်
ဦးမြတ်ထွန်းရှိရာ ကျိုက္ကစင်းဥယျာဉ်သစ်တပ်မှ အားလုံးစုပေါင်းခံမည်ဟု
အစီအစဉ်ပြု ထားကြ၏။

ဆွေဆက်တို့သည် ထိုအစီအစဉ်ပြုထားသည့်အတိုင်း တစ်ဆင့်စီ တစ်ဆင့်စီ
ခုခံလာကြရ၏။ ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီး ဆာဂျန်ချပ်သည်
ရေရှည်ဝန်းရံတိုက်ခိုက်သည့်စနစ်ကို သုံး၏။ ပထမဆုံး မြန်မာတို့
လက်မှရရှိလိုက်သည့် ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီး၏ ရေတပ်မတော်သားတို့
ကိုင်သောသေနတ်ကို မြှောက်ပြလျက် . . .

“ဒီမှာကြည့်စမ်း . . . ဟောဒီသေနတ်တွေဟာ မြန်မာသူပုန်တွေလက်ထဲကို
ရောက်နေကြ တယ် . . . ဘယ်လောက်အမျိုးကောင်းတဲ့ သေနတ်တွေလဲ . . . ဒါ
ပေမယ့် မင်းတို့သိထားရမှာက ဒီသေနတ်တွေဟာ ကျည်ဆံသာမရှိရင် အားလုံး
ဒုတ်ဖြစ်သွားမှာပဲ . . .”

ဟု ပြော၏။

ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးပြောသည်မှာ ဟုတ်လေ၏။ ဆွေဆက်၏
မြင်းတပ်ကြီးတစ်ခုလုံးသည် မကြာမီ အဆိုပါသေနတ်များကို ကျော့၍
အပိုလေးပင်အောင် လွယ်ထားရသည့် အဆောင်အယောင်တစ်ခုခုသို့ ဖြစ်လာ၏။

ဦးရွှေပန်းတို့ကို ဆက်လက်တိုက်ခိုက်နေသည့် ကုလားဖြူဗိုလ်မှူး ကြီးသည်

ခန့်မှန်းထားသည့်ရက်အတွင်း အပြီးအပိုင် မတိုက်ခိုက်နိုင် သောအခါ
ကုလားဖြူတပ်သားသုံးရာကို ကျွန်တော်သို့စေလွှတ်လျက် ရသမျှရဲကွာတို့ကို
ဆက်လက်စုဆောင်းယူလာစေ၏။

နောက်ဆုံး ၁၂၁၅ ခုနှစ်၊ နောင်းတန်ခူးလဆန်း ၉ ရက်၊ ၁၈၅၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၉
ရက်နေ့၌ ဦးမြတ်ထွန်းရှိရာ မြန်မာသပုန်တို့၏ နောက်ဆုံးသစ်တပ်သို့
ရောက်လာနိုင်ခဲ့ကြ၏။ ထိုအချိန်၌ မြန်မာတို့ကလည်း မီးကုန်ယမ်းကုန်
အားကုန်သွန် လျက် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ကြ၏။ သစ်တပ်ထိပ်၌ အကျအနာတင်ထား
သော သင်္ဘောပေါ်မှရရှိထားသည့် အမြောက်ကြီးနှစ်လက်ဖြင့် ဗိုလ်
မှူးကြီးချုပ်တို့ကို အသက်ရှုမှားအောင် ထု၏။

သို့သော် ကြာရှည်မတိုက်ခိုက်နိုင်ကြ။ မကြာမီ မြန်မာတို့ဘက်မှ
ခဲယမ်းကျည်ဆန်ကြ ရ၏။ ဤတွင် ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးချုပ်သည် ယမ်းမှုန်
၂၄ ပေါင် ထည့်သော ကျည်ဆန်ဖြင့်ပစ်ရသည့် ဟောဝိဇ္ဇာအမည်ရှိသော အ
မြောက်ကြီးကို မြန်မာတို့၏သစ်တပ်နှင့် အတောင်ငါးဆယ်ကွာအ တွင်းထိ
ဆွဲယူလာစေ၏။

ပြီးလျှင် သစ်တပ်ကြီးကျိုးပေါက်သည့်အ ထိ ဆက်ကာဆက်ကာ ပစ်ခတ်စေ၏။
မြန်မာတို့ကား တုတ်တုတ်မျှမ လှုပ်ပဲ ငြိမ်သက်နေကြ၏။ သစ်တပ်ကြီး
ကျေ့မကျိုးပေါက်သွားသည့် အထိ တုတ်တုတ်မျှမလှုပ်ကြ။
ဂေါ်ရာစစ်ဗိုလ်နှစ်ယောက်အုပ်ချုပ်သည့် ကုလားမည်းတပ်တစ် တပ်သည်
သစ်တပ်အတွင်းသို့ တိုးဝင်သွား၏။

မကြာမီ စီမံခန့် အသံ ကြားလိုက်ရပြီးသည့်နောက် ချက်ချင်းလိုလိုပင်
ဒုဒယအကာအကွယ် ရှိနေသေးသော သစ်တပ်၏တစ်ဖက်ဘေးသို့
ကုလားမည်းစစ်သား များ ခေါင်းပြတ်ခြေပြတ်ဖြင့် အသက်ကင်းလျက်ကျလာ၏။
တစ်ဆက်တည်းလိုလိုပင် အမြောက်ပစ်ခတ်နေကြသော ကုလားဖြူများကို
သေနတ်ကျည်ဆန်များ ထိမှန်ကုန်ကြ၏။

အမြောက်တပ်သားကုလားဖြူတို့ အခြေပျက်နေကြစဉ် သစ်တပ် အတွင်းမှ
ရုတ်တရက် မြင်းတပ်တစ်ခု စင်းထွက်လာကြကာ ထိုအ မြောက်ကြီးကို
အတင်းဆွဲယူကြ၏။ ကုလားဖြူတို့က အသေအလဲ ခဲ့ ခံတိုက်ခိုက်၏။ သို့သော်
အမြောက်ကြီးမှာ မြန်မာတို့လက်သို့ပါသွား လျက် သစ်တပ်အတွင်းသို့
ဆွဲသွင်းသည့်နေရာရောက်မှ အပေါက်ဝ၌ ထမခံနေ၏။

ဤတွင်မှ ကုလားဖြူတို့ အလုံးအရင်းဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက် ခိုက်လျက်

အမြောက်ကြီးကို ပြန်ဆွဲယူရသည်။ အမြောက်ကြီးကိုပြန် ရသော်လည်း
မြန်မာတို့က ဓားဖြင့်ထွက်ခုတ်ကြသောကြောင့် ကုလား ဖြူကုလားမည်း
အတော်များများ ကျဆုံးကုန်ကြရသေး၏။

ညဉ့်အ တော်နက်လာပြီဖြစ်ရာ ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးချိပ်သည် အမြောက်ကြီး ကို
နှောက်သို့ပြန်ဆုတ်စေလျက် မြန်မာတို့၏သစ်တပ်သို့ တစ်ညဉ့် လုံး
ပစ်ခတ်ထုချေစေ၏။

နံနက်လင်းသောအခါ သစ်တပ်ကြီးတစ်ခုလုံး တိတ်ဆိတ်နေပြန် သည်။
ကုလားဖြူဗိုလ်မှူးကြီးသည် မြန်မာမိန်းမငယ်သုံးဆယ်ခန့်တို့ ကို
ကျိုးပေါက်နေသည့် သစ်တပ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကြည့်စေ၏။

မကြာမီ စူးစူးဝါးဝါးအော်လိုက်သံနှင့်အတူ ထောင်ထားသည့်ဝါး သုတ်ကိုင်းတို့၌
မိန်းမငယ်ချောက်ယောက် လှင့်ပျံပါသွားကြ၏။ ကျန် အဖော်တို့က
အထိတ်တလန့်မောကြည့်မိကြသည်နှင့် ဝါးနက်ကိုင်း ကြီးများ၏ထိပ်ဖျား၌
လုံတွေအပြတ်လိုက် စူးဝင်ခြင်းခံနေရသည့် ဦး စောက်ကျွမ်းပြန်
လှုပ်ယမ်းနေကြသော အဖော်တို့ကို တွေ့ရ၏။ မိန်းမငယ်တို့သည်
လိပ်ပြာစင်မတတ် အော်ဟစ်ထွက်ပြေးလာကြ ၏။

သို့သော် သူတို့သည် သစ်တပ်အတွင်း၌ မည်သူတစ်စုံတစ် ယောက်မှ
မရှိတော့ပြီဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိလာခဲ့ကြသည်။

ကုလားဖြူတို့သည် မြန်မာသူပုန်တို့၏ အစအနကိုမျှ မမြင်လိုက် ကြရ။
 ရှေ့အောက်၌ရှိသောငါးကို ရေပေါ်မှကြည့်နေရသကဲ့သို့ မမှန်း ဆတ်တံအောင်
 ဖြစ်နေကြ၏။

သို့သော် အပိုင်းအပိုင်းကန်လျက် တစ်သွန်စီ တစ်သွန်စီ ပိုက် စိပ်တိုက်၍
 တောချောက်သလို ခြောက်ထုတ်၏။ အန္တိယမှ လက်နက်
 ကိုင်စစ်ဗာရီတပ်အမြောက်အများ မှာယူဖို့စည်းလျက် မိမိတို့ပိုင်သော
 မြန်မာ့မြေကြီးအနှံ့ ဖြန့်ချစောင့်ခိုင်း၏။

ထိုသို့စောင့်ခိုင်းရသည့် စစ် အင်အားသည် မြန်မာပြည်၏သုံးပုံနှစ်ပုံကို
 တိုက်ခိုက်သိမ်းယူလိုက်ရသည့် စစ်အင်အားထက် အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း
 နှစ်ဆကျော်မျှ များပြား၏။ ကုန်ကျစရိတ်လည်း နှစ်ဆကျော်များပြား၏။

ထိုသို့ လူအားငွေအားဖြင့် ဖိနှိပ်တိုက်ခိုက်နေပါလျက် ဟိုနေရာ သည်နေရာတို့၌
 ကုလားဖြူအစိုးရတပ်များကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်စီး နင်းရသူတို့
 ပေါ်မြဲပေါ်နေ၏။ စီးနင်းတိုက်ခိုက်မှုများကလည်း လျော့ သည်ဟူ၍မရှိ။
 ကုလားဖြူတို့သည် ကုလားကြီးလာပြီဆိုရုံမျှဖြင့် မြန်မာကလေး ငယ်များကို
 အင်တိုက်စေသည့်အထိ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့အောင်ပြု ၏။

လက်နက်မဲ့သော အရပ်သူအရပ်သားတို့အား ကုလားမည်းတပ် ကြီးများဖြင့်
 စေလွှတ်နှိပ်စက်ခိုင်း၏။ မြန်မာမိန်းမတို့ကို သား၊ လင်၊ မောင်၊ အဖဖြစ်သည့်
 မြန်မာယောက်ျားတို့၏ရှေ့၌ပင် မုဒိမ်းကျင့်စေ ၏။ လှုပ်ရှားမျက်နှာညှိသူရှိလျှင်
 သတ်၏။

မြန်မာယောက်ျားတို့ကို ပင်လျှင် ယောက်ျားအချင်းချင်း အနိုင်အထက်ဆွဲတိုင်
 မုဒိမ်းကျင့်ပြပြီးမှ သတ်၏။ နောက်ဆုံး၌ မလိုလားဟန်၊
 မကြည်သာဟန်မျက်နှာရှိသူ တစ်ယောက်တစ်လေကို တွေ့ရုံမျှဖြင့်
 ကလေးငယ်များအပါအဝင်ဖြစ် သည့် ယောက်ျားမိန်းမအားလုံးတို့ကို
 စိတ်ရှိတိုင်းပြုကျင့်ညှင်းပန်းပြီး မှ သတ်ဖြတ်ပစ်၏။

ရွာကိုပါ မီးတိုက်ဖျက်ဆီး၏။ သင်းတို့လက် အောက်သို့ရောက်နေကြသည့်

မြန်မာ့မုန့်သမျှကို မြန်မာတို့၏မျိုးရိုး၊ မြန်မာတို့၏သတ္တိ၊ မြန်မာတို့၏ဇာတိမာန်ကို ပျက်သုဉ်းစေ၏။ ဘယ် သောအခါမှ မလူးဝံ့၊ မထူမထိဝံ့အောင် ရိုင်းရိုင်းသော ကုလားမည်း တပ်ကြီးများဖြင့် ချိုးနှိမ်ချေဖျက်စေ၏။

သို့သော် လက်နက်ကင်းမဲ့သော ကျေးရွာသူကျေးရွာသားတို့ကို ထိုမျှ ဝံ့ဝံ့စားစားနှိပ်စက်ရကြသည့် ကုလားမည်းတပ်ဖွဲ့ကြီးတို့သည်

“ရာမ” ဟု အသံကြားရုံမျှဖြင့် နားကြောကစိမ့်လာအောင် ကြောက်ရွံ့ နေရသော

“ဒသဝီရိ”ကဲ့သို့ . . . အသံကြားရုံမျှဖြင့် အသက်ဘယ်ကထွက်ရမှန်းမသိအောင် သင်း တို့ကြောက်ကြရသော မြန်မာများလည်းရှိသေး၏။

ထိုသူတို့ကား သင်းတို့ကဲ့သို့ပင်လက်နက်ကိုင်လျက် သင်းတို့ရှိသည့်နေရာသို့ လှည့် ပတ်တိုက်ခိုက်နေကြသော မြန်မာမျိုးချစ်သူပုန်တို့၏တပ်ဖွဲ့များ ဖြစ် ကြ၏။
ထိုအထဲ၌ ကုလားတို့အကြောက်ရဆုံးသော တပ်ဖွဲ့နှစ်ခုကား ဦးမြတ်ထွန်းတို့တပ်ဖွဲ့နှင့် ဂေါင်းကြီး၊ ဂေါင်းကလေးတို့၏ တပ်ဖွဲ့နှစ် ခုဖြစ်သည်။

ထိုတပ်ဖွဲ့နှစ်ခုသည် မြန်မာကျေးရွာသူကျေးရွာသားတို့အား ရက် ရက်စက်စက်လှည့်လည်နှိပ်စက်နေကြသည့် ကုလားဖြူတပ်တို့ကို ရင်းစားကျေအောင် တုံ့ပြန်လက်စားချေလေ့ရှိကြ၏။

မြန်မာကလေးငယ်တို့သည် ကုလားကြီးလာပြီဟု ပြောသံကြားရုံ မျှနှင့် အင့်တိတ်ကြဘိသို့ ထိုကုလားကြီးတပ်တို့သည်လည်း ဦးမြတ် ထွန်းတပ်လာနေပြီ၊ ဂေါင်းကြီးဂေါင်းကလေးတပ်လာနေပြီဟု ကြားရ ရုံမျှဖြင့် ကြားရသည့်စကားမဆုံးမီ ဆောက်တည်ရာမရအောင် သေးဖျန်းဖျန်းပါကြသည်။ လက်တုန်တုန်ခြေတုန်တုန်ဖြစ်တုန်ကြ သည်ဟု အဆိုရှိ၏။

ထိုတပ်နှစ်တပ်တို့သည် ကုလားဖြူ၊ ကုလားမည်း တို့ကို အသက်ရှုချိန်မရအောင် အပြင်းအထန် ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက် ကြပြီးနောက် ရတုတရက် ခြေရာခြေကြောင်းရှာမရအောင် ပျောက် သွားလေ့ရှိ၏။

ထို့နောက် မိုးပေါ်ကကျလာသလို ရွတ်တရက်ပေါ်ပေါက်လာကာ တိုက်ခိုက်ကြပြန်၏။ ဤသို့ ပေါ်လိုက်၊ ပျောက်လိုက်၊ တိုက်လိုက် ရှိ နေကြရာမှ

ယခုတစ်ကြိမ် ပျောက်ကွယ်သွားသည့်အခါတွင် ကုလားဖြူတုရင်ခံနှင့်တကွ
အထက်အရာရှိကြီးများသည် ဤကိစ္စအတွက် အပူတပြင်း
ခေါင်းချင်းရိုက်ဆွေးနှေးကြ၏။

ကြိုတင်စီမံကိန်းတွေ ပြု လုပ်ကြ၏။

ထို့နောက် ဘယ်အချိန်တယ်နေရာက ဤမြန်မာသူပုန် တွေ ပေါ်လာပါ့မလဲဟု
တထိတ်ထိတ်စောင့်မျှော်နေကြ၏။

သို့သော် မြန်မာမျိုးချစ်တို့ကား တော်တော်နှင့်ပေါ်မလာကြ . . .

နေဝင်လုလုအချိန်ဖြစ်၏။

အမရပူရနေပြည်တော်၏ တောင်ဘက်မျက်နှာ မင်းလမ်းမကြီးမှ
မြင်းတပ်ကြီးအပါအဝင်ဖြစ်သော များပြားလှသည့် လူစုလူဝေးတန်း ကြီးတစ်ခု
ဝင်လာနေ၏။

သူတို့၏အရောင်အဆင်းသည် သူတို့လျှောက်လာသဖြင့် ထူသော ဖုံနှင့်
တစ်သားတည်းရှိ၏။ သို့သော် သူတို့၏ စွတ်ပြတ်သောပူဆွေး အင်္ကျီတို့သည်
သူတို့၏ သန်မာသော ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် အရိုးအ ဆစ်တို့ကိုလည်း
ဖုံးလွှမ်းပေးခြင်းငှာ မတတ်နိုင်။ သူတို့ကိုမြင်သူတို့ အထင်သေးလေအောင်လည်း
ပြုလုပ်ခြင်းငှာမစွမ်းနိုင်။

သူတို့၏ ကျားလျားသောအသွင်ကို ဝုဏ်တင်ပေးရန် စွတ်ပြဲနေရတို့သို့ရှိ၏။
သူတို့သည် မြန်လည်းမမြန်၊ နှေးလည်းမနှေး၊ စွန့်ညှိကြီးများကဲ့ သို့
တည်ငြိမ်သောသက္ကနှင့် ဝင်ရောက်လာကြသည်။

ထို့ပြင် သူတို့ သည် မည်သူ့ကိုမျှလည်း ရန်ပြုလိုပုံမရ . . . သို့သော် သူတို့အားလုံး
လက်နက်မျိုးစုံကိုယ်စွဲကိုင်ထားကြ၏။

သူတို့မျက်နှာသည် တည်တံ့၏။ သူတို့မျက်လုံးသည် ရဲရင့်၏။

သူ တို့နှုတ်ခမ်းသည် တင်းတင်းစေ၏။

သူတို့၏သွင်ပြင်ဟန်ပန်သည် ပင်ပန်းခြင်း၊ ဆာလောင်ခြင်း၊ ဥတုရာသီတို့၏ အပူအအေးဖြင့် ရက် စက်ခြင်းတို့ကို ထိမထင်ပဲ အံ့တုအနိုင်ယူလာကြသော သံမဏိနှလုံး သားပိုင်ရှင် ယောက်ျားကောင်းတို့၏ သွင်ပြင်ဟန်ပန်မျိုးရှိ၏။

သို့ပါလျက် သူတို့မျက်နှာ၌ တွေ့ဝေးထိခိုက်သည့်အသွင်အပြင် တို့ ပေါ်လွင်နေ၏။

သူတို့သည် ရှေ့တူရှုသို့ ငေးမောလာကြသည်။ အမရပူရရွှေမြို့တော်၏ ကောင်းကင်ပြင်တစ်ခုလုံး မြူဆွိုင်းနေ ၏။ ဝင်သောနေ့သည် ကြည်လင်မှုကင်းလျက် မဖြူမနီ မှန်ရှိသောအ ရောင်တို့ဖြင့် ခြယ်မှုန်း၏။ မှိုင်းအိုပျူမြင်ရသော အမရပူရရွှေမြို့ တော်၏ မြေနန်းပြဿဒအထွတ်သည် ကောင်းကင်စွန်းသို့ ထွန်း ထွက်နေ၏။

မင်းလမ်းမကြီးအတိုင်း တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်ဝင်လာကြကုန် သော လူစုလူဝေးကြီးတစ်ခုလုံးမှ မျက်နှာတို့သည် ထိုမြေနန်းပြဿဒ ၏အထွတ်ကို ငေးကြည့်လာကြ၏။ မြင်နေကျ၍ ရိုးလူပြုဖြစ်သော ရွှေရောင်ကျိုးကျခြယ်လူးသည့် ထိုမှန်မှန်ပျူမြင်ရသော မြေနန်းပြဿဒအထွတ်သည် အမရပူရရွှေမြို့တော်သူ ရွှေမြို့တော်သားများ၏ စိတ်ကို မည်သို့မျှ မထူးခြားမထိခိုက်စေနိုင်သော်လည်း . . .

ထိုမြေနန်းပြဿဒအထက်မှ မြန်မာပြည်ကြီး၏တစ်ဝက်ကျော် ကျော်ကို စောကားမင်းမူလာသည့် ကုလားဖြူတို့အား ရက်ရက်ရောရောကြီး ပေးစွန့်လိုက်သောကြောင့် . . . အနိုင်ကျင့်မင်းမူလာကြသည့် ယင်းကုလားဖြူတို့ကို ပူပူနွေးနွေး အသက်ဖြင့်လဲ၍ တိုက်ခိုက်လာခဲ့ကြရသည့် ယင်းလူစုလူဝေးကြီးအဖို့ ထိခိုက်၏။

သူတို့သည် မိုင်းမိုင်းပူပူမြင်နေရသော မြေနန်းပြဿဒ၏အထွတ် ကို ကြည့်လျက် မျက်ရည်ဝိုင်းကြ၏။ မေးကြောကြီးများ တင်းခနဲ တင်းခနဲနေအောင် အကြိတ်မကြ၏။

ကိုယ်ထီးကိုယ်နန်း ကိုယ်ကြွန်းနှင့် ကိုယ်မင်းကိုယ်ချင်းနေနေ ကြရသော
လွတ်လပ်သည့်မြန်မာတို့၏ဘဝသည် ဤမြေနန်းပြဿဒ် ၏ အထွတ်ကဲ့သို့ပင်
မှုန်ရိပ်ယာ ကျန်ရှိနေရပါပြီကော . . .

ဤလူတို့သည် အလွန်ထိခိုက်သောနှလုံးဖြင့် ယူကုံးမရဖြစ်လျက် နန်းမြို့ရှိရာသို့
ဦးတည်သွားနေကြ၏။ သို့သော် လွတ်လပ်ပျော်ရွှင် နေကြသော အဝရွှေမြို့တော်သူ
ရွှေမြို့တော်သားတို့ကား ထိုသူတို့ကို လန့်ကြောက်စိုးရိမ်နေကြ၏။

ဤအပြင်အဆင်ပုံသွင်မကျသော မတူမရှုကြောက်ဖွယ်လူများ သည် ငါတို့နန်းကို
ထိပါးနှောင်ယက်ရန် ဝင်ရောက်လာကြသူများ လေလားဟု
ပြုံးပြုံးပြဲပြဲကြည့်ကြ၏။

အိမ်ဝင်းတံခါး စသည်တို့ကို ပိတ်လျက် ရွတ်ရတ်ရက်ရက်ပြေးကြ၏။
မြို့ရေးရွာရေးလုံခြုံရေးတို့ကို ကိုယ်တိုင် ဖိစီးစီး အုပ်ချုပ်စီမံ ဆောင်ရွက်နေသော
ကနောင်အမိရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးဆီသို့ လျှောက် တင်ရန် သူထက်ငါ
အရေးတကြီးသွားနေကြ၏။

အမျိုးအမည်မသိ ကြောက်ဖွယ်ကြီး၊ လန့်ဖွယ်ကြီး၊ ကြီးကြွမ်း
ရက်စက်ဟန်ရှိသောလူတွေချည်းပါလာသည့် သူပုန်တပ်ကြီးတစ်ခု
ဝင်ရောက်လာသောကြောင့် မိမိတို့သည် တာဝန်သိသိ သဘောရှိရှိဖြင့်
လာရောက်လျှောက်ကြားပါကြောင်း၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကိုယ်တော်ကြီး နောက်ပါးမှ
တစ်ဖွယ်မှမဆွဲပဲ အသက်စန့်တိုက်ခိုက်ရန် အသင့်ရှိနေ ပြီဖြစ်ပါကြောင်းဖြင့်
ထဲဝင်ပြင်ထွက်ရှိသသူ အမိရပူရရွှေမြို့တော် သား မင်းပါးစိုးမြှောင်တို့က သူထက်ငါ
အလှအယက်လျှောက်ကြ၏။

ထိုသတင်းကိုကြားလိုက်ရသော ကနောင်ကိုယ်တော်ကြီး၏မျက် နှာသည်
ဝင်းခနဲလင်းလာ၏။

ထို့နောက် ကျောက်မော်မြို့ဝန်နှင့် စာ ရေးတော်ကြီးငရဲကိုခေါ်စေလျက် . . .

“ငါ့လူတွေလာကြပြီ . . . စာရေးတော်ကြီးတို့ အထောက်အဖေး ညံ့လှပါဘိ . . .
ငါ့လူတွေကိုကြိုယူပြီး မြို့ဝန်ကြီးအဘနဲ့ စာရေး တော်ကြီးတို့က
သီးသန့်နေရာချပေးကြပါချစ်မို့ . . .”

ကျောက်မော်မြို့ဝန်မင်းကြီးသည် ဦးမြတ်ထွန်းနှင့်ပတ်သတ်၍ ဆွေဆက်ကိုလည်း
မျက်မှန်တန်းမိသူဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် အလွန်ဝမ်းမြောက်စွာ ကြိုယူလာလျက် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏
အတွင်းလူယုံတွေချည်းရှိကြသော မြင်းခံဘုတ်ရွာသို့ ဆောင်သွား၏။

ချက်ချင်း တစ်ရွာလုံး ပွဲလမ်းအလှူပြုလုပ်နေကြ ဘိသိပ်ဖြစ်စေလျက်
ထမင်းဟင်းလျာ၊ အဖျော်အရည်တို့ဖြင့် လှလေး သေးမရှိ ဧည့်ခံကျွေးမွေး၊
နားနေလျောင်းစက်ရန်ပေးပြီး အတော်ကြီး ညဉ့်နက်မှပြန်၏။

ရွာသူရွာသားတို့သည် ကျောက်မော်မြို့ဝန်ကြီးနှင့် စာရေးတော် ကြီးတို့
စီမံခံကြသည့်အတိုင်း နံနက်စောစော၌ အသားပြုန်းယာဝူကို
ဧည့်သည်တို့အားတိုက်ကျွေး၏။ ထို့နောက် ရွှေဖုန်းလက်ဖက်ရည် ကြမ်း၊ မုန့်ချို၊
ထန်းလျက်ဖြူဆုပ်၊ လက်ဖက်အကြော်ခုံ၊ ကွမ်း၊ ဆေး လိပ်တို့ဖြင့်
ဧည့်ခံကျွေးမွေး၏။

ထိုစဉ် ကျောက်မော်မြို့ဝန်ကြီးနှင့် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏
စာရေးတော်ခေါင်းကြီးတို့ အကြံအထောက် ရောက်လာကြ၏။ ခြွေ
ရံသင်းပင်းအများလည်း တောက်ပြောင်သောအ ဝတ်အဆင်တို့ဖြင့် ပါလာကြ၏။
ကျောက်မော်မြို့ဝန်ကြီးက . . .

“အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးကိုဖူး တွေ့ရန် လိုက်ကြပါလှည့် . . .”

ဟု ဆို၏။

မိမိတို့ကိုင်ဆောင်သည့် လက်နက်စုံတို့ဖြင့်တွေ့လိုသည်ဟု
ကိုယ်တော်ကြီးအမိန့်ရှိလိုက်သည် ဆိုသောကြောင့် ပါရင်း ဓားလှံ၊
သေနတ်ကိုယ်စီကိုင်စွဲကြလျက် သွား ကြရ၏။

စုတ်ပြဲသော အင်္ကျီပုဆိုးတို့မှာလည်း လာရင်းအတွင်းရှိနေ ကြသောကြောင့်
ထိုအင်္ကျီပုဆိုးတို့၏ အစုတ်အပြဲကြားမှ အသားဆိုင် အသားခံကြီးများ
ပြုထွက်နေကြ၏။

ပြာသိုလ၏နှုတ်ခင်း နှင်းမှုန် ထူနှင့် အအေးဓာတ်သည်
ထိုအသားဆိုင်အသားခံကြီးများကို ရက် ရက်စက်စက် ခရီးဦးကြိုပြုနှင့်ကြ၏။

သို့သော် ဦးမြတ်ထွန်းတို့၏ ရဲ့ မက်တော်သားတို့ကား ဘာမျှမသိကြလေ . . .။
ဇောင်းကလောကုသိုလ်တော်ရှေ့ မြေကွက်လပ်ကြီး၌ အလျားအလံ
ရှစ်ရာရှစ်ဆယ်၊ အန်အလံ နှစ်ရာနှစ်ဆယ်အကျယ်အဝန်းရှိသော
မြေကွက်လပ်ကြီးပြုလုပ်ထား၏။

ထိုမြေကွက်လပ်ကြီး၏ တစ်ဖက် တစ်ချက်၌
အလှအပပြုပြင်ဆောက်လုပ်ထားကြသော မဏ္ဍပ်များရှိကြ ၏။ မဏ္ဍပ်တို့နှင့်တကွ
ကွင်းကြီးပတ်ပတ်လည်နှင့် ကွင်းကြီး၏တစ် ဖက်ထပ်၌ . . .

အဝါအောက်ခံပြုသော လေးထောင့်ပိုးသား ဒေါင်းအလံကြီး၊ အနီ
အောက်ခံပြုသော ပိုးသားဒေါင်းအလံကြီး၊ အဝါအောက်ခံပြုသော
ကြက်လျှာစွန်းတစ်ခုပါသည့် ပိုးသားဒေါင်းလံကြီး စသည်တို့ ကြက်
တောင်ပျံကြွသလို အစီအရိုက်ထူထားကြ၏။

သို့သော် ပြာသိုလနှင့် မှန်ထူသည့် ထိုဒေါင်းလံတို့ကို ခေတ္တကျီစယ်
ဖုံးဝှက်ထားနေသော ကြောင့် တိုင်မြေကိုသာမြင်ကြရ၏။ နေရောင်ခြည်
ထွက်ပြုလာပြီဖြစ်သော်လည်း နှင်းလွှာရံကို ခြုံ ထားသေး၏။

ပို၍သိပ်သည်းစွာကျလာနေသည့် နှင်းထုတို့အောက်၌ တောသားဦးသည်တစ်စု
ကွင်းကြီးထဲသို့ရောက်လာကြ၏။ ကွင်း ကြီးထဲ၌ အမရပူရရွှေမြို့တော်သို့
ရွှေမြို့တော်သားတို့ မဏ္ဍပ်ကြီးများ ၏ အပြင်၌လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍပ်ကြီးများ၏
အတွင်း၌လည်းကောင်း လူးလာတုံ့ခတ်နေကြရာမှ မဏ္ဍပ်ရှေ့သို့
စုရုံးထွက်လာကြလျက် စွတ် ချာသောအဝတ်အဆင်တို့ဖြင့် ဝင်လာကြသည့်
တောသားလူတန်းကြီး ကို အထူးအဆန်းကြည့်ကြ၏။

“ခါးပတ်တော်မှာ ရွှေခြည်စုံ . . . မိုင်းလုံးရွှေဝတ်လုံ . . . မလုံ သာ ချမ်းအေးမြ . . .
မိုးသောက်က ရောင်နီလာကို . . . ထိပ်ပန်ငယ် မြင်းခင်းကြွပါလို့လေး . . .”

စောင်းဖြင့်ငင်း၊ ညှင်းဖြင့်ငင်း၊ ပြေ ဖြင့်ငင်း၊ စည်းဆုပ်ဖြင့်ငင်း၊ ဝါးဖြင့်ငင်း၊
ခပ်မှန်မှန်တင်မြှင့်၍ အခင်းအခံပြုလျက် ထိုအပေါ်မှ

သာယာနဲ့နှောင်းချိုအေးသည့်အသံကို ဘယ်ညာပြောင်း၍ ငြိမ်ညောင်း
စွာသိဆိုလိုက်သည့် မြင်းခင်းဘွဲ့ကြီးသည် ကွင်းကြီးတစ်ခုလုံးကို ခိုး
မိုးတော့မယောင် ပျံ့လွင့်လာ၏။

ညွှတ်သည်တောသားအများစုတို့၏စိတ်၌ . . .

“ငဒိုကို အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးပြုလုပ်သော ဘုရားပွဲတော်ရှိရာသို့
ခေါ်လာကြဟန်တူ ရဲ့ . . .”

ဟု တွေးထင်ကြ၏။

ထိုစဉ် ကွင်းထိပ်အနီး မဏ္ဍပ်ကြီးရှိ ရွာမှ ရွှေထီးများဖြန့်ကျက်လျက်
ထွက်ကြွတော်မူလာသော အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးကို တွေ့ကြရ၏။

ကျောက်မော်မြို့ဝန်ကြီးနှင့် စာရေးတော်ကြီးတို့သည် တောသား ညွှတ်သည့်များကို
အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးရှေ့၌ တန့်ရပ်စေ၏။ တစ်ဦး ၏အရိပ်အခြည်ကို
တစ်ဦးကကြည့်လျက် အချင်းချင်းသွန်သင်လိုက် ကြသောကြောင့်
မြင်းတပ်၌ရှိသူတို့အပါအဝင် တောသားညွှတ်သည့် တစ်စုလုံး
မြေပြင်၌ခွီးထောက်၍ အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးကို ဦးညွှတ် အရိပ်အသေပြုပြီး
ဖြစ်နေကြ၏။

“အိမ် . . . ငါလူတွေကြည့်ရသဟာ ဘယ်လဲအားရစရာကောင်း ပေသကဲ့ . . .
ကျောက်မော်မြို့ဝန်အဘကြီး . . . သင်းတို့ကို သည့် အဝတ်အဆင်အတိုင်း ထား . . .
. ပွဲထဲမှာအစွမ်းပြပြီး နေပြည်တော် က ချိတ်ပုဆိုးကြီးတလွှားလွှားနဲ့
ဘာမှအသုံးမကျပဲ ဟန်ရေးပြနေကြ တဲ့ သွေးသောက်၊ အကြပ်၊ တပ်မိုလ်၊
တပ်မှူးဆိုတာတွေကို အရှက် ရစေပြီးမှ ဟော်သည် ကျုပ်လူတွေကို
ကျုပ်ချီးမြှင့်ထားသည့်အဝတ် များ လပစေ . . . အခု မဏ္ဍပ်ထဲရောက်ရောက်ချင်း
မလဲစေနဲ့အိုး . . . ဘယ်မလဲ ကျုပ်လူ ကိုမြတ်ထွန်းကော . . .”

ကနောင်ကိုယ်တော်ကြီးသည် ဦးမြတ်ထွန်းကို အဆောင်အ ယောင်
သိက္ခာတွေပြုလုပ်မနေပဲ ရင်းရင်းနှီးနှီးမေး၏။ ပြော၏။

“သည်လိုအချိန်မျိုးမှာ ကျုပ်ရဲ့သုံးခွဲပဲနင်းကြီးနဲ့ အကောက်တော် ဆိပ်မှ

ကုလားဖြူတွေနဲ့တိုက်ရင်း ကျသွားတဲ့ပုံချီကို သတိရရန်ကော . . . ”

ဟု ပြော၏။

“ဒါထက် ကျုပ်တို့ပွဲနင်းကြီးသမီးက ကျုပ်သမီးအဖြစ် အဆောင် အယောင်နဲ့ မြဲစားရွာစားခန့်ပေးထားပေမယ့် မပျော်ဘူးတဲ့ . . . အဲ လေ . . . နောက်မှ ကိုမြတ်ထွန်းနဲ့ တိုင်ပင်ရဦးမယ် . . . ဒါထက် ကိုမြတ်ထွန်းလူတွေထဲမှာ တကယ်အစွမ်းပြနိုင်မယ့်လူတွေလဲ ပါကောင်းပါရဲ့ . . . ”

ကနောင်ကိုယ်တော်ကြီးသည် အားပါးတရ မေးလည်းမေး၏။
ပြောလည်းပြော၏။ ထို့နောက် ဗိုလ်မှူးများဖြစ်သည့် ဦးရွှေပန်းနှင့် ဆွေဆက်တို့ကလည်း ခေါ်တွေ့နှုတ်ဆက်၏။ အရေးတယူ စကား ပြော၏။
ပြီးလျှင် . . .

“ငါ့လူတွေကို အောင်သပြေပန်းကလေးများ ကမ်းလိုက်ကြပါအုံးကွဲ့ . . . ”

ဟု အမိန့်ပေးပြီးနောက် ထွက်လာ သည့်မဏ္ဍပ်သို့ ပြန်ဝင်သွား၏။ ဤတွင် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးနှင့် မလှမ်းမကမ်း၌ လူတန်းကြီး ပြု၍ စောင့်နေကြသော နန်းတွင်းအပျိုတော် နှစ်ရာကျော်တို့က တစ် ဦးနှင့်တစ်ဦး လက်ဆင့်ကမ်းကြလျက် ဦးမြတ်ထွန်းတို့လူစုကို အမွှေး နံ့သာရေများပက်ဖျန်း၍ သပြေခက်တစ်ညွန့်စီ ကမ်းလိုက်ကြ၏။

မဏ္ဍပ်အတွင်းသို့ ဦးမြတ်ထွန်းတို့ ရောက်လာကြသောအခါ တစ် ဖက်တွင်ကပ်လျက်ရှိသော မဏ္ဍပ်၌ ဦးဂေါင်းကြီး ဦးဂေါင်းလေးတို့ လူစုများရှိသည်ဟု သိရ၏။

ကျိက္ကစင်းတိုက်ပွဲပြီးသည့်နောက် ဦးဂေါင်းကြီး ဦးဂေါင်းလေးတို့ အဖွဲ့နှင့် တွေ့ဆုံအကျွမ်းဝင်ကြရ၍ ကုလားဖြူတပ်တွေကို နှစ်ကြိမ်သုံး ကြိမ် ပူးတွဲတိုက်ခိုက်ခဲ့ဖူးကြသဖြင့် ရဲမက်အချင်းချင်း တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် အားလုံး သိကျွမ်းခင်မင်နေကြ၏။

ထို့ကြောင့်လည်း အ လွန်ဝမ်းမြောက်လှစွာ မဏ္ဍပ်တစ်ခုမှတစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းပျော်ရွှင်နေ ကြ၏။ ဦးဂေါင်းကြီး ဦးဂေါင်းလေးတို့၏ရဲမက်များကား

အဝတ်သစ် ပုဆိုးသစ်တွေနှင့် ပျော်၍ကြွား၍ အသံကျယ်လောင်စွာ စကားပြောကြလျက် . . .

“သဟာ ဘုရားပွဲတော်မဟုတ်ဘူး ငါ့လူရ . . . မြင်းခင်းစက် သွင်းသတင်ဆိုလား . . . အဲသလိုခေါ်တယ် . . .”

ရှေ့ကရောက်နှင့်နေကြသည့် တောသားတို့က နောက်ကျရောက် လာကြသည့် တောသားတို့ကို တောသားအချင်းချင်း မြင်းခင်းသဘင် အကြောင်း၊ မင်းတရားကြီးမဏ္ဍပ်၌ မိန်းမတွေချည်းရှိသည့်အကြောင်း၊ မင်းတရားကြီး ဥပုသ်ဆောင်ဝင်နေသဖြင့် မလာသောကြောင့် က နောင်အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးက ဤပွဲကို ကြီးမှူးကျင်းပရသည့်အကြောင်း၊ ဤပွဲကို နှစ်စဉ်လုပ်မြဲဖြစ်သော်လည်း နှစ်အတော်ကြာကြာ ပြတ်နေခဲ့ရာမှ ယခု ၁၂၁၅ ခုနှစ်၊ ကနောင်အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီး လက်ထက်သို့ရောက်မှ ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ကျင်းပပြုလုပ်နိုင် ကြောင်း၊ ရွှေမြို့တော်သူတွေ ဟန်အလွန်များကြောင်း၊ နန်းတွင်းသူ တွေ စိတ်ပျက်ဖို့ကောင်းအောင် ပျံလွန်းလှကြောင်း တစ်ယောက်တစ် ပေါက်ပြောကြ၏။

ပြောသူက အားပါးတရပြောသလောက် နားထောင်သူများက လည်း အငေးသားနားထောင်နေကြ၏။ နှင်းအတော်ကဲ့သို့ ပြုဖြစ် သောကြောင့် မမြင်ဖူးမတွေ့ဖူးကြသော အဆင်အပြင် ထီးမုနန်းဟန် မင်းသားစိုးသားတွေအကြားသို့ ရောက်နေရကြောင်းသိလာကြ၏။

ထို့ကြောင့် အားလုံးလိုလို ပျော်နေကြ၏။ ထိုအထဲ၌ မပျော်သူတစ်ဦးသာရှိသည်။ ဆွေဆက်သည် ကနောင် အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီး၏ စကားတစ်ခွန်းကို ထပ်တလဲလဲ နားထဲ၌ ပွဲ တင်ထပ်သကဲ့သို့ ကြားနေ၏။

“ကျုပ်တို့ရဲ့ ပွဲနှင့်ကြီးသမီးက ကျုပ်သမီးအဖြစ် အဆောင်အ ယောင်နဲ့ မြို့စားရွာစားခန့်ထားပေမင့် မပျော်ဘူးတဲ့ . . .”

ကနောင်ကိုယ်တော်ကြီး၏ ဤအမိန့်သံကြောင့် ဆွေဆက်၏နှု လုံးသားတွင် ထူပန်းစွာဖုံးနေခဲ့ရသောပြာသည် တစ်မှုန့်မကျန် လွင့် စင်သွား၏။ ဆွေဆက်၏နှုလုံးသားသည် ချစ်ချစ်တောက်ပူလောင်လာ၏။

ဆွေဆက်၏မျက်လုံးသည် ဤ ခမ်းနားသော၊ ဆန်းကျယ်သော၊ လှပ

သစ်လွင်သော လူတွေ၊ မဏ္ဍပ်တွေ၊ အဆင်အပြင်တွေကို တစ်ခုမှ သတိမထားမိ။

ဆွေဆက်သတိပြုနေသည်ကား လှုပ်ခနဲမြင်လိုက်ရသော သမီးက ညာမှန်သမျှ မြေခွက်များဖြစ်လေမလား...

မြေခွက် ဘယ်မှာပါလိမ့်...

ယခုအချိန်၌ မြေခွက်သည် မည်သို့မုဂ္ဂိုဏ်းပြောင်းလဲနေပါလိမ့်...
မင်းသမီးကြီးဖြစ်နေသောကြောင့် မိမိကို အသိမျှ လုပ်ပါ့မလား...

မိမိကို မြေခွက်က မှတ်မှ မှတ်မိပါ့မလား...

မိမိကကော မင်းသမီးကြီးဖြစ်နေရသည့် မြေခွက်ကိုမြင်လျှင် မှတ် မိပါဦးမည်လား .
..

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မိမိကတော့ နှလုံးထဲ အသည်းထဲ မှာ ခွဲလာခဲ့ရတဲ့မြေခွက်ကို
မှတ်မိမှာပါပဲဟူသော အတွေးတွေပေါ်နေ၏။

ထို့ကြောင့် ခုည့်တိုက်သံ၊ အခမ်းအနားဖွင့်သံ၊ မြင်းခင်းတီးသံ တို့ကိုပင်
မကြားလိုက်မိ...

လက်ရှေ့တော်အဘကြီးက...

“ထလေ...”

ဟု ပြောပြော ဆိုဆိုဖြင့် ဆွေခေါ်မှ အိပ်မက်နေစဉ်လန်နီးလာသူကဲ့သို့ ယောင်တိ
ယောင်ကနဲထလိုက်၏။

ဦးမြတ်ထွန်းကိုယ်တိုင် မြင်းပေါ်သို့ရောက်နှင့်နေပြီ။ ဆွေဆက် သည်

လက်ဝှေ့တော်အဘကြီး အသင့်ဆွဲယူလာသော တိမ်ပျံပေါ်သို့ တက်၏။

ထို့နောက် အများနှင့်အတူ ပါသွား၏။ ကင်းပြင်ကြီး၏ပတ်ပတ်လည်ရှိ
မဏ္ဍပ်တိုင်း၏ရှေ့၌ အမရပူရမြို့တော်သို့မြို့တော်သားတို့ တပြိုင်တည်း
မတ်မတ်ရပ်လိုက်ကြ၏။ ထို့နောက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်လာကြသည်။

လှပစွာဖြန့်ကျက် ထားသော အရောင်ရှိသည့်ပိတ်အမိုးတို့မှ
ဖောက်ထွင်းဝင်ရောက်လာ သည့် နေခြည်သည် ကြည်သောအရောင်ဖြင့်
အောက်၌ရှိသူတို့ပေါ်သို့ စီးယိုကျ၏။

ရွှေမြို့တော်သူရွှေမြို့တော်သားတို့သည် အကန့်အကန့် ရောင်စုံဟပ်နေသည့်
အမိုးရပ်မှ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် အလှ် ချင်းပြိုင်နေကြသလို အစွမ်းကုန်
ဝတ်စားဆင်ယင် ရွှင်ပြနေကြ၏။

မြင်းစီးသူရဲကောင်းတို့သည် တက်လင့်သောနေရောင်ခြည်ကို မျက်နှာမူလျက်
တောက်ပြောင်သည့်ချပ်ဝတ်တန်ဆာတို့ကို ဝတ်ဆင်၍
စက်ကင်းအနီး၌ဆောက်လုပ်ထားသော မင်းစင်ရှိရာသို့ ကန်လန် ဖြတ်
အတန်းလိုက်အတန်းလိုက် ချီတက်လာကြ၏။

မင်းစင်ပေါ်၌ မင်းတရားကြီး၏နန်းမတော် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားကြီး၊
ကနောင်အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၊ အိမ်ရှေ့မိဖုရား၊ အိမ်ရှေ့ကိုယ် တော်ကြီး၏
ညီတော်၊ နှမတော်နှင့် မွေးစားသမီးတော်တို့ ရှိကြ၏။

မြင်းစီးသူရဲကောင်းတို့သည် ပင်လယ်သောင်ပြင်၌ ရိတ်ခတ်တက် ရောက်လာသည့်
လှိုင်းလုံးကလေးများကဲ့သို့ မင်းစင်ရှိရာသို့ အတန်း လိုက်အတန်းလိုက်
လာရောက်ဦးညွှတ်ပြီး အတန်းမပျက် မိမိမူလနေ ရာသို့ ပြန်ကြ၏။

မင်းစင်ရှိရာသို့ လာရောက်ဦးညွှတ်ကြပုံခြင်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူ။ အချို့အစုက
ဒုန်းစိုင်းလာလျက် မင်းစင်ရှိရာသို့ တစ်ညတည်း ဦးညွှတ်ပြီး မိမိနေရာသို့
တစ်ညတည်း မြင်းကိုအလှစီး၍ ပြန်၏။

အချို့က အလှစီး၍လာပြီး ဒုန်းစိုင်း၍ပြန်၏။

အချို့က ဒုန်းခိုင်း စီးလာလျက် ဒုန်းခိုင်း၍ပြန်၏။

အချို့က အလှစီးလာလျက် အလှစီး လျက်ပြန်၏။

အချို့က ဒုန်းခိုင်းလာ၍ အလှစီးလျက်ပြန်၏။

ဝန်းရံကြည့်နေကြသော မဏ္ဍပ်တို့အထဲမှ မင်းသားစိုးသား၊ မှူး သားမတ်သားနှင့် အလှပြနေကြကုန်သော နန်းတော်သူသမီးကညာရွ တဏှာများ၊ အမေရူရရွှေမြို့တော်သူများ စသည်တို့သည် မိမိတို့နှစ်လို သည့်အဖွဲ့ ချီတက်လာကြသည်နှင့် ပိုမိုတက်ကြွစွာ လက်ခုပ်ဩဘာ ပေးကြ၏။

တပ်ဖွဲ့အမည်ကိုလည်းကောင်း၊ တစ်ဦးချင်းတစ်ယောက် ချင်း၏ နာမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ခေါ်အော်ဟစ်ကြွေးလျက် ကောင်း ချီးပေးကြ၏။

တစ်ဖွဲ့ပြီးတစ်ဖွဲ့လာနေကြသည့် အဖွဲ့များအနက် မင်းသားမတ် သား၊ မှူးသားများခေါင်းဆောင်ကြသည့် တောက်ပြောင်လှပကြွကြွချို လျက်ရှိသော နေပြည်တော်သူရဲကောင်းတပ်ဖွဲ့အားလုံးတို့၏နောက်မှ ဦးဂေါင်းကြီးတို့တပ်က လိုက်ရ၏။

ဦးဂေါင်းကြီးတို့တပ်ဖွဲ့သည်လည်း ရောက်လာသည့်နေ့က စုတ် ပြတ်သည့်အဝတ်အဆင်တို့နှင့်ပင် ဖြစ်၏။

သို့သော် အထူးအထွေ ဓားရေးလုံစာအပြကောင်းသောကြောင့် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးက ဝတ် စုံသစ်များကို လဲလှယ်ဝတ်ဆင်ရန် ပေးသနားလိုက်သဖြင့် ယခုအခါ တောက်တောက်ပပ သစ်လွင်လာ၏။

ထို့ကြောင့် ကုန်လန်ဖြတ်အတန်းကြီး ခြောက်တန်းပြုလျက် မင်း စင်ရှိရာသို့ မြင်းကိုဒုန်းခိုင်းဝင်လာကြသော ဦးဂေါင်းကြီးတို့တပ်ကို မြင်သည်နှင့်

“မသိုးဝတ်လဲနှင့် တောကရဲမက်တွေ” ဟု ရွှေမြို့တော်သူ တို့က ပျက်ရယ်ပြုကြ၏။

သို့သော် ဦးဂေါင်းကြီးတို့မဏ္ဍပ်နှင့် ဦးမြတ် ထွန်းတူမဏ္ဍပ်ကမူ
မိမိတို့အချင်းချင်း တစ်ကွင်းလုံးဟိန်းသွားအောင် ဝိုင်းဝန်းအားပေးကြ၏။

မင်းစင်ကို ဦးညွှတ်ပြီးသည်နှင့် မြင်းတန်းကြီးကြောက်တန်းလုံး ကြီးလိမ်သကဲ့သို့
နှစ်ကောင်တစ်တွဲ ဘယ်ညာပြောင်းလျက် ဒုန်းခိုင်းပြန်လာကြသောအခါ
သိက္ခာလုပ်နေကြသော ရွှေမြို့တော်သူ ရွှေမြို့တော်သားတို့ လက်ခုပ်ဩဘာမပေးပဲ
မနေနိုင်ကြတော့ . . .

နောက်ဆုံးပိတ်တပ်ဖွဲ့ဖြစ်သော ဦးမြတ်ထွန်းတို့တပ်ဖွဲ့ဝင်လာကြ ၏။
အရေအတွက်လည်း များလှ၏။

မြင်းတွေကလည်း ချောလှ၏။

လူတွေကလည်း တောင့်လှ၏။

ဦးမြတ်ထွန်း၏အစီအမံအတိုင်း မြင်းတွေကို တစ်ညီတည်း အလှအကစီး၍
ဝင်လာကြ၏။ ရုပ်သေးမြင်း ကနေတိသကဲ့သို့ လက်တွေမြေတွေကို ကြွကြွခွခွ
မြှောက်လျက် မြင်းတွေအားလုံး တစ်ညီတည်းဝင်လာကြခြင်း ဖြစ်၏။

မြင်းပေါ်ရှိလူတွေက မြင်းလှုပ်လေတိုင်း တစ်ညီတည်း ကိုယ်ကို ဘယ်
ညာယမ်းလျက် ပါလာကြ၏။ ရွှေမြို့တော်သူရွှေမြို့တော်သားတို့အဖို့ ရှေးဦးစွာ
ငေး၏။ ထို့နောက် အံ့ဩ၏။ ထို့နောက် တစ်ခန့်က လက် ခုပ်ဩဘာပေးကြ၏။

လူပုံတွေအမြင်ကြမ်းသလောက် ပြုလာပုံအထွင် ဆန်းလှသဖြင့် လက်ခုပ်သံသည်
တော်တော်နှင့်မစ . . . အနုအယဉ်ကြက်သော ရွှေမြို့တော်သူတို့က
ပို၍သဘောကျ၏။ မင်းစင်၏ဝယ်ယူ ခိုခင်းနှင့် မြဆိုင်းတို့က
တီးမှုတ်နေကြ၏။

“ . . . မြတ်ဆင်ရာ အောင်ချာရွှေနန်း မြန်းပျော်မြန်းပျော် . . . ရှင်ကြည် . . .
ရာသီခါမည်သာသည့်တည့် မြင်းခင်းပွဲ . . . ဖြူး ဖြူးကဲ . . .
ဗိုလ်ပါသူရခေါဘဏ်အောင် . . . ချွေချွေရံဆောင် . . . ”

အဆိုနှင့်နဲ့တို့သည် ပတ်လုံးသံ ကြွေးလုံးသံတို့ဖြင့်တွဲလျက် တစ် လှည့်စီ ကျောခါကျောခါ တစ်ကွင်းလုံးကို ပျံ့လွင့်လာ၏။

မြင်းများ သည် လူလိုပင် စည်းဝါးကိုနားလည်နေကြလေသလားဟု ထင်မှားရ ၏။
ဤတောသားလူကြွမ်းကြီးတို့ကလည်း သင်းတို့၏ပုံပန်းရုပ်ရည်မျိုးနှင့်
သင်းတို့၏ကိုယ်ကြီးများကို နွဲ့ကာနွဲ့ကာ ပြုမူလာကြသည်မှာ မချင့်မရဲ
အသည်းယားစရာ . . .

ရွှေမြို့တော်သူတို့၏ လက်ခုပ်သံမိုးပေါက်သည့် အဆုံးမရှိပဲ ကျော့ကာကျော့ကာ
ထွက်ပေါ်ရာစေ၏။ ထို့ကြောင့် အမရပူရရွှေမြို့ တော်သားတို့က ကြာသော
မနာလိုဖြစ်ကြ၏။

“တောက ရှင်လောင်းထိန်းတွေက အကတော့ တတ်ကြပါတိ . . . ”

ရွှေမြို့တော်သားတို့က ရွှေမြို့တော်သူများကြားလောက်အောင်
တမင်ပြောလိုက်ကြခြင်းဖြစ်၏။ ထိုစဉ် ဦးမြတ်ထွန်းတို့အဖွဲ့သည်
မင်းစင်ရှေ့သို့ရောက်လျက် အားလုံးတစ်ညတည်း မြင်းပေါ်မှဆင်း လိုက်ကြ၏။

ထို့နောက် တစ်ညတည်း ဒူးထောက်လိုက်ကြ၏။ ထိုစဉ် မြင်းတွေကလည်း
လူတို့နှင့်တစ်ညတည်း ရှေ့လက်နှစ်ချောင်းကို ထောက်လိုက်ကြ၏။ ထို့နောက်
လူတွေက ဦးညွတ်လိုက်ကြသည်နှင့် မြင်းတွေကပါတစ်ပြိုင်တည်း
ဦးခေါင်းမြေသို့စင်း၏။

လက်ခုပ်ဩဘာသံများ တစ်ကွင်းလုံးညံ့သွားဆဲ၌ပင် လူအားလုံး မြင်းပေါ်သို့
တစ်ပြိုင်တည်းတက်လိုက်ကြသည်။ မြင်းရောလူရောငြိမ် လျက် မင်းစင်ရှိရာသို့
ဝေးမျှော်ကြည့်လိုက်ကြ၏။

နန်းမတော် ဆင် ဖြူမရှင်နှင့်တကွ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးအပါအဝင်
မင်းစင်ပေါ်ရှိလူ အားလုံးတို့က အားပါးတရ လက်မြှောက်ဝေ့ယမ်းလျက်
အားပေးကြ ၏။

ထိုစဉ် မြင်းတပ်ကြီးတစ်တပ်လုံး တစ်ညီတည်း ပတပ်ရပ်လိုက် ၏။
မြင်းအားလုံးကို တစ်ညီတည်း ဟိသံပြုစေပြီးမှ ရှေ့လက်နှစ် ချောင်းကို
မြေသို့ကျစေ၏။

ကလေးငယ်ကဲ့သို့ မျူးတူးရှင်ပျသော လနတ်သမီးသည် တိမ်ည ယျာဉ်အတွင်းမှ
ချောင်းမြောင်းကြည့်ဘဲသို့ မြွေက၏မျက်နှာသည် မင်းစင်တစ်နေရာမှ
ဝင်းပစ္စာပေါလာ၏။

ဆွေဆက်သည် အရိုက်အတန်အားဖြင့် ငေးမောနေမိရာမှ အများ နှင့်အတူ
မြင်းကိုတုံလှည့်၏။ ထို့နောက် လူမလုပ်စေပဲ အသကျ (အသားကျ)
ခွံမြန်မြန်စီးလျက် မိမိတို့ယူထားသည့်နေရာသို့ ပြန် ရောက်လာ၏။

“သူ မမြင်လိုက်ဘူး . . . သူ မမြင်လိုက်သေးဘူး . . . ”

ဟု တွေးရှင်း ကာလသားပေါက်ကလေးများကဲ့သို့ ဆွေဆက်၏ရင်ထဲ၌
တဒိတ်ဒိတ်မြည်ကာ ခုန်နေ၏။

ခဏအတွင်း အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးနှင့် နောက်ပါငါးယောက်ခန့် မြင်းကိုယ်စီနှင့်
ရောက်လာ၏။ ရပ်နေသောမြင်းတပ်ဖွဲ့၏ရှေ့၌ လူး လာခေါက်တို့ပြု၏။

“မောင်ရို့ရဲ့ ချုပ်မိန့်ညှိနဲ့ မောက်တိုမောက်ရှည်တွေ၊ ဒိုင်းတွေ လွှားတွေ
အရောင်ပြောင်သလို မောင်ရို့ရဲ့ ဓားရေးလှံရေးနဲ့ လူရေးလူ စကိုလဲ
ပြကြစမ်းပါအုံး . . . ”

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏နောက်တော်ပါးမှ မြင်းစီးသူရဲကောင်း တို့က
အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး အမိန့်တော်ရှိနေစဉ် မြင်းတပ်ဖွဲ့အား လုံးတို့ကိုကြည့်လျက်
ပြုံးယောင်ယောင်ပြုနေကြ၏။

ထိုသူတို့အထဲ၌ တစ်ယောက်တည်းသောအမျိုးသမီး၏မျက်နှာသည်
အထင်းသားအ ဝင်းသား ပေါ်လွင်လှ၏။ ဆွေဆက်သည် မိမိကို မြင်လေမလား
မြင်လေမလားဟု မိမိမျက် နှာကိုမြင်စေရန် ခါးဆန့်လျက်
မင်းသမီးကြီးမြွေက၏မျက်နှာကို တ မော့မော့ကြည့်၏။

ပြီးနေသော မြွှက်သည် ဆွေဆက်ကို ခွဲခြား၍ လည်းမမြင်၊
ခွဲခြားမြင်ရအောင်လည်း ရှာဖွေကြည့်ရှုပုံမရ။ အားလုံး နှင့်တစ်သားတည်း
တပြားတည်းပြု၍ ကြည့်၏။ လှပသောအပြုံးကို အားလုံးနှင့်အတူ
တစည်တည်းပေးရကလေ အားသည့် မင်းသမီးကြီးမြွှက်သည် မိမိအား
မေ့လေပြီကောဟု ဆွေဆက်၏ရင်၌ ဟာတိဟာတာဖြစ်လာရ၏။

ထို့စဉ် စိန်ဆင်းမြဆင်း တို့က တီးလုံးတီးကွက်တို့ကို ပြောင်းလိုက်၏။
အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးနှင့် နောက်ပါငါးယောက်တို့သည် စက် ဝန်းတိုင်များရှိရာသို့
မြင်းဦးလှည့်လိုက်ကြ၏။ မြင်းခင်းသဘင်ကွင်း ၏ လကျာ်ဖက်၌
အမောင်းလှပုံလှည့်တရန် စက်ဝန်းတိုင်များရှိ၏။

ထို စက်ဝန်းတိုင်တို့၌ အမြင့်အတောင် ၂၅ ရှိသောတိုင်၌ တပ်ဆင်ထား
သည့်စက်ဝန်းတစ်မျိုး၊ အမြင့်အတောင် ၄၀ ရှိသောတိုင်၌ တပ်ဆင်
ထားသည့်စက်ဝန်းတစ်မျိုး၊ အမြင့်အတောင် ၆၀ ရှိသောတိုင်၌ တပ်
ဆင်ထားသည့်စက်ဝန်းတစ်မျိုး၊ ပေါင်း သုံးမျိုးသုံးစားသော တိုင်များ ရှိ၏။

ထိုတိုင်တို့သည် မြင်းခင်းသဘင်ကွင်း၏ အရှေ့ယွန်းယွန်း ဘက်၌ရှိသောကြောင့်
နံနက်ခင်းစက်သွင်းသူများသည့် နေ့ကဗိုလ်မှန် မူလျက် ခက်ခဲစွာ
စက်သွင်းကြရ၏။ သို့သော် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးကိုယ်တိုင်
အချက်ပြလိုက်သည် နှင့် တစ်ဦးတည်း မြင်းကိုအလှစီး၍ထွက်သွားသူကား
မြွှက်ဖြစ်၏။

တောင်ဖက်၊ မြောက်ဖက်ရှိ မဏ္ဍပ်တို့အတွင်းမှ

“အိမ်ရှေ့သမီးတော် ပတာဝတီ” ဟူသောအသံကြီးသည် တစ်ကွင်းလုံးဟိန်းလျက်
ထွက် ပေါ်လာ၏။

မြင်းတော်ခံသည် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ လကျာ်ဘက်ဘေး တွင် အရိုးအရှည်
ငါးတောင်ခန့်ရှိလျက် အဖျားတွင် လှပသည့်ပန်း ဖွားနီကြီးတပ်ဆင်ထားသော
လိုက်ကိုင်၍ စောင့်၏။ မြွှက်သည် ကွင်းကိုတစ်ပတ်ပတ်လျက်
အကွေ့အဝန်းညီစွာ အသံကျ(အသားကျ) အလှစီးလာပြီးနောက်
မြင်းတော်ခံ၏လက်ထဲမှ လိုက် အသွားမပျက် ဆွဲယူလိုက်သည်နှင့် တစ်ကွင်းလုံး
ကောင်း ချီးဩဘာသံများဟိန်းလာ၏။

ထိုစဉ် မြင်းသည် စက်ဝန်းတိုင်ရှိရာသို့ လွတ်လိုက်သည့်မြားကဲ့သို့
တစ်ရှိန်ထိုးပြေး၏။ ကြည့်နေစဉ်၌ပင် မြွေက၏လက်မှ လှံတံ သည်
မြင်းဦးတည်ရာသို့ တန်းခန့် ရှေ့မှထွက်သွားပြီးနောက် အတောင် ၂၅ မြင့်သည့်
စက်ဝန်းအနီးသို့ရောက်ကာမှ မျက်စေ့ပါသူကဲ့သို့ အထက်ကိုယွန်းမော့လျက်
စက်ဝန်း၏အလည်တည့်တည့်၌ ခဲ့၏။

လက်ခုပ်ပြဘာသံတို့ကား တစ်ကွင်းလုံးဖိတ်လျှံလျက် ကောင်း ကင်သို့
ပျံ့တက်သွား၏။ မြွေကသည် မြင်းဇက်မသတိပဲ ကွင်းကို ပတ်လျက်
အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ရှေ့သို့ ရပ်လာပြီးမှ ဦးညွှတ်၍ မိမိနေရာသို့ ဝင်၏။

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏လက်စွဲတော်သည် မြွေကကို အပြီးဖြင့် ကြိုရာ
မြွေကလည်း မြူးရှင်ဝမ်းမြောက်ဟန်ဖြင့် တုံ့ပြန်၏။ ဤတွင်
လက်စွဲတော်သည် မြင်းကို တကကြွစာနှင့်ထွက်လိုက်ပြီးနောက် အတောင် ၄၀
ရှိစက်ကို လှံတံစွဲစေပြီး မြွေက၏ဘေး၌ မြင်းချင်း ယှဉ်၍ရပ်၏။

ထို့နောက် အချင်းချင်း ပြီးရှင်စွာ ကြည့်လိုက်ပြန်၏။ ဆွေဆက်သည်
အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးကိုယ်တိုင် အတောင် ၆၀ ရှိသည့်စက်ဝန်းသို့
လှံစွဲအောင်လွှတ်လိုက်သည်ကိုမျှ မမြင်မသိလိုက် တော့။

အထပ်ထပ် မရပ်မနား ဆက်ကာဆက်ကာပေးလိုက်ကြသော
ချိုးကျူးလက်ခုပ်သံတို့အကြား၌ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးနှင့် နောက် တော်ပါတို့
မင်းစင်ရှိရာသို့ မြင်းစိုင်းသွားကြမှ အပ်ရာမှန်းသူကဲ့သို့ သတိရ၏။

ဒီနေ့အဖို့ မည်သူတွေ မည်သို့အစွမ်းပြနေကြသည်ကို ဆွေဆက် ဘာမျှမမှတ်မိ။
ဆွေဆက်ကြည့်နေသည်ကား မင်းစင်ပေါ်၌ ခမ်းနား ကြီးကျယ်စွာ
အဆောင်အယောင် အချွေအရံတို့နှင့် တင့်တင့်တယ်တယ် ထိုင်နေလေပြီဖြစ်သော
မင်းသမီးကြီးမမြွေက . . .

ထိုမင်းသမီးကြီး၏နောက်ဖက်ခပ်လှမ်းလှမ်းက တောက်ပသစ် လွင်သော
အဆင်အပြင်၊ ပြီးရှင်သောမျက်နှာပေးဖြင့် အပြေးအလွှား
ဝတ္တရားကျေပွန်လွန်းနေသော အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ လက်စွဲကိုယ်
ရံလိုပျိုတော်သား . . .

မျက်စိရှေ့၌ မြင်းတို့သည် ပြေးနေ၏။ နားနှစ်ဖက်၌ တစ်ခဲ နက်သော
ကောင်းချီးသံတို့သည် ဝင်ရောက်လာကြ၏။

သို့သော် ထို အရာတို့သည် ဆွေဆက်၏ဦးနှောက်က ခံယူလွှတ်နေသောကြောင့်
ကြားရမြင်ရသော်လည်း ဆွေဆက်၏နှလုံးသား၌ တစ်ခုမျှ ခွဲထင်ခြင်း မရှိ။

ဆွေဆက်၏နှလုံးသားသည် ပျက်ပြုန်းကျေမနေဟန်တူ၏။ ဆွေ ဆက်၏ရင်တွင်
ခံစားရနိုင်စကောင်းသည့် နှလုံးသားရှိအံ့မထင် . . . ရန်ကုန်ဘဆွေ ဆွေဆက်သည်
သေသော်မှတည့်ဪကောင်း၏ အသက်ကင်းမဲ့သူကဲ့သို့ ပြူးကြောင်ကြောင်
ကြည့်၏။

ဆွေဆက်၏မျက်နှာ၌ ဝမ်းနည်းမှု၊ ဝမ်းသာမှု၊ ရယ်စောပြီး ခွင်မှုမရှိ၊
ခံစားမှုအသွင်အပြင် ကင်း၏။ ဆွေဆက်၏မျက်စိ၊ နားတို့မှဝင်လာကုန်သမျှသော
အရာတို့ သည် ဆွေဆက်၏ ကျွမ်းမြေပျောက်ဆုံးနေသော နှလုံးသားနေရာကို
ကျော်ဖြတ်လျက် ဟင်းလင်းပွင့်သောရင်မှ အပြင်သို့ ထွက်ကျကုန် ဟန်ရှိ၏။

ဆွေဆက်၏မျက်လုံးသည် အပြူးသားအပွင့်သားဖြင့် ဘာ မျှမမြင်ရသလို
ငေးဝိုင်း၏။

“ထွက်လေ . . .”

ဟူသည့်အသံကို ကြားလိုက်ရသောကြောင့် ဆွေဆက်သည် မြင်းကိုဒုန်းစိုင်းလျက်
ထွက်သွား၏။

ဆွေဆက်၏ မြင်း တိမ်ပျံသည် မိုးတိမ်ကိုပျံမည့်နည်း ကွင်းကိုပတ်လျက် ဒုန်းစိုင်း
နေ၏။ တစ်ပတ်၊ နှစ်ပတ်၊ သုံးပတ်၊ လေးပတ်၊ ငါးပတ် . . .

ဆွေဆက်၏နားထဲ၌ ရယ်သံတွေဝင်လာ၏။ တစ်ကွင်းလုံး အုန်း
အုန်းကျွက်ကျွက်ညီအောင် လှောင်ပြောင်သရွှေနေကြ၏။ သို့သော်
ဆွေဆက်သည် တစ်ခုမှမသိ၊ မိမိနှင့်မဆိုင်သလို မြင်းကိုဒုန်းစိုင်း လျက် ကွင်းကို
ပတ်မြဲပတ်၏။ မကြာမီ မြင်းတစ်စီး မိမိနှင့်ယှဉ် လျက် ပါလာ၏။

“လူလေး... လူလေး... လူလေး... ဘာပြုနေတာတုံး...
စက်သွင်းရမယ်လေ...”

လက်ဝှေ့တော်အဘကြီး၏အသံဟု အမှတ်ထားမိ၏။

ထို့နောက် အဲဒီမောင်းလှံတံဖြင့် မိမိစက်ပစ်ရမည်ဟု သွတ်ပြုမိ၏။ ရှေ့၌ အသင့်
ရပ်နေသော လူတစ်စုံတစ်ယောက်၏လက်ထဲမှ လှံကိုဆွဲယူလျက် အ
မြင့်ဆုံးစက်ဝန်းသို့ ပစ်ထိုး၏။ စက်ပစ်သူတို့သည် စက်ဝန်းသို့လှံစွဲသည်နှင့်
မိမိပစ်သောလှံ စွဲ နေပြီဖြစ်ကြောင်းသိစေရန် ကွင်းကိုပတ်၍ မြင်းအလိုစီးပြရ၏။

ထိုစဉ် မင်းဆွေမင်းသား၊ မှူးမတ်များ၏သမီးကညာရတနာတို့နှင့် နန်းတော်
သူများက မိမိတို့ခေါင်း၌ စိုက်ထားသည့်ပန်းများဖြင့်
ပစ်ပေါက်ကောင်းချီးပေးကြရ၏။ စက်သွင်းသူသည် မြင်းပေါ်မှနေ၍ ဖမ်းမိသမျှ
ပန်းများကို နား၌ ပန်ဆင်ကြားဝါကြ၏။

ထိုအချိန်တွင် စက်ဝန်း စောင့်တို့သည် စက်ဝန်းတိုင်၌အသင့်ရှိသောကြိုးကို
လှုပ်ယမ်း၍ လှံကို စက်ဝန်းမှဖြုတ်ချကြရ၏။ ထိုသို့ စက်ဝန်းရှိလှံကို
ဖြုတ်ချရန်အချိန်ပေးပြီးမှ နောက်တစ်ကြိမ် စက်ဝန်း၌
လှံစိုက်အောင်ပစ်ကြရခြင်းမှာ အစဉ်အလာတစ်ခုကဲ့ သို့ ဖြစ်နေ၏။

သို့မဟုတ်က အဝန်းအဝိုင်းကျဉ်းမြောင်းလှသော စက် ဝန်း၌စိုက်နေသည့် လှံတံက
ရှုပ်နေသောကြောင့် နောက်တစ်ကြိမ်လှံ စိုက်ထိုးရန် မလွယ်ကူ... .

သို့သော် ဆွေဆက်ကား ထိုသို့မဟုတ်။ သံပတ်ပေးထားသည့် စက်ရှုပ်ကဲ့သို့
အသံကင်းစွာ လှုပ်ရှားနေ၏။ အရပ်အနားမရှိ မြင်းကို တစ်ပတ်ပြီးတစ်ပတ်
ပတ်နေ၏။ အသင့်စောင့်ပေးနေသမျှလှံကို ဆွဲ လျက် တစ်ချောင်းပြီးတစ်ချောင်း
ပစ်စိုက်၏။

အတောင်ခြောက်ဆယ် မြင့်သော စက်ဝန်းအလယ်တည့်တည့်ရှိ အနီဝန်းတစ်ခုလုံး
စိုက်သော လှံများဖြင့် ပိတ်နေ၏။

ကောင်းချီးပေးသံများသည် ရပ်နားခြင်းမရှိ တစ်ဆက်တည်းမြည် ဟီးနေ၏။

“လူလေး... လူလေး... မောင်ဆွေဆက်... မင်းကို
ကောင်းချီးပေးနေကြတယ်လေ... နားပြီး မဏ္ဍပ်ရှေ့ကို ခပ်ဖြည်း ဖြည်း
တစ်ပတ်လောက်ပတ်လိုက်ဦး...”

အတူယှဉ်လိုက်လာသောမြင်းပေါ်မှ လက်ဝှေ့တော်ကြီးက ပြော လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

ဆွေဆက်သည် လက်ဝှေ့တော်ကြီးကိုမျှ လှည့်၍မ ကြည့်ပဲ ပြောသည့်အတိုင်း
မြင်းကို အပြေးလျှော့လိုက်၏။ နန်းတွင်းသူအပျိုတို့၏ဦးခေါင်းမှ
သဇင်နှင့်တကွသော တော်ဝင် ပန်းတို့သည် ဆွေဆက်၏မြင်းပေါ်သို့
ပန်းမိုးရွာဘိသို့ ကျ၏။

သို့သော် ဆွေဆက်က တစ်ပွင့်တလေမျှ မဖမ်း... ရွှင်လန်းလှပသော
အမရပူရရွှေမြို့တော်သူတို့၏ ပြုံးသောမျက်နှာ၊ ကြည့်သောမျက်လုံးတို့ကို
မြင်ရသော်လည်း တုံ့ပြန်ပြီးရယ်မှုမပြု၊ ကျေးဇူးတင်မှုမပြု၊ တည်ငြိမ်သော
အသံကင်းသည့်မျက်နှာဖြင့် သာ မဏ္ဍပ်တစ်ခုပြီးတစ်ခု လွန်လာခဲ့၏။

မင်းစင်ရှေ့သို့ရောက်သည်နှင့် နန်းမတော်မိဖုရားကြီး ဆင်ဖြူမ ရှင်က
ပုခုံး၌တင်သောပုဝါကို ပစ်ပေး၏။

“ငါ့ကျွန် ခွမ်းပေသည်... တစ်ခုခု ပြုပြစ်မိပါအုံး...”

ဆွေဆက်သည် မင်းစင်တစ်ခုလုံးကို အသက်ကင်းမဲ့သူကဲ့သို့ ငေးကြည့်၏။

မြဲရွက်သည် ပျော်ရွှင်မှုအပြည့်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပြေစွာ မိမိအား
တုံ့ပြန်ကြည့်နေသော်လည်း ယခင်က ရင်းနှီးချစ်ခင်ခဲ့ကြဖူး သည့်
မျက်နှာမျိုးကိုမပြု၊ ကွဲနွေသိက္ခာနှင့် ဝင့်ဝါလှသောအသွင်အပြင်ကိုသာ ဆောင်၏။

ဤတွင် နာကျည်းမှုနှင့်အတူ အိပ်ရာမှလှုပ်နှိုးခြင်း ခံလိုက်ရဘိသို့ အားလုံး
သတိတရဖြစ်လာ၏။ ထို့နောက် ဆင်ဖြူမရှင် ပေးသနား သည့်ပုဝါကို
ရင်၌စီးလျက် အတောင်ခြောက်ဆယ်မြင့်သည့်စက်ဝန်း ကို လှံဖြင့်ပစ်ခိုက်၏။

ထိုနောက် မြင်းကို ကွင်းတစ်ပတ်ခိုင်းလျက် စက်ဝန်းတိုင်မူကြီးကို လှုပ်ပြီးနောက်
မြင်းအခိုင်းမပျက် ကျလာသည့် လှံကိုဖမ်း၍ ဆင်ဖြူမရှင်ရှိရာသို့
သွားရောက်ဦးညွှတ်၏။ တစ်ကွင်းလုံး ဩဘာသံတွေ လျှံတက်လာ၏။

ဆွေဆက်၏ဝမ်း ထဲက တစ်ခုပြီးတစ်ခု မောသွားအောင် ပြုလုပ်ပြချင်နေ၏။ ထိုသို့
ပြုလုပ်ပြလွှဲခြင်းသည်လည်း တစ်ခုတစ်ခုကို အငြိုးနှင့်ပြုလုပ်ပြလိုနေ ခြင်း
ဖြစ်၏။ ထိုအငြိုးကား မိမိရင်၌ ဖြစ်ပေါ် ခွဲမက်မိခဲ့သော အချစ်။

ဆွေဆက်သည် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးပစ်ပေးသည့် ရင်စည်းပုဝါကို
လှမ်းယူလိုက်ပြီးနောက် ကွင်းတစ်ပတ်ပတ်ပြီး နောက်ထပ်လိုတစ် ချောင်းကို
ဆွဲယူလာ၏။

ဆွေဆက်၏ဟန်ပန်သည် ယခုမှ အသက်ဝင်လာ၏။ ဆွေဆက်
၏မျက်လုံးများသည် ယခုမှ အရောင်တောက်လာ၏။ ဆွေဆက်သည်
အတောင်ခြောက်ဆယ်စက်ဝန်းကို နောက်တစ်ကြိမ် လှံစွဲစေပြီးနောက် ကွင်းကို
တစ်ပတ်ပတ်ပြီးသည်နှင့် လက်၌ကျန်နေသေးသည့်လှံဖြင့်
စက်ဝန်းတွင်ခွဲသည့်လှံကို ပစ်ခတ်ပြုတ်စေ၏။

ထိုနောက် ယခင်နည်း တူ ကွင်းတစ်ပတ်ခန့် မြင်းကိုခိုင်းပတ်ပြီးနောက်
မြင်းအခိုင်းမရပ်ပဲ ပြုတ်ကျလာသည့်လှံနှစ်ချောင်းကို ဖမ်းယူပြီးလျှင်
မင်းစင်ရှေ့သို့ သွားရောက်ရပ်၏။ ချီးကျူးသံတွေမစိမိပင် သမီးတော် ပဘာဝတီ
ခေါ်မြေခွက်က အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ ကိုယ်ရံလက်စွဲတော်ရှိရာသို့ အဓိပ္ပါယ်ပါပါ
မျက်လုံးနှင့် စောင်းငဲ့ကြည့်၏။

ထိုနောက် နှစ်ယောက်သား ခေါင်း ညိတ်လည်ညိတ်ပြုလုပ်ပြီးနောက်
ပုခုံးထက်ရှိပုဝါကို ဆွေဆက်ရှိရာ သို့ ပစ်ချပေး၏။ ရင်နှင့်နေသောဆွေဆက်သည်
ကျလာသည့်ပုဝါကို မဖမ်းမယူပဲ မြေသို့ကျစေပြီးမှ လှံဖြင့်ထိုးကောက်၏။

ထိုနောက် မိမိရင်၌ မစည်း မနှောင်ပဲ မိမိစီးသောမြင်း၏လည်သို့
စည်းနှောင်ပေး၏။ ကနောင်ကိုယ်တော်ကြီးသည် ဆွေဆက်၏
ယောက်ျားပီသသော ထိမထင်သည့်အပြုအမူကို လွန်စွာနှစ်သက်၏။

“ယောက်ျားဟူသည့် ရွယ်တူအမျိုးသမီးတို့က မြှောက်ပင့်ချီးကျူး ကြတိုင်း
ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်ရမည်လော . . .”

မြရွက်ကမူ ထိုသို့မတွေး။ မိမိပစ်ပေးသည့်ပုဝါကို မြေသို့ကျစေ ပြီးမှ လှဖြင့်ထိုးကောက်လိုက်ခြင်းအတွက် စိတ်၌ ထင့်ခနဲဖြစ်၏။

သူ့ဘာအဓိပ္ပါယ်နှင့် ဤသို့ပြုမူရတာလဲဟု တွေးရင်း ဆွေဆက်၏မျက်နှာကို စိမ်းစိမ်းကြည့်မိ၏။ ထို့နောက်မှ ကျွန်ုပ်တို့သည်လျက် ဘေးပတ်လည်သို့လှည့်ပြန်၏။

ထိုစဉ် ဆွေဆက်သည် မြင်းကို ဒုန်းစိုင်းထွက် သွား၏။ ယောကျ်ားပီပီသချိုဝင့်ကြားသော ကျားဆိုမှုကျားသည့် အာဂသူ ရဲကောင်းတစ်ဦးဟု တစ်ကွင်းလုံးက အသံအမှတ်ပြုထားကြသော ကြောင့် ဆွေဆက်ကွင်းလယ်သို့ထွက်လာသည်နှင့် ဩဘာသံများ ဆူညံလာ၏။

ရွှေမြို့တော်သူတို့၏နှုတ်မှ မလေးတို့မောင်၊ ပျိုတို့မောင်ကြီး၊ ပျိုဦးရင်၊ ပျိုကိုရင်၊ ပျိုသူရဲကောင်း ဟူသော အသံစာစာကလေးများ ကွင်းလုံးညံ့လာ၏။

ထိုစဉ် ဆွေဆက်သည် အတောင်ခြောက်ဆယ်စက်ဝန်းကို ယာ လက်ဖြင့် ဗဟိုချက်ရှိရာသို့ လှံစစ်လျက် ဝဲလက်မှလှံဖြင့် ခွဲသော လှံကို ပစ်ခတ်ပြုတ်ကျစေ၏။ လှံနှစ်ချောင်းသည် အတူယှဉ်လျက် အသွားဦးစိုက်ကျ၏။ ဆွေဆက်သည် ကျလာသည့်လှံနှစ်စင်းအနက် လှံတစ်စင်းကို ရင်ဝတ်ဖြင့် ဂင်းငင်း၊ ကျန်သောလှံတစ်စင်းကို ဖွင့်ထားသည့်ပါးစပ်ဖြင့်ဂင်းငင်း မြင်းထက် မှ မော့၍ခံ၏။

“လူလေး . . . ”

ဟုအော်လိုက်သော လက်ဝှေ့တော်ကြီး၏ ခိုး ရိမ်သံနှင့်အတူ မဏ္ဍပ်တွေရှေး၌ ထိုင်ရှိနေသမျှလူအားလုံး

“ဝုန်း” ခနဲ မတ်မတ်ရပ်၏။

လှံတစ်ချောင်းသည် ဆွေဆက်၏ရင်ဘတ်၌ဂင်းငင်း၊ ကျန်လှံတစ် ချောင်းသည် ဆွေဆက်၏ပါးစပ်၌ဂင်းငင်း တည့်တည့်မတ်မတ်စိုက် ထောင်နေ၏။ ရွှေမြို့တော်သူတို့၏ စူးစူးဝါးဝါးအော်ဟစ်လိုက်သံသည် တစ်

ကွင်းလုံးဖုံးလွှမ်းသွား၏။

မြေခွက်သည် တုန်လှုပ်သောကြိယလက်၊ တုန်လှုပ်သောနှုတ်ခမ်းတို့ဖြင့်
ဆွေဆက်ရှိရာသို့ စိတ်ဇောကြီးစွာ ကြည့်၏။

ဆွေဆက်သည် ရင်ဘတ်ထက်၌ကပ်တင်ထားသည့် ယာလက်
တွင်ဆုပ်ထားသောလှံသွားကို ဘေးသို့တိမ်းပြုလိုက်ပြီး ပါးစပ်၌ကိုက်
ထားသည့်လှံသွားကို ဝဲလက်ဖြင့် ဆွဲယူပြလိုက်၏။

ထိုနောက် လှံ တစ်စင်းကို အသွားမြှုပ်အောင် စက်သို့ ပြန်ပစ်၏။ ကျန်သောလှံတစ်
စင်းကို မင်းစင်ရှေ့သို့ယူလာပြီးနောက် အသွားမြှုပ်အောင် မြေသို့ စိုက်၏။
တိတ်ဆိတ်အံ့အားသင့်နေကြသော မင်းပရိသတ်ကြီးသည် ယခုမှ
သတိရလျှာကြလျက် မပြီးဆုံးနိုင်သော ကောင်းချီးသံတို့ဖြင့် အဆက်မပြတ်
ကောင်းချီးလက်ခုပ်ပေး၏။

ထိုနေ့ပွဲကား ဆွေဆက်၏ပွဲပင် ဖြစ်တော့သည်။ ခပ်စောစောပိုင်းကမူ
ဤမင်းပရိသတ်တို့အကြား၌ . . .

“ဦးမြတ်ထွန်းက သာ သည်၊ ဦးဂေါင်းကြီးက သာသည် . . . တောသားတွေ
လူစွမ်းလူစ ချီကြ၏ . . .”

ဟု မြို့တော်သူမြို့တော်သားတို့က ပြောကြ၏။ ယခု နောက်ပိုင်း၌မူကား . . .

“မောင်ကြီးဆွေဆက် . . .”

ဟူသောအသံတို့က ဖုံးလွှမ်းလာ၏။ ယောက်ျားတို့ကပင် နန်းတွင်းသူနှင့်
ရွှေမြို့တော်သူတို့၏လေသံကို လိုက်လျက် . . .

“မောင်ကြီးဆွေဆက် . . .”

ဟု ချစ်စနိုး ပြောင် လှောင်ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။

ပဲအပြီးတွင် ဆွေဆက်သည် နှုန်းမတော် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားကြီး ၏ ပိုဝါသုံးဆင့်ရ၏။ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ ပိုဝါသုံးဆင့်ရ၏။

ကနောင်အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးကိုယ်တိုင် လက်ကမ်းချ မြင်းပေါ်မှ ချပေးခြင်းခံရ၏။ နှုန်းမတော်သူနှင့် ရွှေမြို့တော်သူတို့ကိုယ်တိုင် မိမိတို့ ခေါင်းမှပန်းကို ဆွေဆက်နားသို့ လာရောက်ပန်ပေးကြ၏။ ဆွေဆက် ၏ လက်မောင်းလက်ရုံးတို့ကို တယုတယ ကိုင်တွယ်ပွတ်သပ်ကြည့် ကြ၏။

“ချုပ်မိန့်ညို၊ မောက်တိုမောက်ရှည်၊ ပြောင်ပြောင်လက်လက်တွေ ဝတ်ဆင်ထားတိုင်း သူရဲကောင်းမဟုတ် . . . သူရဲကောင်းဟူသည့် ဟောသည်လုလင်ကို နှင်ရို့ကြည့်ထားကြ . . . သည်လုလင်သည်ဝဝ ရန်သူကင်းသော သည်လုပ်မျိုးဌိသာ သူရဲကောင်းဖြစ်သည်မဟုတ် . . . အောက်အကြေက ကုလားဖြူတွေကိုလည်း အနိုင်မခံအရှုံးမပေး ဖိန့်ဖိန့်တုန်အောင် သူရဲကောင်းလုပ်လာခွဲသကော . . .”

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ မြှောက်စားသည့်အမိန့်ကြောင့် ဆွေ ဆက်သည် တခဏချင်း အမရပူရနေပြည်တော်၌ ကျော်စောထင်ရှား လာရ၏။

သို့သော် ဆွေဆက်၏မျက်လုံးကား ဆင်ဖြူမရှင်၏နောက် ပါးမှ ချွေရံသင်းပင်းတို့နှင့်အတူ မိမိကိုမသိသကဲ့သို့ ပါသွားလေပြီ ဖြစ်သော ပုတာဝတီ ဘွဲ့ခံ ရှင်မြရွက်ကိုသာ ငေးမျှော်နေမိသော ကြောင့် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး မိန့်တော်မူသည့်စကားကိုမှ နားမ လည်လိုက် . . .

နောက်တစ်နေ့နံနက်စောစော၌ ဆွေဆက်သည် လူသူအနည်း ငယ်နှင့်အတူ အမရပူရရွှေမြို့တော်ကြီးကို ကျောပေးလျက် အောက် ပြည်အောက်ရွာသို့ ထွက်ခွာလာခဲ့၏။

မှိုင်းပျသော နှင်းမှုန်တို့အကြား၌ ရွှေမြို့တော်သည် တဖြည်းဖြည်း ငေးကွာကုန်ခဲ့၏။ ဤနေပြည်တော်၌ ရွှေထီးရွှေနန်း ရွှေကြွင်းရှု၏။ ဤနေပြည် တော်၌ မြန်မာမင်းတို့ စိုးစံဆဖြစ်၏။ ဤနေပြည်တော်၌ မိမိကို သူ ရဲကောင်းဟု

သတ်မှတ်ကြ၏။

ဤနေပြည်တော်သို့တို့သည် မိမိအား မောင်ကြီးဆွေဆက်ဟု
ချီးကျူးထောပနာပြုကြ၏။ ဤနေပြည်တော်တွင် မိမိ၌ ရန်သူမရှိ၊
မြှောက်စားသူသာရှိ၏။ သို့သော် ဤနေပြည်တော်၌ မိမိနေ၍မဖြစ် . . .

ဤနေပြည်တော်၌ အရာအထောင်သော သမီးကညာတို့သည် မိမိကို
ချစ်ခင်ချီးကျူးနေလင့်ကြကစား တစ်ယောက်သောချစ်သူသည် မိမိအား
ကျောခိုင်းနေလေပြီ။ ထို့ကြောင့် ဤနေပြည်တော်တွင် မိမိအား
လျစ်လျူပြုသောချစ်သူကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ မြင်နေရလိမ့်မည်ဖြစ်၏။

ထိုသို့ မြင်နေရခြင်းကြောင့် မိမိသည် ပူလောင်သောနှလုံးသားကို အမြဲတစေ ရင်၌
မွှေးထားရပေလိမ့်မည်။

အကြွေအရပ်၌ မြန်မာတို့၏ ရွှေထီးရွှေနန်း ရွှေကြာငန်းတို့မရှိ၊
ထီးရပ်နန်းရပ်သွဉ်း၏။ မြန်မာတွေတစ်ပြုလုံး ကုလားဖြူကြွန်ဖြစ်ကုန် ကြရ၏။
မိမိအား ရန်သူတို့ အမြဲတစေဝန်းရံနေ၏။ သူပုန်လူဆိုးအဖြစ် အစွပ်အစွဲခံရ၏။
အမြဲတစေ အသက်အန္တရာယ်ရှိ၏။ ကုလားဖြူတွေနှင့်
သူသေကိုယ်သေတိုက်ခိုက်ရန် အခါမလပ် တာစုနေရ၏။

သို့သော် ဤအကြွေအရပ်၌ မိမိအား လျစ်လျူပြုနေသောချစ်သူကို မမြင်ရ။
ထို့ကြောင့် မိမိ၏နှလုံးသားသည် ပူလောင်ခြင်းမသက်သာ၏။ မိမိသည်
ရွှေထီးရွှေနန်းနှင့် ထိုက်တန်သူမဟုတ်၊ ကုလားဖြူတို့နှင့် တိုက်ခိုက်ရန်
အကြွေအရပ်နှင့် ထိုက်တန်သူဖြစ်၏။

ရွှံ့ခွံဆွေးပြောင့် ခလုတ်ကန်သင်းတို့နှင့်သာ ထိုက်တန်သူဖြစ်၏။ မိမိထိုက်တန်ရာသို့
သာ မိမိသွားတော့အံ့ . . . မြင်းနက်ကြီးရှေ့ဆောင်သော ချည်းဖြစ်သည့်
လက်နက်ကိုင်မြင်းစီးယောက်ျား မြင်းအုပ်စုတစ်စုသည် နေဝင်ရိုးရှိအချိန်သာသည့်
နယ်ခြားကျောက်တိုင်အနီးသို့ ရောက်လာ၏။ ထိုစဉ် ထိုမြင်းအုပ်၏ရှေ့မှ လူတစ်စု
ပြုန်းခနဲပေါ်လာကြသည်။

“ဟေ့ . . . ဘယ်သူတွေလဲ . . . နယ်ခြားကို မဖြတ်ရဘူးနော် . . .
မင်းတရားကြီးအမိန့်ကွဲ . . .”

ဆွေဆက်သည် ထိုသူ၏အော်သံကိုမကြား၊ မိမိအတွေးနှင့်မိမိ သွားမြဲသွား၏။

“ဟေး . . . ဟိုရှေ့ကကောင် . . . မကြားဘူးလား . . . မင်းတ ရာကြီးအမိန့်နဲ့ ပြောနေတာကွ . . . ”

ဆွေဆက်၏လူများက ကြားလိုက်သလိုလိုရှိသောကြောင့် ဘာမှန်းမှမသိပဲ တနီရပ်လိုက်၏။

ထိုစဉ် ဆွေဆက်သည် မြင်းနက်ကြီး သယ်ဆောင်ရာသို့ ခေါင်းငိုက်စိုက်နှင့်ပါသွား၏။ အော်သူတို့ကအော် ၏။ တားသူတို့ကတား၏။ ဆွေဆက်၏လူအချို့က ဘုရင့်တပ်မ တော်သားဆိုသူတို့ရှိရာသို့ ဒေါသတကြီးမြင်းစိုင်းဝင်၏။

ထိုစဉ် သေ နတ်သံတစ်ချက်ပေါ်လာကာ ဆွေဆက်သည် မြင်းနက်ကြီးပေါ်မှ ဦးစောက်ကျသွား၏။ ရှမ်းကြီးဦးနန္ဒသည် ဓားလွယ်ကို အိမ်မှထုတ်လျက် ထိုလူစုလူအုပ်ရှိရာသို့ မြင်းကိုအပြင်းနှင်၏။ လက်ဝှေ့တော်အဘကြီးက လှမ်းအော်တားဆီး၏။

“မောင်နန္ဒတို့ ငဖားတို့ . . . နေကြဦးပလေ . . . သဟာ ကျုပ် တို့အချင်းချင်းတွေပ . . . ”

လက်ဝှေ့တော်အဘကြီးသည် ဤသို့တားဆီးရင်း ဆွေဆက်ကျ ရာသို့ သွားရောက်ပေ့ထူ၏။ ဆွေဆက်၏လူအားလုံး မြင်းပေါ်မှဆင်း ကာ ဆွေဆက်ဘေး၌ ဝိုင်းရံနေကြ၏။ ထိုသူတို့အပြင်မှ မင်းတရား ကြီး၏ တပ်မတော်သားဆိုသူများက ထပ်၍ဝိုင်းရံထား၏။

“နင်တို့ အကြေဘက် ကုလားဖြူနယ်ကိုသွားပြီး တိုက်ခိုက်လု ယက်ကြမယ့်လူတွေ မဟုတ်လား . . . နင်တို့ကြောင့် မင်းတရား ကြီးနဲ့ ကုလားဖြူဘုရင်ခံတို့ မသင့်မတင့်ရှိကြတော့မည်ကော . . . ”

နယ်ခြားစောင့်တပ်မှ သွေးသောက်ကြီးဆိုသူသည် မာရေကျောရေရှိလှ၏။ ဆွေဆက်နှင့်အဖော်တစ်စုကို ရာဇဝတ်တော်ကျူးလွန်သူများ ဟု ဖမ်းမည်ဆီးမည်တက်ကဲပြု၏။

ရှမ်းကြီးဦးနန္ဒနှင့် ငမားတို့ကလည်း ဤ နယ်ခြားစောင့်တပ်သား ဆိုသူများကို နှစ်နှစ်ပဲခင်းလို့နေလှပြီ။ လက်ဝှေ့တော်အဘကြီးကမူ ဆွေ ဆက်ကို ပြုစုပွေ့ပိုက်ရင်း နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ကျေရာကျေကြောင်း ပြေပြေ လည်လည်ပြော၏။

မိမိတို့ မြင်းခင်းပဲ့တော်မှ ပြန်လာကြသူများဖြစ် ကြောင်း၊ ယခင်ကတည်းက အကြေအရပ်ရှိကုလားနယ်၌ နေကြသူ များဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြ၏။

“ဒါကြောင့်ခက်နေတာပေါ့ . . . ဘုရင့်ရှေ့မှောက်မှာတော့ သူ တော်ကောင်းလုပ်၊ ကွယ်ရာရောက်တာနဲ့ ခိုး၊ ဆိုး၊ လုယက် . . . နှင် တို့လုံလူတွေဖျက်နေလို့ တိုင်းပြည်ပျက်ရတာ . . . ”

သွေးသောက်ကြီး၏စကားသည် တဖြည်းဖြည်း ပိုမိုရင့်သီးလာ ၏။ ကြာသော် လက်ဝှေ့တော်အဘကြီးပင်လျှင် သည်းမခနိုင်တော့ ...

“သည်မှာ သွေးသောက် . . . မြန်မာတိုင်းပြည်သုံးပုံနှစ်ပုံ က လားဖြူလက်ထဲရောက်တာ နှင်တို့လို တစ်ကိုယ်ကောင်း နာမည်ရဖို့ ကြည့်ပြီး အမှုထမ်းနေတဲ့ သူရဲတောကြောင်သူတွေကြောင့် . . . နားဝ လည်ရဲ့လား . . . နှင်တို့ဟာ တိုင်းပြည်နဲ့လူမျိုးအပေါ်မှာ တကယ် စေတနာမရှိပဲ ငါ ဝတ္တရားကျေပုန်သူဆိုတဲ့ နာမည်ကောင်းလေးတစ်ခု ရပြီး ရာထူးအဆင့်ဆင့်တိုးဖို့အတွက် တိုင်းပြည်ကြီးပျက်ချင်ပျက်ပ စေလို ဟုတ်ဟုတ်မဟုတ်ဟုတ် ခိုင်းတဲ့အတိုင်း ဖြစ်ချင်ရာဖြစ် ခွန်း လွှပ်နေကြတဲ့ တစ်ဖုံထဲသမားတွေ . . . ဒါမှာ . . . နှင်တို့ကို ဒုတိယ ကယ်တိုက်မယ်ဆိုရင် နှင်တို့ အခုအချိန်မှာ တစ်ယောက်မှမကျန်ဘူး . . . သိရဲ့လား . . . ”

လက်ဝှေ့တော်အဘကြီး ပြောနေဆဲ၌ပင်လျှင် မြင်းတွေစိုင်းလာ သည့်အသံကို ကြားလိုက်ရပြီး ချက်ချင်းပင် မြင်းအုပ်ကြီးတစ်အုပ် ရောက်လာ၏။ ထိုမြင်းအုပ်ကြီးထဲ၌ သွေးသောက်ကြီး၏တပ်မှူးပါ ပါ လာ၏။

သွေးသောက်ကြီးက တပ်မှူးရှိရာသို့ မိမိ၏ဆောင်ရွက်ချက်နှင့် ရာဇဝတ်ကောင်များက မိမိအား အတူပြောဆိုနေကြပုံကို တိုင်ကြား ပြောဆို၏။ တပ်မှူးသည် သွေးသောက်ကြီးကို ခြေထောက်နှင့်ကန လိုက်၏။

“ဒုက္ခပဲ . . . အဲဒါမှ ဒုက္ခပဲ . . . မြို့စားမင်းသမီးကြီးကိုယ်တိုင် ပါလာတယ် . . . နှင်

သေဖို့သာပြင်ပေတော့ . . . ”

ထိုသို့ တပ်မှူးကညည်းညူနေဆဲ ဦးမြတ်ထွန်းနှင့်တကွ ပတာဝ တီဘွဲ့ခံ
မင်းသမီးကြီးမြရွက် ရောက်လာ၏။ အကျိုးအကြောင်းသိရ သည့်နှင့်
အလွန်စိုးရိမ်ကြီးစွာ ကြွနွေးသိက္ခာတွေကို မဆည်တော့ပဲ ဆွေဆက်ကို
ပြေးယူပေ၏။

ဆွေဆက်၏ဒဏ်ရာကို ကြည့်၏။ ပူခုံး ညှပ်ရိုးအောက်သို့
ထိမှန်သွားခြင်းဖြစ်လျက် သွေးလွန်နေ၏။ အ ထက်သို့လည်းကောင်း၊
အောက်သို့လည်းကောင်း အနည်းငယ်တိမ်း လွဲသွားပါက အသက်ကိုမှ
မှီနိုင်ဖွယ်မရှိ။ မြရွက်သည် ဆွေဆက်ကို လှုပ်ကာလှုပ်ကာ ခေါ်ကြည့်၏။ သို့ သော်
ဆွေဆက်က သင့်မျှသာထူးနိုင်၏။

“မြို့စားမင်းသမီးကြီး . . . လူနာ ပို၍ပင်ပန်းပါလိမ့်မည် . . . ယခု
စကားပြောနိုင်သေးမည် မဟုတ်ပါ . . . သမားတော်များရှိရာသို့ အမြန်ခေါ်သွားမှ
တော်ပါခြံမ့်မည် . . . ”

မြရွက်သည့် လက်ဝှေ့တော်အဘကြီးကို အားထားစွာလှည့်ကြည့် ၏။ ထို့နောက်
အနီးဆုံး၌ရှိသော သမားတော်များကို ပင့်ခေါ်လာရန် အမိန့်ပေး၏။ ပြီးသည်နှင့်
လူနာကို အပြင်သာဆုံး ချထားခဲ့ပြီး နောက် နယ်ခြားစောင့်တပ်မှူးရှိရာသို့ သွား၏။

“ဘယ်သူလဲ . . . ဗိုလ်မှူးဆွေဆက်ကို သေနတ်နဲ့ပစ်တာ . . . ”

ရဲမက်နှစ်ယောက်သည် အလွန်တုန်လှုပ်နေဟန်ရှိသော သွေး သောက်ကြီးကို
မြရွက်ရှေ့သို့ တွန်းပို့လိုက်၏။

“ကျွန် . . . ကျွန် . . . ကျွန်တော်မျိုးကြီး မင်းတရားကြီးရဲ့ အ မိန့်ကို
ဦးထိပ်ရွက်ပိန်ဆင်ပြီး သစ္စာရှိရှိ အမှုတော်ထမ်းမိတာပါ မြို့
စားမင်းသမီးကြီးသခင်ဘုရား . . . ”

“ဒီအသံ ငါကြားဖူးတယ် . . . ယူခဲ့စမ်း . . . မီးစီးတစ်ခု . . . ”

မြွက်သည် သွေးသောက်ဆီသူ၏မျက်နှာကို ရဲမက်တစ်ဦး၏မီး တုတ်ဖြင့်
သေသေချာချာ အနီးကပ်ကြည့်၏။ မောက်တုတ်ပါးကာနှင့် တကွ ယူမီးခမောက်ကို
ဆွဲချက်၏။ အတွင်းခံဦးရစ်ကို ဆွဲချက်ဝ လိုက်သည်နှင့် နဖူးပြင်တွင်

“မျိုးဖျက်” ဟူသော စာလုံးနက်ကြီးသည် အထင်းသားပေါ်လာ၏။

“ဩ . . . ရှင်ကိုး . . . ရှင် ကျုပ်ကိုသိလား . . . ”

သွေးသောက်ကြီးသည် လုံးဝတုန်ပြန်ခြင်းမပြုပဲ အလွန် တုန်
တုန်လှုပ်လှုပ်ဖြစ်နေ၏။

“ရှင်မပြောရင် ကျုပ်ပြောရမှာပေါ့ . . . ကျုပ်က သုံးခွဲပဲနင်းကြီး သမီး မြွက်လေ .
. . . ရှင်က ရန်ကုန်က သူဌေးသားမျိုးမင်းဆွတ် ကလားကျွန်မဟုတ်လား . . .
ရှင်လိုလူ့စားကများ မင်းတရားကြီးရဲ့ အမိန့်ကို ဦးထိပ်ပန်ဆင်ပြီး
သစ္စာရှိရှိအမှုထမ်းတယ်ဆိုတော့ တော် တော်လဲ ရဲရဲကောင်းတာပဲ . . . ရှင်လို
ကလားကျွန်သစ္စာဖောက် က ဒီလို အမျိုးသားနယ်ခြားစောင့်တပ်ထဲကို
ဘယ်လိုရောက်လာတာ လဲ . . . ရှင် မှန်မှန်ပြောစမ်း . . . သူ့ကို ဆွေဆက်မှန်းသိလို့
တ မင်ပစ်တာ မဟုတ်လား . . . ”

“မ . . . မ . . . မသိရပါဘူး သခင်မတုရား . . . ကျွန်တော်မျိုး သူ့ကို နောက်ကပဲ
မြင်လိုက်ရပါတယ် . . . အမိန့်တော်အတိုင်းသာ . . . ”

မြွက်သည် သွေးသောက်ကြီးမျိုးမင်း၏ပါးကို ဖျန်းခနဲရိုက် လိုက်၏။

“ဘာအမိန့်တော်အတိုင်းလဲ . . . သစ္စာဖောက်မျိုးဖျက် . . . ကု လားကျွန်က . . .
ကြာတယ် . . . ကိုင်စမ်း နင့်စား . . . ”

မျိုးမင်းသည် လုံးဝမကိုင်ခံ့ပဲနေ၏။ မြွက်က စားပြားဖြင့်ရိုက် လျက်
မျိုးမင်း၏ခါးကို အထုတ်ခိုင်း၏။

“မြွက် . . . နင့်ဟာ မတော်ဘူးထင်သဟ . . . ”

မြရွက်သည် ဦးမြတ်ထွန်းဘက်သို့ လက်ယှက်လိုက်၏။

“ဘကြီး . . . သည်တစ်ခါတော့ ကျွန်မကိုခွင့်လွှတ်ပါ . . . ”

ယောက်ျားနှင့်မိန်းမပင်ဖြစ်သော်လည်း ဓားပွဲမှာ သိပ်မကြာလှချေ။
ကြယ်ရောင်လက်လက်၌ တခဏသာလျှင် ချွင်ချွင်ခြက်ခြက် မညှိလျှက် မကြာမီပင်
မြရွက်သည် မျိုးမင်း၏လက်ကောက်ဝတ်ကို ပတ်ဓားနှင့်ဆတ်လိုက်ပြီး
တစ်ဆက်တည်း ဓလွယ်ပိုင်းလိုက်၏။

“သစ္စာဖောက်မျိုးဖျက် . . . ထိုး၊ ခုတ်၊ ပက်၊ ပိုင်း၊ တွက် ဆိုတဲ့ ဓားရေးအစဉ်ကိုမှ
မကာတတ်ပဲနဲ့ . . . ဒါနဲ့များ အမှုတော်လာထမ်း နေရသေးတယ် . . . ”

မြရွက်က မကျေမချမ်းပြောလိုက်သည်။ ထို့နောက် သမားတော် ကြီးတို့
ရောက်လာကြသဖြင့် ဆွေဆက်၏ဒဏ်ရာကို ကြည့်စေ၏။ အတွင်းသားကိုမထိ၊
ကိုယ်အင်္ဂါမချဲ့တွဲပဲ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်ဆို သောကြောင့်
ဆေးထည့်စည်းနှောင်လျက် ယူသွားကြ၏။

နှစ်ရက်အတွင်း ဒဏ်ရာသက်သာလာသောကြောင့် ဆွေဆက်နှင့်မြရွက်တို့ စ
ကားပြောနိုင်ကြ၏။ ဆွေဆက်က မြရွက်ကို အခမကျေ။ မသံသလို ထည့်ထည့်ဝါဝါ
နေသောကြောင့် နာကျည်းသည့်ဆို၏။ မြရွက်က ကနောင်ကိုယ်တော် ကြီး၏
မွေးစားသမီးအနေနှင့် ဣန္ဒြေကို အသကနှင့်ထပ်တူ စောင့် ထိန်းနေရပါသည်ဟု
ဆို၏။

“အနို့ . . . ဒါဖြင့် ဟို လက်စွဲကိုယ်ရံလူပျိုတော်သားတော့ကော . . . ”

“ကြည့်စမ်း . . . သူ ဒါကိုသဝဏ်တို့နေတာ . . . အဲဒါက အိမ်
ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးကခိုင်းလို့ မြရွက်ကို ဓားခုတ်လှုံထိုး၊ စက်ဝန်းပစ်
သင်ပေးတဲ့ဆရာ . . . တော့ . . . ”

“သိဘူးလေ . . . မင်းသမီးကြီးဖြစ်နေလို့ နန်းတွင်းသားတွေကိုမှ သဘောကျပြီး
သည်ကတော့သားကို မသိချင်ယောင်ဆောင်နေသလား လို့ . . . ”

“ကြည့်စမ်း... ကြည့်စမ်း... ထုလွှက်ရ အနာကြီးက နာ သွားပြန်ရောမယ်...
အသည့် တောသားလူစွမ်းကောင်းကြီးကြောင့် မင်းသမီးတဝန်
ဟောသည့်နယ်ကြီးတစ်ခုလုံးကိုပါ စွန့်ပြီး အခု အပြီး လိုက်လာခဲ့တာ တော်ရဲ့...
အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးက ဟောဒီနယ်စပ်ကြီးတစ်လျှောက်လုံးကို
မောင်ကြီးဆွေဆက်တူလို့ မျိုးချစ်သူရဲကောင်းတွေ ဝင်ထွက်လိုတဲ့အခါ
အကူအညီပေးနိုင်အောင်ဆည်းပူး မြှောက်ကူ အပိုင်စား ပေးသူနား ထားတာတော်ရဲ့ .
... အခုတော့ အကူအညီပေးရတင်မဟုတ်ပဲ မျိုးချစ်မောင်ကြီးရဲ့
နောက်တော်ပါးက ကိုယ်တိုင်လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့်ရလို့ ဒီနယ်ကြီး တစ်ခုလုံးကိုပါ
တကြီးဦးမြတ်ထွန်းလက်ထဲကို လွှဲအပ်ပေးခွင့်ရခဲ့ပြီ... သိရဲ့လား...”

ယခုတစ်ကြိမ်သာလျှင် တွေဖူးကြိုဖူးရသော မြွေကံ၏ မိခင်
လောင်းဆန်ဆန်ရန်တွေ့နေပုံကို ဆွေဆက်သည် တအံ့တဩ ငေးမော ကြည့်ရင်း
နွေးသောရင်ရှိနလုံးသား၌ ချမ်းမြေ့နေ၏။

နှင်းမှုန်တွင်းမှဖြတ်သန်းတိုက်ခတ်လာသော လေသည် ချစ်သူနှစ် ယောက်တို့၏
နှလုံးသားကို ပို၍ချမ်းမြေ့အောင် ယုယပိုက်ထွေးလိုက် ၏။

ရန်ကုန် တဆွေ

Myanmar Books

